

องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการทะเลาะวิวาทของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4
โรงเรียนชนอมพิทยา อำเภอชนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช

ปริญญานิพนธ์
ของ
พิชญา สมทอง

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา
มีนาคม 2550

องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการทะเลาะวิวาทของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4
โรงเรียนชนอมพิทยา อำเภอชนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช

ปริญญานิพนธ์
ของ
พิชญา สมทอง

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา
มีนาคม 2550
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการทะเลาะวิวาทของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4
โรงเรียนชนอมพิทยา อำเภอชนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช

บทคัดย่อ
ของ
พินิจา สมทรง

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา
มีนาคม 2550

พิชญา สมทรง. (2550). *องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการทะเลาะวิวาทของนักเรียน ช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนชนอมพิทยา อำเภอนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช*. ปรินิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. คณะกรรมการควบคุม : อาจารย์วิไลลักษณ์ พงษ์โสภา รองศาสตราจารย์เวณี กริทอง

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการทะเลาะวิวาทของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนชนอมพิทยา อำเภอนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช. องค์ประกอบที่ศึกษาแบ่งเป็น 3 องค์ประกอบคือ องค์ประกอบด้านส่วนตัว ได้แก่ เพศ อายุ ระดับชั้น บุคลิกภาพ สุขภาพจิต และความฉลาดทางอารมณ์ องค์ประกอบด้านครอบครัว ได้แก่ อาชีพของผู้ปกครอง สถานภาพสมรสของผู้ปกครอง ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว และสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง องค์ประกอบด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน ได้แก่ ลักษณะทางกายภาพทางการเรียน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู และสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาช่วงชั้นที่ 4 ซึ่งกำลังศึกษาอยู่ในโรงเรียนชนอมพิทยา อำเภอนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช ปีการศึกษา 2549 จำนวน 188 คน เป็นนักเรียนชาย 68 คน และนักเรียนหญิง 120 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า ได้แก่ แบบสอบถามองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการทะเลาะวิวาทของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนชนอมพิทยา อำเภอนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ

ผลการศึกษา พบว่า

1. องค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการทะเลาะวิวาทของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนชนอมพิทยา อำเภอนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มี 1 องค์ประกอบ ได้แก่ สุขภาพจิต (X_{16})

2. องค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์ทางลบกับพฤติกรรมการทะเลาะวิวาทของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนชนอมพิทยา อำเภอนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มี 5 องค์ประกอบ ได้แก่ ความฉลาดทางอารมณ์ (X_{17}) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง (X_{18}) ลักษณะทางกายภาพทางการเรียน (X_{19}) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู (X_{20}) และสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน (X_{21})

3. องค์ประกอบที่ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการทะเลาะวิวาทของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนชนอมพิทยา อำเภอนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช มี 15 องค์ประกอบ ได้แก่ เพศชาย (X_1)

เพศหญิง (X_2) อายุ (X_3) ระดับชั้น : มัธยมศึกษาปีที่ 4 (X_4) ระดับชั้น : มัธยมศึกษาปีที่ 5 (X_5)
 ระดับชั้น : มัธยมศึกษาปีที่ 6 (X_6) อาชีพของผู้ปกครอง:ข้าราชการพนักงานรัฐวิสาหกิจ (X_7) อาชีพของ
 ผู้ปกครอง: เกษตรกรรม (X_8) อาชีพของผู้ปกครอง: ค้าขาย หรือธุรกิจส่วนตัว (X_9) อาชีพของ
 ผู้ปกครอง: รับจ้าง (X_{10}) สถานภาพสมรสของบิดามารดา: บิดามารดาอยู่ด้วยกัน (X_{11}) สถานภาพ
 สมรสของบิดามารดา: บิดามารดาแยกกันอยู่ (X_{12}) สถานภาพสมรสของบิดามารดา: บิดามารดา
 ถึงแก่กรรม (X_{13}) ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว (X_{14}) และ บุคลิกภาพ (X_{15})

4. องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการทะเลาะวิวาทของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4
 โรงเรียนชนอมพิทยา อำเภอนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
 มี 3 องค์ประกอบโดยเรียงลำดับจากองค์ประกอบที่มีอิทธิพลมากที่สุดไปหาองค์ประกอบที่มีอิทธิพล
 น้อยที่สุด ได้แก่ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน (X_{21}) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู
 (X_{20}) และบุคลิกภาพ (X_{15}) ซึ่งองค์ประกอบทั้ง 3 องค์ประกอบ สามารถร่วมกันอธิบายความ
 แปรปรวนพฤติกรรมการทะเลาะวิวาทของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนชนอมพิทยา อำเภอนอม
 จังหวัดนครศรีธรรมราช ได้ร้อยละ 39.10

5. สมการพยากรณ์พฤติกรรมการทะเลาะวิวาทของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนชนอม
 พทยา อำเภอนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช มีดังนี้

5.1 สมการพยากรณ์พฤติกรรมการทะเลาะวิวาทของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียน
 ชนอมพิทยา อำเภอนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช ในรูปคะแนนดิบ ได้แก่

$$\hat{Y} = 4.772 - .569 X_{21} - .336 X_{20} + .244 X_{15}$$

5.2 สมการพยากรณ์พฤติกรรมการทะเลาะวิวาทของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียน
 ชนอมพิทยา อำเภอนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช ในรูปคะแนนมาตรฐาน ได้แก่

$$Z = -.498 X_{21} - .205 X_{20} + .147 X_{15}$$

FACTORS AFFECTING ON CONDUCT BEHAVIOR OF THE FOURTH LEVEL,
SECONDARY GRADES 4 – 6 STUDENTS AT KHANOMPITTAYA SCHOOL
IN KHANOM DISTRICT, NAKHONSRITHAMMARAT PROVINCE

AN ABSTRACT
BY
PICHAYA SOMSONG

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements for the Master
of Education Degree in Educational Psychology
at Srinakharinwirot University

March 2007

Pichthaya Somsong. (2007). *Factors Affecting on Conduct Behavior of The Fourth Level, Secondary Grades 4 – 6 Students at Khanompittaya School in Khanom District, Nakhonsrithammarat Province*. Master Thesis, M.Ed. (Educational Psychology). Bangkok : Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisor Committee : Inst. Wilailuck Pongsopar ,Assoc. Prof. Waythanee Greethong.

The purposes of this research were to study factors affecting on conduct behavior of The fourth level, secondary grades 4 – 6 students at Khanompittaya School in Khanom District, Nakhonsrithammarat Province. The factors were divided into 3 dimensions , first of them was personal factor : gender, age, class level , personality , mental health and emotional intelligence , second of them was family factor : guardian's career guardian's marital status , guardian's economic level and interpersonal relationship between students and their guardian and third of them was learning environment factor : physical learning environment, interpersonal relationship between students and their teachers and interpersonal relationship between students and their peer groups.

The 188 sample : 68 males and 120 females the fourth level, secondary grades 4 – 6 students at Khanompittaya School in Khanom District, Nakhonsrithammarat Province in academic year 2006. The instrument was a questionnaire of factors affecting on conduct behavior . The data was analysed by The Pearson Product Moment Correlation Coefficient and Stepwise Multiple Regression Analysis.

The results were as follows :

1. There was significantly positive correlation between conduct behavior of the fourth level, secondary grades 4 – 6 students at Khanompittaya School in Khanom District, Nakhonsrithammarat Province. and 1 factor : mental health (X_{16}) at .05 level.
2. There were significantly negative correlation among conduct behavior of the fourth level, secondary grades 4 – 6 students at Khanompittaya School in

Khanom District, Nakhonsrithammarat Province. and 5 factors : emotional intelligence (X_{17}), interpersonal relationship between students and their guardian (X_{18}) , physical learning environment (X_{19}) , interpersonal relationship between students and their teachers (X_{20}) and interpersonal relationship between students and their peer groups (X_{21}) at .01 level .

3. There were no significantly correlation among conduct behavior of the fourth level, secondary grades 4 – 6 students at Khanompittaya School in Khanom District, Nakhonsrithammarat Province. and 15 factors : male (X_1) , female (X_2) ,age (X_3) ,class level : matthayom suksa IV (X_4), class level : matthayom suksa V (X_5), class level : matthayom suksa VI (X_6), : guardian's career ; officer (X_7), guardian's career ; agriculturer (X_8), guardian's career ; personal business (X_9) , guardian's career ; employee (X_{10}), guardian's marital status : couple (X_{11}) , guardian's marital status : seperated (X_{12}), guardian's marital status : dead (X_{13}) , guardian's economic level (X_{14}) and personality (X_{15})

4. There were 3 factors got significantly affected on conduct behavior of the fourth level, secondary grades 4 – 6 students at Khanompittaya School in Khanom District, Nakhonsrithammarat Province at .01 level, ranking from the most affecters to the least affecters were as follows : interpersonal relationship between students and their peer groups (X_{21}) , interpersonal relationship between students and their teachers (X_{20}) and personality (X_{15}). These 3 factors could predicted conduct behavior of The Fourth Level, Secondary Grades 4 – 6 Students at Khanompittaya School in Khanom District, Nakhonsrithammarat Province about percentage of 39.10.

5. The predicted equation of conduct behavior of the fourth level, secondary grades 4 – 6 students at Khanompittaya School in Khanom District, Nakhonsrithammarat Province at .01 level were as follows :

5.1 In terms of raw scores were :

$$\hat{Y} = 4.772 - .569 X_{21} - .336 X_{20} + .244 X_{15}$$

5.2 In terms of standard scores were :

$$Z = -.498 X_{21} - .205 X_{20} + .147 X_{15}$$

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความกรุณาอย่างยิ่งจากอาจารย์วิไลลักษณ์ พงษ์โสภา ประธานกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ รองศาสตราจารย์เวธนี กรීทอง กรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์พรหมธิดา แสนคำเครือ และผู้ช่วยศาสตราจารย์พรณรัตน์ พลอยเลื่อมแสง กรรมการที่ได้รับแต่งตั้งเพิ่มเติมในการสอบปากเปล่าปริญญานิพนธ์ ที่กรุณาให้คำปรึกษา ให้แนวคิด ข้อเสนอแนะ ตลอดจนตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ อันเป็นประโยชน์ในการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ด้วยความกรุณา จนกระทั่งปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วง เรียบร้อยสมบูรณ์ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ อาจารย์ดร.พาสนา จุลรัตน์ อาจารย์นันทวิทย์ เผ่ามหานาคะ และ อาจารย์วนิดา จันทักษ์ ที่กรุณาให้คำแนะนำและเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจเครื่องมือในการศึกษาวิจัยครั้งนี้

ขอขอบพระคุณคณาจารย์ในภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษาทุกท่าน ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ และประสบการณ์ชีวิตแก่ผู้วิจัย

ขอขอบพระคุณนายอนันต์ รัตนสุภา ผู้อำนวยการโรงเรียนชนอมพิทยา จังหวัดนครศรีธรรมราช รวมถึงอาจารย์ทุกท่านและนักเรียนทุกคนที่ให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ขอขอบพระคุณเพื่อน ๆ สาขาจิตวิทยาการศึกษา รุ่นปีการศึกษา 2548 ที่ให้ความช่วยเหลือ และเป็นกำลังใจ

ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อสมเกียรติ คุณแม่พวงทิพย์ และคุณนิติพงศ์ สมทรง ที่คอยดูแลให้การสนับสนุน ส่งเสริมให้มีความรักความอบอุ่น และให้กำลังใจ รวมทั้งการช่วยเหลือด้านทุนทรัพย์แก่ผู้วิจัยด้วยดี จนปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ รวมทั้งปู่ย่า ตายาย และญาติพี่น้องทุกคนที่เป็นแบบอย่างที่ดี ให้ความห่วงใยและเป็นกำลังใจมาตลอด คุณค่าของปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ขอมอบเป็นเครื่องบูชาคุณพระรัตนตรัย พ่อแม่ พี่ ปู่ย่า ตายาย ครูอาจารย์ผู้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้และอบรมสั่งสอนผู้วิจัยมาจนบัดนี้

พิชญ์ สมทรง

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง	1
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	4
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า.....	4
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า.....	4
การกำหนดประชากร และการเลือกกลุ่มตัวอย่าง	4
ตัวแปรที่ศึกษา	4
นิยามศัพท์เฉพาะ	5
กรอบแนวคิดในการศึกษาค้นคว้า.....	9
สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า.....	10
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	11
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการทะเลาะวิวาท.....	12
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการทะเลาะวิวาท.....	23
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า.....	25
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียนชนอมพิทยา จังหวัดนครศรีธรรมราช.....	86
3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	89
การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง.....	89
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า.....	90
การเก็บรวบรวมข้อมูล	103
การวิเคราะห์ข้อมูล	103

สารบัญ(ต่อ)

บทที่		หน้า
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	105
	สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	105
	การวิเคราะห์ข้อมูล.....	106
	การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	107
5	สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ.....	115
	ความมุ่งหมาย สมมติฐาน และวิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า.....	115
	สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล	118
	อภิปรายผลการวิจัย	119
	ข้อเสนอแนะ	131
	บรรณานุกรม	133
	ภาคผนวก	146
	ประวัติย่อผู้วิจัย	173

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 แสดงลักษณะของบุคลิกภาพแบบแสดงตัว และเก็บตัว.....	33
2 แสดงจำนวนและร้อยละของข้อมูลทั่วไปของนักเรียนในระดับช่วงชั้นที่ 4.....	108
3 แสดงค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานองค์ประกอบส่วนตัว ด้านครอบครัว ด้านสิ่งแวดล้อมทางการเรียน.....	109
4 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว ด้านสิ่งแวดล้อมทางการเรียน กับพฤติกรรมการทะเลาะวิวาท.....	111
5 แสดงการวิเคราะห์เพื่อค้นหาตัวพยากรณ์ที่สามารถพยากรณ์พฤติกรรม การทะเลาะวิวาท.....	113
6 แสดงผลการวิเคราะห์องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการทะเลาะวิวาท.....	114
7 แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t) ของแบบสอบถามบุคลิกภาพ.....	167
8 แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t) ของแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่าง นักเรียนกับผู้ปกครอง.....	168
9 แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t) ของแบบสอบถามลักษณะทางกาย ภาพทางการเรียน.....	169
10 แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t) ของแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่าง นักเรียนกับครู.....	170
11 แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t) ของแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่าง นักเรียนกับเพื่อน.....	171
12 แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t) ของแบบสอบถามพฤติกรรมการทะเลาะ วิวาท.....	172

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ในศตวรรษที่ 20 โลกได้เกิดการเปลี่ยนแปลงขึ้นอย่างรวดเร็วทั้ง ทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง สภาพแวดล้อมตลอดจนเทคโนโลยีต่าง ๆ ซึ่งรวมถึงประเทศไทยด้วยที่มีการเปลี่ยนแปลงไปสู่ความทันสมัยทำให้สภาพสังคมในปัจจุบัน มีแต่ความแก่งแย่งแข่งขันเพื่อความเป็นหนึ่ง และจากการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวจึงก่อให้เกิดผลกระทบต่อวิถีชีวิตของบุคคลเยาวชนในสังคมโดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหา ที่เกิดขึ้นกับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ที่ถือได้ว่าเป็นทรัพยากรบุคคลที่มีค่าต่อการพัฒนาประเทศ ที่กำลังอยู่ในช่วงวัยรุ่น ซึ่งพบแนวโน้มว่าจะปฏิบัติตนขัดต่อระเบียบข้อบังคับต่างๆ ของโรงเรียนและขัดต่อประเพณีวัฒนธรรมอันดีงามของสังคมไทย ดังจะเห็นได้จากสื่อโทรทัศน์ วิทยุ และหนังสือพิมพ์ พบว่าเด็กวัยรุ่นมีพฤติกรรมก่อการทะเลาะวิวาท ทำร้ายร่างกาย ใช้ภาษาถ้อยคำที่รุนแรง ใช้ภาษาท่าทางที่ไม่เหมาะสม ทำผิดกฎหมาย ปัญหาดังกล่าวที่เกิดขึ้นจึงเป็นปัญหาที่ควรศึกษาเป็นอย่างยิ่ง (ปนัดดา เพ็ชรสิงห์. 2530 :11)

พฤติกรรมก่อการทะเลาะวิวาทก็เป็นปัญหาสังคมปัญหาหนึ่ง ที่กำลังขยายตัวอย่างรวดเร็ว ทั้งในกรุงเทพมหานครและต่างจังหวัด พฤติกรรมก่อการทะเลาะวิวาทของนักเรียนเป็นพฤติกรรมที่รุนแรงมาก (อ้อมเดือน สดมณี. 2547 :48) ก่อให้เกิดความเสียหายทางเศรษฐกิจและสังคมกล่าวคือ พฤติกรรมก่อการทะเลาะวิวาทของนักเรียน ย่อมทำให้เกิดความสูญเสียทรัพย์สิน ตลอดจนชีวิตและร่างกาย ฝ่าฝืนกฎระเบียบบ้านเมือง เป็นภาระของสังคม บิดามารดาต้องเสียเวลาในการประกอบอาชีพ ครู อาจารย์ต้องเสียเวลาในการสอน สิ้นเปลืองกำลังเจ้าหน้าที่และงบประมาณ สำหรับนักเรียนที่มีพฤติกรรมทะเลาะวิวาทเองก็ถูกลงโทษตั้งแต่ตักเตือนความประพฤติ พักการเรียน จนถึงขั้นไล่ออก ถึงแม้ว่าแต่ละสถาบันจะมีบทลงโทษ นักเรียนที่มีพฤติกรรมทะเลาะวิวาทถึงขั้นไล่ออกแล้วก็ตาม แต่ก็ยังคงมีนักเรียนก่อการทะเลาะวิวาทอยู่เสมอ ซึ่งความรุนแรงของการทะเลาะวิวาทก็มีตั้งแต่การพูดจาได้เถียงทะเลาะกัน จนถึงใช้อาวุธทำร้ายร่างกายกันทำให้ทรัพย์สินของสถาบันและบุคคลเสียหายมีผู้บาดเจ็บเล็กน้อยบาดเจ็บสาหัสและเสียชีวิต (จิราภรณ์ อำนาจเถลิงศักดิ์.2540:1)

สังคมไทยในปัจจุบันกำลังมุ่งไปสู่การพัฒนาทางด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจ ด้านเมือง และโดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาทางด้านเทคโนโลยี ซึ่งทำให้สังคมในปัจจุบันเป็นสังคมที่ทันสมัยติดต่อกันได้รวดเร็วทำให้ลักษณะของสังคมเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ซึ่งความเจริญทางสังคมมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของวัยรุ่น ซึ่งสอดคล้องกับที่ไรซ์ (ไรซ์ Rice.1996:13 -19) ได้กล่าวว่า อิทธิพลของสังคมที่มีต่อเด็กวัยรุ่นและเป็นปัญหาในปัจจุบันมี 7 ประการคือ เทคโนโลยีและสารสนเทศทำให้

สังคมเปลี่ยนแปลงรวดเร็วเกินไปทำให้วัยรุ่นเกิดความสับสนและไม่มั่นใจในตนเอง ปัญหาสังคมเมืองกับสังคมชนบท มีผู้คนอพยพจากชนบทสู่เมืองเพื่อประกอบอาชีพ ความเป็นอยู่ของวัยรุ่นจึงอยู่ในวงแคบๆของครอบครัวต่างคนต่างอยู่ เงินเป็นปัจจัยสำคัญยิ่งทำให้เกิดลัทธิวัตถุนิยม และมีปัญหาด้านความยากจน เกิดความฟุ้งเฟ้อ สู้ร่ายสู้ร่าย สื่อสารมวลชน และการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารให้ทั้งแง่ลบและแง่บวก มีผลต่อพฤติกรรมของวัยรุ่นเป็นอย่างมาก ความเครียดทางอารมณ์และสังคมสูงขึ้น เช่น ความรุนแรงทางสังคมที่สามารถเห็นจากเหตุการณ์ในปัจจุบัน ครอบครัวที่มีปัญหา ทำให้เกิดภาวะต่างๆในครอบครัว เช่น การหย่าร้าง ครอบครัวแตกแยก ทำให้วัยรุ่นมีปัญหาตามไปด้วย ความเครียดที่เกิดจากเหตุการณ์ในชีวิต เช่น สอบตก ยาเสพติด ผิดหวังจากเพื่อน เพศตรงข้าม ตั้งครวญ ซึ่งเป็นปัญหาที่อิทธิพลต่อพฤติกรรมวัยรุ่นทั้งสิ้น

เมื่อเด็กเริ่มเข้าสู่วัยรุ่น เนื่องจากเขาจะมีปัญหาส่วนตัวในด้านต่าง ๆ อันเป็นสาเหตุที่เขาต้องหาทางแก้ไขปัญหา ซึ่งปัญหาของวัยรุ่นก็ยังเป็นเหตุที่ก่อให้เกิดปัญหาสังคม เนื่องด้วยที่วัยรุ่นเป็นวัยครึ่งเด็กครึ่งผู้ใหญ่ คืออายุ 13 -20 หรือ 24 ปี จึงเป็นวัยที่มักมีปัญหาสัมพันธ์กับเด็ก ผู้ใหญ่ และกับวัยรุ่นด้วยกันเอง คำว่า “ วัยรุ่น ” หมายถึงวัยที่เข้าสู่วุฒิภาวะทางเพศอย่างสมบูรณ์ เป็นระยะที่มีการเปลี่ยนแปลงทางร่างกายและเป็นระยะหัวเลี้ยวหัวต่อของชีวิต การเปลี่ยนแปลงของร่างกายอย่างรวดเร็วทำให้ต้องประสบปัญหาการปรับตัว การเข้าสังคม และปัญหาด้านอารมณ์ วัยรุ่นจะมีอารมณ์รุนแรง โกรธ และกลัวบ่อย ๆ เกิดความวิตกกังวล เกี่ยวกับการยอมรับของสังคม กลัวเพื่อนฝูงไม่ยอมรับเข้ากลุ่ม เป็นช่วงที่ปรับตัวยากและมีปัญหามากที่สุด(อาคม สรสุชาติ.2518: 64) มีเด็กวัยรุ่นจำนวนไม่น้อยที่ประพฤติตนเป็นนักเลงส่อไปในทางอันธพาล มีกิริยาแข็งกระด้าง ก้าวร้าว วาจาส่อเสียด บ้างก็แสดงออกทางด้านการแต่งกายและอาภรณ์อันเป็นที่สะดุดตาแก่ผู้พบเห็น ชอบมั่วสุมกันตามชุมชน นอกจากนี้ยังมีการจับกลุ่มกันพกอาวุธของมีคม ยกพวกตีกัน ทำร้ายร่างกายกันเมื่อมีเรื่องไม่พอใจเกิดขึ้น มีการประพฤติผิดกฎหมาย ปล้นจี้ ลักขโมย(สุชา จันทรโสม.2545:78)

จากการที่ผู้วิจัยมีป้าเป็นอาจารย์สอนอยู่ที่โรงเรียนชนอมพิทยา อำเภอชนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช และผู้วิจัยเองก็มีความคุ้นเคยกับเด็กนักเรียนโรงเรียนชนอมพิทยา เมื่อทางโรงเรียนมีปัญหาเกิดขึ้นในโรงเรียน ก็จะมาพูดคุยปรึกษาหารือกันถึงเรื่องปัญหาที่เกิดขึ้น ในระยะนี้ที่โรงเรียนชนอมพิทยาามีเหตุการณ์ที่ไม่น่าเกิดขึ้นในโรงเรียนบ่อยมาก นั่นคือ ปัญหาการทะเลาะวิวาทของเด็กนักเรียนทำให้ครู อาจารย์ พ่อแม่ ผู้ปกครอง ต้องกลัดกลุ้ม เป็นปัญหาที่ทุกฝ่ายหนักอกหนักใจเป็นอย่างยิ่ง จากปัญหาที่เกิดขึ้น ผู้วิจัยจึงได้สำรวจปัญหาเบื้องต้นของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนชนอมพิทยา อำเภอชนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 150 คน โดยใช้แบบสอบถามปลายเปิดจำนวน 2 ข้อ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

คำถามข้อที่ 1 ใช้คำถามว่า “ขณะนี้นักเรียนคิดว่า โรงเรียนของนักเรียนมีปัญหาเกี่ยวกับอะไรบ้าง ” ผลการสำรวจสรุปได้ว่านักเรียนมีปัญหาเกี่ยวกับเรื่องการทะเลาะวิวาทของเด็กนักเรียนมากที่สุด จำนวน 58 คน คิดเป็นร้อยละ 38.66 ได้แก่ การใช้ว้ายวู้ย ส่อเสียด ดูหมิ่น ทุ่มเถียง ทะเลาะกัน การใช้ร่างกายหรือกำลังอาวุธเข้าทำร้ายร่างกาย รองลงมาเป็นปัญหาการเรียน จำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 24.66 ได้แก่ การไม่เข้าชั้นเรียน ออกจากบ้านแต่ไปไม่ถึงโรงเรียน มั่วสุมตามสถานที่ต่าง ๆ รองลงมาเป็นปัญหาติดยาเสพติด จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 15.33 ได้แก่ สูบบุหรี่ ดมกาว และดื่มสุรา รองลงมาเป็นปัญหาชู้สาว จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 12.66 ได้แก่ การแสดงออกอย่างไม่เหมาะสม การนัดเที่ยวกันโดยล้าพัง การมีเพศสัมพันธ์ก่อนการสมรส เกิดการตั้งครรภ์ และการทำแท้ง และปัญหาอันดับสุดท้ายเป็นปัญหาการเล่นพนัน จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 8.66 ได้แก่ การเป็นหนี้

คำถามข้อที่ 2 ใช้ คำถามว่า “ปัญหาในข้อที่ 1 ท่านคิดว่าเกิดจากสาเหตุอะไร” ผลการสำรวจพบว่า ปัญหาเกี่ยวกับเรื่องการทะเลาะวิวาทเกิดจาก นักเรียนอารมณ์ร้อน เรื่องชู้สาว ผิดใจกัน ความคิดเห็นไม่ตรงกัน ต้องการเป็นที่ยอมรับ และ อิจฉา ปัญหาการเรียนเกิดจาก นักเรียนเกียจคร้าน ไม่ชอบวิชาที่เรียน ไม่ชอบอาจารย์ที่สอน การบ้านไม่เสร็จ และตามเพื่อน ปัญหาติดยาเสพติดเกิดจาก นักเรียนอยากรู้อยากลอง เพื่อนชวน และมีปัญหาทางบ้าน ปัญหาชู้สาวเกิดจาก มีการชอบผู้หญิงหรือผู้ชายคนเดียวกัน และปัญหาการเล่นพนัน เกิดจาก ทำตามเพื่อน อยากได้เงิน ต้องการเป็นที่ยอมรับ และอยากลอง

จากผลการสำรวจปัญหาเบื้องต้น พบว่าในโรงเรียนชนอมพิทยา อำเภอชนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช น่าจะมีปัญหาพฤติกรรมทะเลาะวิวาทมากที่สุด เช่นยกพวกตีกัน ทำร้ายร่างกาย ตะโกนด่าทอฝ่ายตรงข้าม ใช้ว้ายวู้ย ซึ่งพฤติกรรมทะเลาะวิวาทของนักเรียน ถือว่าเป็นพฤติกรรมที่รุนแรงก่อให้เกิดการสูญเสียทรัพย์สิน ตลอดจนชีวิตและร่างกาย ดังที่ ผ่องพรรณ แว่ววิเศษ (2534:38)ได้กล่าวว่า พฤติกรรมทะเลาะวิวาท หมายถึง การที่นักเรียนมีการทุ่มเถียงทะเลาะกัน ด้วยว้าย ทำร้ายร่างกายกันด้วยร่างกาย และหรือกำลังอาวุธก่อให้เกิดความบาดเจ็บ และหรือทรัพย์สินเสียหาย นอกจากนั้น เมื่อเด็กกระทำผิดการกระทำผิดของเด็ก ความเดือดร้อนมิได้ตกอยู่เฉพาะที่พ่อแม่หรือผู้ปกครองเท่านั้น แต่ยังตกอยู่กับผู้อื่นและสังคมอันเป็นส่วนรวมด้วย ความประพฤติดังกล่าวย่อมเป็นที่หนักใจให้กับพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู อาจารย์ และประชาชน ดังเป็นที่ทราบกันดีอยู่แล้วว่าการกระทำผิดของเด็กเป็นการสูญเสียทางสังคม เป็นความล้มเหลวของสังคม ซึ่งหากมิได้มีการแก้ไขควบคุมและป้องกันแล้ว นับวันก็จะขยายกว้างขวางออกไปทุกทีจนทำให้สังคมเดือดร้อนและเกิดความไม่สงบได้ในที่สุด (สุชา จันทน์อม.2545:78)

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการทะเลาะวิวาทของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนชนอมพิทยา อำเภอนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนกับพฤติกรรมการทะเลาะวิวาทของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนชนอมพิทยา อำเภอนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช

2. เพื่อศึกษาองค์ประกอบด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน ที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการทะเลาะวิวาทของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ในโรงเรียนชนอมพิทยา อำเภอนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช

3. เพื่อสร้างสมการพยากรณ์พฤติกรรมการทะเลาะวิวาทของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนชนอมพิทยา อำเภอนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

ผลจากการศึกษาในครั้งนี้ สามารถนำไปให้ผู้ที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ ได้แก่ ผู้บริหาร และคณะครู ใช้เป็นข้อมูลในการวางนโยบายของโรงเรียนชนอมพิทยา อำเภอนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช เพื่อให้พฤติกรรมการทะเลาะวิวาทของนักเรียนลดลง

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาช่วงชั้นที่ 4 ซึ่งกำลังศึกษาอยู่ในโรงเรียนชนอมพิทยา อำเภอนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช ปีการศึกษา 2549 จำนวน 188 คน เป็นนักเรียนชาย 68 คน และเป็นนักเรียนหญิง 120 คน ซึ่งใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ ได้แก่

1. องค์ประกอบด้านส่วนตัว ได้แก่

1.1 เพศ

1.2 อายุ

1.3 ระดับชั้น

- 1.4 บุคลิกภาพ
- 1.5 สุขภาพจิต
- 1.6 ความฉลาดทางอารมณ์

2. องค์ประกอบด้านครอบครัว ได้แก่

- 2.1 อาชีพของผู้ปกครอง
- 2.2 สถานภาพสมรสของผู้ปกครอง
- 2.3ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว
- 2.4 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง

3. องค์ประกอบด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน ได้แก่

- 3.1 ลักษณะกายภาพทางการเรียน
- 3.2 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู
- 3.3 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

ตัวแปรตาม ได้แก่ พฤติกรรมการทะเลาะวิวาท

นิยามศัพท์เฉพาะ

1.พฤติกรรมกรรมการทะเลาะวิวาท หมายถึง การกระทำของนักเรียนโดยการใช้วาจาขู่ข่มขู่ ส่อเสียด ดุหมิ่น ห่มเถียงทะเลาะกัน การใช้ร่างกายหรือกำลังอาวุธเข้าทำร้ายร่างกายกันกับเพื่อนนักเรียนในสถาบันเดียวกันหรือต่างสถาบัน รวมทั้งการทำลายทรัพย์สินสิ่งของของบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้องทั้งต่อหน้าและลับหลังคู่กรณี ซึ่งสามารถแสดงออกมาใน 2 ด้าน คือ ด้านการกระทำและด้านวาจา ดังนี้

1.1 ด้านการกระทำ หมายถึง การแสดงออก ของนักเรียนโดยการใช้ร่างกายหรือกำลังอาวุธเข้าทำร้ายร่างกาย ทำร้ายผู้อื่นให้ได้รับอันตราย บาดเจ็บหรือเกิดความเสียหาย ทั้งต่อตนเองและผู้อื่น ตลอดจนทรัพย์สิน ต่าง ๆ ได้แก่ การใช้กำลังกายต่อสู้ ชกต่อย ทะเลาะวิวาท พุบตีเตะ ผลัก ชน ขว้างสิ่งของ แสดงกิริยาล้อเลียน ประชดประชันกระแทกกระแทก การแย่งชิง การใช้อาวุธหรือเครื่องทุ่นแรงทำอันตรายต่อร่างกายผู้อื่น ตลอดจนการทำลายสิ่งของต่าง ๆ

1.2 ด้านวาจา หมายถึง การแสดงออก ของนักเรียนในรูปของคำพูด หรือถ้อยคำที่ทำให้ผู้อื่นได้รับความเจ็บปวดทางใจ เกิดความเสียหาย อับอาย เสียใจและไม่พอใจ ได้แก่ การโต้เถียง การทะเลาะวิวาทโดยใช้คำพูด การพูดหยาบคาย พูดล้อเลียน สบประมาท พูดประชดประชัน เสียดสี สบประมาท การข่มขู่ และพูดดูถูก ดูหมิ่นผู้อื่น

2.องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการทะเลาะวิวาท หมายถึง สิ่งที่มีอิทธิพลต่อการทะเลาะวิวาท ซึ่งผู้วิจัยได้แบ่งออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่ องค์ประกอบด้านส่วนตัว องค์ประกอบด้านครอบครัว และองค์ประกอบด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.1 องค์ประกอบด้านส่วนตัว ได้แก่ เพศ อายุ ระดับชั้น บุคลิกภาพ สุขภาพจิต และความฉลาดทางอารมณ์ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.1.1 เพศ ได้แก่ เพศชายและเพศหญิง

2.1.2 อายุ หมายถึง ระยะเวลาตั้งแต่แรกเกิดจนถึงปัจจุบันตามปฏิทินสากลของนักเรียน

2.1.3 ระดับชั้น ได้แก่

2.1.3.1 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

2.1.3.2 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

2.1.3.3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

2.1.4 บุคลิกภาพ หมายถึง ลักษณะที่เฉพาะหรือพฤติกรรมโดยรวมของนักเรียนที่แสดงออกมาหรือตอบสนองต่อสถานการณ์ต่างๆ ในชีวิตประจำวันซึ่งทำให้เขาเหล่านั้นมีบุคลิกภาพที่แตกต่างจากบุคคลอื่น ในการทำวิจัยครั้งนี้ ได้แบ่งตามแนวคิดทฤษฎีบุคลิกภาพของคาร์ล กุสตาฟ จุง (Carl Gustav Jung) โดยแบ่งเป็น 2 ลักษณะ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.1.4.1 บุคลิกภาพแบบเก็บตัว ได้แก่ นักเรียนที่มีลักษณะเงียบขรึม เชื้อมั่นในความนึกคิดของตนเอง ไม่ชอบพบปะพูดคุยกับคนอื่นยกเว้นคนใกล้ชิดหรือเพื่อนสนิท ไม่ชอบเข้าสังคม ไม่ชอบความตื่นเต้น ใช้ชีวิตอย่างเคร่งเครียด มีระเบียบแบบแผน ควบคุมอารมณ์และความรู้สึกได้ดี มีอารมณ์มั่นคง โดยปกติ ไม่มีพฤติกรรมในทางก้าวร้าว และค่อนข้างมองโลกในแง่ร้าย

2.1.4.2 บุคลิกภาพแบบแสดงตัว ได้แก่ นักเรียนที่ชอบเข้าสังคม มีบุคลิกลักษณะ สนใจสิ่งแวดล้อมรอบตัว มีเพื่อนมาก ข่างพูดข่างคุย ไม่ชอบการเรียนหรือการทำงาน โดยลำพังชอบความสนุกสนาน ตลกขบขัน มองโลกในแง่ดี ชอบการเคลื่อนไหวและชอบทำสิ่งต่างๆ โดยไม่ต้องมีการวางแผนล่วงหน้า อาจมีพฤติกรรมก้าวร้าว และอารมณ์เสียง่าย

2.1.5 สุขภาพจิต หมายถึง ภาวะสุขภาพที่แสดงออกมาทางร่างกาย อารมณ์ และจิตใจที่เป็นความรู้สึกและการแสดงออกของนักเรียนด้านความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับสังคม และสิ่งแวดล้อม ตลอดจนความสามารถในการเผชิญอุปสรรคต่างๆ โดยวัดจากแบบคัดกรองสุขภาพจิตไทย จี เอช คิว 60 (Thai GHQ 60 : Thai General Health Questionnaire)

2.1.6 ความฉลาดทางอารมณ์ หมายถึง ความสามารถของนักเรียนในการตระหนักรู้ภาวะอารมณ์ ของตนและสามารถจัดการกับภาวะอารมณ์ของตนได้อย่างเหมาะสมกับสถานการณ์ต่างๆ โดยวัดจากแบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ของกรมสุขภาพจิต

2.2 องค์ประกอบด้านครอบครัว ได้แก่ อาชีพของผู้ปกครอง สถานภาพสมรสของผู้ปกครอง ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง ดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.2.1 อาชีพของผู้ปกครอง ได้แก่

2.2.1.1 ข้าราชการ พนักงานรัฐวิสาหกิจ

2.2.1.2 เกษตรกรรม

2.2.1.3 ค้าขาย หรือ ธุรกิจส่วนตัว

2.2.1.4 รับจ้าง

2.2.2 สถานภาพสมรสของผู้ปกครอง ได้แก่

2.2.2.1 บิดามารดาอยู่ด้วยกัน

2.2.2.2 บิดามารดาแยกกันอยู่

2.2.2.3 บิดาและ/หรือมารดาถึงแก่กรรม

2.2.3 ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว หมายถึง รายได้แต่ละเดือนของผู้ปกครองของนักเรียนรวมกัน

2.2.4 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง หมายถึง การปฏิบัติตนของนักเรียนต่อผู้ปกครอง และการปฏิบัติตนของผู้ปกครองต่อนักเรียน เพื่อทำให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.2.4.1 การปฏิบัติตนของนักเรียนต่อผู้ปกครอง ได้แก่ การให้ความเคารพ เชื่อฟังคำสั่งสอน การประพฤติตนอยู่ในกฎระเบียบของผู้ปกครองและการช่วยเหลืองานต่าง ๆ ในครอบครัว การขอคำแนะนำและการซักถามเมื่อมีข้อสงสัย การขอให้บิดามารดา หรือผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและรับรู้เรื่องราวต่างๆ ในการทำกิจกรรมต่างๆที่ทางโรงเรียนจัดขึ้น

2.2.4.2 การปฏิบัติตนของผู้ปกครองต่อนักเรียน ได้แก่ การให้ความรัก ความอบอุ่น การให้คำปรึกษาทั้งเรื่องส่วนตัวและเรื่องการเรียนรู้ การเอาใจใส่ต่อนักเรียน ให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมทางการเรียนที่ทางโรงเรียนจัดขึ้น ให้ความสนใจในการทำกิจกรรมของนักเรียนกับเพื่อน การให้กำลังใจของบิดามารดาหรือผู้ปกครอง เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนประสบความสำเร็จทางการเรียน หรือเพื่อการพัฒนาทางด้านความคิดของนักเรียน

3. องค์ประกอบด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน ได้แก่ ลักษณะกายภาพทางการเรียน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู และสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

3.1 ลักษณะกายภาพทางการเรียน หมายถึง สิ่งที่ทำให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 2 ด้าน คือ สถานที่เรียน และสื่ออุปกรณ์การเรียน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

3.1.1 สถานที่เรียน ได้แก่ ภายในห้องเรียนมีอากาศถ่ายเทดี มีขนาดเหมาะสมกับปริมาณของนักเรียน ปราศจากกลิ่นและเสียงรบกวน

3.1.2 สื่ออุปกรณ์การเรียน ได้แก่ ปริมาณของสื่ออุปกรณ์การเรียนมีเพียงพอเมื่อเทียบกับจำนวนครูและนักเรียน มีความทันสมัยและมีคุณภาพในการใช้งาน

3.2 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู หมายถึง การปฏิบัติตนของนักเรียนต่อครู และการปฏิบัติตนของครูต่อนักเรียน เพื่อทำให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

3.2.1 การปฏิบัติตนของนักเรียนต่อครู ได้แก่ การให้ความเคารพ เชื่อฟังคำสั่งสอน ปฏิบัติตามคำสั่งสอนของครู และการขอคำปรึกษาทั้งด้านส่วนตัวและด้านการเรียน

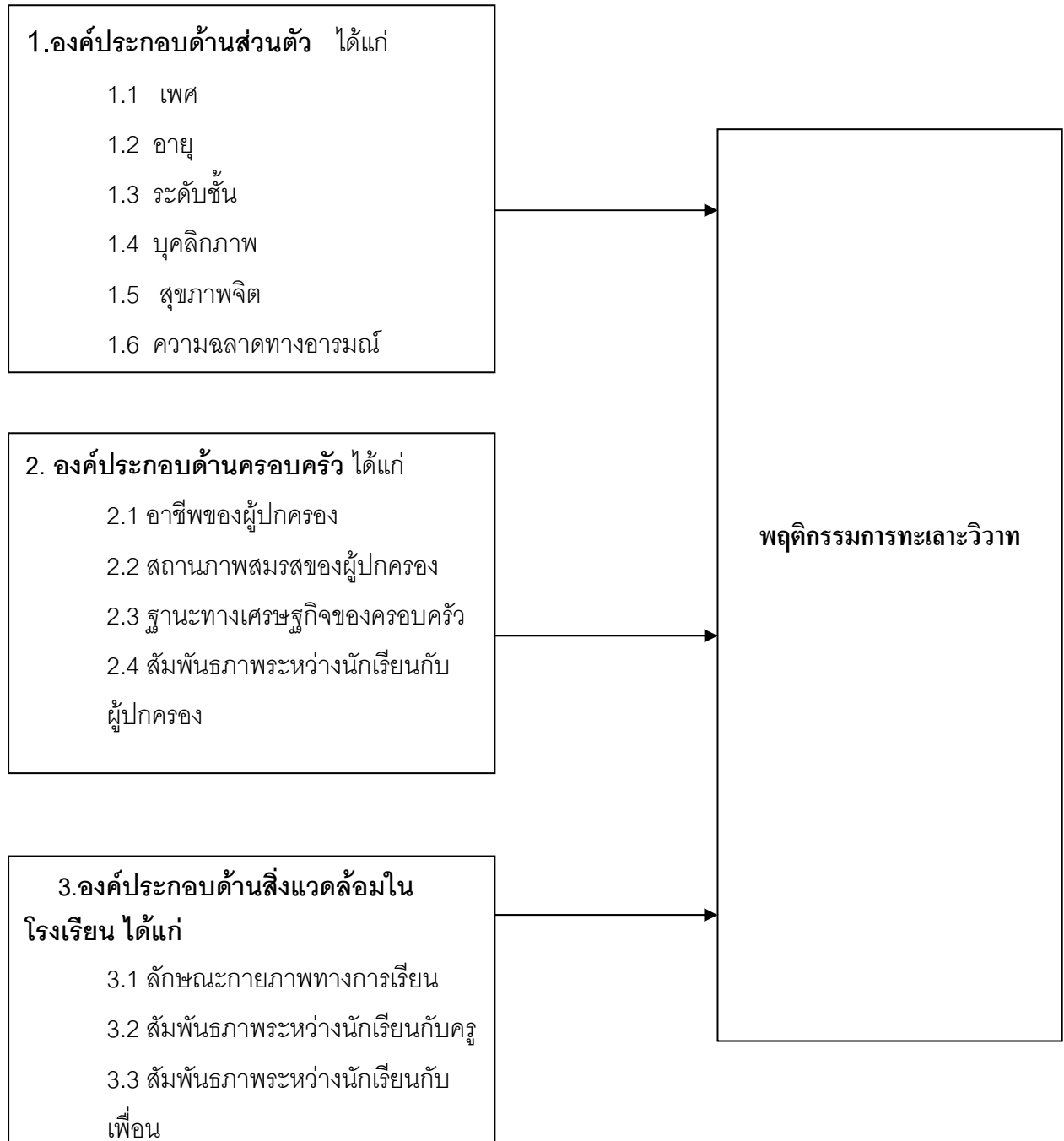
3.2.2 การปฏิบัติตนของครูต่อนักเรียน ได้แก่ การให้ความรักความอบอุ่น การเอาใจใส่ต่อนักเรียน ยอมรับความคิดเห็น ให้ความเป็นกันเอง และดูแลให้คำปรึกษากับนักเรียนทั้งด้านการเรียนและเรื่องส่วนตัวอย่างใกล้ชิด

3.3 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน หมายถึง การปฏิบัติตนของนักเรียนและเพื่อนที่ปฏิบัติต่อกันทั้งในและนอกห้องเรียนเพื่อให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ได้แก่ การช่วยเหลือพึ่งพาซึ่งกันและกัน การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน การห่วงใยใกล้ชิดสนิทสนมซึ่งกันและกัน การทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกันในกลุ่มเพื่อนเพื่อให้เกิดความสำเร็จ

กรอบแนวคิดในการศึกษาค้นคว้า

ตัวแปรอิสระ

ตัวแปรตาม

องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการทะเลาะวิวาท ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนชนอมพิทยา อำเภอชนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช น่าจะเกิดจากองค์ประกอบ 3 ด้าน คือ องค์ประกอบด้านส่วนตัว ได้แก่ เพศ อายุ ระดับชั้น บุคลิกภาพ สุขภาพจิต และความฉลาดทางอารมณ์ องค์ประกอบด้านครอบครัว ได้แก่ อาชีพของผู้ปกครอง สถานภาพสมรสของผู้ปกครองฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว และสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง และองค์ประกอบด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน ได้แก่ ลักษณะกายภาพทางการเรียน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู และสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน ผู้วิจัยจึงขอตั้งสมมติฐานดังนี้

สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า

1.องค์ประกอบด้านส่วนตัว องค์ประกอบด้านครอบครัว และองค์ประกอบด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนชนอมพิทยา มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการทะเลาะวิวาทของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนชนอมพิทยา อำเภอชนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช

2.องค์ประกอบด้านส่วนตัว องค์ประกอบด้านครอบครัว และองค์ประกอบด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนชนอมพิทยาที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการทะเลาะวิวาทของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนชนอมพิทยา อำเภอชนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องตามลำดับต่อไปนี้

1.เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการทะเลาะวิวาท

- 1.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการทะเลาะวิวาท
- 1.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการทะเลาะวิวาท

2.เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

- 2.1 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบด้านส่วนตัว
- 2.2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบด้านครอบครัว
- 2.3 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน

3. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียนชนอมพิทยา อำเภอชนอม
จังหวัดนครศรีธรรมราช

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการทะเลาะวิวาท

1.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการทะเลาะวิวาท

พฤติกรรมการทะเลาะวิวาทเป็นพฤติกรรมที่ สืบเนื่องมาจากความก้าวร้าว ซึ่งพฤติกรรมทะเลาะวิวาทก็เป็นการแสดงออกของความก้าวร้าวทั้งทางกาย และหรือทางวาจา นำผลเสียมาสู่ผู้ที่ก่อการทะเลาะวิวาทเอง รวมทั้งบุคคลที่เกี่ยวข้อง

1.1.1 ความหมายของพฤติกรรมการทะเลาะวิวาท

พจนานุกรมฉบับเฉลิมพระเกียรติ (2530 : 251) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ทะเลาะวิวาท หมายถึง การทุ่มเถียงและต่อสู้กัน นอกจากนี้ยังมีความหมายไว้หลายท่าน ดังนี้

ศิรินันท์ เพชรทองคำ และคนอื่น ๆ (2521 : 62) กล่าวว่า การทะเลาะวิวาท หมายถึง การทะเลาะกันระหว่างนักเรียนในชั้นเดียวกัน ระหว่างนักเรียนที่อยู่คนละระดับชั้น แต่ในโรงเรียนเดียวกัน และอยู่ต่างโรงเรียนกัน ตลอดจนจนถึงการทะเลาะวิวาทระหว่างกลุ่มนักเรียนที่อยู่ต่างโรงเรียนกันด้วย

ผ่องพรรณ แว่ววิเศษ (2534 : 38) อธิบายว่า พฤติกรรมทะเลาะวิวาท หมายถึง การที่นักเรียนมีการทุ่มเถียงทะเลาะกัน ด้วยวาจา ทำร้ายร่างกายกันด้วยแรงกาย และหรือกำลังอาวุธ ก่อให้เกิดความบาดเจ็บ และหรือทรัพย์สินเสียหาย

อุดมรัตน์ เชาววิวัฒน์ (วีรพล เจริญวิศาล. 2545 :18; อ้างอิงจาก อุดมรัตน์ เชาววิวัฒน์. 2536 :19) ได้ให้ความหมายว่า การทะเลาะวิวาทหมายถึง พฤติกรรมของนักเรียนนักศึกษาที่นำไปสู่การโต้เถียงด้วยวาจา และได้ใช้กำลังหรืออาวุธ ตลอดจนวัตถุสิ่งของต่างๆที่นำมาใช้แทนอาวุธ เข้าทำร้ายซึ่งกันและกันจนได้รับความเสียหาย

จิราภรณ์ อำนาจเกลิงศักดิ์ (2540 : 9) ได้ให้ความหมายทะเลาะวิวาทไว้ว่า การที่นักศึกษาใช้วาจาดูหมิ่น ทุ่มเถียงทะเลาะกัน การใช้แรงกาย อาวุธทำร้ายร่างกาย กับนักศึกษาในสถาบันเดียวกันหรือต่างสถาบัน รวมทั้งทำลายสิ่งของของผู้อื่น

วีรพล เจริญวิศาล (2545 : 3) ได้ให้ความหมายของการทะเลาะวิวาท ไว้ว่า การใช้กำลังร่างกาย หรืออาวุธ เข้าประทุษร้ายกันของบุคคล ตั้งแต่ 2 คน ระหว่างนักศึกษาในสถาบันเดียวกันหรือต่างสถาบัน อันเป็นเหตุให้ได้รับอันตรายแก่ร่างกายและจิตใจ

สุภาวดี มั่นจิระ (2547 : 42-43) ได้ให้ความหมายของการทะเลาะวิวาท ไว้ว่า พฤติกรรมที่วัยรุ่น นักเรียน นักศึกษา ตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป โดยการโต้เถียง การใช้แรงกายหรือกำลังอาวุธ เข้าทำร้ายกับนักเรียน นักศึกษาสถาบันเดียวกัน รวมทั้งการทำลายทรัพย์สินของผู้อื่น

จากเอกสารดังกล่าวข้างต้น การทะเลาะวิวาท หมายถึง การที่นักเรียนนักศึกษาใช้วาจาขู่ดูหมิ่น ประชดประชัน ได้เถียงการใช้แรงกายหรือกำลังอาวุธ เข้าทำร้ายกับนักเรียน นักศึกษา รวมทั้ง

การทำลายทรัพย์สินของผู้อื่น สรุปได้ว่าพฤติกรรมทะเลาะวิวาทเป็นส่วนหนึ่งของพฤติกรรมก้าวร้าวด้วย คือ พฤติกรรมทะเลาะวิวาทเป็นการแสดงออกของความก้าวร้าวทั้งทางกายและหรือทางวาจา ดังนั้นผู้วิจัย จึงขออธิบายความหมายของความก้าวร้าวด้วย

1.1.2 ความหมายของคำว่าก้าวร้าว (Aggression)

ความก้าวร้าวเป็นการกระทำที่นักจิตวิทยาและบุคคลโดยทั่ว ๆ ไปให้ความสนใจกันมาก จึงมีผู้แสวงหาคำตอบว่าทำไมมนุษย์จึงก้าวร้าว ซึ่งก็มีผู้ให้ความหมาย และตั้งทฤษฎีของความก้าวร้าวไว้ดังนี้

กิติกร มีทรัพย์ (2524 : 150) ให้ข้อเสนอว่า ความก้าวร้าวเป็นคุณสมบัติอย่างหนึ่งของบุคคลอันแสดงออกมาในรูปข่มขู่ กดขี่ แข่งขัน ซึ่งการแสดงความก้าวร้าวออกมาน้อยหรือในระดับอ่อน ๆ ก็จัดอยู่ในลักษณะประนีประนอม แต่ถ้าประนีประนอมมากเท่าใด ก็ยิ่งระบายความเครียดออกไปได้น้อยความก้าวร้าวก็จะตรึงอยู่ในนิสัย

เครือวัลย์ ขจรพันธุ์ (2524 : 73) กล่าวว่า ความก้าวร้าวเป็นกิริยาตอบสนองต่อความไม่สมหวัง เด็กที่มีกิริยาก้าวร้าวอยู่เสมอ เป็นเด็กที่มีความคับข้องใจและถูกลดโทษอย่างแรง ถ้ามีบิดามารดาที่มีนิสัยเป็นคนก้าวร้าวและไม่คงเส้นคงวาแล้ว เด็กจะมีความก้าวร้าวเสมอ

ปราณี จันทน์หอม (2541: 9) กล่าวว่า พฤติกรรมก้าวร้าวหมายถึง การกระทำที่รุนแรงกว่าปกติ มีผลทำให้ผู้อื่นหรือตนเองได้รับความเจ็บปวด เกิดความเสียหาย ทั้งที่เจตนาและไม่เจตนา การแสดงออกของความก้าวร้าวมีได้หลายทางคือ ทางวาจาหรือคำพูด เช่นการพูดด่า ข่มขู่ เป็นต้น ทางกายของร่างกาย เช่นการต่อสู้ ชกต่อย การตีรันฟันแทง การข่มขืน เป็นต้น การกระทำที่ทำให้เกิดการสูญเสียทรัพย์สินสมบัติ เช่น การทำลายข้าวของเสียหาย ทุบให้แตก จุดไฟเผา วางระเบิด การนินทาว่าร้าย เพื่อให้เกิดความเจ็บอาย และเสียชื่อเสียง

สุชา จันทน์หอม (2542 : 97) อธิบายว่า ความก้าวร้าวจัดเป็นพฤติกรรมของคนที่ขาดความสุขอาจแสดงออกทางร่างกายหรือวาจาก็ได้ เช่น การทำลายข้าวของ การทำร้ายร่างกาย การดูต่ำ การพูดหยาบคาย เป็นต้น พฤติกรรมที่เด็กเรียนรู้จากสังคม เด็กใช้ป้องกันตัวเองจากการรุกรานของผู้อื่น เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีวิธีการเรียกร้องความสนใจจากเพื่อน ๆ อีกด้วย เพื่อให้เพื่อนๆเกรงกลัวความก้าวร้าวนี้สังคมมักจะติเตียน ทำให้เด็กที่มีความก้าวร้าวมักจะต่อต้านสังคม

สุนันทา เขียวนิล (2541 : 41) ได้ให้ความหมายว่า พฤติกรรมก้าวร้าว คือ การกระทำที่แสดงออกโดย มีเจตนาทำร้ายผู้อื่นหรือทำลายสิ่งของ อาจแสดงออกทางกายหรือทางวาจาก็ได้

อารีย์ นูชนงค์ (2541 : 24) ได้ให้ความหมายว่าความก้าวร้าวเป็นพฤติกรรม ที่บุคคล แสดงออกมาเมื่อตนเองขาดความสุข หรือไม่ได้รับความพึงพอใจ ซึ่งมีการแสดงออกได้ 2 ลักษณะ คือ ทางวาจา เช่น พูดคำหยาบ ดุด่า โวยวาย และทางร่างกาย เช่น ทำลายสิ่งของ เตะ ต่อย ทบตี

นพมาศ ธีรเวคิน (2542 : 73) ได้กล่าวว่า พฤติกรรมก้าวร้าว คือพฤติกรรมของบุคคล หรือกลุ่มที่มีความตั้งใจในการทำร้ายผู้อื่น ข้อสำคัญที่สุดผู้ที่กระทำความก้าวร้าวมีความตั้งใจหรือ ตั้งใจ

ผดุง อารยะวิญญู (2542 : 33) กล่าวว่า พฤติกรรมก้าวร้าว คือ การประทุติตนไป ในทางที่ไม่เป็นที่ยอมรับของสังคม ประทุติตนไปในทางที่ตรงข้ามกับกรอบวัฒนธรรมอันดีงานของ สังคม

สุนีย์ ธีรวิรุฬห์ (2542 : 33) ให้ความหมายว่า ความก้าวร้าวเป็นพฤติกรรมที่แสดงออก ทางร่างกาย หรือวาจาที่แสดงออกในรูปการข่มขู่ กดขี่ แข่งขัน การทำลายข้าวของ การทำร้าย ร่างกาย อันนำไปสู่การใช้กำลังที่รุนแรง

ในปี ค.ศ. 1961 บัสส์ (Buss. 1961 : 1-7) อธิบายความหมายของความก้าวร้าวว่า “ความก้าวร้าวเป็นการตอบสนองต่อสิ่งที่มากระตุ้นในรูปของการกระทำอย่างทันที โดยมีเจตนาจะทำให้ผู้อื่นเจ็บปวด” บัสส์ แบ่งความก้าวร้าวออกเป็นสองชนิดคือ

1. ความก้าวร้าวทางร่างกาย (Physical Aggression) เป็นความก้าวร้าวที่แสดงออก โดยใช้อวัยวะทางร่างกาย เช่น แขน ขา ฟัน หรือใช้อวัยวะทางร่างกายร่วมกับอาวุธ เช่น มีด ปืน เพื่อทำ ให้ผู้อื่นได้รับความเจ็บปวด

2. ความก้าวร้าวทางวาจา (Verbal Aggression) เป็นการตอบสนองต่อสิ่งที่มา กระตุ้นโดยใช้ถ้อยคำให้ผู้อื่นได้รับความเจ็บปวด ซึ่งจำแนกออกเป็นสองลักษณะด้วยกันคือ

- 2.1 การปฏิเสธ ในการปฏิเสธมักจะแสดงท่าทางประกอบด้วย เช่น หลบหน้า แสดงท่าทางรังเกียจ ไม่ยอมเข้ากลุ่ม ส่วนคำพูดที่ใช้ในการปฏิเสธได้แก่ การพูดตรง ๆ เช่น “ออกไป เดี๋ยวนี้” หรือการพูดให้ร้ายเช่น “ฉันไม่ชอบคุณ” ร่วมกับการแสดงอารมณ์เพื่อทำร้ายความรู้สึกของผู้อื่น

- 2.2 การบังคับ การพูดบังคับเป็นสัญลักษณ์ของการกระทำให้ผู้อื่นได้รับความ เจ็บปวดสำหรับการบังคับนี้ บุคคลเรียนรู้การบังคับจากการสังเกต หรือ การเลียนแบบจากการกระทำ ของบุคคลอื่น เช่น บิดา มารดา ครู ผู้ปกครอง เป็นต้น

จากเอกสารดังกล่าวข้างต้น จึงสรุปได้ว่า ความก้าวร้าวเป็นพฤติกรรมที่แสดงออกมาทาง ร่างกาย หรือวาจาที่แสดงออกมาในรูปของการข่มขู่ กดขี่ แข่งขัน การทำลายข้าวของ การทำร้าย ร่างกาย อันนำไปสู่การใช้กำลังที่รุนแรง

1.1.3 สาเหตุการทะเลาะวิวาท

พฤติกรรมวัยรุ่นที่ขัดกับสังคมนั้นเป็นพฤติกรรมที่เป็นปัญหา ซึ่งควรให้ความสนใจอย่างมาก คือปัญหาการทะเลาะวิวาท ซึ่งสาเหตุเบื้องต้นมักมาจากต้นเหตุเพียงไม่กี่คนเกิดความไม่พอใจหรือมีการขัดแย้งกัน แต่ท้ายที่สุดแล้วบานปลายกลายเป็นเรื่องของหมู่คณะ ซึ่งศิรินันท์ เพชรทองคำ; และคนอื่น ๆ (2521 : 62 – 64) ได้กล่าวถึงสาเหตุของการทะเลาะวิวาทไว้ดังนี้

1. การแข่งขันและการเชียร์กีฬา

1.1 กรรมการที่ตัดสินผิดพลาด อาจมีส่วนทำให้เกิดความไม่สงบ เช่น นักกีฬาเล่นรุนแรง เล่นผิดกติกาบ่อยครั้ง แล้วไม่ถูกลงโทษตามความเหมาะสม

1.2 การเชียร์กีฬาโดยใช้ถ้อยคำยั่วยุ

1.3 ฝ่ายชนะเยาะเย้ยฝ่ายแพ้

2. ครอบครัว

2.1 บิดามารดาหรือผู้ปกครองไม่เอาใจใส่ดูแลเด็กของตนเองอย่างใกล้ชิดสม่ำเสมอ

2.2 ผู้ใหญ่บางคนประพฤติตัวไม่ดี ทำให้เด็กเอาเป็นแบบอย่าง

2.3 บิดามารดาบางคนรักบุตรในทางที่ผิด

2.4 ไม่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดระหว่างบ้านและโรงเรียน

3. การศึกษาอบรม

3.1 โรงเรียน

3.1.1 เมื่อนักเรียนไปดูกีฬา ไม่มีครูควบคุม หรือปฏิบัติหน้าที่อย่างเคร่งครัด

3.1.2 การควบคุมของโรงเรียนไม่รัดกุมเพียงพอ

3.1.3 ครูบางคนไม่ห้ามปรามนักเรียนเมื่อเกิดเรื่องทะเลาะวิวาท

3.1.4 การอบรมเกี่ยวกับความประพฤติและมารยาทมีน้อย

3.1.5 บางโรงเรียนไม่ควบคุมนักเรียนที่เป็นตัวก่อความไม่สงบ

3.1.6 ครูบางคนไม่รักอาชีพ ไม่มีความเป็นครูอย่างแท้จริง

3.2 นักเรียน

3.2.1 นักเรียนบางคนมีนิสัยเกเร และเป็นตัวการให้เกิดการทะเลาะวิวาท

3.2.2 การทะเลาะวิวาทของนักเรียนอาจเกิดจากความรักเพื่อน รักโรงเรียน เมื่อเพื่อนถูกรังแกก็รู้สึกว่าคุณดูหมิ่น จะต้องหาทางแก้แค้น ประกอบกับเป็นวัยที่มีอารมณ์รุนแรงจึงเกิดเป็นเรื่องราวแรงขึ้น

3.2.3 มีปมด้อย แล้วมาแสดงปมเด่น เพื่อชดเชยโดยการทะเลาะกับผู้อื่น

3.2.4 มีความสนใจกับลัทธิการเมืองต่าง ๆ และเชื่อแนวความคิดของแต่ละลัทธิ

ทำให้มีแนวความคิดแบ่งเป็นหลายฝ่าย ก่อให้เกิดการแบ่งแยกกลุ่ม กลุ่มที่มีแนวคิดไม่ตรงกันอาจทะเลาะกันได้

4. อิทธิพลและสิ่งแวดล้อมภายนอก

4.1บุคคลภายนอก เช่น นักเรียนเก่าชักชวน หรือยุแหย่ให้นักเรียนต่างสถาบันทะเลาะวิวาทกัน

4.2การแพร่ข่าวหรือการแพร่ภาพ เช่นภาพยนตร์ โทรทัศน์ ที่แสดงถึงอิทธิพลของกลุ่มวัยรุ่น

อุไร สุมาริธรรม (2545 : 103) ได้กล่าวถึงสาเหตุที่ทำให้เกิดการทะเลาะวิวาทดังนี้

1. การรักพรรคพวก เพื่อนพ้อง ในวัยรุ่นเป็นช่วงที่ให้ความสำคัญกับเพื่อน เมื่อเพื่อนมีเรื่องทะเลาะวิวาทกับใครหรือกลุ่มใดก็จะเดือดร้อนแทน นำไปสู่วิธีเพื่อล้างแค้นอาจเป็นการยกพวกไปถล่มฝ่ายตรงข้าม

2. การปกป้องรักศักดิ์ศรี ไม่ว่าจะเป็นของกลุ่มของสถาบัน หรือของตนเอง เมื่อเห็นว่าอีกฝ่ายกระทำย่ำยี เหยียดหยามศักดิ์ศรีของฝ่ายตนก็เกิดความโกรธแค้น จึงรวมกลุ่มเพื่อไปแสดงพลังให้อีกฝ่ายยอมรับ หรือเห็นว่าสถาบันของตนเองและกลุ่มของตนมีศักดิ์ศรี แต่เกิดจากความที่วู่วาม มักเป็นการแสดงศักดิ์ศรีด้วยการใช้กำลัง นำไปสู่การทะเลาะวิวาทอันก่อให้เกิดความเสียหายต่อชีวิตและทรัพย์สิน ซึ่งปรากฏเป็นข่าวอยู่เสมอ

3. แสวงหาการยอมรับ ความชื่นชมจากกลุ่มเพื่อน เมื่อเพื่อนชักชวนให้ไปแก้แค้นฝ่ายตรงข้าม ถึงแม้จะไม่เห็นด้วย วัยรุ่นก็ยอมตามไปเพราะกลัวเพื่อนไม่ยอมรับ กลัวเพื่อนกล่าวหาว่าไม่กล้าหาญ ไม่ใช่ลูกผู้ชาย

4. การอยากทดลองหาประสบการณ์ที่น่าตื่นเต้น ยิ่งหากเห็นว่าเป็นประสบการณ์ที่กล่าวถึง การพิสูจน์การเป็นลูกผู้ชาย วัยรุ่นก็อาจจะเข้าร่วมในการทะเลาะวิวาทนั้นด้วย

5. การเรียนแบบจากรุ่นพี่ หรือ มาจากเรื่องราวที่พบเห็นในละครโทรทัศน์ ภาพยนตร์ และสื่อมวลชนอื่น ๆ

จากสาเหตุดังกล่าวข้างต้นอาจสรุปได้ว่า สาเหตุของการทะเลาะวิวาทเกิดจากการแข่งขันกีฬา การรักพวกพ้อง รักในศักดิ์ศรี อีกทั้งยังขาดการดูแลใส่ใจทั้งทางโรงเรียน และครอบครัว ตลอดจนความผูกพันที่ดีต่อกัน ซึ่งมีผลให้เกิดปมด้อย รักพวกพ้องรักศักดิ์ศรีในทางที่ผิด และทั้งนี้วัยรุ่นก็เป็นวัยที่มีอารมณ์รุนแรง จึงทำให้เกิดการทะเลาะวิวาทได้ง่าย

1.1.4 ลักษณะของพฤติกรรมการทะเลาะวิวาท

ลักษณะของพฤติกรรมการทะเลาะวิวาท มีผู้ได้อธิบายคือ สุกัลยา อนุชิตไพสิน (2527 : 75 - 76)

1. การทะเลาะวิวาทด้านคำพูด หมายถึง การพูดให้ผู้อื่นเกิดความเสียหาย อับอาย น้อยใจ ไม่พอใจ หวาดระแวง ตัวอย่างพฤติกรรมได้แก่

- พูดข่มขู่ว่าจะทำอันตรายต่อร่างกายผู้อื่น
- ใช้คำพูดด่าผู้อื่นอย่างรุนแรง
- ต่อบุคคลที่ทำให้ตนไม่พอใจ
- พูดสบประมาท หรือโจมตีผู้อื่น
- โต้แย้งกันเพื่อเอาชนะผู้อื่นที่มีเหตุผลดีกว่าตนเอง
- พูดด่าหยาบคายผู้อื่นมากเกินไป
- พูดจาประชดประชัน

2. การทะเลาะวิวาทด้านการกระทำ หมายถึง การแสดงออกหรือการกระทำในลักษณะที่รุนแรงกว่าปกติ ก่อให้เกิดความเสียหายทั้งตนเอง ผู้อื่น หรือทรัพย์สิน ตัวอย่างของพฤติกรรมได้แก่

- ใช้กำลังชกต่อย ตบตี หรือทุบตีผู้อื่น
- การกลั่นแกล้งให้ผู้อื่นเกิดความโกรธหรือความไม่พอใจ
- การกลั่นแกล้งให้ผู้อื่นเจ็บตัว โดยใช้และไม่ใช้อาวุธ
- การขว้างปาสิ่งของไปยังร่างกายของผู้อื่นที่ทำให้ตนเกิดความไม่พอใจ
- การทำลายสิ่งของเครื่องใช้ทั้งที่เป็นของตนเองและผู้อื่น
- การใช้อาวุธหรือเครื่องทุ่นแรงทำอันตรายต่อสิ่งของหรือร่างกายผู้อื่น

1.1.5 การเลี้ยงดูที่ก่อให้เกิดความก้าวร้าว

ครอบครัวเป็นสถาบันแรกที่ทำให้การอบรมสั่งสอนเด็ก ถ้าหากสภาพความเป็นไปภายในครอบครัวดี เด็กจะเจริญเติบโตดี เป็นทรัพยากรที่ดีของสังคม แต่ถ้าภายในครอบครัวเต็มไปด้วยความยุ่งเหยิง ก็จะเป็นการสร้างอาชญากรให้แก่สังคม ซึ่ง โอเชอร์ วารริรักษ์ (2528 : 21-24) ได้กล่าวว่า โดยธรรมชาติแล้วเด็กไม่สามารถจะดีหรือชั่วได้ด้วยกรรมพันธุ์ พฤติกรรมบางอย่างของเด็ก เป็นผลมาจากการเรียนรู้จากการปฏิสัมพันธ์ในชีวิตประจำวันกับสิ่งแวดล้อมทั้งสิ้น

เด็กเป็นจำนวนมากที่ขาดการดูแลอย่างเพียงพอ โดยที่ตัวเขาก็มิได้แยกไปจากมารดาแต่เขาไม่ได้รับการเลี้ยงดูอย่างอบอุ่น ขาดความเอาใจใส่ให้เวลากับเด็กน้อยเกินไป หรือมีการเลี้ยงดูอย่างผิดปกติดังนี้ยังมีการไม่ยอมรับเด็กเหล่านั้นอีกด้วย จากการศึกษาของ ธิเบต ของเชียร์ และคนอื่น ๆ

1. ลักษณะการก้าวร้าวที่แสดงความโกรธออกมาอีก เนื่องจากเกิดความคับข้องใจในการแก้ปัญหาและมีเจตนาที่จะทำให้ผู้อื่นได้รับอันตราย บาดเจ็บ หรือได้รับการหมิ่นประมาท (Hostile type Aggression)

2. ลักษณะการแสดงออกถึงความต้องการที่แท้จริง เพื่อให้ให้อีกฝ่ายหนึ่งได้รับการปรับปรุงพฤติกรรมของเขา แต่จะทำให้มีผลกระทบกระเทือนต่อสัมพันธภาพที่เคยมีต่อกัน ทั้ง ๆ ที่วัตถุประสงค์จริง ๆ แล้วไม่ต้องการที่จะทำลายหรือทำร้ายผู้อื่น (Impact – type Aggression)

อัลเบอร์ตี และเอ็มมอนส์ (Alberti and Emmons, 1978: 21 – 24) ก็ได้แบ่งความก้าวร้าวออกเป็นสองลักษณะเช่นกันคือ

1. ความก้าวร้าวทั่วไป (General Aggressiveness) หมายถึง ลักษณะที่บุคคลแสดงความก้าวร้าวต่อผู้อื่นในทุก ๆ สถานการณ์อันเนื่องมาจากบุคคลเหล่านี้มีความมั่นใจในตนเอง (self – confidence) มากเกินไป จะพูดกับใครมักจะออกคำสั่ง และพูดดูถูกความคิดของผู้อื่น ดังนั้นบุคคลเหล่านี้มักจะเกิดความขัดแย้งกับกลุ่มเสมอ จึงทำให้มีเพื่อนน้อยมาก และบุคคลเหล่านี้ต้องการความรักและการยอมรับจากผู้อื่นมาก แต่เขามักจะไม่รู้ว่าจะทำอย่างไรเพื่อที่จะมีพฤติกรรมที่เหมาะสมได้

2. ความก้าวร้าวตามสถานการณ์ (Situation Aggressiveness) หมายถึง ลักษณะที่บุคคลแสดงความก้าวร้าวต่อผู้อื่นตามสถานการณ์ และต้องปรับปรุงพฤติกรรมของตนเองใหม่ตามที่ได้มีผู้เสนอแนะไว้

จากการศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมก้าวร้าวที่กล่าวมาข้างต้นนั้นพอสรุปได้ว่า ความก้าวร้าวเป็นคุณสมบัติอย่างหนึ่งของบุคคลที่จะแสดงกระทำการในลักษณะที่รุนแรงผิดปกติ เพื่อตอบสนองหรือปลดปล่อยความเครียด ความคับข้องใจ ความโกรธ และรู้สึกที่ไม่ดีต่าง ๆ ซึ่งการกระทำนั้นก่อให้เกิดผลเสียทั้งแก่ตนเองและผู้อื่นได้ เช่น ในกรณีที่นักเรียนทะเลาะวิวาท ชกต่อย ทำลายทรัพย์สินสาธารณะสมบัติ เด็กเหล่านั้นก็เสียอนาคต ซึ่งอีแวนส์ (สมชาย เตียวตระกูล, 2529: 10: อ้างอิงจาก Evans, 1978) กล่าวว่านักเรียนที่มีความก้าวร้าวต่อกลุ่มเพื่อน จะถูกเพื่อนไม่ยอมรับ (Rejected) ทำให้ถูกตัดขาดออกจากสังคม และทำให้เสียความภาคภูมิใจ (Self Esteem) ในตัวเอง นักเรียนเหล่านี้ควรที่จะได้รับความช่วยเหลือโดยเร็วดังนั้นจะเห็นว่าความก้าวร้าวที่แสดงออกมาจากบุคคลหนึ่งแล้วมีผลกระทบต่อบุคคลอื่น ๆ เป็นพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ จึงสมควรที่ผู้เกี่ยวข้อง เช่น ครูผู้สอน ครูแนะแนว จะต้องหาวิธีการลดความก้าวร้าว และส่งเสริมให้เด็กเหล่านี้มีพฤติกรรมที่สร้างสรรค์ขึ้นทดแทน เพื่อให้นักเรียนเหล่านั้นเป็นผู้ที่สังคมยอมรับ

1.1.7 ทฤษฎีเกี่ยวกับความก้าวร้าว

จากการศึกษาค้นคว้าของนักจิตวิทยาหลายท่าน ซึ่งมีแนวความคิดต่าง ๆ กันออกไป เกิดเป็นทฤษฎีเกี่ยวกับความก้าวร้าวหลายทฤษฎีด้วยกัน สามารถสรุปทฤษฎีใหญ่ ๆ ได้ดังนี้คือ

1.ทฤษฎีความก้าวร้าวที่เกี่ยวกับพันธุกรรม ทฤษฎีนี้เกี่ยวกับความเชื่อของฟรอยด์ ที่ว่าความก้าวร้าวของบุคคลที่มีมาแต่กำเนิด และเห็นว่าความก้าวร้าวเกิดจากสัญชาตญาณแห่งการดำรงชีพ (Sexual Instincts) นั่นคือเมื่อไม่ได้รับการบำบัดความต้องการเกี่ยวกับเรื่องเพศแล้ว คนเราจะเกิดความก้าวร้าวได้ ก่อนสงครามโลกครั้งที่หนึ่ง ฟรอยด์เคยเชื่อว่าสัญชาตญาณของมนุษย์มีสองประเภท คือ สัญชาตญาณแห่งการดำรงชีพ ดังกล่าวแล้ว กับสัญชาตญาณแห่งการดำรงตน (Ego Instincts) ต่อมาภายหลัง ความคิดของฟรอยด์เกี่ยวกับเรื่องนี้เปลี่ยนแปลงไป จึงเอาสัญชาตญาณแห่งการดำรงชีพไปรวมกับสัญชาตญาณแห่งการดำรงตน แล้วใช้ชื่อเสียใหม่ว่า สัญชาตญาณแห่งการดำรงชีวิต (Life Instincts) และสัญชาตญาณแห่งการทำลายชีวิต หรือสัญชาตญาณแห่งการตาย (Death Instincts) ขึ้นมาคู่กัน นอกจากนี้ ฟรอยด์ ยังได้กล่าวถึงเรื่องมาโซคิสซึม (Masochism) ว่าเป็นแนวโน้มที่บุคคลจะเพิ่มความรู้สึกพึงพอใจจากการทำลายของตน ซึ่งมีผลมาจากความต้องการทำลายหรือความก้าวร้าวผู้อื่น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะความก้าวร้าวต่อคนอื่นนั้น ไม่สามารถแสดงออกมาได้ง่าย ๆ จึงหันมาทำลายตนเอง ฟรอยด์ให้ความเห็นว่าบุคคลที่มีลักษณะเช่นนี้เป็นเพราะมีความรู้สึกผิด (Guilt Feeling) ติดอยู่ในจิตไร้สำนึก (Unconscious) เป็นต้นว่า เมื่อเด็กเคยถูกพ่อแม่ผู้มีอำนาจเหนือตนลงโทษ เด็กต้องการจะทำร้ายพ่อแม่เป็นการตอบแทนแต่ก็แสดงออกมาไม่ได้ จึงหันมาทำร้ายตนเอง ส่วนซาโดคิสซึม (Sadism) นั้น เป็นแนวโน้มของพวกที่มีสัญชาตญาณในการทำลายหรือก้าวร้าวที่ชอบแสดงออกต่อคนอื่น ดังนั้น ฟรอยด์ จึงมีความเห็นว่าอย่าให้บุคคลมีความกดดันและความก้าวร้าวไว้มาก ๆ ควรหาทางปลดปล่อยความก้าวร้าวไปในทางที่สังคมยอมรับ และไม่เป็นที่เดือดร้อนต่อผู้อื่น

2. ทฤษฎีความก้าวร้าวที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม นักจิตวิทยาที่เชื่อในทฤษฎีนี้มีความเห็นว่าสภาพแวดล้อมทำให้บุคคลเกิดความคับข้องใจซึ่งก่อให้เกิดความก้าวร้าวทฤษฎีนี้แบ่งความคิดออกเป็นสองแนวทางคือ

2.1 สมมติฐานความก้าวร้าวที่มาจากความคับข้องใจ (Frustration Aggressive Hypothesis) มาจากความเชื่อของ ดอลลาร์ และมิลเลอร์ ว่าความก้าวร้าวของบุคคลมีสาเหตุมาจากความคับข้องใจ เขาได้อธิบายความหมายของความคับข้องใจว่าเป็นความรู้สึกหรือพฤติกรรมที่เกิดจากบุคคลถูกขัดขวางไม่ให้บรรลุผลสำเร็จ สรุปว่าเมื่อคนเราถูกขัดใจ ซึ่งเมื่อสะสมไว้มากจะเกิดเป็นความก้าวร้าวได้มากที่สุด และผู้ที่ถูก ก้าวร้าวก็มักจะเป็นผู้ที่ทำให้เกิดความข้องใจนั่นเอง

2.2 ทฤษฎีสัญชาตญาณความก้าวร้าว (Aggression Cues Theory) แนวความคิดนี้มาจาก เบอร์โควิทซ์ (Berkowitz ค.ศ.1965) ซึ่งมีรากฐานความเชื่อที่ว่า ความก้าวร้าวเกิดจากความคับข้องใจ แต่การแสดงออกจะมากหรือน้อยหรือไม่แสดงออกเลยนั้น ขึ้นอยู่กับสถานการณ์กระตุ้นที่ทำให้เกิดความก้าวร้าว กล่าวคือลักษณะภายในของบุคคลกับสถานการณ์กระตุ้นจะต้องสัมพันธ์กัน นั่นคือถ้าเกิดความคับข้องใจน้อย แต่มีสถานการณ์กระตุ้นมากก็เกิดความก้าวร้าวได้ หรือถ้าเกิดความคับข้องใจมาก แต่มีสถานการณ์กระตุ้นน้อย ก็ไม่เกิดความก้าวร้าว

3.ทฤษฎีความก้าวร้าวที่เกี่ยวกับการเรียนรู้ทางสังคม ทฤษฎีนี้เน้นความสำคัญของการเรียนรู้โดยมีข้อตกลงเบื้องต้นว่า ความก้าวร้าวนั้นเป็นสิ่งที่เกิดจากการเรียนรู้บุคคล ตามความเห็นของ แบนดูรา และ วอลเตอร์ส (Bandura and Walters. ค.ศ.1965) ที่เชื่อว่า ถ้าบุคคลได้เห็นตัวอย่างความก้าวร้าวและพฤติกรรมนั้นบ้าง แล้วได้รับรางวัล บุคคลก็แสดงพฤติกรรมนั้นอีกทฤษฎีนี้เน้นการเสริมแรง Reinforcement) คือ ถ้าบุคคลนั้นได้รับการเสริมแรง ก็แสดงพฤติกรรมนั้นต่อไป แต่ถ้าได้รับการลงโทษบุคคลก็เลิกแสดงพฤติกรรมนั้น

3.1 ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมของ เซียร์ส (Sears 1969:159-197) เชื่อว่าพฤติกรรมเกิดจากการเรียนรู้ทางสังคม โดยเฉพาะเรียนรู้พฤติกรรมทางสังคมจากพ่อแม่ Sears กล่าวว่าพ่อแม่มีอิทธิพลในการพัฒนาบุคลิกภาพของเด็กเป็นอย่างมาก เพราะพ่อแม่มีหน้าที่ในการฝึกวินัยและให้แรงเสริมแก่พฤติกรรมของเด็ก โดยปกติ Sears เชื่อว่าพฤติกรรมของบุคคลเกิดจากแรงขับภายใน ได้แก่ความต้องการพื้นฐาน และสิ่งเร้าภายนอก เช่น การให้ความรัก การลงโทษ ตัวอย่าง เด็กต้องการกินนม แม่ต้องการให้เด็กหย่านม เด็กจึงร้องไห้ แม่ก็ลงโทษ การลงโทษทำให้เด็กร้องไห้เสียงดังยิ่งขึ้น การเกิดพฤติกรรมจึงเป็นเหตุการณ์ที่ต่อเนื่องในลักษณะเหตุผล คือพฤติกรรมหนึ่งจะเป็นสาเหตุของอีกพฤติกรรมหนึ่งในเวลาต่อมา

จากทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมที่ได้กล่าวมาแล้ว สรุปได้ว่ามีองค์ประกอบที่สำคัญ 2 ประการ คือ แม่แบบและแรงเสริม กอสลิน (Goslin.1969:136) กล่าวถึงการทดลองของแบนดูรา รอส และรอส (Bandura, Ross and Rose) ซึ่งในการทดลองนี้ เขาให้นักเรียนอนุบาลได้เห็นแม่แบบแสดงพฤติกรรมก้าวร้าว โดยแบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม ให้เห็นตัวแปรต่าง ๆ กัน กล่าวคือ

กลุ่มที่ 1 มีแม่แบบเป็นคนจริง ๆ

กลุ่มที่ 2 มีแม่แบบเป็นภาพยนตร์

กลุ่มที่ 3 มีแม่แบบการ์ตูนในหนังสือ

กลุ่มที่ 4 ไม่มีแม่แบบ

เมื่อเด็กดูแม่แบบทั้ง 4 นี้แล้ว จะถูกขัดใจไม่ให้เล่นในสิ่งที่เด็กอยากเล่นหลังจากนั้นปล่อยเด็กให้อยู่ตามลำพังในห้องที่มีของเล่นชนิดหนึ่งที่คล้ายกับสิ่งที่ถูกแม่แบบแสดงพฤติกรรม

ก้าวร้าวให้เด็กเห็นมาแล้วผลปรากฏว่า เด็กในกลุ่มที่ 1 เล่นของเล่นชนิดนั้นอย่างก้าวร้าวมากที่สุด และเด็กในกลุ่มที่ 4 เล่นอย่างก้าวร่ววน้อยที่สุด ส่วนกลุ่มที่ 2 และที่ 3 เล่นอย่างก้าวร้าวใกล้เคียงกัน

ต่อมาเขาได้ทำการทดลองอีก โดยให้เด็กดูแม่ที่แสดงพฤติกรรมก้าวร้าว แล้วถูกลงโทษกับที่แสดงพฤติกรรมก้าวร้าวแล้วได้รับรางวัล ผลปรากฏว่า เด็กกลุ่มที่ดูแม่ที่แสดงพฤติกรรมก้าวร้าวแล้วถูกลงโทษ แสดงความก้าวร่ววน้อยกว่าเด็กอีกกลุ่มหนึ่ง จากการทดลองนี้เขาให้เด็กเล่าปรากฏการณ์ที่เด็กเห็นมา ปรากฏว่าเด็กเล่าได้ถูกต้อง เพราะจำเหตุการณ์นั้นได้ แสดงว่าความก้าวร้าวของเด็กเกิดจากการเรียนรู้จากสิ่งที่เกิดขึ้นและได้เห็นมานั่นเอง

ในทำนองเดียวกัน (พรณี ชูทัย. 2532:231) ได้แสดงความคิดเห็นคล้ายคลึงกันว่า พัฒนาการของความรู้สึกก้าวร้าวมีมาตั้งแต่เด็ก โดยการเลียนแบบจากพ่อแม่ บุคคลใกล้ชิด และจากเพื่อนรวมทั้งสิ่งแวดล้อม และให้ข้อเสนอแนะว่า การที่ครูอาจารย์จะช่วยเหลือเด็กที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว ควรที่จะใช้วิธีการสร้างความสัมพันธ์กับเด็กเหล่านั้น ให้เขาเกิดความรู้สึกอบอุ่นว่าครูคือผู้ที่ช่วยเหลือให้คำแนะนำมิใช่ควบคุม ควรให้เขาเรียนรู้ที่เหมาะสม โดยเสนอแนะและสนับสนุนการแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสม และเมื่อใดที่เด็กแสดงพฤติกรรมนั้น ๆ ควรให้คำชมเป็นการเสริมแรง แม้ว่าเด็กจะยังไม่สามารถแสดงได้ดีตามความคาดหวังของครูก็ตาม ทั้งนี้เพื่อให้เด็กเกิดกำลังใจ ในที่สุดเด็กจะเลิกพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม การแก้นิสัยก้าวร้าวของเด็กซึ่งเกิดจากการเรียนรู้ ให้ใช้วิธีทำเฉยเมย ไม่สนใจเมื่อเด็กแสดงพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ และเมื่อใดที่เด็กแสดงพฤติกรรมที่เป็นที่ยอมรับ ให้รีบชมทันที ให้เวลาสักช่วงหนึ่ง เราจะสามารถเปลี่ยนพฤติกรรมที่ไม่เป็นที่ยอมรับให้เป็นพฤติกรรมที่ยอมรับได้พฤติกรรมก้าวร้าวในที่นี้ ไม่ได้หมายถึงการก้าวร้าวที่เกินกว่าเหตุ ที่เป็นการทำอันตราย หรือทำซ้ำของเสียหาย

ผดุง อารยะวิญญู. (2542 : 28 - 30) กล่าวถึงทฤษฎีพฤติกรรมก้าวร้าวไว้ว่า

1. ทฤษฎีทางชีววิทยา ลักษณะบางอย่างของการเป็นอาชญากรสามารถถ่ายทอดมายังบุตรได้ หรือพูดอีกนัยหนึ่งว่า ถ้าพ่อเป็นอาชญากรลักษณะความเป็นอาชญากรอาจจะถ่ายทอดมายังบุตรได้ ลอมโบรโซ (Cesare Lombroso) เป็นผู้ให้กำเนิดทฤษฎีนี้ และกลุคส์ (Gluecks) ศึกษาเรื่องเด็กอันพาลมักจะมีลักษณะพิเศษ คือ มีร่างกายกำยำ ว่องไว มีความแข็งแกร่ง ไม่ยอมอ่อนข้อให้ใครง่าย ๆ โดยพบว่ามืองค์ประกอบดังนี้

- 1.1 เด็กที่เกิดจากพ่อแม่เป็นคนต่างด้าว
- 1.2 พ่อแม่ของเด็กมีการศึกษาน้อย
- 1.3 ครอบครัวมีขนาดใหญ่เกินไป
- 1.4 ความอดอยาก
- 1.5 พ่อแม่อยู่ร้างหรือแยกกันอยู่

1.6 ครอบครัวไม่สงบสุข

1.7 ไม่ได้รับการดูแลเอาใจใส่ที่ดีพอจากครอบครัวและชาวระเบียบ

1.8 สมาชิกในครอบครัวใช้เงินไปในทางที่ไม่เหมาะสม

1.9 ครอบครัวขาดคุณธรรมอันเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจ

1.10 สมาชิกในครอบครัวประกอบอาชีพการมาให้เห็นเป็นตัวอย่างบ่อยๆ

2. ทฤษฎีทางจิตวิทยา ฟรอยด์ (Freud) กล่าวว่า การก้าวร้าวเป็นสัญชาตญาณหนึ่งของมนุษย์ มนุษย์เรานั้นไม่ใช่ผู้ที่มีความอ่อนโยน ใจดี และต้องการความรักความสนใจเสมอไป บางครั้งก็ต้องรู้จักต่อสู้เพื่อป้องกันตนเองเมื่อถูกรุกรานจากบุคคลอื่น การก้าวร้าวจึงเป็นสัญชาตญาณอย่างหนึ่งในการป้องกันตนเองของมนุษย์ แต่มนุษย์เรานั้นยอมรู้จักระงับอารมณ์ และยอมไม่แสดงออกในเวลาที่ไม่จำเป็น ในเวลาที่ไม่ควร หรือควรแสดงออกไปในทางที่ยอมรับของสังคม

3. ทฤษฎีทางสังคม และสภาพแวดล้อม ซัทเทอร์แลนด์ (Sutherland) กล่าวว่า ความอันธพาลหรืออาชญากรรมนั้นลอกเลียนแบบกันได้ เด็กอาจเรียนรู้สิ่งเหล่านี้จากเพื่อนหรือผู้ที่เด็กใกล้ชิดในสังคม โดยเฉพาะในเด็กวัยรุ่นจะให้ความเชื่อถือแก่คนที่ตนเองชอบเป็นอย่างยิ่ง ถ้าคนที่เด็กชอบนั้นเป็นคนอันธพาลเถร เด็กก็จะชื่นชมในความสามารถและจะยึดถือเป็นแบบอย่าง

1.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมก่อกวนทะเลาะวิวาท

สุภาพันท์ รื่นสำราญ (2525 : 2) ได้ทำการวิจัย ในเรื่องการศึกษาปัญหานักเรียน ก่อเหตุทะเลาะวิวาทในเขตกรุงเทพมหานคร สรุปว่า สาเหตุในการก่อเหตุทะเลาะวิวาทของนักเรียน นักศึกษานั้นสืบเนื่องจาก ตัวนักเรียนผู้นั้นเองมีนิสัยเถร ขาดการดูแลเอาใจใส่จากบิดามารดา ผู้ปกครอง ครู อาจารย์ และโรงเรียน ทำให้เกิดการทะเลาะวิวาทกันขึ้นมา

พรทิพย์ ทรัพย์สิน (2532 : 73 - 74) ได้ศึกษาผลของการฝึกพฤติกรรมกล้าแสดงออกที่เหมาะสม เพื่อลดพฤติกรรมก้าวร้าว โดยศึกษากลุ่มตัวอย่างจากนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนมัธยมด่านสำโรง จังหวัดสมุทรปราการ ที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวจำนวน 8 คน ผลการวิจัยพบว่า การฝึกพฤติกรรมกล้าแสดงออกที่เหมาะสม ทำให้พฤติกรรมก้าวร้าว พฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนลดลงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.1

ผ่องพรรณ แววิเศษ (2534 : 1) ได้ทำการวิจัยในเรื่องลักษณะจิตสังคม เพื่อป้องกันพฤติกรรมก่อกวนทะเลาะวิวาทของวัยรุ่น โดยทำการศึกษานักศึกษา 2 กลุ่ม คือนักเรียนที่มีพฤติกรรมทะเลาะวิวาท และเพื่อนของนักเรียนดังกล่าวที่ไม่มีพฤติกรรมก่อกวนทะเลาะวิวาท ซึ่งสถานศึกษาเป็นผู้พิจารณาคัดเลือก เพื่อเปรียบเทียบกัน ผลการวิจัยพบว่า ทักษะการมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมก่อกวนทะเลาะวิวาทของวัยรุ่น และเป็นตัวทำนายที่สำคัญที่สุดของพฤติกรรมก่อกวนทะเลาะวิวาท ของนักเรียน

นักศึกษา และเพื่อเป็นการป้องกันมิให้เกิดการทะเลาะวิวาทควรส่งเสริมให้นักเรียนนักศึกษา มีทัศนคติที่ดีต่อการไม่ทะเลาะวิวาท

สุนีย์ ชีววิรุฬห์ (2542 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษารายกรณีนักเรียนที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวในเขตกรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 5 คน ผลการศึกษาพบว่า พฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียน มีสาเหตุมาจากการมีบุคลิกภาพไม่เหมาะสม สัมพันธภาพในครอบครัวไม่ดี ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวอยู่ในระดับต่ำ ระดับการศึกษาของบิดา มารดาอยู่ในระดับต่ำ และการอบรมเลี้ยงดูจากครอบครัวที่ไม่ถูกต้อง ส่วนบรรยากาศทั้งในและนอกโรงเรียนไม่ดี นักเรียนไม่สามารถปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียนได้ และเห็นว่าการบังคับมากเกินไป ด้านความสัมพันธ์ทางสังคมกับกลุ่มเพื่อนทั้งในและนอกโรงเรียน นักเรียนไม่สามารถปรับตัวได้ และเรียกร้องความสนใจจากกลุ่มเพื่อนจึงมักเกิดปัญหากับกลุ่มเพื่อนเสมอ นอกจากนี้ยังพบว่านักเรียนพักอาศัยในสิ่งแวดล้อมที่ไม่ดี

บีเฟ็นเบ็นเนอร์ (Bronfenbrenner.1970:179-189) ได้ทำการศึกษาอิทธิพลของกลุ่มเพื่อนจากเด็กเกรด 5 ใน โซเวียตรัสเซียที่อยู่ในโรงเรียนประจำและโรงเรียนไปกลับ เปรียบเทียบกับเด็กในอเมริกาที่มีลักษณะเดียวกันให้เด็กดังกล่าวได้ตอบต่อสถานการณ์ขัดแย้ง 3 อย่าง คือ 1) สถานการณ์ธรรมชาติที่ไม่มีใครรู้เห็นการกระทำของเด็ก 2) สถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับพ่อแม่ คือ บอกเด็กว่าจะเสนอพฤติกรรมกระทำผิดของเขาให้พ่อแม่รู้ 3) สถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับเพื่อนคือจะเสนอพฤติกรรมทำผิดให้เพื่อนรู้เช่นกัน ตัวอย่าง สถานการณ์ “ทำกระจกแตกแล้ววิ่งหนี” ผลจากการทดลองแสดงให้เห็นว่า เด็กในโรงเรียนไปกลับทั้งสองเชื้อชาติแสดงพฤติกรรมที่ไม่ดีตามแบบอย่างของเพื่อนมากกว่าเด็กในโรงเรียนประจำ เด็กผู้หญิงแสดงพฤติกรรมคล้ายตามเพื่อนน้อยกว่าเด็กผู้ชาย

เฟลฮูสัน เทอร์นสโตน และ เบอร์นนิ่ง (Felhuson,Thurstone and Bernning.1970: 431-439) สำนวญพฤติกรรมก้าวร้าวและพฤติกรรมที่สังคมยอมรับกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของเด็กเกรด 3,6 และ 9 โดยให้ครูประเมินพฤติกรรมทั้งสองลักษณะ 5 ปีต่อมา ประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากแบบทดสอบมาตรฐาน พบว่าเด็กที่ปรับตัวได้ดีมีพฤติกรรมที่สังคมยอมรับจะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าเด็กที่มีพฤติกรรมที่ก้าวร้าว ผลการวิจัยพบว่า ความถี่ของความก้าวร้าวลดลง และนักเรียนมีความสัมพันธ์กับเพื่อนมากขึ้น

แชมเบอร์ และ วิลสัน.(Chamber and Wilson.1971:911-917) ทำการศึกษาพฤติกรรมก้าวร้าว พฤติกรรมช่วยเหลือกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พบว่ามีความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมก้าวร้าวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ไบเซนไทน์, และ ดีคอร์ต (Bixentine, and Decorte.1976:226-236) ได้ศึกษาเด็กเกรด 3,6,8 และ 11 จำนวน 174 คน จากครอบครัวที่มีฐานะทางสังคมระดับกลางและต่ำ พบว่าเด็กเกรด 8(13-14 ปี) แสดงพฤติกรรมทะเลาะวิวาทในระดับกลาง

จากเอกสารงานวิจัยดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า การก่อเหตุทะเลาะวิวาทของนักเรียน นักศึกษานั้นสืบเนื่องจาก นักเรียนที่ไม่สามารถปรับตัวได้ในสภาพแวดล้อมใหม่โรงเรียนใหม่ ตัวนักเรียนผู้นั้นเองมีนิสัยเกรง ขาดการดูแลเอาใจใส่จากบิดามารดา ผู้ปกครอง ครู อาจารย์ และโรงเรียน นักเรียนมีบุคลิกภาพไม่เหมาะสม ต้องการจุดเด่นในหมู่เพื่อน ต้องการการยอมรับ ครอบครัวมีฐานะทางเศรษฐกิจอยู่ในระดับต่ำ สิ่งเหล่านี้ล้วนส่งผลให้เกิดการทะเลาะวิวาทขึ้นได้

2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

2.1 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบด้านส่วนตัว

2.1.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเพศ

เพอร์รี่ และบัซซี่ (Perry and Bussy. 1984 : 275) ได้กล่าวว่า เด็กหญิงมักจะมีปฏิกิริยาโต้ตอบทางสังคมดี ในขณะที่เด็กชายส่วนใหญ่มักจะฉุนเฉียวและโยเย

จวีวรรณ กินวงศ์ (2526 : 30) เด็กชายและเด็กหญิงมีพัฒนาการทางด้านร่างกายแตกต่างกัน เด็กชายแรกเกิดจะโตกว่าเด็กหญิงเล็กน้อย แต่ระยะต่อมาเด็กหญิงจะเจริญเติบโตรวดเร็วกว่าเด็กชาย เมื่อคิดโดยเฉลี่ยแล้วเด็กหญิงจะมีพัฒนาการทางเพศเร็วกว่าเด็กชายประมาณ 1-2 ปี

พรพิมล เจียมนาครินทร์ (2539 : 122) กล่าวว่าเมื่อเข้าสู่ช่วงวัยรุ่น วัยรุ่นชายและหญิงเริ่มมีความสนใจในอาชีพและเริ่มวางแผนเกี่ยวกับอาชีพในอนาคต วัยรุ่นหญิงจะวางแผนเกี่ยวกับอาชีพน้อยกว่าวัยรุ่นชาย เพราะคิดว่าหลังจากแต่งงานมีครอบครัวแล้ว วิถีชีวิตความเป็นอยู่อาจจะเปลี่ยนไปรวมทั้งอาชีพของตนด้วย ในขณะที่วัยรุ่นชายคิดว่าอาชีพของเขาจะไม่ถูกขัดขวางจากการแต่งงาน

2.1.1.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเพศ

2.1.1.1.1 งานวิจัยในต่างประเทศ

มังก์ส์ (Nurmi. 1991 : 21 ; citing Monks. 1968) ได้ศึกษาการมองอนาคตของนักศึกษาชาวเดนมาร์ก จำนวน 1,424 คน ที่มีอายุระหว่าง 14 - 21 ปี ผลการศึกษาพบว่า วัยรุ่นมีความสนใจในเรื่องการเรียน การประกอบอาชีพ และอนาคตของครอบครัวที่อาศัยอยู่มาก โดยเด็กชายสนใจในเรื่องการเรียนและการประกอบอาชีพมาก ในขณะที่เด็กหญิงสนใจเกี่ยวกับอนาคต

ของครอบครัวและการแต่งงานมาก และเด็กชายยังมีความสนใจเกี่ยวกับนโยบายและความเปลี่ยนแปลงทางสังคมอีกด้วย

ไรท์และรอสต์ (Nurmi .1991: 26; citing Wright and Rauste. 1977) ได้ศึกษาเกี่ยวกับอนาคตของวัยรุ่นชาวฟินแลนด์ จำนวน 209 คนที่มีอายุระหว่าง 17 – 18 ปี ผลการศึกษาพบว่าเด็กชายสนใจในอนาคตยาวไกลกว่าเด็กหญิง และเด็กหญิงสนใจในเรื่องการประกอบอาชีพมากเมื่อเปรียบเทียบกับเด็กชาย

คาร์ตรอน และเลวี (Nurmi .1991: 26; citing Cartron Guerin and Levy. 1980) ได้ศึกษาการมองอนาคตด้านครอบครัวและอาชีพของวัยรุ่นชาวฝรั่งเศส จำนวน 80 คน ที่มีอายุระหว่าง 12 – 15 ปี ผลการศึกษาพบว่าวัยรุ่นที่มีอายุมากกว่ามีการวางแผนอนาคตยาวไกลกว่าวัยรุ่นที่มีอายุน้อยกว่า วัยรุ่นชายมีการวางแผนอนาคตยาวไกลกว่าวัยรุ่นหญิง วัยรุ่นที่มีอายุมากกว่าให้ความสำคัญกับอนาคตของครอบครัวมากกว่าวัยรุ่นที่มีอายุน้อยกว่า และวัยรุ่นหญิงให้ความสำคัญกับอนาคตของครอบครัวมากกว่าวัยรุ่นชาย

คินนี สมิธและดอนเซลลา (Kinney Smith and Donzella. 2001 :83 – 85) ได้ศึกษาผลของเพศ ลักษณะความเป็นชายความเป็นหญิง ความแตกต่างระหว่างบุคคล และการตระหนักในตนเองที่มีต่อความโกรธและความก้าวร้าวทางวาจาของนักศึกษาในมหาวิทยาลัยในสหรัฐอเมริกา จำนวน 445 คน ผลการวิจัยพบว่า ลักษณะความเป็นชาย ความต้องการที่จะแสดงลักษณะความเป็นชาย และการตระหนักในตนเองด้านสาธารณะสามารถอธิบายแนวโน้มในการแสดงความโกรธภายใน (Anger – In) นอกจากนี้เพศ ลักษณะความเป็นหญิง และการตระหนักในตนเองด้านส่วนตัว สามารถอธิบายความก้าวร้าวทางวาจาได้

2.1.1.1.2 งานวิจัยในประเทศ

บัวทอง สว่างโสภาคกุล (2524 : 167) พบว่า ชายและหญิงมีความแตกต่างกันทางสรีระและจิตวิทยาเช่น โครงสร้างทางร่างกาย และการแสดงออกซึ่งพฤติกรรมต่าง ๆ ของชายและหญิง

จิราภรณ์ สุทธิสานนท์ (2529 : 167) ศึกษาพัฒนาการด้านการปรับตัวด้านสัมพันธภาพกับเพื่อนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 พบว่า สังคมได้มีค่านิยมในการอบรมเลี้ยงดูเด็กหญิงให้มีกิจกรรมเรียบร้อย มีความประพฤติดี และต้องอยู่ในกรอบของขนบธรรมเนียมประเพณีมากกว่าเด็กชาย จึงทำให้การอบรมเลี้ยงดูเด็กชายไม่เคร่งครัดมากนัก

ศิวาภรณ์ เรืองศรีจันทร์ (2538 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาทางไกลระดับมัธยมศึกษาที่มีต่อกิจกรรมกลุ่มของจังหวัดกำแพงเพชร 5 ด้าน คือ ด้านกิจกรรมแก้ปัญหาการเรียน กิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิต กิจกรรมต่อเนื่อง กิจกรรมนำเข้าสู่บทเรียน กิจกรรม

นันทนาการ พบว่า นักศึกษาที่มีเพศ อายุ และระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อกิจกรรมกลุ่มแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

รุ่งทิพา ประสบสันติ (2543 : 112) ได้ศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจในการเลือกเรียนในสาขาจิตวิทยาการศึกษา ของนิสิตระดับบัณฑิต ในบัณฑิตวิทยาลัยของสถาบันของรัฐ พบว่า นิสิตชาย และหญิงมีลักษณะแรงจูงใจในการเลือกเรียนจิตวิทยาการศึกษาไม่ต่างกัน แต่มีแนวโน้มว่า นิสิตหญิงจะมีลักษณะแรงจูงใจในการเลือกเรียนในสาขาจิตวิทยาการศึกษาสูงกว่านักเรียนชาย

สุพัตรา พันธุวร (2548 : 57 – 59) การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการ กับพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสังกัดกองการมัธยมศึกษา กลุ่มโรงเรียนที่ 5 ในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 17 โรงเรียนพบว่า ปัจจัยด้านการตระหนักในตนเองส่งผลทางลบต่อพฤติกรรมก้าวร้าวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนปัจจัยด้านความภูมิใจในตนเองและความเชื่ออำนาจภายในและภายนอกส่งผลต่อพฤติกรรมก้าวร้าวอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

จากเอกสารงานวิจัยดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า เพศที่แตกต่างกันย่อมมีการแสดงออกของพฤติกรรมที่แสดงออกมาแตกต่างกัน เพศหญิงย่อมแสดงความเรียบร้อย ความอ่อนโยน ออกมามากกว่าเพศชาย ส่วนเพศชายจะแสดงออกความเข้มแข็งออกมามากกว่าเพศหญิง ดังนั้นผู้วิจัยคาดว่า เพศน่าจะเป็นองค์ประกอบหนึ่ง ที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการทะเลาะวิวาทของนักเรียน ช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนชนอมพิทยา อำเภอชนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช

2.1.2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับอายุ

2.1.2.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับเรื่องอายุ

อายุ หมายถึง จำนวนปีที่นับตั้งแต่เกิดจนถึงปัจจุบัน โดยอายุเป็นสำคัญในกำหนดฐานะของบุคคลในสังคม บุคคลที่มีอายุต่างกันจะมีความคิดเห็นและการปฏิบัติแตกต่างกันไปตามประสบการณ์ การเรียนรู้

ไมเยอร์ และแอลเลน (Myer and Allen. 1984 : 57-59) กล่าวว่า บุคคลที่มีอายุมากจะมีความยึดมั่นผูกพันมากกว่า เนื่องจากพึงพอใจในงานและได้รับตำแหน่งที่พึงพอใจ

เฮอร์ลอค (ภัทรสิริณี เสวตไวยาราม. 2549 : 14 ; citing Hurlock. 1970) ได้กล่าวถึงสภาพและปัญหาของเด็กวัยรุ่นว่าเป็นระยะที่พัฒนาทั้งด้านวิถีทางดำเนินชีวิต ด้านร่างกายและจิตใจ เป็นช่วงเวลาของความเจริญงอกงามและการเปลี่ยนแปลงในแทบทุกด้านของเด็ก เช่น ด้านร่างกาย สติปัญญา สังคม และอารมณ์เป็นช่วงเวลาที่รับสิ่งใหม่ ๆ ทั้งประสบการณ์ ความรับผิดชอบตลอดจนความสัมพันธ์กับเพื่อนและผู้ใหญ่ การเปลี่ยนแปลงจากวัยรุ่นไปสู่ผู้ใหญ่อย่างรวดเร็วในระยะแรก ๆ

จึงดูเหมือนว่าปัญหาต่าง ๆ เกิดขึ้นประดังในตัวเด็กอย่างกะทันหันเด็กวัยรุ่นจึงไม่มีเวลาที่พอจะปรับตัวให้ทันกับปัญหาเหล่านั้นได้ ปัญหาต่าง ๆ ของเด็กวัยรุ่นที่พบมาก ได้แก่ ปัญหาทางสังคม ปัญหาทางโรงเรียน ปัญหาทางบ้าน ปัญหาสุขภาพ ปัญหาการเงิน ปัญหาอนาคต และปัญหาทางศาสนา นอกจากนี้ เฮิร์ลอค (ภัทรสิริณี เสวตไวยาราม. 2549 : 14 ; อ้างอิงจาก Hurlock. 1970) ยังกล่าวว่า เด็กในวัยรุ่นตอนต้น จะมีอารมณ์รุนแรงมากกว่าวัยที่ผ่านมา เด็กมักจะมีความขัดแย้งกับพ่อแม่ ครู และเพื่อน ทำให้เด็กรู้สึกว่ามีควมลำบากในการปรับตัว ทั้งด้านชีวิตส่วนตัว และการเรียน เด็กในวันนี้จึงเป็นวัยที่มีลักษณะไม่แน่นอน

รุ่งทิพา จักรกร (2521 : 181) กล่าวว่า เมื่อเด็กเข้าสู่ระยะวัยรุ่น เด็กจะประสบกับการเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่ในชีวิต ทั้งทางร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา เด็กอาจจะมีปัญหามากบ้างน้อยบ้าง แล้วแต่ความแตกต่างระหว่างบุคคล และความแตกต่างทางบ้านและสังคม

2.1.2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องอายุ

2.1.2.2.1 งานวิจัยในต่างประเทศ

นัท (กมลรัตน์ พิชัยวงศ์. 2549 : 29 ; อ้างอิงจาก Nutt. 1972) ได้ทำการศึกษาปัญหาของเด็กวัยรุ่นกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้น 7 – 12 จำนวน 607 คน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนประสบปัญหาเรียงลำดับจากมากไปน้อยดังนี้คือ ปัญหาเกี่ยวกับหลักสูตร การปรับตัวให้เข้ากับคนงานของโรงเรียน ความสัมพันธ์ทางจิตวิทยาส่วนบุคคล ปัญหาเกี่ยวกับหลักสูตร การปรับตัวให้เข้ากับคนงานของโรงเรียน ความสัมพันธ์ทางจิตวิทยาส่วนบุคคล ปัญหาเกี่ยวกับกิจกรรมทางสังคมและสันติภาพ นอกจากนี้ยังพบว่า เพศและระดับชั้นมีอิทธิพลต่อลำดับความสำคัญของปัญหาของนักเรียนอีกด้วย

โจนส์ (Jones. 1970 : 42 – 48) ได้ศึกษาความเปลี่ยนแปลงความรู้สึกกับผิชอบของเด็กตามอายุ พบว่า เด็กอายุ 9 - 11 ปี มีความรู้สึกกับผิชอบน้อยและมีช่วงความรับผิชอบไม่แตกต่างกันเลย อายุ 13 ปี ขึ้นไปจะมีความรับผิชอบสูงขึ้นเรื่อย ๆ จนถึงอายุ 16 - 17 ปี จะคงที่ครั้งหนึ่ง

แลชแมน และโรเนสบูรี (วิกิร ตัณทวุฒิ และลักษณา การกรณ. 2529 : 13 ; อ้างอิงจาก Lachman, Lachman and Thronesbury. 1979) กล่าวว่าชาวปัญญาและความสามารถในการเรียนรู้ของบุคคลมีลักษณะคงที่ในช่วงอายุระหว่าง 20-50 ปี

อัลท์และดัสซ์ (จักรินทร์ พริ้งทองฟู. 2546 : 15; อ้างอิงจาก วิกิร ตัณทวุฒิ และลักษณา การกรณ. 2529) กล่าวว่า ผู้ใหญ่สามารถจะเข้าร่วมหรือแสดงพฤติกรรมการเรียนรู้ได้โดยไม่แตกต่างจากเด็กอย่างชัดเจน ถ้าจะพิจารณาโดยทั่วไปแล้ว ความสามารถในการเรียนรู้ของ

ผู้ใหญ่มีแนวโน้มที่จะลดลงเล็กน้อยในขณะที่อายุเพิ่มขึ้น และจะลดลงมากจนเกิดความแตกต่างอย่างชัดเจนเมื่อเทียบกับเด็ก เมื่อบุคคลนั้นอายุเกินกว่า 60 ปีขึ้นไป

2.1.2.2.2 งานวิจัยในประเทศ

ดวงทิพย์ หงษ์สมุทร (2535 :70) ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติงานของสารวัตรอาหารและยา ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยด้านอายุมีผลต่อการประสบความสำเร็จในการทำงาน คือ ผู้ที่มีอายุมากขึ้นมีแนวโน้มที่จะปฏิบัติงานได้ประสบความสำเร็จมากกว่าผู้ที่มีอายุน้อย

จรรยา ไพลดำ (2544 : 56) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความพึงพอใจในการทำงานของข้าราชการตำรวจชุมชนสายสัมพันธ์ สังกัดกองบัญชาการตำรวจนครบาล กรุงเทพมหานคร พบว่า อายุมีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในการทำงานของข้าราชการตำรวจชุมชนสัมพันธ์

จากเอกสารงานวิจัยดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องอายุ ที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า อายุเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้บุคคลมีลักษณะหรือบุคลิกลักษณะบางประการแตกต่างกัน เช่น ด้านการตัดสินใจ ด้านการเรียนรู้ ดังนั้นผู้วิจัยคาดว่า อายุน่าจะเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมทางทะเลาะวิวาทของนักเรียน ช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนชนอมพิทยา อำเภอชนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช

2.1.3 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องระดับชั้น

2.1.3.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับระดับชั้น

โฟรดี และคนอื่น ๆ (สิริชัย ประทีปฉาย. 2533 : 170; อ้างอิงจาก Frodi and others. 1977) ได้กล่าวไว้ว่า บุคลิกลักษณะของบุคคลย่อมเปลี่ยนแปลงไปตามอายุหรือไปพร้อม ๆ กับอายุ

2.1.3.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับระดับชั้น

2.1.3.2.1 งานวิจัยในต่างประเทศ

อีตัน และคนอื่น ๆ (Eaton and others. 1965 : 350) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ของการฝ่าฝืนกฎระเบียบและพฤติกรรมที่ขัดต่อศีลธรรมของเด็กระดับชั้นต่าง ๆ ผลการศึกษาพบว่า การฝ่าฝืนกฎระเบียบและพฤติกรรมที่ขัดต่อศีลธรรมมีความสัมพันธ์กับเด็กระดับชั้นต่าง ๆ กล่าวคือ เด็กชั้นที่ 7 - 9 มีการฝ่าฝืน ร้อยละ 77 ส่วนเด็กชั้นที่ 10 - 12 มีการฝ่าฝืนร้อยละ 23

2.1.3.2.2 งานวิจัยในประเทศ

สุภา มาลากุล ณ อยุธยา และคนอื่นๆ (2520 : 2) ศึกษาพฤติกรรมก้าวร้าวเป็นกลุ่มของนักเรียนอาชีวเพศชาย ที่มีประวัติในการแสดงพฤติกรรมก้าวร้าว จำนวน 1,600 คน โดยแบ่งนักเรียนตามกลุ่มอายุดังนี้ ต่ำกว่า 16 ปี, 17 -20 ปี และ 20 ปีขึ้นไป พบว่า นักเรียนกลุ่มที่อายุ ต่ำกว่า 16 ปี มีความก้าวร้าวมากที่สุด และกลุ่มที่อายุ 20 ปี ขึ้นไป มีความก้าวร่ววน้อยที่สุด

สมพร สุทัศน์ (2530 : 58-60) ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์เชิงสัมพันธ์เชิงสาเหตุกับพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียน ชาย หญิง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในกรุงเทพฯ พบว่า อายุ มีความสัมพันธ์เชิงสาเหตุกับพฤติกรรมก้าวร้าว คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีพฤติกรรมก้าวร้าวมากกว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ส่วน พรสุดา ดิษยวรรณะ (2534)

ที่ศึกษารูปแบบพฤติกรรมแสดงออกของนักเรียนชาย หญิง ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1,3,6 ในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่าในระดับชั้นที่แตกต่างกัน พฤติกรรมก้าวร้าวทางตรงมีแนวโน้มที่จะคงที่เนื่องจากเด็กได้เกิดการเรียนรู้ในสิ่งแปลก ๆ ใหม่ ๆ ในชีวิตขึ้นเรื่อย ๆ จึงสามารถเลือกพฤติกรรมที่เหมาะสมในการแสดงออกยิ่งขึ้น

จากเอกสารและงานวิจัยที่กล่าวมาแล้วข้างต้นสรุปได้ว่า ระดับชั้นหรือช่วงอายุที่ต่างกัน ทำให้บุคคลมีลักษณะหรือบุคลิกภาพบางประการแตกต่างกัน เช่น ด้านความรับผิดชอบ ด้านความเชื่อมั่นในตัวเอง ที่ยิ่งบุคคลมีอายุมากขึ้นจะมีแนวโน้มลักษณะดังกล่าวมากขึ้น จึงทำให้ผู้วิจัยคาดว่าระดับชั้นปีน่าจะเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมทะเลาะวิวาทของนักเรียน ช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนชนอมพิทยา อำเภอชนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช

2.1.4 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพ

2.1.4.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพ

2.1.4.1.1 ความหมายของบุคลิกภาพ

เบอร์นาร์ด (Bernard. 1970 : 110) ได้สรุปความหมายของบุคลิกภาพไว้ว่า บุคลิกภาพเป็นสภาพรวมทั้งหมดของลักษณะทางกายภาพ พฤติกรรม แนวโน้มการกระทำความสามารถ ซึ่งอยู่ภายในและที่แสดงออกให้เห็น

กูด (Good. 1973 : 417) กล่าวว่า บุคลิกภาพเป็นภาพรวมของพันธุกรรมและประสบการณ์ของแต่ละบุคคล

รุช (ฝรั่งพรณ เกิดพิทักษ์. 2530 : 26 ; อ้างอิงจาก Ruch. 1953) กล่าวว่า บุคลิกภาพ คือตัวเราทั้งตัวหรืออัตตะที่แสดงพฤติกรรมต่าง ๆ ออกมา และพฤติกรรมต่าง ๆ ที่แสดงออกมานั้นเป็นกระจกเงาที่สะท้อนความรู้สึกนึกคิด หรือทัศนคติของบุคคลนั้น ๆ

ดิงค์เมเยอร์ (นิภา มิถุนายน. 2530 : 26; อ้างอิงจาก Dinkmeyer. 1965) ได้ให้ความหมายของบุคลิกภาพไว้ว่า บุคลิกภาพ คือสภาวะทุกอย่างอันประกอบขึ้นเป็นตัวบุคคลนับตั้งแต่สภาวะทางกาย อารมณ์ ทักษะ ความสนใจ ความคิด ลักษณะท่าทาง ความรู้สึก นิสัยความสามารถทางปัญญา

สิริชัย ประทีปฉาย (2533 : 3) ให้ความหมายไว้ว่า บุคลิกภาพเป็นลักษณะโดยส่วนรวมของแต่ละบุคคลซึ่งมีอิทธิพลต่อความรู้สึกของผู้พบเห็น

ศรัทธม ธนภูมิ (2535 : 14) ให้ความหมายไว้ว่า บุคลิกภาพ หมายถึงลักษณะนิสัยหรือพฤติกรรมของบุคคลที่แสดงออกซ้ำ ๆ เพื่อตอบสนองและปรับตัวต่อสิ่งแวดล้อม และสังเกตได้จากความสามารถ ความสนใจ ลักษณะเด่น ค่านิยม ทศนคติ ภาพพจน์ที่เกี่ยวกับตนและความประพฤติ

จากเอกสารดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า บุคลิกภาพ คือ ลักษณะของบุคคลที่แสดงออกทั้งด้านความรู้สึกนึกคิด ทศนคติ ค่านิยม ซึ่งรวมทั้งพฤติกรรมภายนอกและภายในด้วย

2.1.4.1.2 องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อบุคลิกภาพ

ฉลอง ภิมย์รัตน์ (2521 : 29-30) กล่าวว่า องค์ประกอบสำคัญที่มีอิทธิพลต่อบุคลิกภาพมีอยู่ 2 ด้าน คือ ด้านพันธุกรรมและสิ่งแวดล้อม ซึ่งสอดคล้องกับ กันยา สุวรรณแสง (2533 : 9) ที่กล่าวว่า บุคลิกภาพเป็นผลรวมของพันธุกรรมกับสิ่งแวดล้อมซึ่งผลจากพันธุกรรมที่มีต่อบุคลิกภาพมักจะเป็นลักษณะของบุคลิกภาพที่เกี่ยวข้องกับรูปร่าง ลักษณะทางกาย และสิ่งแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อบุคลิกภาพอันเกิดจากการรับรู้ทางสังคม

กาญจนา คำสุวรรณ (2524 : 194-195) กล่าวว่า ประสบการณ์ที่เกิดจากการเรียนรู้ทางสังคมที่ส่งผลต่อบุคลิกภาพนั้นมี 2 ลักษณะ คือ

1. ประสบการณ์ร่วมทางวัฒนธรรมเป็นประสบการณ์ที่มีผลให้บุคลิกภาพแตกต่างกัน ซึ่งเกิดจากความเชื่อ ค่านิยม ประเพณี และคำสอนทางสังคมนั้น ๆ

2. ประสบการณ์เฉพาะตัว เป็นอิทธิพลที่ได้รับจากการอบรมเลี้ยงดูของบิดา มารดา ผู้ปกครองที่แตกต่างกัน ส่งผลให้บุคคลมีบุคลิกภาพแตกต่างกัน

ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ (2530 : 41-44) กล่าวว่า ปัจจัยที่มีความสำคัญในการพัฒนาบุคลิกภาพนั้นประกอบด้วยพันธุกรรม สิ่งแวดล้อม และช่วงเวลาของชีวิต แห่งบุคคลกล่าวคือ

1. พันธุกรรม สิ่งถ่ายทอดทางพันธุกรรม ส่วนมากนั้นเน้นลักษณะทางกายภาพ เช่น ความสูง ต่ำ ลักษณะเส้นผม ชนิดของโลหิต โรคภัยไข้เจ็บบางชนิด และข้อบกพร่องทาง

ร่างกายบางชนิด เช่น ตาบอดสี สีระแวง นัยน์ตา นัยน์ตาดำ ฯลฯ ซึ่งลักษณะเหล่านี้เป็นอิทธิพลของพันธุกรรมที่มีต่อบุคลิภาพของบุคคลทั้งสิ้น

2. สิ่งแวดล้อม สิ่งแวดล้อมมีอิทธิพลต่อการพัฒนาการของมนุษย์ ทั้งพัฒนาการทางกาย จิตใจ และบุคลิภาพ สำหรับสิ่งแวดล้อมที่มีอิทธิพลมากที่สุดต่อการพัฒนาการของมนุษย์ ก็คือบุคคลอื่น ๆ รอบ ๆ ตัวเรา ครอบครัว กลุ่มคน และวัฒนธรรม สิ่งแวดล้อมที่เป็นมนุษย์นั้นมีอิทธิพลอย่างมากต่อการพัฒนาการทางบุคลิภาพ ทักษะและพฤติกรรมทางสังคมของมนุษย์

3. ช่วงเวลาแห่งชีวิตของบุคคล ซึ่งแสดงถึงระดับพัฒนาการทางร่างกายและจิตใจ อันเกิดจากอิทธิพลร่วมระหว่างพันธุกรรมและสิ่งแวดล้อมตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันของบุคคล

จากเอกสารเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อบุคลิภาพที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า พันธุกรรม สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรมต่าง ๆ และการอบรมเลี้ยงดู ส่งผลต่อบุคลิภาพของบุคคล

2.1.4.1.3 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับบุคลิภาพเก็บตัว - แสดงตัว

บุคลิภาพแบบแสดงตัว – การเก็บตัว (ทศพร ประเสริฐสุข. 2548 : 67; อ้างอิงจาก Jung. 1967) ได้กล่าวถึงบุคลิภาพว่า โดยทั่วไปบุคลิภาพของคนเรามีอยู่ 2 ลักษณะ คือ หันเข้าหาตัวเอง ซึ่งเป็นพวกที่เก็บตัว และอีกลักษณะหนึ่ง คือ หันออกจากตัวเอง หรือเรียกว่า พวกแสดงตัว ลักษณะของพวกแสดงตัวจะเป็นบุคคลที่สนใจโลกภายนอกและความเป็นจริงทางสังคมเป็นสำคัญ เป็นพวกปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ใหม่ ๆ ได้ ไม่ค่อยวิจารณ์ตนเอง ทำอะไรขึ้นอยู่กับโลกภายนอก คือ ฝึกหัดปฏิบัติจริงเป็นหลัก ส่วนพวกเก็บตัวก็จะสนใจแต่เรื่องของตนเองเป็นสำคัญ ไม่ว่าจะเป็นการตัดสินใจ หรือการทำงาน จึงเป็นคนที่มักถูกเกณฑ์ ตายตัว ไม่ยืดหยุ่น ชอบวิจารณ์ลงโทษตัวเอง แต่ก็มีผลความละเอียดอ่อน

จุง (Hall. And Lindzey. 1975 : 89 – 91; อ้างอิงจาก Jung. 1971) ให้ความเห็นว่าบุคลิภาพแบ่งได้เป็น 2 มิติ (Dimension) คือมิติที่มักแยกตัวเอง เมื่อเกิดความกดดันทางอารมณ์ หรือที่เรียกว่า การเก็บตัว (Introversion) และมิติที่ชอบเข้าสังคม และชอบมีความสัมพันธ์กับบุคคลอื่นที่เรียกว่า การแสดงออก (Extroversion) นอกจากนี้ จุง (Jung.19 : 68) ก็ได้พยายามแยกแยะรายละเอียดของบุคลิภาพแสดงตัวและเก็บตัวเพื่อจะได้มองเห็นภาพความชัดเจนดังแสดงในตาราง 1

ตาราง 1 แสดงลักษณะของบุคลิกภาพแบบแสดงตัว และเก็บตัว

บุคลิกภาพแสดงตัว (Extroversion) บุคคลที่มีลักษณะเด่นดังนี้	บุคลิกภาพเก็บตัว (Introversion) บุคคลที่มีลักษณะเด่นดังนี้
1. มีความเชื่ออยู่บนรากฐานของความจริง ข้อมูล ที่ได้นั้นต้องยุติธรรม	1. การตัดสินใจมักขึ้นอยู่กับตนเองเป็นใหญ่
2. มีอุปนิสัยที่อาจจะเปลี่ยนแปลงไปได้ตามความ เหมาะสม	2. มีมาตรฐานและกฎเกณฑ์แน่นอนควบคุม อุปนิสัยของตน
3. พร้อมที่จะเปลี่ยนไปตามสถานการณ์ใหม่ ๆ อยู่ เสมอ	3. ไม่มีการยืดหยุ่นอะลุ่มอล่วย
4. ไม่เป็นผู้พะวงถึงตัวเองมากนัก	4. พะวงถึงตนเองมากเป็นพิเศษ
5. การปรับตัวมักเป็นในรูปการชดเชย	5. การปรับตัวมักจะเป็นในรูปการหลบหนี
6. ถ้าจะเกิดวิปริตทางใจก็มักจะเป็นประเภท	6. ถ้าจะเกิดวิปริตทางใจก็มักจะเป็นประเภท Anxiety
	Hysteria

จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพแบบแสดงตัว และแบบเก็บตัว จะเห็นได้ว่า บุคลิกภาพแบบแสดงตัว เป็นบุคลิกภาพที่ชอบเข้าสังคม เปิดเผย สามารถปรับตัวให้เข้าได้กับทุก สถานการณ์ ส่วนบุคลิกภาพแบบเก็บตัว เป็นบุคลิกภาพที่ไม่ชอบสมาคมกับบุคคลอื่น ขาดความ ยืดหยุ่นและตัดสินใจโดยใช้ตนเองเป็นหลัก ซึ่งบุคลิกภาพดังกล่าว เป็นองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการ ทะเลาะวิวาทของนักเรียน

2.1.4.1.4 ทฤษฎีบุคลิกภาพ

ทฤษฎีบุคลิกภาพ คือ ความพยายามที่จะอธิบายและสรุปลักษณะโครงสร้าง และการ พัฒนาบุคลิกภาพของบุคคลให้เป็นระบบมีระเบียบรัดกุมเข้าใจได้ ในแต่ละทฤษฎีจะมีหลักการที่ แตกต่างกันในรายละเอียดที่เน้นหนักซึ่งไปในด้านต่าง ๆ นักทฤษฎีแต่ละคนมีหลักการเหตุผลและ ความเชื่อมั่นเป็นของตนเอง ทฤษฎีของผู้ใดจะแพร่หลายไปมากน้อยเพียงใดนั้น ขึ้นอยู่กับความชัดเจน และความง่ายในการอธิบาย ตลอดจนการตีพิมพ์เผยแพร่ให้ไปสู่แหล่งต่าง ๆ ได้กว้างขวางมาก น้อยเพียงใด

ทฤษฎีบุคลิกภาพที่ใช้ประโยชน์ได้ดีจึงต้องสามารถอธิบายลักษณะต่าง ๆ ของบุคคลได้ อย่างกว้างขวางและมีบูรณาการพอที่จะอำนวยความสะดวกให้พิจารณามนุษย์ได้ ในปัจจุบันมีทฤษฎีบุคลิกภาพ หลายทฤษฎี ซึ่งอาจเป็นเพราะ บุคลิกภาพเป็นเรื่องที่กว้างขวางซับซ้อน จนกระทั่งทฤษฎีหนึ่งไม่ สามารถอธิบายลักษณะบุคลิกภาพได้ครอบคลุมชัดเจน ทุกทฤษฎียังมีจุดอ่อนซึ่งได้แก่

เพอร์วิน (Pervin. 1980 : 8) ได้แบ่งทฤษฎีบุคลิกภาพออกเป็นกลุ่มตามพื้นฐานความเชื่อของผู้ทำการศึกษาไว้ดังนี้ คือ

1.ทฤษฎีแรงขับ (Dynamic Theory) ทฤษฎีนี้มีความเชื่อว่า พฤติกรรมของมนุษย์มีรากฐานมาจากแรงขับภายในตัวบุคคล บุคลิกภาพของบุคคลจะแตกต่างกันเพราะ แรงผลักดันภายในที่ต่างกัน นักทฤษฎีในกลุ่มนี้ได้แก่ ฟรอยด์ (Freud)

2.ทฤษฎีบุคลิกภาพตามลักษณะปรากฏการณ์ (Phenomenological Theory) ทฤษฎีนี้มีความเชื่อว่า การศึกษาบุคลิกภาพต้องศึกษาโดยรวมแยกส่วนไม่ได้ มนุษย์ทุกคนมีศักยภาพในการที่จะพัฒนาตนเองไปในทางที่ดีถ้าอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสม ผู้นำทฤษฎีบุคลิกภาพตามลักษณะปรากฏการณ์ได้แก่ อับราฮัม มาสโลว์,คาร์ล โรเจอร์ส (Abraham Maslow Carl Rogers) เป็นต้น

3.ทฤษฎีความเข้าใจ (Cognitive Theory) ทฤษฎีนี้เชื่อว่า การรับรู้จากประสบการณ์ทางตรงต่าง ๆ ของบุคคล ทำให้เกิดความคิดเห็นและความเข้าใจรวมทั้งเจตคติในตัวของเขาเอง นักทฤษฎีในกลุ่มนี้ได้แก่ จอร์จ เอ เคลลี (George A. Kelly) เป็นต้น

4.ทฤษฎีพฤติกรรมนิยม (Behavioral Approaches of Personality) ทฤษฎีนี้เชื่อว่า การศึกษาบุคลิกภาพต้องศึกษาจากพฤติกรรม เพราะเป็นสิ่งเดียวที่สามารถศึกษาและตรวจสอบได้ โดยเน้นการศึกษาจากการปฏิบัติการในห้องทดลอง เพื่อดูว่าอะไรเป็นสิ่งที่กระตุ้นพฤติกรรมของบุคคลมีการเปลี่ยนแปลงหรืออีกนัยหนึ่งเชื่อว่าสิ่งเร้าภายนอกเป็นสาเหตุของพฤติกรรม นักทฤษฎีในกลุ่มนี้ได้แก่ เจ บี วัตสัน ,อีวาน พี พาฟลอฟ และ สกินเนอร์ (J.B. Watson , Ivan P. Pavlov และ Skinner) เป็นต้น

5.ทฤษฎีลักษณะนิสัย (Trait Theory) ทฤษฎีนี้พัฒนามาจากทฤษฎีแบ่งประเภท (Type) โดยวิเคราะห์ถึงลักษณะนิสัยของแต่ละบุคคลในการโต้ตอบต่อสิ่งแวดล้อมหรือสถานการณ์ที่แตกต่างกัน นักทฤษฎีในกลุ่มนี้ได้แก่ กอร์ดอน ดับบลิว อัลพอร์ท,แฮงค์ เจ ไอแซคส์ ,เรย์มอนด์ บี แคทเทล (Gordon W. Allport , Hans J. Eysenk , Raymond B. Cattell) เป็นต้น

6.ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม (Social Learning Theory) ทฤษฎีนี้เชื่อว่า บุคลิกภาพเป็นพฤติกรรมที่เกิดจากการเรียนรู้และบางครั้งถูกกำหนดด้วยการได้รับแรงเสริม ในกรณีที่บุคคลกระทำพฤติกรรมนั้นในสถานการณ์ที่เฉพาะเจาะจง นักทฤษฎีในกลุ่มนี้ได้แก่ อัลเบิร์ต, แบนดูรา,วอลเตอร์ มิเชล (Albert Bandura , Walter Mischel) เป็นต้น

เพอร์วิน (สุริย์ ห้วยธาร. 2535 : 18 ; อ้างอิงจาก Pervin. 1990) กล่าวว่า ฮอล และลินด์เซย์ (Hall และ Lindzey) ทำการศึกษารวบรวมทฤษฎีบุคลิกภาพไว้ 4 แนว คือ

1.กลุ่ม Clinical Observation จะเน้นที่ Psychodynamic Process เช่น ฟรอยด์,อีริคสัน, จุง, แอดเลอร์, ซัลลิแวน (Freud , Erikson , Jung , Adler . Sullivan) เป็นต้น

2.กลุ่ม Gestalt Psychology จะเน้นที่ประสบการณ์ของตนเองและสิ่งแวดล้อม เช่น มาสโลว์, โรเจอร์ส เลวิน และ เคลลี Maslow , Rogers , Levin และ Kelly เป็นต้น

3.กลุ่มของ Experimental Psychology จะเน้นที่ลักษณะคงที่ของคนที่สามารถวัดได้จากวิธีการทางจิตวิทยา ซึ่งเกิดจากการทำวิจัยเพื่อให้เข้าใจโครงสร้างบุคลิกภาพ และการประเมินพฤติกรรม เช่น แคทเทล, ไอแซกส์, อัลพอร์ท และ เชลดอน (Cattell , Eysenck , Allport and Sheldon) เป็นต้น

4.กลุ่มที่เน้นถึงการเรียนรู้และสิ่งแวดล้อม เช่น ทฤษฎีของ Skinner , Miller และ Bandura เป็นต้น

จากการแบ่งกลุ่มทฤษฎีดังกล่าวข้างต้น พบว่ามีการแบ่งกลุ่มทฤษฎีในลักษณะแตกต่างกันมาก บางกลุ่มแบ่งตามลักษณะเชื้อพื้นฐานของทฤษฎี บางกลุ่มก็แบ่งตามลักษณะการศึกษาถึงโครงสร้างบุคลิกภาพ นอกจากนี้แต่ละทฤษฎีจะพูดถึงบุคคลในแง่ที่ต่างกัน เช่น ความคิด อารมณ์ ความต้องการ การกระทำ การแสดงออกและปฏิกิริยาต่าง ๆ เพราะทุกทฤษฎีพยายามกล่าวถึงบุคคลในทุก ๆ ด้าน ดังนั้น จึงไม่น่าสงสัยว่า ทำไมทฤษฎีบุคลิกภาพเหล่านี้จึงมีการแบ่งกลุ่มต่างกัน และมีความแตกต่างกันในลักษณะโครงสร้างบุคลิกภาพ แม้ว่าบางทฤษฎีจะมีแนวคิดที่คล้ายคลึงกัน แต่ละทฤษฎีจะมีจุดเด่นจุดด้อยอยู่ในตัว

ทฤษฎีบุคลิกภาพของ กอร์ดอน วิลลาร์ด ออลพอร์ท (Gordon Willard Allport)

กอร์ดอน วิลลาร์ด ออลพอร์ท (Gordon Willard Allport) เกิดที่อินเดียนนา ในปี 1897 เขาเป็นนักจิตวิทยาที่มีชื่อเสียงและเป็นผู้เสนอทฤษฎีลักษณะนิสัยเป็นคนแรก ออลพอร์ท กล่าวว่า ไม่มีที่สะท้อนให้เห็นบุคลิกภาพ ของคนได้ดีเท่ากับลักษณะนิสัย (Traits) เขาเชื่อว่าลักษณะนิสัยเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมของมนุษย์มีความคงที่สม่ำเสมอ (Consistency) และเป็นแนวโน้ม (Predisposition) ต่อการตอบสนองและยังเป็น Generalized และ Focalized ของระบบประสาทที่สามารถตอบสนองต่อสิ่งกระตุ้น และเป็นแนวทางของการปรับตัวและการแสดงพฤติกรรม ออลพอร์ท เชื่อว่า ไม่มีคนสองคนที่จะเหมือนกันทุกอย่าง และไม่มีคนสองคนที่จะแสดงปฏิกิริยาตอบสนองต่อเหตุการณ์เดียวกันได้เหมือนกัน พฤติกรรมของแต่ละคนสามารถตัดสินใจได้ด้วยโครงสร้างลักษณะนิสัย (สุริย์ ห้วยธาร. 2535 : 24 – 25) ออลพอร์ท ได้กล่าวว่า ลักษณะนิสัยเป็นส่วนหนึ่งของโครงสร้างบุคลิกภาพเป็นตัวจูงใจหรือก่อให้เกิดพฤติกรรม ออลพอร์ทและออตเบิร์ต (กุลธิดา วงศ์จิตประภัสร์. 2535 : 23 – 25 ; อ้างอิงจาก Allport 1936) ได้ทำการเลือกคำจากพจนานุกรมอังกฤษ ซึ่งเป็นคำที่แสดงพฤติกรรมของบุคคลทั่วไปและพฤติกรรมเฉพาะที่แตกต่างจากพฤติกรรมของผู้อื่น ส่วนใหญ่เป็นคำคุณศัพท์เกี่ยวกับพฤติกรรมการแสดงออก ความคิด การรับรู้ ความรู้สึก

อออลพอร์ท ได้แบ่งลักษณะบุคลิกภาพออกเป็น 2 ลักษณะใหญ่ ๆ คือ

1.ลักษณะสามัญ (Common Traits) คือ ลักษณะที่สามารถเปรียบเทียบบุคคลอื่นได้ทุกคน เช่น ค่านิยมทางสังคม ศาสนา เศรษฐกิจและการเมือง

2.ลักษณะเฉพาะบุคคล (Personal Disposition) คือ ลักษณะที่เป็นเอกลักษณ์และทำให้บุคคลมีบุคลิกภาพที่แตกต่างกัน นอกจากนี้อออลพอร์ทยังได้แบ่งลักษณะเฉพาะบุคคลออกเป็นส่วนย่อย ๆ 3 ส่วน คือ

2.1 Cardinal Trait หมายถึง ลักษณะเด่นของบุคคล ที่ผู้อื่นนึกถึงและมีอิทธิพลเหนือลักษณะอื่นของเขาหมด ทำให้บุคลิกภาพนี้เป็นที่อ้างอิงกับบุคคลอื่น

2.2 Central Trait หมายถึง ลักษณะที่มีร่วมกับคนอื่น แต่เมื่อนับจำนวนรวมนั้นน้อยมากเพียงแค่ 3 – 4 ลักษณะเท่านั้น

2.3 Secondary Trait คือ เจตคติของบุคคลที่มีในการตอบโต้สถานการณ์ที่แตกต่างกันทุกคนมีลักษณะที่แตกต่างกัน เป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว ซึ่งเกิดขึ้นและสร้างความหมายให้กับตัวมันเอง โดยไม่เกี่ยวกับประสบการณ์ในอดีตและไม่ได้เป็นไปเพื่อสนองความต้องการทางร่างกายหรือสังคม

ทฤษฎีบุคลิกภาพของ คาร์ล กุสตาฟ จุง (Carl Gustav Jung)

คาร์ล กุสตาฟ จุง (Carl Gustav Jung) เป็นจิตแพทย์ชาวสวิส เกิดในปี ค.ศ.1875 เขาได้เสนอแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับบุคลิกภาพที่อธิบายถึงลักษณะนิสัย และประเภทไว้ โดยเขากล่าวว่า ลักษณะนิสัย หมายถึง การกระทำเฉพาะอย่างใดอย่างหนึ่งและเป็นเช่นนั้นทุกครั้งเมื่อมีสิ่งกระตุ้นชนิดใดชนิดหนึ่งที่คงที่แน่นอนมาเร้า

ส่วนในเรื่องของ ประเภท นั้นเขาเป็นคนแรกที่อธิบายบุคลิกภาพโดยแบ่งเป็น 2 มิติ คือ บุคลิกภาพแบบเก็บตัว-แบบเก็บตัว(Introversion – Extroversion เขากล่าวว่า “ทุกสิ่งทุกอย่างทางจิตใจเป็นสิ่งที่ลึกลับซับซ้อนอย่างมาก และอยู่ตรงข้ามกันอย่างมีความเกี่ยวข้องกันในตัวของมันเอง” ซึ่งสิ่งเหล่านี้กลายมาเป็นพื้นฐานทฤษฎีบุคลิกภาพที่จุงใช้อธิบายบุคลิกภาพ คือ Introversion – Extroversion ว่ามีความแตกต่างกัน เพราะ Libido Movement คือ แนวโน้มของพลังทางสัญชาตญาณของบุคคลที่ถูกผลักดันออกมาตรง ๆ ต่อสิ่งแวดล้อมภายนอก หรือต่อสภาวะทางจิตของตนเอง จุงได้อธิบายลักษณะของ Introversion และ Extroversion มีลักษณะดังนี้

บุคลิกภาพแบบเก็บตัว (Introvert Type) มีลักษณะดังนี้

- 1.ชอบเก็บตัวอยู่คนเดียวเงียบ ๆ มักจะหวาดระแวง
- 2.เก็บความรู้สึกไม่ค่อยแสดงออก

- 3.ชอบคิดในใจแบบเพ้อฝัน
- 4.ตัวเองมีความสำคัญยึดตัวเองเป็นใหญ่
- 5.มีการวางแผนในการทำงาน
- 6.อารมณ์ค่อนข้างคงที่
- 7.ปรับตัวไม่ค่อยได้ เปลี่ยนแปลงยาก
- 8.มักจะปรับตัวแบบหลบหนีสังคม

จึงได้แบ่ง Introvert Type ออกเป็น 4 แบบ ตามความรู้สึกนึกคิด คือ

ก. Introverted Thinking Type พวกนี้ได้รับอิทธิพลจากความคิด และความคิดนั้นมาจากภายในตัวเขาเอง ไม่ได้มาจากความเป็นจริงในสิ่งแวดล้อมที่มีอยู่ในธรรมชาติ ไม่ชอบเสี่ยงในการทำอะไรมาก พวกนี้เป็นนักคิดและนักปรัชญา

ข. Introverted Feeling Type พวกนี้มีลักษณะเงียบขรึม ไม่ชอบการสื่อสารติดต่อกับใคร ไม่สามารถเข้าใจพฤติกรรมของเขาได้ เพราะว่าเก็บอารมณ์ความรู้สึกได้เก่งมาก

ค. Introverted Sensation Type พวกนี้เป็นพวกที่บุคคลอื่นไม่สามารถจะเข้าใจความรู้สึกนึกคิด การตัดสินใจ หรือการยึดอะไรเป็นมาตรฐาน

ง. Introverted Intuitive Type พวกนี้ไม่ค่อยก้าวหน้า เป็นศิลปินที่ขาดความเพ้อฝัน เป็นนักประพันธ์ที่มีแต่ความคิดเพ้อฝัน แต่ไม่ได้เขียนเรื่องราวออกมา เป็นพวกทำนายโชคชะตา หมอดู

บุคลิกภาพของคนประเภทเก็บตัว ส่วนใหญ่มีลักษณะดังนี้ คือ เป็นคนชอบแยกตัวเองออกจากสังคม อยู่โดดเดี่ยว สำรวจตัวเองโดยใช้ความคิดของตนเองเป็นหลัก วิพากษ์วิจารณ์และควบคุมตนเอง บุคลิกภาพภายนอกที่ปรากฏแก่สายตาบุคคลอื่น ๆ ในสังคมเป็นแบบเย็นชา บุคคลมีบุคลิกภาพแบบนี้ จงว่า เป็นพวกที่ชอบเปลี่ยนแปลงสังคมให้เป็นไปตามแนวความคิดของตนเองมากกว่าที่จะปรับตัวให้เข้ากับสังคมภายนอก

บุคลิกภาพประเภทกล้าแสดงออก (Extrovert Type) มีลักษณะดังนี้

- 1.ชอบคบค้าสมาคมพูดคุยกับผู้อื่น
- 2.คล่องตัวพูดเสียงดังชัดเจน
- 3.ชอบกิจกรรมที่มีการเคลื่อนไหว
- 4.ทำงานโดยไม่ต้องวางแผนล่วงหน้า
- 5.ปรับตัวได้รวดเร็ว
- 6.ชอบเป็นผู้นำ เข้ากับผู้อื่นได้ดี
- 7.อารมณ์ไม่คงที่เปลี่ยนแปลงได้บ่อย
- 8.ชอบปรับตัวด้วยการชดเชย

บุคคลที่มีบุคลิกภาพกล้าแสดงออก มักจะเป็นบุคคลที่สนใจในการนำตัวเข้าไปพัวพันกับสิ่งแวดล้อมและคนอื่น เป็นผู้มีบุคลิกภาพเหมาะสมกับการปฏิบัติงานร่วมกับผู้อื่น

จึง ได้แบ่งพวก Extrovert Type ตามลักษณะของความรู้สึกนึกคิด การกระทำและการสัมผัส โดยแบ่งเป็น 4 แบบ

ก. Extroverted Thinking Type เป็นพวกที่มีแนวโน้มที่จะกระทำตามข้อมูลที่ได้ศึกษามาใช้เป็นเครื่องตัดสินใจ จัดการกับสิ่งต่าง ๆ ที่เขาสามารถจะกระทำได้ แต่ถ้าใช้ทฤษฎีนั้นต้องก่อให้เกิดประโยชน์มากกว่าเป้าหมายที่ได้ตั้งไว้ บางคนเชื่อมั่น ยึดมั่นกับการตั้งวัตถุประสงค์จนขาดความยืดหยุ่นได้เหมือนกัน

ข. Extroverted Feeling Type เป็นพวกที่มีวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้จะก่อให้เกิดอารมณ์และความรู้สึกรอบ ๆ ตัว ซึ่งมีอิทธิพลต่อเขาได้ง่าย ทำให้อารมณ์โน้มเอียงไปตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ มีเจตคติว่าถ้าสิ่งใดทำให้มีความรู้สึกที่ดี มีอารมณ์ที่ดีสิ่งนั้นย่อมจะดีด้วย

ค. Extroverted Sensation Type พวกนี้ชอบความเจริญมากเกินไป ยึดแน่นกับวัตถุประสงค์และประสบการณ์ที่เป็นจริง สนใจในรูปธรรม ชอบหาความสุขในสิ่งคม เช่น ชอบดื่มเหล้าดี ๆ อาหารอร่อย ผู้หญิงสวย

ง. Extroverted Intuitive Type การที่เขาสนใจสิ่งแวดล้อมและปฏิเสณในบางครั้ง ทำให้เขาเกิดความคิด ความรู้สึก สามารถแยกความแตกต่างของกลุ่มสังคมที่ซับซ้อนได้ รู้จักหลักเลียงได้ว่องไว พวกนี้มักเป็นพ่อค้า นักการเมือง

สรุปได้ว่าบุคลิกภาพแบบกล้าแสดงออก มีลักษณะดังนี้คือ เป็นคนที่แสวงหาและทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น ชอบการสังสรรค์และเข้าสังคม มีการยอมรับและปรับตัวตนเองให้เข้ากับสังคมได้ เป็นคนที่พูดคุยสนุกสนานเป็นกันเอง คบคนง่าย บุคคลที่มีบุคลิกภาพแบบนี้ ชอบที่จะแสวงหาประสบการณ์ชีวิต โดยการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมจริง ๆ มากกว่าการอ่านจากหนังสือ หรือนั่งคิดเอาเอง

จึงเสนอว่า Introversion กับ Extroversion มีความสัมพันธ์กับ Mental illness ที่แตกต่างกัน กล่าวคือ คน Introvert ถ้าป่วยทาง Mental illness จะป่วยเป็น Psychasthenia ซึ่งเป็นกลุ่มอาการทางจิตที่ประกอบด้วยความวิตกกังวล ความเหนื่อยหน่าย ความกลัว ความย่ำคิดย่ำทำ นอกจากนี้ จูดยังกล่าวอีกว่า คนแบบ Extrovert ถ้าป่วยทาง Mental illness จะเป็นพวก Hysterical Disorder เช่น หมดสติ ตาบอด การมองภาพที่แคบลง อัมพาต ซึ่งเป็นอาการป่วยไม่มีสาเหตุ มาจากความบกพร่องของอวัยวะ (สุริย์ ห้วยธาร. 2535 : 31 ; อ้างอิงจาก Jung. 1921)

ทฤษฎีบุคลิกภาพของ เจ.พี.กิลล์ฟอร์ด (J.P.Guilford)

เจ.พี.กิลล์ฟอร์ด (J.P.Guilford) เกิดในปี ค.ศ. 1940 เป็นนักทฤษฎีบุคลิกภาพคนแรกที่ทำให้ความสนใจเกี่ยวกับการวิเคราะห์องค์ประกอบ มาใช้ในการศึกษาลักษณะบุคลิกภาพ เขาได้แบ่งลักษณะบุคลิกภาพตามคุณลักษณะได้ 7 ลักษณะ คือ

- 1.ด้านความสนใจเป็นความปรารถนาของบุคคลที่มีต่อกิจกรรมต่างๆ เช่น การทำงานด้วยมือ
- 2.ด้านความต้องการ เป็นความปรารถนาที่มีอยู่ชั่วชีวิตของมนุษย์ เช่น ความต้องการยกย่องนับถือ
- 3.ด้านเจตคติ เป็นความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อบุคคลหรือสิ่งของ และความคิดเห็น เช่น เจตคติทางการเมือง
- 4.ด้านความถนัดตามธรรมชาติ เป็นเรื่องความสามารถของบุคคลที่ปฏิบัติงานต่าง ๆ
- 5.ด้านสภาพของอารมณ์ เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมที่แสดงออก เช่น ความเชื่อมั่นในตนเอง
- 6.ด้านสรีรวิทยา เป็นเรื่องการทำงานของระบบอวัยวะต่าง ๆ
- 7.ด้านรูปร่างภายนอก เป็นเรื่องของโครงสร้างหรือรูปร่างของร่างกาย เช่น ความสูง น้ำหนัก

ทฤษฎีบุคลิกภาพของ ฮานส์ เจอร์เจน ไอแซงค์ (Hans Jurgen Eysenck)

ฮานส์ เจอร์เจน ไอแซงค์ (Hans Jurgen Eysenck) เป็นนักจิตวิทยาชาวอังกฤษ เกิดที่เยอรมันในปี ค.ศ. 1916 แล้วไปอยู่ที่อังกฤษ เขาศึกษาบุคลิกภาพโดยใช้ทฤษฎีและการทดลอง เขามีงานวิจัยมากมายซึ่งทำการศึกษาทั้งคนปกติและคนป่วยส่วนมากจะทำการศึกษาที่ Maudsley Hospital ซึ่งเป็นสถาบันจิตแพทย์ในประเทศอังกฤษ

ไอแซงค์ เชื่อว่า ทฤษฎีบุคลิกภาพส่วนมากมีความซับซ้อนและขาดรูปแบบอย่างมาก เขาจึงพยายามสร้างแนวคิดที่ง่าย และชัดเจนตามหลักวิทยาศาสตร์ เขากล่าวว่า Taxonomy หรือการแบ่งพฤติกรรมแบบหยาบ ๆ เป็นขั้นแรกในการแบ่งบุคลิกภาพ แต่การใช้การวิเคราะห์องค์ประกอบเป็นเครื่องมือในขั้นต่อไป

การวิเคราะห์องค์ประกอบ เป็นวิธีการทางสถิติซึ่งใช้วิเคราะห์ตัวแปรทางจิตวิทยา การศึกษาหรือตัวแปรใด ๆ ก็ตามที่เราสามารถวัดหรือสังเกตมาได้จากการศึกษาหลาย ๆ ครั้ง หลาย ๆ ด้าน ในคนจำนวนมาก แล้วนำมาหาความสัมพันธ์จะพบว่า ตัวแปรบางตัวมีสหสัมพันธ์กันสูง บางตัวแปรก็ไม่มีสหสัมพันธ์กัน การที่ตัวแปรเหล่านั้นมีความสัมพันธ์กันสูงย่อมแสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวแปรเหล่านั้นมีบางสิ่งบางอย่างที่คล้ายคลึงกัน ซึ่งเป็นสิ่งที่นักวิเคราะห์องค์ประกอบต้องการทราบเพื่อให้เกิดความเข้าใจและสามารถเลือกเอาเฉพาะบางตัวไปอธิบาย หรือพยากรณ์สิ่งต่าง ๆ ได้

ไอแซกส์ กล่าวว่า บุคลิกภาพประกอบการแสดงและข้อกำหนดองค์ประกอบที่มีอยู่ในคนทั่วไป โดยแบ่งเป็น 4 ระดับคือ

1.ระดับต่ำสุด คือ การตอบสนองเชิงพฤติกรรม หรือระดับการตอบสนองเฉพาะอย่าง (Specific Responses) ใช้สัญลักษณ์ SR1, SR2, ..., SR30 พฤติกรรมระดับนี้ คือ การแสดงออกต่าง ๆ เช่น การตอบสนองต่อการทดลองต่าง ๆ การตอบสนองต่อประสบการณ์หรือเหตุการณ์ต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน พฤติกรรมนี้สามารถสังเกตเห็นได้อาจใช่หรือไม่ใช่เป็นลักษณะเฉพาะของบุคคลก็ได้

2.ระดับที่สอง คือ การกระทำอันเป็นนิสัย หรือระดับการตอบสนองที่เป็นนิสัย (Habitual Responses) ใช้สัญลักษณ์ HR1, HR2, ..., HR15 พฤติกรรมในระดับนี้คือ การตอบสนองเฉพาะอย่างซึ่งมีแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นซ้ำภายใต้เหตุการณ์ที่คล้ายคลึงกัน เช่น เมื่อทำการทดสอบซ้ำการตอบสนองของบุคคลจะคล้ายคลึงกับการตอบสนองเดิม พฤติกรรมเหล่านี้สามารถวัดเพื่อค่าสหสัมพันธ์ ความเชื่อถือได้ เช่น โอกาสที่พฤติกรรมเดิมจะเกิดขึ้นซ้ำในสถานการณ์นั้นอย่างสม่ำเสมอ

3.ระดับที่สาม คือ ลักษณะบุคลิกภาพ หรือระดับลักษณะนิสัย เป็นการรวมพฤติกรรมในระดับการกระทำอันเป็นนิสัยขึ้น เป็นลักษณะบุคลิกภาพและเป็นกลุ่มพฤติกรรมที่มีความสัมพันธ์กันและกัน ลักษณะนิสัยจะมีระเบียบระบบการตอบสนองในแบบเดียวกันและมีความคงเส้นคงวากว่าระดับแรก ๆ

4.ระดับสูงสุด คือ แบบของบุคลิกภาพ หรือระดับรูปแบบของบุคลิกภาพ เป็นการรวมลักษณะบุคลิกภาพขึ้นเป็นแบบบุคลิกภาพ การจัดขึ้นอยู่กับค่าสหสัมพันธ์ภายในที่สังเกตเห็นได้ของลักษณะนิสัยที่แตกต่างกันกลุ่มหนึ่ง

ลาเซอร์ซาน (สุริย์ ห้วยธาร. 2535 : 28 ; อ้างอิงจาก Lazersen. 1975) กล่าวว่า ไอแซกส์ ใช้การวิเคราะห์องค์ประกอบจากแบบสอบถามบุคลิกภาพในประชาชนทั่ว ๆ ไป พบลักษณะใหญ่ ๆ 3 แบบ คือ

- 1.Introversion – Extroversion
- 2.Neuroticism – Stability
- 3.Psychoticism

สำหรับกลุ่มปกติแล้ว ใน 2 แบบแรก เป็นลักษณะพื้นฐานของบุคลิกภาพ และเป็นตัวชี้ให้เข้าใจถึงพฤติกรรมได้อย่างกว้างขวาง dimension ทั้ง 2 แบบ เป็นอิสระต่อกัน

ไอแซกส์ ได้บรรยายลักษณะบุคลิกภาพ ไว้ดังนี้

บุคลิกภาพแบบชอบเก็บตัว (Introversion) คือ บุคลิกภาพที่มีลักษณะเงียบเฉย เก็บตัว เพื่อไม่ชอบสังคมกับคนอื่น ๆ มองเข้าสู่ตนเอง ชอบอ่านหนังสือ และค้นคว้าตามลำพังมากกว่าที่จะทำงานร่วมกับคนอื่น ๆ สนิทกับคนยาก มีการเตรียมก่อนทำ ทำอะไรเต็มไปด้วยความระมัดระวังเกินไป ไม่ชอบกิจกรรมที่ตื่นเต้น โดดเดี่ยว ดำเนินชีวิตประจำวันด้วยความเคร่งขรึม ชอบความเป็นระเบียบเรียบร้อย ควบคุมความรู้สึกพอใจไม่พอใจไว้ได้มาก มีพื้นอารมณ์ไม่เปลี่ยนแปลงง่ายดูน่าเชื่อถือ บางครั้งมองแต่ในแง่ร้ายยึดถือแบบมาตรฐานจรรยาบรรณของสังคมมาก

บุคลิกภาพแบบแสดงตัว (Extroversion) คือ บุคลิกภาพที่มีลักษณะการแสดงออกที่มีอหิยาศัยไมตรี ชอบเข้าสังคม มีเพื่อนมาก ชอบพูดคุยกับคนอื่น ไม่ชอบทำงานตามลำพัง ชอบทำกิจกรรมที่ให้ความตื่นเต้น ชอบเสี่ยง ค่อนข้างผลุนผลัน ชอบทำตลกขบขัน ไม่ชอบความจำเจ ไม่กังวล ชอบทำตามสบาย เข้ากับผู้อื่นได้ง่าย ชอบสนุก ร่าเริง มีแนวโน้มที่จะแสดงความก้าวร้าวและความรู้สึกออกมาตรง ๆ ไม่ค่อยน่าเชื่อถือ

จากเอกสารที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพแบบแสดงตัว และแบบเก็บตัว จะเห็นได้ว่า บุคลิกภาพแบบแสดงตัวเป็นบุคลิกภาพที่ชอบเข้าสังคม เปิดเผย สามารถปรับตัวให้เข้าได้กับทุกสถานการณ์ ส่วนบุคลิกภาพแบบเก็บตัว เป็นบุคคลที่ไม่ชอบสมาคมกับคนอื่น ขาดความยืดหยุ่น และตัดสินใจอะไรโดยใช้ตนเองเป็นหลัก ซึ่งบุคลิกภาพทั้งสองแบบ ดังที่กล่าวมาแล้วน่าจะมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการทะเลาะวิวาทของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนชนอมพิทยา อำเภอชนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช

2.1.4.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพ

2.1.4.2.1 งานวิจัยในต่างประเทศ

ลินน์ (Lynn. 1961 : 213 - 216) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพสองลักษณะ ได้แก่ ลักษณะเก็บตัว - แสดงตัว และลักษณะทางประสาท กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผลการวิจัยพบว่า ลักษณะบุคลิกภาพเก็บตัว - แสดงตัว และลักษณะทางอารมณ์ไม่มีอารมณ์ ไม่มีความสัมพันธ์กับสติปัญญา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และพบว่าผู้ที่มีการเรียนดีได้คะแนนทางอารมณ์อ่อนไหวสูง และมีบุคลิกภาพแสดงตัวต่ำ

ชายด์ (Child. 1964 ; 187 - 195) ได้ทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพเก็บตัว - แสดงตัว ลักษณะทางอารมณ์ และอาการทางประสาทกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้กลุ่มตัวอย่าง จากเด็กโรงเรียนมัธยมแบบประสมในเมือง 138 คนและเด็กในโรงเรียนชุมชน 40 คน ผลปรากฏว่า บุคลิกภาพเก็บตัว - แสดงตัว ไม่มีความสัมพันธ์กับระดับสติปัญญา และพบว่าบุคลิกภาพเก็บตัว - แสดงตัว มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ไคลน์ (Kline. 1966 : 92 - 93) ได้ศึกษาลักษณะบุคลิกภาพเก็บตัว – แสดงตัว ลักษณะทางอารมณ์ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาชายและหญิง ชั้นปีที่ 1 จำนวน 110 คน โดยใช้แบบทดสอบบุคลิกภาพ E.P.I. [Eysenck Personality Inventory] พบว่า บุคลิกภาพแสดงตัวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีความสัมพันธ์ทางลบอย่างมีนัยสำคัญ ส่วนลักษณะทางอารมณ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญ

บรอดเบนต์ (Broadbent. 1969 : 214 - 218) ได้ศึกษาบุคลิกภาพแบบเก็บตัว - แสดงตัวของนักศึกษาปริญญาโท ในมหาวิทยาลัยเคมบริดจ์ ซึ่งเป็นกลุ่มเรียนดีและเรียนไม่ดี ผลปรากฏว่านักศึกษาที่เรียนดีเก็บตัวมากกว่ากลุ่มที่เรียนไม่ดี อย่างมีนัยสำคัญ การศึกษาครั้งนี้ยังแสดงด้วยว่านักเรียนทั้งสองกลุ่มมีสติปัญญาไม่แตกต่างกัน ดังนั้น การเก็บตัว - แสดงตัว ไม่ขึ้นอยู่กับสติปัญญาซึ่งมีผลต่อความสำเร็จในการเรียน

บานิสเตอร์ (Banister. 1972 : 4327) ได้ทำการศึกษาโดยใช้นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 247 คน และมีค่าระดับ ความถนัดทางคณิตศาสตร์สูงกว่าระดับกลาง ใช้แบบทดสอบ M.M.P.I. [The Minnesota Multiphasic Personality Inventory] แบ่งนักเรียนออกตามประเภทของบุคลิกภาพ เป็นพวกเก็บตัว แสดงตัว และปกติ อย่างละ 7 คน ให้นักเรียนเรียนวิชาคณิตศาสตร์ด้วยใช้วิธีการสอน 2 วิธี กลุ่มตัวอย่างอีก 3 กลุ่มแรก สอนด้วยวิธีบรรยายแล้วให้นักเรียนทำงานเป็นรายบุคคล สัปดาห์ละ 5 ครั้ง กลุ่มตัวอย่างอีก 3 กลุ่ม สอนด้วยวิธีบรรยายเช่นเดียวกัน แต่ในตอนให้นักเรียนทำงานนั้น มีวิธีการให้ทำงานเป็นกลุ่มย่อย ๆ ช่วยกันแก้ปัญหาและค้นคว้า แล้ววัดผลในครั้งสุดท้าย ปรากฏว่า ผลการเรียนของนักเรียนในแต่ละกลุ่มบุคลิกภาพ ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ และผลการเรียนจำแนกตามสภาพการทำงาน คือทำงานเป็นกลุ่มกับทำงานเป็นรายบุคคล ไม่มีความแตกต่างทางสถิติเช่นเดียวกัน แต่นักเรียนที่มีบุคลิกภาพประเภทแสดงตัว เมื่อทำงานเป็นกลุ่ม ได้ผลการเรียนที่มีค่าสูงกว่าที่มีบุคลิกภาพแสดงตัวที่ทำงานเป็นรายบุคคล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แต่สำหรับนักเรียนที่มีบุคลิกภาพเก็บตัว ผลการเรียนในสภาพการเรียนเป็นกลุ่มและเป็นรายบุคคลไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

2.1.4.2.2 งานวิจัยในประเทศ

อุไร สิงโต (2521) ได้ศึกษาบุคลิกภาพเก็บตัวและแสดงตัวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชายหญิง อายุระหว่าง 15 - 17 ปี ซึ่งกำลังเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ในโรงเรียนรัฐบาล 2 แห่ง จำนวน 160 คน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่มีบุคลิกภาพเก็บตัวมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกันกับนักเรียนที่มีบุคลิกภาพแบบแสดงตัว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ที่ระดับ .01 นักเรียนชายที่มีบุคลิกภาพเก็บตัว มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่แตกต่างกับนักเรียนหญิงที่มีบุคลิกภาพเก็บตัว แต่นักเรียนชายที่มีบุคลิกภาพแสดงตัว มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกับนักเรียนหญิงที่มีบุคลิกภาพแสดงตัว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพเก็บตัว - แสดงตัว ดังที่กล่าวมาข้างต้น แสดงให้เห็นว่าเด็กที่มีบุคลิกภาพเก็บตัว - แสดงตัว ส่งผลให้เด็กมีลักษณะแตกต่างกันทั้งด้านการเรียนและทางอารมณ์ ดังนั้นผู้วิจัยคาดว่า บุคลิกภาพเก็บตัว - แสดงตัว คาดว่าน่าจะเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการทะเลาะวิวาทของนักเรียน ช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนชนอมพิทยา อำเภอนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช

2.1.5 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพจิต

2.1.5.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพจิต

2.1.5.1.1 ความหมายของสุขภาพจิต

ความหมายของสุขภาพจิต มาจากคำภาษาอังกฤษ คือ Mental แปลว่า จิตใจหรือ แห่งจิต Health แปลว่า สุขภาพ หรือ อนามัย เมื่อรวมเข้าด้วยกัน แปลว่า สุขภาพ หรืออนามัยแห่งจิตสำหรับความหมายของสุขภาพจิตนั้น มีผู้ให้ความหมายไว้มากมาย ดังนี้

องค์การอนามัยโลก (World Health Organization หรือ WHO) ได้ให้คำจำกัดความของคำว่า สุขภาพจิต (Mental Health) ไว้ว่า ความหมายของบุคคลที่จะปรับปรุงตนให้มีความสุขและเข้ากับ สังคม และสิ่งแวดล้อม มีสัมพันธภาพกับบุคคลอื่น และสามารถดำรงชีวิตของตนเองได้โดยไม่เสียสุขภาพ ทำให้มีความสุขกาย สบายใจ รวมทั้งสามารถสนองความต้องการของตนเองในสังคมที่กำลังเปลี่ยนแปลงได้โดยไม่มีข้อขัดแย้งเกิดขึ้นภายในจิตใจ สุขภาพจิตมิได้หมายความว่าเฉพาะเพียงการปราศจากโรคทางจิตและประสาทนั้นแต่รวมถึงการปรับตัวเข้ากับสังคมและสิ่งแวดล้อมได้เป็นอย่างดี

ฝน แสงสิงแก้ว (2521: 182) บิดาแห่งวงการจิตแพทย์ไทยให้ความหมายของสุขภาพจิต คือ สภาพชีวิตที่เป็นสุข ผู้มีอารมณ์มั่นคง สามารถปรับตัวให้เข้ากับสังคมที่เปลี่ยนแปลงมาก ๆ ได้ มีสมรรถภาพในการทำงานและอยู่ร่วมกับผู้อื่นด้วยความพอใจ

สุจินต์ ปริษามารถ (2535: 14) ได้ให้ความหมายของสุขภาพจิต หมายถึง สมรรถภาพ หรือ ความสามารถในการปรับตัวของคนเราให้เข้ากับสถานการณ์ปัจจุบันและสถานการณ์ในอนาคต

กมลรัตน์ หล้าสูงษ์ (2524: 2) ได้ให้ความหมายของสุขภาพจิตไว้ว่า สุขภาพจิต หมายถึง ความสมบูรณ์ของจิตใจที่ปราศจากอาการผิดปกติต่าง ๆ ทางจิต เช่น โรคจิต โรคประสาท ฯลฯ มีความมั่นคงทางจิตใจ

สุรางค์ จันทน์เอม (2527: 2) ได้ให้ความหมายของสุขภาพจิตไว้ว่า สุขภาพจิต หมายถึง สมรรถภาพในการปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมได้ดี มีความคิดถูกต้อง แก้ปัญหาในการดำรงชีวิตได้อย่างเหมาะสม และสามารถทำประโยชน์ให้แก่ตนและสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ (2530:6) ได้สรุปความหมายของสุขภาพจิตว่า หมายถึง ความสมบูรณ์ทางจิตใจของมนุษย์ ซึ่งจะช่วยให้มนุษย์ดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นสุข ปราศจากโรคจิต โรคประสาท มีความสามารถในการปรับตัวในสังคมได้อย่างเหมาะสม มีความมั่นคงทางใจ มีสมรรถภาพในการทำงาน มีสัมพันธภาพที่ดีกับบุคคลอื่นและ ทำประโยชน์ให้แก่ตนเองและสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

เอ็กเบิร์ต (Egbert. 1980:10) กล่าวว่า สุขภาพจิตตามแนวพระพุทธศาสนา หมายถึง การปฏิบัติอยู่ในศีลทั้ง กาย วาจา ใจ มีสติพิจารณาสิ่งทั้งหลายให้แก่ผู้เรียนเท่ากับความเป็นจริง ไม่ถูกครอบงำด้วยความยินดี ยินร้าย และมีความเป็นมิตรกับคนอื่น ๆ

จากเอกสารดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า สุขภาพจิต หมายถึง สภาพความสมบูรณ์ทางด้านจิตใจ ของบุคคล ที่สามารถปรับตัวและจิตใจให้เข้ากับสภาวะแวดล้อมและสังคมได้อย่างเหมาะสม ทั้งในสถานการณ์ปัจจุบันและอนาคต คนที่มีสุขภาพจิตดีสามารถเผชิญและยอมรับความเป็นจริงในชีวิต อารมณ์มั่นคงและอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ด้วยความปลอดภัย มีสมรรถภาพในการทำงาน สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างมีความสุขตามอัตภาพ ปราศจากอาการของโรคประสาทและโรคจิต

2.1.5.1.2 ความสำคัญของสุขภาพจิต

การพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้าอย่างมีประสิทธิภาพนั้นขึ้นอยู่กับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ หรือประชากรเป็นหลัก ประชากรที่มีคุณภาพนั้น ต้องมีความสมบูรณ์ทั้งทางร่างกายและจิตใจ สามารถทำประโยชน์ให้ตนเองและสังคมอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งหมายถึงการมีสุขภาพจิตที่ดีนั่นเอง

สุตโณ มีวิริยะเกิด (2530:3-4) ได้กล่าวถึง ความสำคัญของสุขภาพจิตไว้ว่าสุขภาพจิตเป็นปัจจัยสำคัญในการกำหนดพฤติกรรมของบุคคล ถ้าบุคคลใดมีสุขภาพจิตดี พฤติกรรมที่แสดงออกย่อมเป็นที่ยอมรับของสังคม เป็นผลดีต่อตนเองและผู้อื่น แต่ในทางตรงกันข้าม ถ้าบุคคลใดสุขภาพจิตไม่ดีหรือสุขภาพจิตเสื่อม พฤติกรรมที่แสดงออกย่อมจะนำมาซึ่งความเดือดร้อนทั้งตนเองและผู้อื่น ความสำคัญของสุขภาพจิต แบ่งออกได้ดังนี้

1.สุขภาพจิตมีความสำคัญต่อการดำเนินชีวิตประจำวันในด้านต่าง ๆ ได้แก่

1.1 การสร้างมนุษยสัมพันธ์กับผู้อื่น บุคคลที่มีสุขภาพจิตดี หน้าตามักยิ้มแย้มแจ่มใส เป็นที่ชื่นชอบกับผู้พบเห็น มีเพื่อนฝูงมาก

จึงสามารถสร้างมนุษยสัมพันธ์อันดีกับผู้อื่นได้ ซึ่งตรงกันข้ามกับผู้มีสุขภาพจิตเสีย ที่มักจะนำเอา ปัญหาและเรื่องไม่สบายใจมาสู่ผู้อื่นเสมอ

1.2 ชีวิตครอบครัว ถ้าสมาชิกครอบครัวเป็นผู้มีสุขภาพจิตดี ย่อมนำความสุขมาสู่ ครอบครัวตรงกันข้ามกับครอบครัวที่มีสมาชิกสุขภาพจิตไม่ดี ย่อมมีแต่การทะเลาะวิวาท เดือดร้อน ไม่ สงบสุข

1.3 ด้านการงาน ผู้มีสุขภาพจิตดี ย่อมมีความสุขกับงานของตน มีประสิทธิภาพ ในการทำงานหรือทำงานอย่างเต็มความสามารถ ตรงกันข้าม ผู้ที่มีสุขภาพจิตเสียจะทำงานด้วยความ เบื่อหน่าย ท้อแท้ ขาดกำลังใจการทำงาน

สุขภาพจิตมีความสำคัญต่อการเรียนการสอน หากครูมีความสามารถในการสอน สอน นักเรียนด้วยความเอาใจใส่รัก และเข้าใจเด็ก การเรียนการสอนจะเป็นไปด้วยดี ได้ผลกับความมุ่ง หมายที่ตั้งไว้ แต่หากครูสุขภาพจิตไม่ดี เกรี้ยวกราด ไม่รักเด็ก เบื่อหน่ายการสอน เด็กจะมีความตึง เครียด เกิดความคับข้องใจ ซึ่งเป็นผลเสียต่อสุขภาพจิตของเด็ก และผลเสียต่อการเรียนของเด็กด้วย

2.สุขภาพจิตมีความสำคัญต่อประเทศชาติ เพราะประเทศชาติจะพัฒนาไปได้อย่าง รวดเร็วนั้นขึ้นอยู่กับคุณภาพของประชากร ถ้าประเทศชาติเต็มไปด้วยประชากรที่มีปัญหาทางจิตใจ ประเทศก็ไม่สามารถจะพัฒนาให้ก้าวหน้าไปได้

สุขภาพจิตมีความสำคัญในการดำเนินชีวิตของตนเอง สังคม และประเทศชาติ ดังนั้นใน แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540 – 2544) จึงมุ่งเน้นให้คนเป็นศูนย์กลาง หรือจุดมุ่งหมายหลักของการพัฒนาโดยการพัฒนาให้เต็มศักยภาพ ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ และ สติปัญญา ควบคู่กับการพัฒนาสิ่งแวดล้อมของสังคม และเสริมสร้างศักยภาพของท้องถิ่นชนบท เพื่อให้มีศักยภาพเพียงพอที่จะพึ่งตนเองและทำให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น (สำนักงานคณะกรรมการ พัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.2540:52) ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 ด้านสาธารณสุข (2540:2544) แผนงานสุขภาพจิตได้มุ่งการส่งเสริมและป้องกันปัญหาสุขภาพจิต เพื่อให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการดูแลสุขภาพจิตตนเอง ครอบครัวและชุมชน เพื่อเป็นการลดภาวะ ให้บริการของหน่วยงานในภาครัฐและภาคเอกชน(กรมสุขภาพจิต. 2539:15) ดังนั้นประชาชนจึง จำเป็นต้องได้รับข้อมูลข่าวสารในด้านความรู้เกี่ยวกับสุขภาพจิต เพื่อสามารถช่วยเหลือตนเอง และ ป้องกันปัญหาสุขภาพจิตที่เกิดขึ้นได้ โดยต้องทราบถึงอาการแสดงออกของผู้มีปัญหาสุขภาพจิต เพื่อให้การช่วยเหลือได้ทันในเบื้องต้น

2.1.5.1.3 ปัจจัยที่ก่อให้เกิดปัญหาสุขภาพจิต

อบรม สันนิบาต (2538: 27-29) สรุปสาเหตุของโรคประสาท โรคจิตที่วงการแพทย์ยอมรับมี 3 ประการดังนี้

1. สภาพกาย ได้แก่ พันธุกรรม สมรรถภาพงานผิดปกติ ผลจากการได้รับรังสีเอกซ์ เป็นต้น
2. สภาพจิตใจ ได้แก่ การขาดความรัก ความอบอุ่น การมีประสบการณ์ที่ทำให้รู้สึกหวาดหวั่น ถูกขู่เช็ดถู เป็นต้น
3. สภาพแวดล้อม ได้แก่ สภาพเศรษฐกิจ ที่บีบคั้น สภาพะสงครามการถูกริบรอนเสรีภาพการย้ายที่อยู่ เป็นต้น

อัมพร โอตระกูล (2538: 55) สรุปสาเหตุของภาวะผิดปกติทางจิตจากมุมมองด้านจิตวิทยา ว่าเกิดจากปัจจัยที่สำคัญ 2 ด้าน ดังนี้

1. ปัจจัยที่เกิดจากภายในตัวบุคคล ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ประการได้แก่
 - 1.1 สาเหตุของร่างกาย เมื่อร่างกายเจ็บป่วยหรือมีโรคประจำตัวเรื้อรังจะทำให้บุคคลนั้น มีอารมณ์แปรปรวน เช่น หงุดหงิด ฉุนเฉียวง่าย ทำงานไม่เต็มความสามารถเมื่อเจ็บป่วยนาน ๆ จะทำให้อารมณ์เปลี่ยนแปลงมากขึ้น เกิดความวิตกกังวล ท้อแท้ ซึ่งอาจนำไปสู่อาการทางจิตประสาทได้ นอกจากนั้นยังรวมถึงความพิการทางร่างกาย ซึ่งผู้พิการโดยทั่วไป มักมีอาการอ่อนไหวง่าย เมื่อได้รับการล้อเลียน ทำให้คิดมากและมีผลต่อสุขภาพจิตได้
 - 1.2 สาเหตุของจิตใจ เนื่องจากมนุษย์มีความต้องการด้านจิตใจอยู่เสมอตราบใดที่ยังมีชีวิตอยู่ ความต้องการดังกล่าว คือ ความต้องการพื้นฐานที่เป็นแบบแผนเดียวกันกับทฤษฎีของมาสโลว์ (Maslow) ซึ่งแบ่งออกเป็นชั้น ดังนี้
 - ขั้นที่ 1 ความต้องการด้านร่างกาย เช่น ต้องการอาหาร ที่อยู่อาศัย เครื่องนุ่งห่ม ฯลฯ
 - ขั้นที่ 2 ความต้องการความปลอดภัย ไม่ต้องการให้ชีวิตได้รับอันตราย
 - ขั้นที่ 3 ความต้องการความรัก เช่น ความรักจากพ่อแม่ เพื่อน เป็นต้น
 - ขั้นที่ 4 ความต้องการมีชื่อเสียง เช่น อยากให้เป็นที่ยอมรับทางสังคม
 - ขั้นที่ 5 ความต้องการประสบความสำเร็จ เช่น ประสบความสำเร็จด้านการประกอบอาชีพด้านการเรียน เป็นต้น

2. ปัจจัยที่เกิดจากภายนอกตัวบุคคล

2.1 สาเหตุจากครอบครัวและสัมพันธภาพระหว่างพ่อแม่ ลูก บุคคลที่ไม่ได้รับการเลี้ยงดูจากพ่อแม่ด้วยความรัก ความอบอุ่น และประสบการณ์ของสัมพันธภาพที่ดีจากครอบครัวเมื่อโต

ขึ้นไม่สามารถปรับตัวได้ จิตใจไม่เข้มแข็ง ไม่สามารถเผชิญปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ของชีวิต ซึ่งจะนำไปสู่ปัญหาสุขภาพจิต

2.2 สาเหตุมาจากภาวะแวดล้อมต่าง ๆ ได้แก่ เหตุการณ์หรือกิจกรรมที่เกิดขึ้นในช่วงวัยต่าง ๆ ที่คนเราต้องปรับตัว เช่น วัยเด็กต้องต่อสู้กับการเรียน การสอบแข่งขัน วัยผู้ใหญ่ต้องปรับตัวเรื่องความรัก การครองเรือน เป็นต้น ถ้าปรับตัวไม่ได้ก็จะทำให้เกิดปัญหาสุขภาพจิต นอกจากนั้นยังรวมถึงปัญหาด้านเศรษฐกิจ การประสพภัยธรรมชาติ เช่น น้ำท่วม แผ่นดินไหว ซึ่งภาวะเหล่านี้จะมีผลกระทบต่องิตใจได้

2.3 สาเหตุจากวัฒนธรรมและค่านิยมของสังคม ในสังคมที่อยู่หากมีการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม ประเพณีอย่างรวดเร็ว เช่น เด็กและวัยรุ่น มักรับวัฒนธรรมที่เปลี่ยนใหม่ ซึ่งจะเกิดความขัดแย้งกับผู้ใหญ่ ทำให้ผู้ใหญ่ไม่พอใจ ส่งผลให้เกิดปัญหาสุขภาพจิตได้

กองสุขภาพจิต (2535: 38-40) กล่าวถึงปัจจัยที่ทำให้เกิดปัญหาสุขภาพจิตไว้ดังนี้

1.ความอยาก ความต้องการทั้งหลายอันติดตัวมาแต่กำเนิด ทั้งด้านร่างกาย เช่น สิ่งต่าง ๆ เกี่ยวกับการกินอยู่หลับนอน การขับถ่าย การสืบพันธุ์ และความปลอดภัย เป็นต้น และด้านจิตใจ เช่น ความเป็นเจ้าของ ความมีหน้ามีตา การได้รับการยกย่องสรรเสริญ การมีเกียรติ มีอำนาจ เป็นต้น เมื่อไม่ได้ อยากมีอยากเป็น หรือเมื่อไม่อยากเป็นแต่หลีกเลี่ยงไม่ได้ ก็เกิดปัญหา

2.ปัญหาครอบครัว ความขัดแย้งกันภายในสมาชิกของครอบครัว ความต้องการรับผิดชอบปัญหาต่าง ๆ ที่ต้องแก้ไขหรือดิ้นรนเพื่อความอยู่รอดทั้งของตนเองและครอบครัว

3.ปัญหาทางเศรษฐกิจ การทำมาหากินเพื่อให้ได้มาซึ่งปัจจัยในการดำรงชีวิต การดิ้นรนความผิดพลาดในการดำเนินงาน ความเสียหายที่เกิดโดยไม่คาดฝันและอุปสรรคต่าง ๆ

4.ปัญหาด้านสังคม การอยู่ร่วมกันของมนุษย์ มีการติดต่อ มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน มีกฎเกณฑ์ มีการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน เป็นสังคมมนุษย์ เมื่อมีกฎระเบียบที่ยอมมีทั้งการปฏิบัติและการไม่ปฏิบัติ มีผลประโยชน์ ย่อมมีการขัดผลประโยชน์ เมื่อคนจากภูมิหลังต่าง ๆ ฐานะต่าง ๆ ความคิดเห็นต่าง ๆ กัน มารวมกัน ย่อมมีความแตกต่างเกิดขึ้น การแบ่งชั้นวรรณะ การแก่งแย่ง ชิงดีชิงเด่น การเอารัดเอาเปรียบเหล่านี้เป็นปัญหาสังคมและเป็นสิ่งที่กดดันจิตใจของผู้ที่เสียเปรียบหรือด้อยโอกาส

กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข (2536 :38-40) ได้รายงานข้อมูลสำรวจสภาพจิตใจในภาวะวิกฤตเศรษฐกิจของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ปี พ.ศ. 2541 จำนวน 410 ราย พบว่าประชาชนมีปัญหากการเงินจากภาวะวิกฤตเศรษฐกิจร้อยละ 74.90 มีความเครียดสูงร้อยละ 39.50 คิดฆ่าตัวตายร้อยละ 4.60 และในกลุ่มของนักธุรกิจจำนวน 610 ราย พบว่า มีปัญหากการเงินเนื่องจากภาวะเศรษฐกิจ คิดเป็นร้อยละ 69.20 มีความเครียดสูงร้อยละ 36.20

และคิดฆ่าตัวตายร้อยละ 2.10 (กรมสุขภาพจิต.2540: 1-2) และจากจำนวนผู้มารับบริการในสถานบริการสังกัดกรมสุขภาพจิตใน พ.ศ. 2536 มีถึง 709,547 คน พ.ศ. 2537 มี 734,620 คน พ.ศ. 2538 มี 732,107 คน พ.ศ. 2539 มี 758,790 คน และ พ.ศ.2540มี 315,650 คน ตัวเลขข้างต้น คือ จำนวนผู้มารับบริการที่งานผู้ป่วยนอก ของหน่วยงานสังกัดกรมสุขภาพจิต นอกจากนี้ยังมีประชาชนอีกจำนวนหนึ่งที่มีปัญหาการเจ็บป่วยทางจิตแต่ไม่สามารถมารับบริการในสถานบริการได้ จึงเลือกขอรับคำปรึกษาทางโทรศัพท์ จำนวนทั้งสิ้น 4,652 ราย แยกเป็นปรึกษาปัญหาความเจ็บป่วยทางจิต จำนวน 1,419 ราย ปัญหาครอบครัว 1,146 ราย ปัญหาการปรับตัว 617 ราย ปัญหาด้านการเรียน 185 ราย และปัญหาอื่น ๆ 1,295 ราย (กรมสุขภาพจิต.2540) ซึ่งปัญหาเหล่านี้ล้วนสนับสนุนให้ผู้ประสบปัญหา ถ้าไม่ได้รับการช่วยเหลืออย่างทันท่วงทีอาจทำให้เกิดปัญหาสุขภาพจิตได้

กองสุขภาพจิต (2535: 38-40) กล่าวถึงสาเหตุของโรคประสาท โรคจิต ซึ่งมีผู้ตั้งทฤษฎีต่าง ๆ ไว้ 3 ประเภท ขึ้นอยู่กับกลุ่มใดมีความเน้นหนักไปด้านไหน ดังนี้ กลุ่มแรก เชื่อในความผิดปกติทางกาย (Organic Concept) เช่น มีพยาธิสภาพในสมอง มีความผิดปกติของระบบต่อมไร้ท่อ ระบบการเผาผลาญ กลุ่มที่สอง เชื่อในความผิดปกติทางพันธุกรรม (Hereditary Concept) ซึ่งได้รับแนวคิดจาก ชาร์ล ดาร์วิน เชื่อว่าผู้ป่วยโรคจิตจะมีความผิดปกติทางพันธุกรรมและสมอง เจริญเติบโตไม่เต็มที่ แต่ยอมรับ ส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากการปรับตัวให้เข้ากับสังคมยุคใหม่ไม่ได้ กลุ่มที่สาม เชื่อว่าความผิดปกติทางจิตเกิดจากสภาพสังคมเปลี่ยนแปลง ความบีบคั้นในด้านต่าง ๆ หรือผู้ป่วยเองอยู่ในวัยเสี่ยงต่อการเจ็บป่วย เช่น ผู้ป่วยวัยรุ่น วัยชรา เป็นต้น

จากแนวคิดดังกล่าว สรุปองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการ ปัจจัยที่ก่อให้เกิดปัญหาสุขภาพจิต คือ ปัจจัยในตัวบุคคล ได้แก่ ด้านร่างกายและจิตใจ และปัจจัยภายนอกตัวบุคคล ได้แก่ ครอบครัว เศรษฐกิจสังคมและสภาวะการณ์ต่าง ๆ แวดล้อมต่าง ๆ ปัจจัยดังกล่าวจะส่งผลต่อสุขภาพจิตของคนทั่วไปไม่ว่าเด็กหรือผู้ใหญ่ ในด้านสุขภาพจิตนักเรียน ซึ่งในอนาคตจะเจริญเติบโตเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศนั้น ทางโรงเรียนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องจำเป็นต้องศึกษาถึงองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อสุขภาพจิตของนักเรียน เพื่อหาแนวทางส่งเสริมป้องกัน และส่งเสริมให้นักเรียน มีสุขภาพจิตดีต่อไป

2.1.5.1.4 อาการแสดงออกทางสุขภาพจิต

กมลรัตน์ หล้าสุรวงษ์ (2524: 290-293) ได้กล่าวถึงอาการเริ่มแรกของนักเรียนที่มีปัญหาทางสุขภาพจิต คือ

- 1.ปัญหาด้านการเรียน
- 2.ปัญหาด้านความประพฤติ

ปัญหาการเรียน หมายถึง ปัญหาที่เกิดจากความเสื่อมทางสุขภาพจิตของนักเรียน ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนลดลง โดยไม่มีความบกพร่องทางร่างกายและเชาวน์ปัญญา จากการศึกษาประวัติการเรียนในอดีต ผลสัมฤทธิ์ในการเรียนมักอยู่ในเกณฑ์ดีหรือปานกลาง

อาการที่แสดงให้เห็นว่าเกิดปัญหาทางด้านสุขภาพจิต คือ

1.ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนลดลงกว่าเดิมและลดลงมากขึ้นเรื่อย ๆ

2.มักขาดเรียนหรือไปโรงเรียนสายบ่อยครั้ง หรือเป็นประจำ โดยไม่สมเหตุผล

โรคทางจิตเวชอื่น ๆ ซึ่งมีโรคอีกหลายชนิดที่แสดงอาการทางจิต แต่ไม่จัดอยู่ในโรคหรือหัวข้อใด ข้างต้น เช่น พุดติตอย่าง เบื่ออาหาร กินไม่ได้จนน้ำหนักลดลงอย่างมาก ชอบโยกตัว ดีดนิ้ว ฝันร้ายเป็นประจำ ละเมอ กัดเล็บ ปัสสาวะรดที่นอน ฯลฯ

จากอาการแสดงออกปัญหาสุขภาพจิตดังกล่าว ทำให้ผู้มีปัญหาสุขภาพจิตไม่สามารถดำรงชีวิตอย่างปกติสุข และส่งผลกระทบต่อตนเอง ครอบครัว สังคม และการพัฒนาประเทศ จึงมีความจำเป็นที่ต้องศึกษาองค์ประกอบที่ทำให้เกิดปัญหาสุขภาพจิต เพื่อหาแนวทางป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาสุขภาพจิตขึ้น

จากเอกสารดังกล่าวข้างต้น สรุปอาการแสดงออกของปัญหาสุขภาพจิต ได้ดังนี้

- 1.อาการทางกาย
- 2.อาการทางใจ
- 3.อาการพฤติกรรม

2.1.5.1.5 ลักษณะของผู้ที่มีสุขภาพจิตดี

กรมการแพทย์ (2529:3) ได้ให้ข้อเสนอแนะทางการพิจารณาลักษณะของผู้ที่มีสุขภาพจิตดี คือ บุคคลที่สามารถแก้ปัญหา สามารถปรับตัวและปรับจิตใจได้อย่างเหมาะสมกับสังคม และสภาพแวดล้อมที่เป็นจริง และเสริมว่าการดำเนินชีวิตปุณฺชนย่อมต้องเผชิญความทุกข์ ความตึงเครียด ความไม่พอใจ ความผิดหวัง แต่ผู้ที่มีสุขภาพจิตดี จะสามารถแก้ปัญหาหรือผ่อนปรนหาทางออกที่เหมาะสมกับสังคม วัฒนธรรม และสามารถปรับจิตใจได้ ยอมรับผลที่จะเกิดตามมาได้ สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างมีความสุขสบายตามอัตภาพ

- 1.ไม่มีโรคทางร่างกายและจิตใจ
- 2.มีความสามารถสร้างความสัมพันธ์และอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้
- 3.มีความสามารถที่จะปรับตัวในสังคมและสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา
- 4.สามารถทำตนให้เป็นประโยชน์ต่อตนเองและชุมชนแวดล้อมได้ตามสภาพของตนเอง
- 5.สามารถปรับตัวปรับใจให้เกิดความพึงพอใจและมีความมั่นคงต่อความขัดแย้งที่เกิดขึ้น

6.สามารถปรับตัวปรับใจให้เกิดความพึงพอใจและมีความมั่นคงต่อความขัดแย้งที่เกิดขึ้น
วีระ ไชยศรีสุข(2533: 16-17) ได้ให้ลักษณะของผู้มีสุขภาพจิตดี 20 ประการ คือ

- 1.เป็นผู้มีความสามารถและมีความเต็มใจที่จะรับผิดชอบอย่างเหมาะสมกับอายุ
- 2.เป็นผู้มีความพอใจในความสำเร็จจากการได้เข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของกลุ่มโดยไม่คำนึงว่าการเข้าร่วมกิจกรรมนั้นจะมีการถกเถียงกันมาก่อนหรือไม่ก็ตาม
- 3.เป็นผู้เต็มใจที่จะทำงานและรับผิดชอบอย่างเหมาะสมกับบทบาทหรือตำแหน่งในชีวิตของเขา แม้ว่าจะทำไปเพื่อตำแหน่งก็ตาม
- 4.เมื่อเผชิญกับปัญหาที่จะต้องแก้ไข เขาก็หาทางหลบหลีก
- 5.จะรู้สึกสนุกต่อการขจัดอุปสรรคที่ขัดขวางต่อความสุขหรือพัฒนาการหลังจากค้นพบตนว่าอุปสรรคนั้นเป็นความจริงไม่ใช่อุปสรรคในจินตนาการ
- 6.เป็นผู้สามารถตัดสินใจด้วยความกังวลน้อยที่สุด มีความรู้สึกขัดแย้งในใจ และหลบหลีกปัญหาน้อยที่สุด
- 7.เป็นผู้สามารถอดทนและรอได้ จนกว่าจะพบสิ่งใหม่หรือทางเลือกใหม่ที่มีความสำคัญหรือดีกว่า
- 8.เป็นผู้ที่ประสบความสำเร็จด้วยความสามารถที่แท้จริง ไม่ใช่ความสามารถในความคิดฝัน
- 9.เป็นผู้คิดก่อนที่จะทำหรือมีโครงการแน่นอนก่อนที่จะปฏิบัติ ไม่มีโครงการที่จะถ่วงหรือ หลีกเลียง การกระทำต่าง ๆ
- 10.เป็นผู้ที่เรียนรู้จากความล้มเหลวของตนเอง แทนที่จะหาข้อแก้ตัวด้วยการหาเหตุผล เข้าข้างตนเองหรือโยนความผิดให้ผู้อื่น เมื่อประสบผลสำเร็จก็ไม่ขอบคุณโอ้อวดจนเกินความเป็นจริง
- 11.เป็นผู้ที่ปฏิบัติได้สมบทบาทรู้ว่าจะปฏิบัติอย่างไรเมื่อถึงเวลาทำงานหรือจะปฏิบัติอย่างไรเมื่อถึงเวลาเล่น
- 12.เป็นผู้สามารถจะปฏิเสธต่อการเข้าร่วมกิจกรรมที่ใช้เวลามากเกินไปหรือกิจกรรมสวนทางกับกิจกรรมที่เขาสนใจ แม้ว่ากิจกรรมนั้นจะทำให้เขาพอใจได้ในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่งก็ตาม
- 13.เป็นผู้สามารถตอบรับที่จะเข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์สำหรับเขา แม้ว่ากิจกรรมนั้นจะไม่ทำให้เขาพึงพอใจก็ตาม
- 14.เป็นผู้ที่แสดงความโกรธออกมาโดยตรง เมื่อเขาได้รับความเสียหายหรือถูกรังแก และ จะแสดงออกเพื่อป้องกันความถูกต้องของเขาด้วยเหตุผล การแสดงออกนี้จะมีมารยาทเหมาะสมกับปริมาณ ความเสียหายที่เขาได้รับ

15.เป็นผู้ที่สามารถแสดงความพอใจออกมาโดยตรง และจะแสดงออกอย่างเหมาะสมกับปริมาณและชนิดของสิ่งที่ทำให้เกิดความพึงพอใจนั้นเป็นผู้สามารถอดทนหรืออดกลั้นต่อความผิดหวังและภาวะคับข้องใจทางอารมณ์ได้ดี

16.เป็นผู้ที่มีลักษณะนิสัยและเจตคติที่ก่อให้เกิดรูปขึ้นอย่างเป็นระเบียบ เมื่อเผชิญกับสิ่งยุ่งยากต่าง ๆ ก็สามารถจะประนีประนอม นิสัยและเจตคติเข้ากับสถานการณ์ที่ยุ่งยากต่าง ๆ ได้

17.เป็นผู้สามารถระดมพลังที่มีอยู่ในตนเองออกมาใช้ได้อย่างทันที และพร้อมเพียงสามารถรวมพลังสู่เป้าหมายอย่างใดอย่างหนึ่งเพื่อความสำเร็จของเขา

18.เป็นผู้ที่ไม่พยายามเปลี่ยนแปลงความจริง ซึ่งชีวิตของเขาจะต้องดิ้นรนต่อสู้อย่างไม่มีที่สิ้นสุดแต่เขาจะยอมรับว่าบุคคลจะต้องต่อสู้กับตนเอง ฉะนั้นเขาจะต้องมีความเข้มแข็งให้มากที่สุด และใช้วิจรรย์ญาณที่ดีที่สุดเพื่อผลจากคน คลื่นอุปสรรคภายนอก

จาโฮดา(Jahoda.1958: 22-24) ได้ให้เกณฑ์การพิจารณาผู้ที่มีสุขภาพจิตดีไว้ ดังนี้

1.เจตคติต่อคนอื่น หมายถึง การมองตัวเองได้อย่างถูกต้องมีความรู้สึกที่ดีต่อตนเอง และเข้าใจเอกลักษณ์ของตนเอง

2.การสร้างความจริงใจให้เกิดแก่ตนเอง หมายถึง บุคคลที่มีสุขภาพจิตดีย่อมมีแบบฉบับในการพัฒนาตนเอง ให้มีความเจริญยิ่ง ๆ ขึ้น

3.การสร้างบูรณาการแห่งบุคลิภาพของตนเอง หมายถึง การผสมผสานกลมกลืนของบุคลิภาพของตน ได้แก่ กระบวนการคิด ความรู้สึกและการกระทำที่สอดคล้องกัน มักเกิดความขัดแย้งกันระหว่างความคิด ความรู้สึก และการกระทำ

4.การสร้างความสัมพันธ์ต่อโลกภายนอก หมายถึง ความเป็นอิสระต่อตนเอง พฤติกรรมของบุคคลย่อมไม่เกิดจากอิทธิพลภายนอกอย่างเดียว แต่มีผลจากอิทธิพลภายในด้วย เช่น ค่านิยม ศรัทธา ของตนเอง

5.เข้าใจสภาพความเป็นจริง หมายถึง การมองโลกด้วยความเป็นจริง ไม่ใช่ตามที่ตนปรารถนาจะให้เป็น มีความสนใจและห่วงใยสวัสดิภาพของผู้อื่น

6.ควบคุมสิ่งแวดล้อมได้ หมายถึง ผู้ที่มีสุขภาพจิตดี ย่อมสามารถเอาชนะสิ่งแวดล้อมได้สามารถที่จะรัก มีสัมพันธภาพกับผู้อื่นอย่างมีประสิทธิภาพและหาความพึงพอใจจากสิ่งแวดล้อมที่มีอยู่

เอ็กเบิร์ท (Egbert.1980: 11) กล่าวว่า ลักษณะของผู้ที่มีสุขภาพจิตดีจะมีลักษณะดังนี้ คือ

1.รู้จักตัวเอง สามารถพัฒนาบุคลิภาพผสมผสานกันได้เหมาะสมกับความเป็นจริง

2.เป็นผู้ที่ตั้งความหวังในทางที่เป็นไปได้

- 3.เป็นผู้ที่เข้าใจชีวิตและจุดหมายในชีวิต
- 4.เป็นผู้ที่มีพลังในการดำรงชีวิต สามารถก่อให้เกิดความหวังของชีวิต
- 5.มีความสามารถในการปรับความคิด พฤติกรรม ตามประสบการณ์ของชีวิตแต่ละช่วงได้
- 6.สามารถเปิดเผยตนเอง สร้างสัมพันธภาพ กับผู้อื่นได้

จากเอกสารดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า การพิจารณาสุขภาพจิตดีของบุคคลนั้น ควรพิจารณา 2 ด้าน คือ พิจารณาที่ตนเอง และพิจารณาที่การปฏิบัติต่อผู้อื่น

วีระ ไชยศรีสุข (2533: 58) กล่าวถึงนักเรียนที่มีสุขภาพจิตดีว่า คือ นักเรียนที่มีร่างกายสมบูรณ์แข็งแรง มีอารมณ์สดชื่นแจ่มใส ร่าเริงตามสมควรแก่วัย มีความสามารถในการตัดสินใจ ความสามารถในการแก้ปัญหา กล้าพูด กล้าซักถาม กล้าแสดงออกด้วยความกระตือรือร้น ชอบเข้าร่วมกิจกรรมโดยไม่เคอะเขินชอบเล่นกับเพื่อน ๆ อย่างสนุกสนาน ไม่รังแกเพื่อน แสดงออกกับเพื่อนด้วยความมีน้ำใจ รู้จักให้อภัย ไม่เป็นเด็กที่พูดโกหก หรือพูดโอ้อวด เวลาทำงานก็ทำด้วยความตั้งใจ ไปโรงเรียนสม่ำเสมอ

บุปผา มาลีวงศ์ (2521: 14 -15) กล่าวถึงเยาวชนที่มีสุขภาพจิตดีกว่า เป็นผู้สามารถเข้าใจตนเองและผู้อื่นได้อย่างถูกต้อง มีความร่าเริงแจ่มใส แสดงอารมณ์ ได้เหมาะสมกับวัยและสถานการณ์ ปฏิบัติตนได้ ถูกต้องตามกาลเทศะ อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข มีความรู้สึกว่าจะทำงานได้อย่างสำเร็จ แม้ว่าจะป็นงานยาก เต็มใจรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น สามารถยอมรับพฤติกรรมและความรู้สึกของผู้อื่น มีเหตุผลในการกระทำสิ่งต่าง ๆ รวมทั้งการยอมรับความสามารถและความบกพร่องของตนเอง

จากที่กล่าวมาแล้วข้างต้น พอสรุปได้ว่า นักเรียนที่มีสุขภาพจิตดี คือ นักเรียนที่สามารถเข้าใจตนเองและผู้อื่นได้อย่างถูกต้อง มีสุขภาพกายดี มีอารมณ์ร่าเริงแจ่มใสเหมาะสมกับวัย รับฟังความคิดเห็นเข้าใจตนเองและผู้อื่นได้อย่างถูกต้อง สามารถทำงานร่วมกับเพื่อนและครูได้อย่างมีความสุข และมีความตั้งใจในการเรียนอย่างสม่ำเสมอ

2.1.5.1.6 ลักษณะของผู้ที่มีสุขภาพจิตเสื่อม

กมลรัตน์ หล้าสูงษ์ (2524 : 290-292) กล่าวถึง อาการระยะเริ่มแรก que แสดงถึงการมี ปัญหาสุขภาพจิตของนักเรียนโดยแบ่งออกเป็น 2 ด้าน คือ

- 1.ปัญหาด้านการเรียน หมายถึง ปัญหาที่เกิดจากความเสื่อมทางสุขภาพจิตของนักเรียน แล้วไปมีผลให้สัมฤทธิ์ทางการเรียนลดลง ทั้ง ๆ ที่มิได้มีความบกพร่องของร่างกาย และเชาว์ปัญญา อาการต่าง ๆ ที่แสดงให้เห็นว่านักเรียนเกิดปัญหาทางด้านสุขภาพจิต สรุปได้ดังนี้

- 1.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนลดลงกว่าเดิม และลดลงมากขึ้นเรื่อยมา
- 1.2 ขาดเรียนหรือไปโรงเรียนสายบ่อยครั้งหรือเป็นประจำ โดยไม่มีเหตุผลเพียงพอ
- 1.3 ในขณะที่เรียนหนังสือ ชอบนั่งใจลอยมองออกไปนอกห้อง หรือนั่งจ้องกระดานดำโดยที่ไม่รับรู้บทเรียนที่ครูสอน หรือไม่มีสมาธิในการเรียน
- 1.4 ชอบแสดงอาการเบื่อ ในการเรียน เช่น บ่นไม่ชอบครูที่สอน ไม่ชอบวิชาที่เรียน ไม่ชอบเพื่อนในห้อง เป็นต้น
- 1.5 ผลัดส่งการบ้านหรือไม่ทำการบ้าน โดยไม่มีเหตุผล หรือทำงานช้า ส่งงานล่าช้ากว่ากำหนด อยู่เสมอ
2. ปัญหาด้านความประพฤติ หมายถึง ปัญหาที่เกิดจากความเสื่อมของสุขภาพจิตของนักเรียน แสดงอาการทางพฤติกรรม อาการต่าง ๆ ที่แสดงออกมา สรุปได้ดังนี้
 - 2.1 มีอารมณ์ไม่มั่นคง เช่น อารมณ์ฉุนเฉียวบ่อยครั้ง หรือหน้าตาหงอยเหงา เศร้า ซึมอยู่เป็นนิจ สิ้นน้ำมีความทุกข์อยู่เสมอ ไม่สดชื่นแจ่มใส ไม่เหมาะสมกับระดับเดียวกัน ซึ่งเป็นวัยที่สดชื่นร่าเริง
 - 2.2 ชอบก่อวินาศกรรมความสงบ แสดงอาการเรียกร้องความสนใจตลอดเวลา ชอบพาลหาเรื่องทะเลาะกับคนอื่น มีความอิจฉาเกลียดชังคนอื่น เห็นคนอื่นเป็นศัตรูไปหมด
 - 2.3 ชอบพูดปด หรือคุยโอ้อวด ชอบอวดอ้างคุยโม้
 - 2.4 ชอบลักขโมย ทั้ง ๆ ที่ฐานะไม่ได้ขัดสน
 - 2.5 เข้ากับเพื่อนไม่ได้ เพราะไม่ยอมเข้ากับเพื่อนหรือเพื่อนไม่ชอบที่ไปรังแกเขาเสมอ ๆ
 - 2.6 หนีโรงเรียน ขาดความรับผิดชอบในการเรียนและการทำงาน
 - 2.7 แสดงความรู้สึกว่าตนเองมีปมด้อย และขาดความเชื่อมั่นในตนเอง
 - 2.8 แสดงอารมณ์โกรธมากเกินควรต่อคำตำหนิ หรือวิพากษ์วิจารณ์ของบุคคลอื่น โดยไม่พิจารณาถึงเหตุ เป็นการไม่ยอมรับตนเอง
 - 2.9 พยายามแข่งดีแข่งเด่น เอาชนะคนอื่นมากเกินไป แม้ว่าบางอย่างเกินความสามารถและเกินวิสัยที่จะทำได้ เช่น ต้องการเรียนให้ได้ที่ 1 เท่ากับคนที่มีความรู้สูงกว่าตน ชอบคบหาสมาคมกับบุคคลที่ด้อยกว่าหรืออายุน้อยกว่า เพื่อจะได้เป็นผู้นำ สร้างปมเด่น ลบปมด้อย และทำให้เป็นที่ยอมรับแก่บุคคลอื่นได้

วีระ ไชยศรีสุข (2533: 58-59) กล่าวถึงลักษณะของนักเรียนที่มีปัญหาทางสุขภาพจิต

1. ผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ลดลงกว่าเดิมทั้ง ๆ ที่เคยเป็นเด็กที่มีความตั้งใจเรียนมาก่อน
2. ขาดโรงเรียนบ่อย หรือมาสายเป็นประจำ โดยมีข้ออ้างไม่สมเหตุผล
3. แสดงอาการเบื่อหน่ายการเรียน เช่น ไม่แสดงความสนใจในขณะที่ครูกำลังสอน หรือนั่งเหม่อลอย

4. ไม่ทำงานตามที่ครูสั่ง หรือทำเสร็จช้า ไม่เรียบร้อย
5. มีอารมณ์ไม่มั่นคง เช่น บางครั้งขี้แย บางครั้งแสดงอาการโกรธออกมาอย่างไม่มีเหตุผล

6. ชอบก่อความสงบเรียบร้อยในห้องเรียน ชอบทำกิริยาอาการแปลก ๆ เพื่อเรียกร้องความสนใจ

7. ปรับตัวเข้ากับเพื่อนไม่ได้ มักก่อเรื่องหรือไม่ยอมเข้าหาเพื่อน
8. แสดงความรู้สึกมีปมด้อยและขาดความเชื่อมั่นในตนเอง
9. ชอบแสดงพฤติกรรมแปลก ๆ เช่น ดูดนิ้ว กัดเล็บ หรือพูดติดอ่าง
10. ชอบพูดปด หรือ ชอบคุยโม้โอ้อวด

พฤติกรรมทั้ง 10 ข้อดังกล่าว พบได้ในนักเรียนและบุคคลธรรมดา แต่บุคคลเหล่านั้น จะแสดงออกเพียงชั่วคราว เมื่อมีปัญหาหรือมีความตึงเครียดทางอารมณ์มากและจะหายไปโดยเร็ว แต่เด็กที่มีความเครียดเมื่อเกิดอาการเหล่านี้จะเป็นอยู่ในเวลาค่อนข้างยาวนาน อาจเป็นวัน หรือสัปดาห์ หรือเป็นเดือนได้

สุทธิชัย ปานปรีชา (2533: 9) กล่าวถึงอาการแสดงออกของปัญหาของสุขภาพจิตไว้ ดังนี้

1. โรคทางกายที่มีสาเหตุทางใจ เป็นโรคที่เกิดขึ้นจากความกังวล ความไม่พอใจ ความโกรธ ความผิดหวัง ความกลัว หรือความกดดันทางจิตใจใด ๆ ก็ตามที่มีความรุนแรงไม่มากนัก และถูกเก็บกดไว้ในใจไม่อาจแสดงออกมาให้ผู้อื่นเห็น จิตใจจะเก็บความรุนแรงไม่มากนัก และถูกเก็บกดไว้ในใจไม่อาจแสดงออกมาให้ผู้อื่นเห็น จิตใจจะเก็บความกดดันเหล่านี้และระบายความเครียดออกมาเป็นอาการทางกาย ซึ่งตรวจไม่พบความผิดปกติของอวัยวะ เช่น ปวดศีรษะ ปวดต้นคอ ปวดเอว มึนงง ความจำเสื่อม หน้ามืด ใจสั่นจะเป็นลม แ่น้ำหนัก ฯลฯ

2. การติดสารเสพติด การติดเหล้า หรือติดยา เป็นภาวะที่คล้ายคลึงกัน คือ ผู้ติดยา มีความต้องการที่จะเสพยาอย่างขาดไม่ได้ การติดมักจะเริ่มติดจากจิตใจมาก่อน โดยการทำให้มีนิสัยติดปัญหาชั่วคราว ต่อมาร่างกายเกิดอาการเคยชิน ถ้าหยุดเสียจะเกิดอาการไม่สบายทางร่างกายด้วย จึงจำเป็นต้องเสี่ยงต่อไป

3.ปัญญาอ่อน เป็นภาวะที่จิตใจและสมองของเด็กหยุดชะงักการเจริญเติบโตในอายุระดับใด ระดับหนึ่ง หรือเจริญเติบโตไม่เต็มที่ ทำให้มีเชาวน์ปัญญาต่ำกว่าปกติ หรือโง่กว่าผู้ที่มีอายุเท่ากันโดยเฉลี่ย

เครื่องมือที่ใช้วัดสุขภาพจิต

จีเอสคิว (General health questionnaire, GHQ) ของโกลด์เบิร์ก (Goldberg) (ธนา นิลชัยโกวิทย์ และคนอื่นๆ. 2539 : 1-17)

เป็นแบบสอบถามที่ให้ผู้ตอบตอบด้วยตนเอง เพื่อคัดกรองปัญหาสุขภาพจิตของประชากรในชุมชนที่ได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวาง และมีผู้แปลเป็นภาษาต่างๆ มากกว่า 36 ภาษา สามารถใช้ได้ในการสำรวจชุมชนทั่วไปและสถานบริการสาธารณสุข หรือคลินิกผู้ป่วยนอกทั่วไป

จีเอสคิว (GHQ) ได้รับการออกแบบมาสำหรับคัดกรองปัญหาสำคัญ 2 ประการ คือ การไม่สามารถดำเนินชีวิตในด้านต่างๆ ได้อย่างปกติสุขตามที่ควรจะเป็น และการมีปัญหาที่ทำให้เกิดความทุกข์ใจ โดยเน้นถึงปัญหาที่ผิดไปจากสภาวะปกติของบุคคลนั้นๆ มากกว่าลักษณะที่เป็นลักษณะประจำของบุคคลนั้นๆ เป็นปัญหาบุคลิกภาพ ข้อคำถามของจีเอสคิว จะครอบคลุมปัญหาใหญ่ๆ 4 ด้าน คือ ความรู้สึกไม่เป็นสุข ความวิตกกังวล ความบกพร่องเชิงสังคม และอาการซึมเศร้าร่วมกับการหลงผิดคิดว่าตัวเองป่วยเป็นโรคทางกาย

จีเอสคิว ฉบับเต็มประกอบด้วยคำถาม 60 ข้อ และมีฉบับย่ออื่นๆ อีก คือ จีเอสคิว 30 (GHQ-30), จีเอสคิว-20 (GHQ-20), จีเอสคิว-12 (GHQ-12) ซึ่งมีข้อคำถาม 30, 20 และ 12 ตามลำดับ นอกจากนี้ยังมีจีเอสคิว-28 (GHQ-28) ซึ่งแบ่งคะแนนเป็น 4 กลุ่ม ได้แก่ อาการทางกาย (Somatic symptoms) อาการวิตกกังวลและการนอนไม่หลับ (Anxiety and insomnia) การบกพร่องทางสังคม (Social dysfunction) และอาการซึมเศร้าที่รุนแรง (Severe depression)

ในการคิดคะแนนของโกลด์เบิร์ก แนะนำให้ใช้การคิดแบบคะแนนจีเอสคิว (GHQ score=0-0-1-1) ซึ่งสะดวกและได้ผลไม่แตกต่างจากการคิดคะแนนแบบลิเคิร์ท (Likert score=0-1-2-3) โดยพบว่าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation) ระหว่างทั้งสองวิธีนี้อยู่ระหว่าง 0.92-0.94 ส่วนเกณฑ์ในการตัดสินว่ามีความผิดปกติทางจิตเวชของจีเอสคิว ฉบับต่างๆ มีดังนี้ จีเอสคิว-60 ใช้จุดตัดคะแนนที่ 11/12 จีเอสคิว-28 ใช้จุดตัดคะแนนที่ 4/5 จีเอสคิว-30 ใช้จุดตัดคะแนนที่ 3/4 และจีเอสคิว-12 ใช้จุดตัดคะแนนที่ 1/2 แบบสอบถามสุขภาพจิตเป็นเครื่องมือพื้นฐานสำหรับคัดกรองปัญหาสุขภาพจิตที่มีความเชื่อถือได้ และแม่นยำ อยู่ในเกณฑ์ดี ได้แก่ ความสอดคล้องภายใน (Internal consistencies) ของข้อคำถามมีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบัค (Cronbach alpha coefficient)

ตั้งแต่ 0.84-0.94 และค่าความไว (Sensitivity) ตั้งแต่ร้อยละ 78.1-85.3 และความจำเพาะ (Specificity) ตั้งแต่ร้อยละ 84.4-89.7 เหมาะที่จะนำมาใช้เป็นแบบคัดกรองปัญหาสุขภาพจิตในประชากรไทย

2.1.5.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพจิต

2.1.5.2.1 งานวิจัยในต่างประเทศ

แมคเนท (Mc Nett. 1987 : 98-103) ได้ศึกษาผู้ป่วยที่มีความบกพร่องในหน้าที่ของร่างกาย (Functional disable) 50 ราย ผลการศึกษาพบว่า การรับรู้เกี่ยวกับการสนับสนุนทางสังคมมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมเผชิญความเครียด

เบลลี และคนอื่นๆ (Bailie and others. 1988 : 217-222) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความเครียด การสนับสนุนทางสังคม และภาวะตึงเครียดทางด้านจิตใจของผู้ดูแลคนชรา จำนวน 87 ราย ผลการศึกษาพบว่า การได้รับการสนับสนุนทางสังคมน้อย มีแนวโน้มทำให้เกิดความตึงเครียดทางด้านจิตใจ หรือภาวะซึมเศร้า

2.1.5.2.2 งานวิจัยในประเทศ

พิมลศรี จันทพร (2540: 80-81) ได้ศึกษาสุขภาพจิตของครูผู้สอนและนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 3 ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสุราษฎร์ธานี ทั้งในเขตและนอกเขตเทศบาล กลุ่มตัวอย่างเป็นครูผู้สอนนักเรียน จำนวน 91 คน และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 592 เป็นชาย 292 คน และหญิง 300 คน ผลการศึกษาพบว่า ตัวแปรที่มีผลทำให้ระดับสุขภาพจิตของนักเรียนแตกต่างกัน ได้แก่ สถานที่ตั้งของโรงเรียนในเขตกับนอกเขตเทศบาลเมืองสุราษฎร์ธานี เพศ สภาพครอบครัว วิธีการอบรมเลี้ยงดู ความสัมพันธ์ระหว่างบิดากับมารดา ความสัมพันธ์นักเรียนกับพี่น้อง อาชีพของผู้ปกครอง และระดับการศึกษาของผู้ปกครอง

วราภรณ์ แสงวิภาค (2542: 98-100) ได้ศึกษาสุขภาพจิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาในเขตเทศบาลเมือง จังหวัดชัยภูมิ จำนวน 1,338 คน เป็นนักเรียนชาย 533 คน และนักเรียน 805 คน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบคัดกรองปัญหาสุขภาพจิต จี เอช คิว -28 (GHQ -28) ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนมีสุขภาพจิตโดยรวมอยู่ในระดับปกติ ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับสุขภาพจิตของนักเรียนได้แก่ อายุ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน บรรยากาศการเรียนการสอน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู การให้บริการ นักเรียน และสิ่งแวดล้อมที่โรงเรียนโดยรวม ด้านตัวแปรที่สามารถพยากรณ์สุขภาพจิตของนักเรียน เมื่อใช้ตัวพยากรณ์ด้านส่วนตัว ด้านครอบครัวและสิ่งแวดล้อมที่โรงเรียนแยกกันได้ ได้แก่ สัมพันธภาพระหว่าง

นักเรียนกับผู้ปกครองบรรยากาศการเรียนการสอนสัมพันธ์ภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน การให้บริการนักเรียนและลำดับที่ของการเกิด ซึ่งสามารถอธิบายความแปรปรวนของสุขภาพจิต ได้ร้อยละ 18.80

อุไร ชมมะลิ (2542: 74) ได้ศึกษาระดับสุขภาพจิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษาแห่งชาติ จังหวัดนครปฐม จำนวน 400 คน เป็นนักเรียนชาย 213 คน และนักเรียนหญิง 187 คน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบคัดกรองปัญหาสุขภาพจิต จี เอช คิว -30 (GHQ -30) ผลการศึกษาพบว่า ตัวแปรที่มีผลต่อสุขภาพจิต ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน บรรยากาศในชั้นเรียน และแรงสนับสนุนทางสังคม โดยนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับปานกลาง มีสุขภาพจิตดีกว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ นักเรียนที่อยู่ในบรรยากาศในชั้นเรียนแบบประชาธิปไตยมีสุขภาพจิตดีกว่านักเรียนที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมน้อย

สุชา จันทน์เอม และสุรางค์ จันทน์เอม (2529 : 223) กล่าวว่าสุขภาพทางร่างกายและสุขภาพจิตของคนที่มีความสัมพันธ์กันมาก มักจะพบว่าเด็กที่มีโรคประจำตัวบางอย่าง หรือมีความบกพร่องทางร่างกาย จะได้รับความลำบากในการปรับตัว มีอารมณ์หงุดหงิด ไม่สามารถเข้ากับเพื่อนได้ ในขณะที่เด็กที่มีสุขภาพจิตไม่ดี ก็มักจะมีผลทำให้สุขภาพกายทรุดโทรมลง และอาการเจ็บป่วยลุกลามมากยิ่งขึ้น

จารุวรรณ ตั้งศิริมงคล (2530 : 2) ได้ศึกษาเรื่องสุขภาพจิตและการปรับตัวของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนในเขตกรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า ปัญหาสุขภาพจิตของนักเรียนนั้นยังอยู่ในระดับปานกลาง คือ มีปัญหาสุขภาพจิตยังไม่รุนแรง แต่มีอาการผิดปกติทางจิตเป็นบางครั้งในเรื่องความรู้สึกผิดปกติของร่างกาย การย่ำคิดย่ำทำ ความรู้สึกไม่ชอบติดต่อกับผู้อื่น ซึมเศร้า ก้าวร้าวชอบทำลายกลัวโดยไม่มีเหตุผลนักเรียนส่วนใหญ่มีปัญหาการปรับตัวทางด้านการเรียนมากที่สุด รองลงมา ได้แก่ ปัญหาด้านอนาคตในเรื่องของอาชีพและการศึกษาต่อ

จากเอกสารงานวิจัยดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า สุขภาพจิต เป็นจิตใจของบุคคลที่สามารถแก้ปัญหา สามารถปรับตัวและปรับจิตใจได้อย่างเหมาะสมกับสังคมและสิ่งแวดล้อมที่เป็นจริง และในการดำเนินชีวิตปุณฺชนย่อมต้องเผชิญความทุกข์ ความตึงเครียด ความไม่พอใจ ความผิดหวัง แต่ผู้ที่มีสุขภาพจิตที่ดีจะสามารถแก้ปัญหา หรือผ่อนปรน และหาทางออกที่เหมาะสมได้ ดังนั้นผู้วิจัยคาดว่า สุขภาพจิต น่าจะเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมกระทำทะเลาะวิวาทของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนชนอมพิทยา อำเภอชนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช

2.1.6 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความฉลาดทางอารมณ์

2.1.6.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความฉลาดทางอารมณ์

2.1.6.1.1 ความหมายของความฉลาดทางอารมณ์

คำว่า ความฉลาดทางอารมณ์ (Emotional Intelligence) หรือ EQ นั้น ในภาษาไทยยังไม่มีคำจำกัดความที่แน่นอน แต่ในงานวิจัยนี้ จะใช้คำว่า ความฉลาดทางอารมณ์ เพราะคำว่า “เฉลียวฉลาด หมายถึง มีปัญญาและไหวพริบดี” และคำว่า “อารมณ์ หมายถึง ความรู้สึกที่เปลี่ยนแปลงอยู่เรื่อย ๆ เช่น เดี่ยวอารมณ์ดี เดี่ยวอารมณ์ร้าย หรือหมายถึงนิสัยใจคอ เช่น เป็นคนอารมณ์เย็น” (พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน.2525 : 249, 902) เมื่อพิจารณาความหมายของความฉลาดทางอารมณ์โดยรวม คือ การใช้ปัญญากำกับการแสดงอารมณ์ที่ออกมาให้มีเหตุผล (พระราชวรมุนี. 2542:7) นอกจากนี้ยังมีผู้ให้คำจำกัดความหมายของคำว่า ความฉลาดทางอารมณ์ ไว้ดังนี้

บาร์ออน (วีระวัฒน์ ปันนิตามัย.2542 : 29 ; อ้างอิงจาก Bar-on.1992) ได้ให้ความหมายของความฉลาดทางอารมณ์ว่า เป็นชุดของความสามารถส่วนตัวด้านอารมณ์ และด้านสังคมของบุคคล ที่ส่งผลต่อความสำเร็จของเขาในการต่อรองกับข้อเรียกร้อง และแรงกดดันจากสภาพแวดล้อมทั้งหลายได้เป็นอย่างดี

เมเยอร์และวาโลเวย์ (Mayer and Salovey) (ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์.2543 : 14 ; อ้างอิงจาก Mayer and Salovey.1997. *Emotional Development and Emotional Intelligence*) ได้ให้ความหมายว่า ความฉลาดทางอารมณ์นั้นเปรียบเสมือน ความสามารถของบุคคลในการรับรู้ และแสดงอารมณ์นั้นออกมา สามารถที่จะแยกแยะ และประสมประสานความคิดกับอารมณ์ มีความเข้าใจและสามารถแสดงอารมณ์ได้อย่างมีปัญญา และไหวพริบ ตลอดจนทั้งสามารถที่จะควบคุมอารมณ์ของตนเองได้ทุกสถานการณ์

คูเปอร์ และซาวาฟ (Cooper and Sawaf. 1997 : 21) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ความฉลาดทางอารมณ์ เป็นความสามารถของบุคคลในการรับรู้ เข้าใจ และรู้จักใช้พลังทางด้านอารมณ์ของตน เป็นรากฐานในการสร้างสัมพันธภาพ และโน้มน้าวจิตใจผู้อื่น

โดนัลด์สัน (คมเพชร จัตรศุภกุล และผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. 2542 : 12 : อ้างอิงจาก Donaldson.1997 : 2) กล่าวว่า ความฉลาดทางอารมณ์มีความสำคัญยิ่งต่อความสำเร็จในการประกอบอาชีพ และมีความสำคัญมากกว่าเชาว์ปัญญา บุคคลที่มีความฉลาดทางอารมณ์ จะรู้จักและเข้าใจอารมณ์ของตนเองสามารถที่จะเผชิญความเครียดได้อย่างเหมาะสม มีความยืดหยุ่น มีเป้าหมายในชีวิต มองโลกในแง่ดี และสามารถดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุข

โกลแมน (Goleman.1998:95) ได้ให้ความหมายของความฉลาดทางอารมณ์ไว้ว่า หมายถึงความสามารถในการตระหนักรู้ถึงความรู้สึกของตนเอง และความรู้สึกของผู้อื่น จนสามารถ

บริหาร หรือจัดการกับอารมณ์ของตนเพื่อเป็นแรงจูงใจในการสร้างสัมพันธภาพกับผู้อื่นได้อย่างประสบความสำเร็จ

ฟอกซ์ และสเปคเตอร์ (คมเพชร ฉัตรศุภกุล และผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. 2542: 4 : อ้างอิงจาก Fox and Spector. 2000) ได้ให้ความหมายว่า ความฉลาดทางอารมณ์เป็นความสามารถของบุคคลในการตระหนักรู้ถึงอารมณ์ของตนเอง สามารถใช้สติ และปัญญาในการบริหารอารมณ์ หรือควบคุมอารมณ์ของตนเอง และสามารถรู้จักใช้อารมณ์อย่างฉลาด

ทศพร ประเสริฐสุข (2539: 94) กล่าวว่า ความฉลาดทางอารมณ์ หมายถึง ความสามารถลักษณะหนึ่งของบุคคลที่จะตระหนักถึงความรู้สึก ความคิด และอารมณ์ของตนเอง และของผู้อื่นสามารถควบคุมอารมณ์และแรงกระตุ้นภายใน ตลอดจนสามารถระงับการตอบสนองความต้องการของตนเองได้อย่างเหมาะสมถูกกาลเทศะ สามารถให้กำลังใจตนเองในการที่จะเผชิญกับอุปสรรคและข้อขัดแย้งต่างๆ ได้อย่างไม่คับข้องใจ รู้จักขจัดความเครียดที่จะขัดขวางความคิดริเริ่มสร้างสรรค์อันมีค่าของตนได้ สามารถชี้นำความคิด และการกระทำของตนเองในการทำงานร่วมกับผู้อื่น ทั้งในฐานะผู้นำ หรือผู้ตามได้อย่างมีความสุข จนประสบความสำเร็จในการเรียน(Study Success) ความสำเร็จในอาชีพ(Career Success)ตลอดจนประสบความสำเร็จในชีวิต(Life Success)

พระราชวรமுณี (2543: 2) ได้กล่าวถึงความฉลาดทางอารมณ์ว่า เป็นการใช้ปัญญา กำกับอารมณ์ที่ออกมาให้มีเหตุผล เป็นการแสดงอารมณ์ความรู้สึกออกมาในแต่ละสถานการณ์ โดยถือว่าอารมณ์ความรู้สึกนั้นเป็นพลังให้เกิดความประพฤติ ซึ่งถ้าพลังขาดปัญญากำกับก็เป็นพลังบดปัญญาจึงเป็นตัวที่จะกำกับชีวิตของเราให้การแสดงออกไปในทางที่ถูกต้อง

พระธรรมปิฎก (2543: 2) ได้กล่าวถึงความฉลาดทางอารมณ์ว่าอารมณ์คือสภาพจิต นั้นเอง และสภาพจิตก็โยงไปถึงพฤติกรรมความสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม เพราะอารมณ์หรือสภาพจิต นั้นอาศัยพฤติกรรมเป็นช่องทางสื่อสารการแสดงออก เมื่ออารมณ์หรือสภาพจิตได้รับการพัฒนา ที่ช่องทางนำขยายขอบเขตและปลดปล่อยด้วยปัญญาให้สื่อสารการแสดงออกได้ผลดีด้วยพฤติกรรมทางกาย วาจา ก็นับได้ว่าระบบความสัมพันธ์แห่งพฤติกรรม จิตใจ และปัญญาเข้ามาประสานบรรจบเป็นองค์รวม ซึ่งเมื่อดำเนินไปอย่างถูกต้องก็จะอยู่ในภาวะสมดุล ให้เกิดผลดีทั้งแก่ตนเองและคนอื่น ตลอดจนสังคมและสิ่งแวดล้อมทั้งหมด

กล่าวโดยสรุป ความฉลาดทางอารมณ์ คือความสามารถของบุคคลในการที่จะดำรงชีวิตอยู่บนพื้นฐานของความเข้าใจในตนเอง เข้าใจในผู้อื่น มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี มีแรงจูงใจในตนเอง มีความยืดหยุ่น สามารถจัดความรู้สึกขัดแย้งภายในได้ด้วยตนเอง มองโลกในแง่ดี ตลอดจนมีความสามารถในการควบคุมอารมณ์ และการแสดงออกของตนเองได้อย่างเหมาะสม

2.1.6.1.2 ความสำคัญของความฉลาดทางอารมณ์

ในระยะแรก ที่นักจิตวิทยาคิดและเขียนเกี่ยวกับเชาว์ปัญญา ส่วนใหญ่จะให้ความสนใจกับความสามารถทางการรู้ของเชาว์ปัญญา (Cognitive) เช่น ความจำและการแก้ปัญหา แต่มีนักจิตวิทยาหลายคน ที่เริ่มเห็นความสำคัญของความฉลาดที่ไม่เกี่ยวข้องกับเชาว์ปัญญา (Non-Cognitive Aspects) เช่น เวคสเลอร์ (กรมสุขภาพจิต. 2543: 5 ; อ้างอิงจาก Wechsler. 1940) ได้ให้คำจำกัดความของเชาว์ปัญญาว่า “เป็นความสามารถหลายๆ ด้านรวมกันของบุคคลในการกระทำอย่างมีจุดหมาย คิดอย่างมีเหตุผล และจัดการกับสิ่งแวดล้อมได้อย่างมีประสิทธิภาพ” นอกจากนี้ เวคสเลอร์ยังได้อธิบายเพิ่มเติมว่า ความฉลาดที่ไม่เกี่ยวข้องกับเชาว์ปัญญา มีองค์ประกอบ 3 ด้านคือ อารมณ์ บุคคล และสังคม แบบทดสอบเชาว์ปัญญาที่ไม่รวมองค์ประกอบทั้ง 3 ด้านนี้ จะเป็นแบบทดสอบที่ไม่สมบูรณ์ นอกจากเวคสเลอร์แล้ว นักจิตวิทยาอีกคนหนึ่งคือ ทอร์นไค (กรมสุขภาพจิต. 2543: 5 ; อ้างอิงจาก Thorndike.1937) ซึ่งให้ความสนใจด้านเชาว์ปัญญา ด้านสังคม แต่ที่น่าเสียดายที่แนวคิดเหล่านี้ได้ถูกละเลย ในช่วง ค.ศ. 1937 เป็นต้นมา จนกระทั่งถึง ค.ศ. 1983 เมื่อการ์ดเนอร์ (กรมสุขภาพจิต. 2543: 5 ; อ้างอิงจาก Gardner.1937) เริ่มเสนอแนวคิดว่าความสามารถภายในของบุคคล (Intrapersonal Intelligence) และความสามารถในการมีสัมพันธภาพกับบุคคลอื่น (Interpersonal Intelligence) มีความสำคัญที่ควรทดสอบหรือประเมินได้ เช่นเดียวกับการทดสอบเชาว์ปัญญา และการทดสอบชนิดอื่นๆ

เมื่อซาโลเวย์และเมเยอร์ (กรมสุขภาพจิต. 2543: 6 ; อ้างอิงจาก Salovey & Mayer. 1990) เริ่มใช้คำว่า “ความฉลาดทางอารมณ์” ในค.ศ. 1990 ก็ได้ให้ความสนใจกับแนวคิดเกี่ยวกับความฉลาดที่ไม่เกี่ยวข้องกับเชาว์ปัญญาที่มีมาก่อนหน้านี้ ซาโลเวย์และเมเยอร์ ได้อธิบายถึงความฉลาดทางอารมณ์ว่า “เป็นรูปแบบหนึ่งของความฉลาดทางสังคม ที่ประกอบด้วยความสามารถในการรู้อารมณ์ และความรู้สึกของตนเองและผู้อื่น สามารถแยกความแตกต่างของอารมณ์ที่เกิดขึ้น และใช้ข้อมูลนี้เป็นเครื่องชี้นำในการคิดและกระทำสิ่งต่างๆ” ซาโลเวย์และเมเยอร์ ยังได้ริเริ่มโครงการศึกษาวิจัย เพื่อจะนำไปพัฒนาแบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ที่มีความแม่นยำและศึกษาค้นคว้า ความสำคัญของความฉลาดทางอารมณ์ด้วย ส่วนผู้ที่ทำให้คำว่า Emotional Intelligence เป็นที่รู้จักแพร่หลายจนถึงปัจจุบัน ได้แก่ แดเนียล โกลแมน (กรมสุขภาพจิต. 2543: 5 ; อ้างอิงจาก Goleman. 1995) และได้เขียนบทความลงใน Reader is Digest เรื่อง “ What is Your Emotional IQ ” ในปีค.ศ.1996 และได้เขียนเกี่ยวกับเรื่อง Emotional Intelligence ใน The Edmonton Sunday Journal ในปีค.ศ. 1997 ในระยะก่อนหน้าและใกล้เคียงกันนี้ก็ได้มีนักจิตวิทยาอีกหลายท่านที่ได้ศึกษาเรื่อง Emotional Intelligence เช่น การ์ดเนอร์ (Gardner. 1983) ไวซิงเกอร์ (Weisinger: 1998)

2.1.6.1.3 องค์ประกอบของความฉลาดทางอารมณ์

โฮเวิร์ด การ์ดเนอร์ (กรมสุขภาพจิต. 2543: 16 ; อ้างอิงจาก Howard Gardner: 1983) จำแนกความฉลาดทางอารมณ์เป็น 2 ลักษณะ คือ

1. Intrapersonal Intelligence ความฉลาดต่อบุคคลอื่น หมายถึง การรับรู้และตอบสนองต่ออารมณ์ และความต้องการของผู้อื่นอย่างเหมาะสม
2. Intrapersonal Intelligence ความฉลาดในตนเอง หมายถึง การรับรู้อารมณ์ของตนเองและสามารถแยกแยะ ตลอดจนจัดการกับอารมณ์ของตนเองซึ่งนำไปสู่พฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม

บาร์ออน (คมเพชร จัตรศุภกุล และผ่องพรรณเกิดพิทักษ์. 2542: 10 ; อ้างอิงจาก Bar – On.1998.และกรมสุขภาพจิต. 2543.) ได้กำหนดโครงสร้างความฉลาดทางอารมณ์ โดยแบ่งเป็นโครงสร้างหลัก 5 ด้าน และองค์ประกอบย่อย 15 ด้าน ได้แก่

ด้านที่ 1 องค์ประกอบภายในตนเอง (Intrapersonal Skills) ประกอบด้วย

- 1.1 Emotional Self – Awareness การตระหนักรู้อารมณ์ของตนเอง คือความสามารถในการรับรู้และเข้าใจความรู้สึกของตนเอง
- 1.2 Self – Regard การเคารพในศักดิ์ศรีของตนเอง คือความสามารถในการรับรู้ เข้าใจ และศรัทธาตนเอง
- 1.3 Assertiveness การกล้าแสดงออก คือความสามารถในการแสดงความรู้สึก ความเชื่อ ความคิด และปกป้องสิทธิของตนเองด้วยวิธีการอย่างสร้างสรรค์
- 1.4 self – Actualization การรู้จัก การเข้าใจตนเองอย่างแท้จริง คือการรับรู้ถึงคุณค่าของตนเองทำในสิ่งที่สามารถทำได้ และต้องทำด้วยความสุข และความพอใจ
- 1.5 Independent ความเป็นอิสระด้านอารมณ์ คือความสามารถในการกำหนดเป้าหมายของตนเอง สามารถควบคุมความคิด การกระทำโดยไม่ต้องพึ่งพาผู้อื่น

ด้านที่ 2 องค์ประกอบด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล(Interpersonal Skills) ประกอบด้วย

- 2.1 Interpersonal Relationships สัมพันธภาพระหว่างบุคคล คือความสามารถในการสร้างและคงสัมพันธภาพกับผู้อื่น แสดงออกโดยมีความผูกพันทางอารมณ์ที่แน่นแฟ้น รวมทั้งรู้จักการให้ และรับความรัก ความเอาใจใส่
- 2.2 Social Relationships ความรับผิดชอบทางสังคม คือความสามารถในการร่วมมือและมีส่วนร่วมในการสร้างสรรค์สังคมที่ตนเกี่ยวข้อง

2.3 Empathy ความเห็นอกเห็นใจ คือความสามารถในการรับรู้ เข้าใจ และยอมรับความรู้สึกของผู้อื่น

ด้านที่ 3 องค์ประกอบด้านการปรับตัวทางอารมณ์ (Adaptability Scales)
ประกอบด้วย

3.1 Problem – Solving การแก้ปัญหา คือความสามารถในการรับรู้ เข้าใจ ปัญหาและสามารถหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3.2 Reality Testing การตรวจสอบตามความเป็นจริง คือความสามารถในการแยกแยะความรู้สึกส่วนตัวกับสิ่งที่มีอยู่ในความเป็นจริง และสามารถปฏิบัติได้อย่างสอดคล้องกับสถานการณ์นั้น

3.3 Flexibility ความยืดหยุ่น คือความสามารถในการปรับอารมณ์ ความคิด และพฤติกรรมตามสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป หรือมีความยืดหยุ่น

ด้านที่ 4 องค์ประกอบด้านการจัดการกับความเครียด (Stress – Management Scales) ประกอบด้วย

4.1 Stress Tolerance การอดทน อดกลั้น ยืนหยัดต่อความเครียดที่เกิดขึ้น และหาแนวทางที่จะจัดการกับความเครียดที่เกิดขึ้น คือความสามารถในการอดทนต่อเหตุการณ์ที่ร้ายแรง ภาวะกดดัน และความรุนแรงของอารมณ์ได้ รวมทั้งตอบสนองได้อย่างเหมาะสม และมีประสิทธิภาพ

4.2 Impulse – Control การจัดการกับความรู้สึกที่บังเกิดขึ้นภายในจิตใจตนเอง และการควบคุมอารมณ์ของตนเอง คือความสามารถในการอดทนต่อความปรารถนา สิ่งชั่วร้าย และการแสดงออกที่ขาดการควบคุมได้

ด้านที่ 5 องค์ประกอบด้านลักษณะอารมณ์โดยทั่วไป (General Mood)
ประกอบด้วย

5.1 Happiness ความสุข คือความรู้สึกพึงพอใจในชีวิตเป็นส่วนใหญ่ และยินดีในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข

5.2 Optimism การมองโลกในแง่ดี คือความสามารถในการมองโลกในแง่ดี แม้จะเผชิญกับสถานการณ์ที่เลวร้าย

โกลแมน (ทศพร ประเสริฐสุข. 2543 : 101 – 105 ; อ้างอิงจาก Goleman. 1998. *Harvard Business review*.) ได้จำแนก EQ ออกเป็นสมรรถนะใหญ่ๆ คือ สมรรถนะทางสังคม และสมรรถนะส่วนบุคคล ดังนี้

1. สมรรถนะทางด้านสังคมเป็นการสร้างและรักษาความสัมพันธ์อันดีกับผู้อื่น ประกอบด้วย

1.1 การเอาใจเขามาใส่ใจเรา (Empathy) หมายถึง การตระหนักรู้ถึง ความต้องการความรู้สึกและความห่วงใยของผู้อื่น

1.1.1 การเข้าใจผู้อื่น ตระหนักรู้ถึงความรู้สึก นึกคิด และมุมมองของผู้อื่น สนใจผู้อื่นมากขึ้นรวมทั้งความวิตกกังวลของบุคคลอื่นด้วย

1.1.2 มีจิตใจเฝื่บริการรับรู้คาดคะเนและตอบสนองความต้องการของบุคคลอื่นหรือผู้ที่มาติดต่อสัมพันธ์กับเราได้ดี

1.1.3 ส่งเสริมผู้อื่น ทราบความต้องการและช่วยพัฒนาให้เขามีความรู้ความสามารถให้ถูกทาง ให้โอกาสบุคคลอื่นสามารถมองเห็นความเป็นไปได้จากการมองเห็นความแตกต่างของคน และไม่ถือเขาถือเรา

1.1.4 ตระหนักรู้ถึงทัศนะความคิดเห็นของกลุ่ม และสามารถคาดคะเนสถานการณ์ในด้านความสัมพันธ์ของบุคคลในกลุ่มได้

1.2 ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ (Human Relation) เป็นความคล่องในการติดต่อกับผู้อื่น เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดี โดยแสวงหาความร่วมมือจากผู้อื่นได้

1.2.1 ความสามารถในการโน้มน้าวใจ สามารถแสดงวิธีการโน้มน้าวความคิดเห็นของบุคคลอื่นได้อย่างนุ่มนวล แนบเนียนและได้ผล

1.2.2 มีการสื่อสารที่ดี ชัดเจน นุ่มนวล ถูกต้อง น่าเชื่อถือ

1.2.3 มีความเป็นผู้นำ สามารถโน้มน้าวจิตใจ หรือผลักดันกลุ่มได้อย่างดี ถูกทิศทาง

1.2.4 สามารถกระตุ้น เจ้าริเริ่มให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น ซึ่งทางการบริหาร เรียกว่า การบริหารการเปลี่ยนแปลง

1.2.5 สามารถบริหารความขัดแย้งได้ดี เจรจาต่อรองแก้ไขหาทางยุติข้อขัดแย้งได้อย่างเหมาะสม

1.2.6 สร้างสายสัมพันธ์ เสริมสร้างความร่วมมือร่วมใจกัน ปฏิบัติภารกิจให้บรรลุเป้าหมาย

1.2.7 ทำงานเป็นทีม ร่วมมือกันเพื่่มุ่งสู่เป้าหมาย

1.2.8 สร้างสมรรถนะของทีมงาน ให้เกิดพลังร่วมมือ

2. สมรรถนะส่วนบุคคลเป็นความสามารถในการบริหารจัดการกับตนเองได้อย่างดีประกอบด้วย

2.1 การตระหนักรู้ตนเอง (Self - Awareness) เป็นการตระหนักรู้ความรู้สึก และ ความโน้มเอียงของตนเอง หรือที่เรียกว่า เป็นผู้ที่มีสติ สามารถหยั่งรู้ด้วยการสำรวจตนเอง รู้ถึงความ เป็นไปได้ของตนเองต่อการตอบสนองต่อสิ่งเร้าต่างๆ รอบตัว และความพร้อมของตนเอง

2.1.1 เป็นผู้รู้เท่าทันอารมณ์ของตนเอง รู้ถึงสาเหตุที่ทำให้เกิดความรู้สึกนั้นๆ และคาดคะเนผลที่จะเกิดตามมาได้

2.1.2 สามารถประเมินตนเองได้ตามความเป็นจริง รู้จุดเด่นจุดด้อยของตนเอง

2.1.3 มีความมั่นใจในตนเอง เชื่อมั่นในความสามารถ และค่าที่มีคุณค่าใน ตนเอง สามารถจัดการกับความรู้สึกภายในตนได้โดยให้อยู่ในภาวะที่พอเหมาะพอดี

2.2 ความสามารถในการควบคุมตนเอง (Self – Regulation) การควบคุม หรือ การกำหนดตัวเองนับเป็นปัจจัยที่สำคัญของความฉลาดทางอารมณ์ ไม่ทำโดยใช้อารมณ์พาไป

2.2.1 การควบคุมตนเองสามารถจัดการกับภาวะอารมณ์หรือความฉุนเฉียว ต่างๆ ได้ เป็นคนที่มีความซื่อสัตย์ เป็นที่ไว้วางใจ

2.2.2 เป็นผู้ที่เน้นที่จะทำอะไรโดยรักษาคุณงามความดีเป็นหลัก

2.2.3 เป็นผู้ใช้สติปัญญาแสดงความรับผิดชอบ

2.2.4 มีความสามารถในการปรับตัว ยืดหยุ่นในการจัดการกับการเปลี่ยนแปลง ต่างๆ

2.2.5 ชอบสร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆ เปิดใจกว้างกับความคิดแนวทาง และข้อมูลใหม่ๆ ได้อย่างมีความสุข

2.3 สามารถสร้างแรงจูงใจ และจูงใจตนเองได้ (Motivating Oneself) เพื่อเป็น แนวโน้มทางอารมณ์ที่เกื้อหนุนต่อการมุ่งสู่เป้าหมาย

2.3.1 มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ โดยพยายามทำภารกิจต่างๆ มีการปรับปรุงสู่ มาตรฐานอันดีเลิศ

2.3.2 มีความจงรักภักดี ยึดมั่นกับเป้าหมายของกลุ่ม และเป้าหมายขององค์กร

2.3.3 คิดริเริ่ม และพร้อมที่จะปฏิบัติตามที่โอกาสอำนวย

2.3.4 มองโลกในแง่ดี เผชิญปัญหา และอุปสรรคไม่ย่อท้อ จนสำเร็จบรรลุ เป้าหมาย

วิซิงเจอร์ (สุภาพ พิสิฐฐิพัฒนะ. 2543: 10 ; อ้างอิงจาก Weisinger. 1998. Emotional intelligence at work.) ได้กำหนดความฉลาดทางอารมณ์ออกเป็น 2 ส่วน คือ

1. ส่วนที่เกี่ยวกับความฉลาดทางอารมณ์เฉพาะบุคคล เป็นส่วนที่เพิ่มความฉลาดทางอารมณ์ให้แก่ตนเอง ซึ่งได้แก่ การพัฒนาให้มีความตระหนักรู้จักตน การบริหารอารมณ์ของตนเอง และการสร้างแรงจูงใจที่ดีให้แก่ตน

2. การใช้ความฉลาดทางอารมณ์ของตนเพื่อเสริมสร้างสายสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น ซึ่งประกอบด้วยการพัฒนาทักษะการสื่อสารที่ดี ความมีมนุษยสัมพันธ์ และการช่วยเหลือผู้อื่นให้ช่วยตนเองได้

กรมสุขภาพจิต (2545: 1 - 2) ได้แบ่งองค์ประกอบของความฉลาดทางอารมณ์ไว้ดังนี้

1. ดี หมายถึง ความสามารถในการควบคุมอารมณ์และความต้องการของตนเอง รู้จักเห็นใจผู้อื่นและมีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม

1.1 ความสามารถในการควบคุมอารมณ์และความต้องการของตนเอง

1.1.1 รู้อารมณ์และความต้องการของตนเอง

1.1.2 ควบคุมอารมณ์และความต้องการได้

1.1.3 แสดงออกอย่างเหมาะสม

1.2 ความสามารถในการเห็นใจผู้อื่น

1.2.1 ใส่ใจผู้อื่น

1.2.2 เข้าใจและยอมรับผู้อื่น

1.2.3 แสดงความเห็นใจอย่างเหมาะสม

1.3 ความสามารถในการรับผิดชอบ

1.3.1 รู้จักการให้ รู้จักการรับ

1.3.2 รู้จักรับผิด รู้จักให้อภัย

1.3.3 เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม

2. เก่ง หมายถึงความสามารถในการรู้จักตนเอง มีแรงจูงใจ สามารถตัดสินใจแก้ปัญหา และแสดงออกได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนมีสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น

2.1 ความสามารถในการรู้จัก และสร้างแรงจูงใจให้แก่ตนเอง

2.1.1 รู้ศักยภาพของตนเอง

2.1.2 สร้างขวัญและกำลังใจให้ตนเองได้

2.1.3 มีความมุ่งมั่นที่จะไปให้ถึงเป้าหมาย

2.2 ความสามารถในการตัดสินใจและแก้ปัญหา

2.2.1 รับรู้และเข้าใจปัญหา

2.2.2 มีขั้นตอนในการแก้ปัญหาได้อย่างเหมาะสม

2.2.3 มีความยืดหยุ่น

2.3 ความสามารถในการมีสัมพันธภาพกับผู้อื่น

2.3.1 รู้จักการสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น

2.3.2 กล้าแสดงออกอย่างเหมาะสม

2.3.3 แสดงความเห็นที่ขัดแย้งได้อย่างสร้างสรรค์

3. สุข หมายถึง ความสามารถในการดำเนินชีวิตอย่างเป็นสุข มีความภูมิใจในตนเอง พอใจในชีวิต และมีความสุขสงบทางใจ

3.1 ความภูมิใจในตนเอง

3.1.1 เห็นคุณค่าตนเอง

3.1.2 เชื้อมั่นในตนเอง

3.2 ความพึงพอใจในชีวิต

3.2.1 รู้จักมองโลกในแง่ดี

3.2.2 มีอารมณ์ขัน

3.2.3 พอใจในสิ่งที่ตนมีอยู่

3.3 ความสงบทางใจ

3.3.1 มีกิจกรรมที่เสริมสร้างความสุข

3.3.2 รู้จักผ่อนคลาย

3.3.3 มีความสงบทางจิตใจ

2.1.6.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความฉลาดทางอารมณ์

2.1.6.2.1 งานวิจัยในต่างประเทศ

ดันและคณะ (Dunn et al. 1991:324) ได้กล่าวว่าการที่แม่และลูกได้พูดคุยกันในเรื่องอารมณ์ ความรู้สึกและสาเหตุ จะมีความสัมพันธ์กับการที่เด็กสามารถทำกิจกรรมที่ต้องเข้าใจในเรื่องอารมณ์ ความรู้สึกของผู้อื่นได้ คณะผู้วิจัยยังรายงานไว้ว่า ตอน 2 ขวบ เด็กส่วนมากได้คุยกับแม่ของตนเรื่องความรู้สึก และแม่ก็ใช้การสนทนาระหว่างนี้แนะนำเรื่องพฤติกรรมและการแสดงออกของเด็ก หรืออธิบายถึงอารมณ์ความรู้สึกของผู้อื่นมากกว่า เพียงแต่การพูดถึงอารมณ์ของผู้อื่นเฉยๆ เท่านั้น และจากการติดตามผลระยะยาว เมื่อเด็กเหล่านี้มีอายุ 6 ขวบ พบว่าการพูดคุยในครอบครัวเรื่องที่เกี่ยวข้องกับอารมณ์ สามารถทำนายความเข้าใจในเรื่องอารมณ์ต่อมาได้ แม้ว่าผู้วิจัยได้ควบคุมเรื่องความสามารถทางภาษาของเด็ก และเรื่องความบ่อยในการสนทนากันภายในครอบครัวแล้ว ในเรื่องการแสดงอารมณ์ของพ่อ แม่ ผลวิจัยพบว่า มีความคล้ายคลึงกันระหว่างอารมณ์ของพ่อ แม่ กับ

อารมณ์ของลูก (Denham. 1989) กล่าวคือ แม่ที่แสดงอารมณ์ทางบวกมักมีลูกวัยเตาะแตะที่มีอารมณ์ทางบวกมากกว่าทางลบ แม่ที่แสดงความโกรธมากกว่า มักมีลูกที่แสดงอารมณ์ทางลบและมีอารมณ์ทางบวกน้อย เทียบกับแม่ที่แสดงความโกรธน้อยกว่า

วอลเตอร์ มิสเชล (Walter Mischel) (นุชนาฏ เนตรประเสริฐศรี. 2545: 29 ; แปลจาก Goleman. 1999 : 25) เป็นนักจิตวิทยาในช่วงปี 1960 ที่มหาวิทยาลัยสแตนฟอร์ด (Stanford University) ได้ทดสอบเด็กวัย 4 ขวบกับขนมหวาน (Marshmallow Test) โดยเขาให้เด็กเลือกว่าจะเลือกกินขนมหวานชิ้นเดียวตอนนี้เลย หรือรออีกไม่กี่นาทีจนกว่านักวิจัยกลับเข้ามาในห้องและจะได้กินขนม 2 ชิ้น การที่เด็กอดทนรอและฉลาดพอที่รู้จักอดใจไม่กินขนมชิ้นนั้น มีผลสัมพันธ์กับผลลัพธ์ทางจิตวิทยาและพฤติกรรม หลังจากการติดตามเด็กเหล่านี้ เมื่อสำเร็จชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย มิสเชลพบว่า นักเรียนที่อดใจรอกินขนมได้ มีสุขภาพจิตและพฤติกรรมแง่บวกสูงกว่าเกณฑ์และคะแนน SAT (ทักษะทางวิชาการที่ต้องทดสอบเพื่อเข้าเรียนต่อระดับมหาวิทยาลัย) ยังสูงกว่าเพื่อนร่วมกลุ่มที่ด่วนกินขนมชิ้นเดียวถึง 200 คะแนน

เมเยอร์และคอบบ์ (คมเพชร ฉัตรศุภกุล และผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. 2542: 13 ; อ้างอิงจาก Mayer and Cobb. 2000.) ได้เสนอความคิดเห็นว่า นโยบายการศึกษาควรจะทำให้ความสำคัญกับความฉลาดทางอารมณ์ อีกทั้งจากผลการวิจัยที่เขาได้ศึกษามีหลักฐานที่แสดงให้เห็นว่า ความฉลาดทางอารมณ์มีส่วนสนับสนุนการเรียนรู้ด้านสังคม ด้านอารมณ์ และความสำเร็จของผู้เรียน

เคอร์ทิส (คมเพชร ฉัตรศุภกุล และผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. 2542: 4 ; อ้างอิงจาก Curtis. 2000.) ได้สำรวจเกี่ยวกับโครงการพิเศษของโปรแกรมการแนะแนวระดับมัธยม โดยมีเป้าหมายเพื่อพัฒนาทักษะความฉลาดทางอารมณ์ (Emotional Intelligence Skills) และพัฒนาอัตมโนทัศน์ของนักเรียน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาที่มีความประสงค์ที่จะเข้าร่วมโครงการพัฒนาดังกล่าว แบ่งเป็น 3 กลุ่ม แต่ละกลุ่มเข้าร่วมโครงการสัปดาห์ละ 1 ครั้ง รวมจำนวน 6 ครั้ง ผลการศึกษาพบว่า จากการประเมินตนเองก่อนและหลังการเข้าร่วมโครงการนักเรียนมีทักษะความฉลาดทางอารมณ์เพิ่มมากขึ้น และมีอัตมโนทัศน์ดีขึ้น สำหรับทักษะความฉลาดทางอารมณ์ที่นักเรียนพัฒนาขึ้นนั้น ได้แก่ ทักษะที่เกี่ยวกับการรู้จักและเข้าใจตนเองและผู้อื่น การแสดงความรู้สึกและอารมณ์ในการติดต่อเกี่ยวข้องกับบุคคลนั้น การปรับตัวให้เข้ากับบุคคลอื่น การจัดการความเครียด ตลอดจนทั้งความสามารถในการควบคุม และบริหารอารมณ์

เยทส์ (คมเพชร ฉัตรศุภกุล และผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. 2542: 13 ; อ้างอิงจาก Yates. 2000.) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์ และสุขนิสัยของนักศึกษาจำนวน 278 คน ผลการศึกษาพบว่า ความฉลาดทางอารมณ์และสุขนิสัย มีความสัมพันธ์กันน้อย

มาก แต่ความฉลาดทางอารมณ์บางด้านเช่น ด้านความเห็นอกเห็นใจจะมีความสัมพันธ์ค่อนข้างสูงกับสุขนิสัย อย่างไรก็ตาม ผลการศึกษาในครั้งนี้ ทำให้ได้แนวคิดที่จะพัฒนาสุขนิสัย และพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ให้แก่นักศึกษา โดยคาดหวังว่า ผลการพัฒนาดังกล่าว จะช่วยให้นักศึกษามีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

2.1.6.2.2 งานวิจัยในประเทศ

เทอดศักดิ์ เดชคง (2542 : 59 -60) ได้ศึกษาระดับความฉลาดทางอารมณ์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 4 ในกรุงเทพมหานคร จำนวนมากกว่า 200 คน วัด 3 ส่วน โดยส่วนที่ 1 และส่วนที่ 2 เป็นการประเมินโดยให้เด็กทำเอง ส่วนที่ 3 เป็นการประเมินโดยครูประจำชั้น พบว่าเด็กห้องเก่งมีความฉลาดทางอารมณ์ต่ำกว่าเด็กห้องธรรมดา เด็กห้องเก่งมักมีระดับความสุขต่ำกว่าเด็กห้องธรรมดา เด็กห้องเก่งมีแนวโน้มที่จะมองตนเองว่ามีความสามารถทางอารมณ์ (ความพึงพอใจ ความคิดแง่บวก ความรับผิดชอบ น้ำใจ เป็นต้น)และครูมีแนวโน้มที่จะให้คะแนนความสุขและการเป็นคนเก่งคนดีแก่เด็กห้องเก่งมากกว่าเด็กห้องธรรมดาอย่างเห็นได้ชัด

กรมสุขภาพจิต (2545: 1) ได้ทำการศึกษาระยะยาวตั้งแต่วัยเด็กถึงวัยผู้ใหญ่ พบว่าเด็กที่เติบโตขึ้นเป็นเด็กที่ขาดความรู้สึกเห็นใจผู้อื่นล้วนมาจากการเลี้ยงดูที่เคยถูกทำร้ายทั้งอารมณ์และร่างกายจากพ่อ แม่ ขณะที่ศึกษาเด็กก่อนวัยเรียน 2 กลุ่ม ที่อยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ยากจนเหมือนกัน แต่ได้รับการเลี้ยงดูที่ต่างกัน ก็พบว่าเด็กที่ได้รับการเลี้ยงดูอย่างความอบอุ่น จะแสดงความเห็นใจเมื่อเห็นเด็กอื่นร้องไห้เสียใจ ขณะที่เด็กซึ่งถูกทำร้ายจิตใจ จะไม่แสดงความสนใจเหมือนเด็กกลุ่มแรก แต่อาจจะแสดงปฏิกิริยาต่อเด็กที่กำลังร้องไห้ด้วยความกลัว โกรธ หรือแม้แต่เข้าไปทำร้าย

จากเอกสารและงานวิจัยที่นำมาอ้างอิง ในเรื่องของความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการอารมณ์ และพฤติกรรมทางสังคม และการเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น การถ่ายทอดทางสังคมเรื่องการแสดงอารมณ์ ตลอดจนการส่งเสริมความสามารถทางอารมณ์และสังคม ล้วนแล้วแต่เป็นปัจจัยที่มีผลต่อระดับ ความฉลาดทางอารมณ์ด้วยกันทั้งสิ้นดังนั้น อาจกล่าวได้ว่า ความฉลาดทางอารมณ์เป็นความสามารถอีกส่วนหนึ่งของมนุษย์ ที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้และความเข้าใจ อารมณ์ ความรู้สึกของตนเอง และนำเอาพลังแห่งอารมณ์และความรู้สึกเหล่านั้นมาใช้ให้เป็นประโยชน์อย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้เกิดการพัฒนาในด้านต่างๆ ตลอดจนความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ดังนั้นผู้วิจัยคาดว่า ความฉลาดทางอารมณ์น่าจะเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมทางทะเลาะวิวาทของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนชนอมพิทยา อำเภอชนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช

2.2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบด้านครอบครัว

2.2.1 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสภาพครอบครัว

2.2.1.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับสภาพครอบครัว

วาสนา พัทธกษสาลี (2527 : 6) ได้จำแนกสภาพแวดล้อมทางบ้านออกเป็น 3 องค์ประกอบด้วยกันคือ

1. องค์ประกอบด้านความสัมพันธ์ในครอบครัว ได้แก่ ความสัมพันธ์ระหว่างบิดา มารดาหรือผู้ปกครองกับเด็ก ความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดาเอง ความสัมพันธ์ระหว่างญาติผู้ใหญ่กับเด็ก ระหว่างพี่น้องกับเด็ก และสภาพทั่วไปของครอบครัว

2. องค์ประกอบด้านฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมของครอบครัว ได้แก่ รายรับ รายจ่ายของครอบครัว สถานภาพครอบครัว การเงินของนักเรียนที่จะใช้จ่ายเรื่องการศึกษาและส่วนตัว และความจำเป็นที่ต้องขอความช่วยเหลือทางการเงินจากผู้อื่น

3. องค์ประกอบด้านที่อยู่อาศัย ได้แก่ สภาพของบ้าน ที่ตั้งของบ้าน สิ่งแวดล้อมในบริเวณบ้าน ตลอดจนอาชีพ ขนบธรรมเนียมประเพณีและความเป็นอยู่ของสังคมละแวกนั้น

เมื่อพิจารณาถึงสิ่งที่กล่าวมาแล้วข้างต้น จะเห็นได้ว่าด้านความสัมพันธ์ของบุคคลในครอบครัว ด้านเศรษฐกิจและสังคม และด้านสภาพที่ตั้งของบ้าน จะอำนวยความสะดวกช่วยเสริมการเรียนรู้ให้ประสบความสำเร็จในการเรียนยิ่งขึ้น

ชบาภรณ์ ชีอรุ่งโรจน์ (2529 : 122-132) ได้กล่าวถึง ผลกระทบของการที่ครอบครัวแตกแยกไว้ดังนี้

1. มีผลกระทบต่อการพัฒนาบุคลิกภาพของเด็ก
2. การปรับตัวและพฤติกรรมทางเพศของเด็กมักมีปัญหาและขาดรูปแบบที่จะเลียนแบบ
3. เด็กเกิดปมด้อยเมื่อต้องไปติดต่อกับสังคมภายนอก
4. เด็กที่มาจากครอบครัวแตกแยก เมื่อแต่งงานมีแนวโน้มที่มีครอบครัวแตกแยกด้วย

นอกจากนี้ ชบาภรณ์ ชีอรุ่งโรจน์ (2529 : 31-34) ได้กล่าวถึงปัญหาครอบครัวแตกแยกที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาพฤติกรรมของเด็กไว้ ดังนี้

1. ครอบครัวที่พ่อแม่หย่าร้างกัน การหย่าร้างกันของพ่อแม่ นับว่าเป็นผลร้ายต่อการพัฒนาทางด้านจิตใจของเด็กมาก เด็กจะเกิดความรู้สึกว่าเหว่ ไม้มีความมั่นใจในตัวเอง ไม่อยากอยู่บ้านชอบไปเล่นกับเพื่อนมากกว่า บางคนก็อาจเก็บตัว ซึมเศร้า บางรายอาจจะกลายเป็นเด็ก

ก้าวร้าวชอบรุกรานผู้อื่นก็มี นอกจากนี้ เด็กจะเป็นคนที่ไม่มั่นคง ไม่รักใคร่จริง และไม่คิดว่าใครจะรักเขาจริงทั้งนี้ เพราะไม่เคยเห็นใครเป็นแบบอย่างที่ดีมาตั้งแต่เล็กนั่นเอง

2. ครอบครัวที่พ่อแม่ทะเลาะวิวาทกัน จะทำให้เด็กมีความวิตกกังวลสูง เด็กจะไม่เข้าใจว่าพ่อแม่ทะเลาะกันก็อาจจะดีกันได้ อาจจะพูดคุยกันเหมือนปกติ ในความเข้าใจของเด็ก โดยเฉพาะเด็กเล็กนั้น มักจะคิดว่านี่คือภาวะที่สุดจะทนทานได้ บ่อยครั้งที่เด็ยเด็กเล็กมักคิดว่าตนเองเป็นสาเหตุของการทะเลาะวิวาทของผู้ใหญ่ เพราะเด็ก ๆ ไม่อาจจะทำตัวเป็นคนกลาง ในการทะเลาะเบาะแว้งของพ่อแม่ เพราะในใจของเด็กจะเข้าข้างฝ่ายหนึ่ง ผลของความรู้สึกอันนี้อาจจะเป็นอันตรายต่อการพัฒนานิสัยเป็นคนที่ชอบหาเรื่องผู้อื่น ชอบหาทางเล่นงานคู่สมรส ยกตนข่มท่าน ทำทุกวิถีทางเพื่อเอาชนะคู่ต่อสู้ ไม่มีความรับผิดชอบ ไม่มีความซื่อสัตย์ และมีแนวโน้มที่จะเป็นโรคประสาทได้

3. ครอบครัวที่มีพ่อหรือแม่คนเดียว มีผลที่ทำให้เด็กเจริญเติบโตขึ้นมาโดยไม่ได้รับความอบอุ่นเท่าที่ควร ความเศร้าโศกเสียใจของสามีภรรยา ความเดือดร้อนทางเศรษฐกิจ ล้วนแล้วแต่มีผลต่อการที่จะต้องปรับตัวของคู่สมรส และส่งผลกระทบมาถึงเด็กได้ทั้งสิ้น

ปัญหาครอบครัวแตกแยกหรือการหย่าร้างกันถือว่าเป็นปัญหาที่ทำให้ร้ายจิตใจเด็กอย่างรุนแรงของเด็กที่อยู่ในครอบครัวเช่นนี้ เพราะเด็กไม่มีส่วนรู้เห็นหรือเป็นต้นเหตุของปัญหาทะเลาะวิวาทแต่อย่างใด แต่กลับเป็นผู้ที่รับกรรมจากเหตุนี้มากที่สุด เด็กจะต้องมีความหวาดหวั่น มีปมด้อย และรู้สึกว่าตัวไร้ค่า เมื่อโตขึ้นย่างเข้าสู่วัยรุ่นเด็กเริ่มรู้สึกอาย เด็กจะไม่อยากตอบคำถามใคร ๆ เมื่อถูกถามถึงพ่อแม่ว่าอยู่ที่ไหน ทำงานอะไร อาจจะเป็นอีกสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เด็กเริ่มโกหก สร้างคำกล่าวเท็จโดยใช้การเพ้อฝันเป็นสิ่งช่วยกลบเกลื่อนอารมณ์ที่ขาดความรัก ความอบอุ่นที่แท้จริงของครอบครัว นอกจากนี้ยังมีผลกระทบกระเทือนถึงการเล่าเรียนตลอดถึงบุคลิกภาพของเด็กด้วย บางคนอาจกลายเป็นคนเงิบขี้น ไม่ชอบสมาคมกับใคร บางคนอาจกลายเป็นคนชอบแสดงตัวเอะอะ ก้าวร้าวมากเกินควร ทั้งนี้ก็เพื่อจะชดเชยความกดดันที่ตนได้รับจากทางบ้าน นอกจากนี้ยังอาจกลายเป็นเด็กที่เป็นปัญหาของสังคม ในเมืองใหญ่ ๆ เด็กจะไปอยู่ตามโรงภาพยนตร์ ชอบเล่นการพนัน ช่องสูมกัน ทำสิ่งที่ผิด อาจจะเป็นแก๊งปล้นจี้ ซึ่งเด็กเหล่านี้ เมื่อมีการสอบประวัติแล้วมักจะพบว่ามาจากครอบครัวแตกแยกเป็นส่วนใหญ่ ส่วนเด็กที่มาจากครอบครัวที่พ่อแม่รักใคร่ปรองดองกัน มีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ย่อมนับว่าโชคดียของเด็กผู้นั้น เด็กจะเติบโตขึ้นเป็นผู้ใหญ่ที่มีอารมณ์มั่นคง มีสุขภาพจิตและสุขภาพกายดี เป็นผู้ที่ไม่กล้าเผชิญปัญหาต่าง ๆ ยอมรับสภาพที่แท้จริงของตนเอง เป็นผู้ที่มีอารมณ์แจ่มใส มองโลกในแง่ดี ในทางตรงกันข้าม ถ้าเด็กคนใดโชคร้าย ตกอยู่ในครอบครัวที่มีลักษณะแตกแยก หรือพ่อแม่ไม่ลงรอยกันอยู่เสมอ ก็จะต้องตกอยู่ในสภาพที่น่าสงสาร และน่าเห็นใจเป็นอย่างยิ่ง (ยุวดี เทียรประสิทธิ์.2536 : 20 – 22)

สภาพครอบครัวแตกแยก ไม่ว่าจะครอบครัวที่มีเฉพาะบิดาหรือมารดา เพียงคนเดียวหรือไม่ มีทั้งมารดาและบิดา ก็ก่อให้เกิดความเจ็บปวดและปัญหาตามมา คือเด็กจะมีความเจ็บปวดทางอารมณ์ยาวนาน เด็กจะมีอารมณ์อ่อนไหวมากกว่าคนอื่น เมื่อต้องเผชิญกับความกดดันที่เท่ากัน (Mavis E. 1976 : 881) ยังมีผลกระทบต่อสุขภาพกายและปัญหาอื่น ๆ เช่น ปัญหาด้านการเรียนความประพฤติ เป็นต้น

2.2.1.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสภาพครอบครัว

2.2.1.2.1 งานวิจัยในต่างประเทศ

เคนเนอร์ และคนอื่น ๆ (Kenner and Others. 1957 : 167) ศึกษาผู้ป่วยในโรงพยาบาลจิตเวชพบว่า มีเด็กประมาณ 30 % ที่เข้ารับการรักษาด่วนในโรงพยาบาลโรคจิตมาจากครอบครัวที่ขาดพ่อแม่หรือขาดฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง เด็กส่วนใหญ่มาจากครอบครัวแตกแยกต้องพลัดพรากจากครอบครัวอย่างกะทันหัน เช่น การตาย การเจ็บป่วย ถูกแยกจากบิดามารดา ปัญหาการหย่าร้าง ทำให้เด็กรู้สึกอ้างว้าง ว้าเหว่ ขาดสัมพันธภาพที่ดีภายในครอบครัว

มันโร (Munro. 1966 : 433 - 457) ศึกษาผู้ป่วยจิตเวชผลที่ได้คือ ผู้ป่วยร้อยละ 19.5 ขาดบิดามารดาหรือฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งก่อนอายุ 16 ปี และเมื่อเปรียบเทียบกับผู้ป่วยอารมณ์เศร้ากับคนปกติพบว่า พวกที่มีอารมณ์เศร้าสูญเสียบิดามารดาก่อนอายุ 16 ปีมากกว่าคนปกติ

ออสเชเบล (เปรมสุริย์ เชื้อมทอง. 2526; อ้างอิงจาก Ausubel. n.d.) ศึกษาประวัติเด็กที่ทำความผิดและเป็นอาชญากร พบว่า ส่วนมากมาจากครอบครัวที่ไม่สมบูรณ์ พ่อแม่แยกทางกัน หรือพ่อแม่ตาย หรือทะเลาะเบาะแว้งไม่ลงรอยกัน ทำให้เด็กไม่ได้รับความรักความอบอุ่นเพียงพอ ก่อให้เกิดความน้อยเนื้อต่ำใจ ปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมรอบ ๆ ตัวได้ยาก จึงมีโอกาสกระทำความผิดได้หรือบุคลิกภาพแปรปรวนไปจนกระทั่งเป็นโรคประสาทได้

2.2.1.2.2 งานวิจัยในประเทศ

ประเทิน มหาจันทร์ (2521 : 65) ได้ศึกษาการกระทำผิดกฎหมายของเด็กและเยาวชน ผลการศึกษาพบว่า สภาพครอบครัวมีส่วนเกี่ยวข้องกับการทำผิดกฎหมายของเด็กและเยาวชนอย่างใกล้ชิด และสามารถส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมของเด็กอย่างใหญ่หลวง คือเมื่อเด็กขาดบิดามารดา เด็กจะถูกทอดทิ้งให้อยู่ในสภาพที่ด้อยเศรษฐกิจเกิดความคับข้องใจมีปัญหาการปรับตัวเมื่ออยู่ในสังคมเด็กที่ขาดทั้งบิดามารดาจะรู้สึกว้าเหว่ขาดความรักความอบอุ่นในชีวิต

ปิยฉัตร เนนเลิศ (2524 : 55) ศึกษาปัญหาทางสังคมของผู้ที่พยายามกระทำอัตวินิบาตกรรม พบว่า ส่วนใหญ่ร้อยละ 30 เกิดความรู้สึกว่า ครอบครัวไม่มีความสุข ร้อยละ 32 เกิด

ความรู้สึกว่า ครอบครัวมีความสุขน้อย ส่วนด้านความสนิทสนม พบว่า คนเหล่านี้ไม่มีความสนิทสนมกันเลยระหว่างพี่น้อง

จากเอกสารและงานวิจัยดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้นแสดงให้เห็นว่า เด็กที่มาจากครอบครัวที่แตกแยก ครอบครัวที่ขาดพ่อแม่หรือฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง ส่งผลให้เด็กปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมได้ยาก มีอารมณ์เศร้า รู้สึกอ้างว้าง มีปมด้อยในตนเอง ทำให้เกิดปัญหาทางสุขภาพจิต ดังนั้นผู้วิจัยคาดว่า สถานภาพสมรสของบิดามารดา น่าจะเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรม การทะเลาะวิวาทของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนชนอมพิทยา อำเภอชนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช

2.2.2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับฐานะทางเศรษฐกิจ

2.2.2.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับฐานะทางเศรษฐกิจ

เกื้อกูล ทาสี (2513 : 15) ได้กล่าวเกี่ยวกับพัฒนาการของเด็กไว้ซึ่งมีพ่อแม่ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจต่างกันไว้ว่า ฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมต่าง ๆ ย่อมมีลักษณะบางอย่างที่แสดงถึงความเป็นสมาชิกในสังคมของตน มีการติดต่อสัมพันธ์กัน แลกเปลี่ยนความคิดเห็นต่อกัน พ่อแม่จะสั่งสอนบุตรให้แสดงพฤติกรรมตอบสนองค่านิยม ความเชื่อที่เหมาะสมกับขั้นฐานะทางเศรษฐกิจ และสังคมของตน จากการศึกษาต่าง ๆ จะเห็นว่าในกลุ่มชนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจ และสังคมระดับสูงมักรู้สึกหยิ่งในศักดิ์ศรีของครอบครัวทั้งในเรื่องอาชีพ รายได้ มีความภาคภูมิใจ มีความมั่นคงทางอารมณ์ และสังคม มีลักษณะบุคลิกภาพที่เป็นปัญหาน้อยกว่าชนชั้นอื่น ๆ ชนชั้นฐานะระดับกลางมีความภาคภูมิใจในการทำงานของพ่อ แม่ และพ่อแม่มีความคาดหวังในตัวบุตรสูง ต้องการให้บุตรมีความรับผิดชอบเร็ว มีผลสัมฤทธิ์สูง ปรับตัวทางสังคมได้ดี ส่วนชนชั้นฐานะระดับต่ำ มีปมด้อยในอาชีพพ่อแม่ ซึ่งก่อให้เกิดความรู้สึกด้อยทางสังคม ทำให้ไม่ยอมรับความเป็นอยู่ในครอบครัวและมีการปรับตัวทางสังคมที่ไม่ดี

สมทรง สุวรรณเลิศ (2514 : 46) กล่าวว่า เด็กที่มาจากครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจต่ำหรือยากจน มักจะมีปัญหามากทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ และนำไปสู่ปัญหาความประพฤติ ซึ่งปัญหาเหล่านี้มีผลต่อการเรียน และต่อปัญหาทางอารมณ์

เคย์ (ดวงเดือน พันธุมนาวิน และเพ็ญแข ประจันปัจฉิม. 2520 : 19; อ้างอิงจาก Kay. 1975) ได้ให้ความสำคัญอย่างยิ่งเกี่ยวกับฐานะทางเศรษฐกิจ และสังคมของครอบครัว โดยเห็นว่าฐานะทางเศรษฐกิจจะเป็นตัวเพิ่มหรือลดความเร็วของพัฒนาการทางบุคลิกภาพทางจริยธรรมของบุคคลได้ และนักสังคมวิทยา พบว่า บุคคลที่มีฐานะทางเศรษฐกิจต่ำและปานกลางมีค่านิยมเกี่ยวกับความเชื่อดังต่อไปนี้แตกต่างกัน เช่น การเก็บของตกได้แล้วคืนให้เจ้าของนั้นเป็นความดีควรสรรเสริญใน

สังคมของบุคคลฐานะปานกลางและสูงแต่เป็นสิ่งที่โง่เขลาและไม่ควรทำอย่างยิ่งในสังคมของคนระดับต่ำ

โสภา ชูพิชัยกุล (2529 : 108) กล่าวว่า สาเหตุที่ฐานะทางเศรษฐกิจมีส่วนที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพจิตนี้ อาจเป็นเพราะฐานะทางเศรษฐกิจย่อมนำมาซึ่งการมีความรู้สึกมั่นคงในตนเอง จึงทำให้ความกดดันน้อย บุคคลไม่ต้องทนทุกข์อยู่กับภาวะตึงเครียด หรือมีข้อขัดแย้งในใจมากมายนัก

2.2.2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับฐานะทางเศรษฐกิจ

2.2.2.2.1 งานวิจัยในต่างประเทศ

ฮาร์ทชอร์น และเมย์ (วรพรรณ ศรีอุบล. 2535 : 30; อ้างอิงจาก Hartshorne and May. n.d.) ได้วิจัยพบว่า เด็กที่พ่อแม่มีฐานะทางเศรษฐกิจสูงจะโง่งน้อยกว่าเด็กที่มีพ่อแม่มีฐานะทางเศรษฐกิจต่ำ และคนที่อายุมากจะโง่งน้อยกว่าคนที่อายุน้อย ถึงแม้ว่าจะให้ค่านิยมของความซื่อสัตย์สุจริตไว้เหมือนกัน

เพียร์ลีน (Burton : citing Pearlin. 1971 : 183) ศึกษาเกี่ยวกับการทุจริตในเด็กทั่วไป พบว่ามาตรฐานที่ครอบครัวมีรายได้น้อยจะโง่งน้อยกว่าเด็กที่ครอบครัวมีรายได้มากอย่างมีนัยสำคัญ

เดลฟ (Deliph.1971:5028 -A) ได้ศึกษาและพบว่า เด็กที่มีฐานะยากจน จะมีการปรับตัวไม่ดี ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษา ของวาเนอร์ (Ringness.:270; Citing Wamer. 1948.Phi delta Kappan . p.113- 119) ได้ศึกษาพบว่า เด็กที่มีฐานะทางเศรษฐกิจตกต่ำ มีแนวโน้มขาดความอบอุ่น มีอาการทางประสาท มีความยากลำบากในการควบคุมอารมณ์ ปรับตัวและเข้ากับสังคมลำบากมากกว่าเด็กที่มีฐานะทางเศรษฐกิจปานกลาง และทางเศรษฐกิจสูง นอกจากนี้ เรดลิค (Redlich.1978: 229 -230) ได้ศึกษาคนไข้ที่อยู่ในโรงพยาบาลจิตเวช ผลการศึกษาพบว่า คนไข้ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจตกต่ำร้อยละ 78 มีปัญหาเกี่ยวกับสุขภาพจิต

2.2.2.2.2 งานวิจัยในประเทศ

วิรวรรณ อามระดิษ (2522 : 26) ได้วิจัยเรื่อง ความคิดเห็นเกี่ยวกับค่านิยมทางจริยธรรมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับค่านิยมทางจริยธรรมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในกรุงเทพฯ ฯ ในเรื่องความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์สุจริต ความมีระเบียบวินัย ความเสียสละ การประหยัด การออมทรัพย์ และการเคารพผู้ใหญ่ พบว่านักเรียนที่มีพ่อแม่ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจแตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับค่านิยมทางจริยธรรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5

จิตตนา อินทรไทย (2525 : 48 – 49) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในเขตกรุงเทพฯ ฯ

จำนวน 300 คน ผลการวิจัยปรากฏว่า นักเรียนที่มาจากครอบครัวที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจ และสังคมแตกต่างกันมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือ นักเรียนที่มาจากครอบครัวที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมต่ำ มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำที่สุด ส่วนนักเรียนที่มาจากครอบครัวที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมระดับกลางมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงที่สุด

จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจของครอบครัวที่กล่าวข้างต้นจะเห็นได้ว่า สถานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวที่แตกต่างกันมีความสัมพันธ์กับลักษณะบางประการ ได้แก่ เด็กที่มาจากครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจสูง มีแนวโน้มมีลักษณะเป็นผู้ที่มีความซื่อสัตย์ ความรับผิดชอบหรือมีความมั่นคงทางอารมณ์สูงกว่าเด็กที่มาจากครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจต่ำ ดังนั้น ผู้วิจัยคาดว่า สถานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว น่าจะเป็นน่าจะเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมและการทะเลาะวิวาทของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนชนอมพิทยา อำเภอชนอม จังหวัด นครศรีธรรมราช

2.2.3 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง

2.2.3.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง

ฟรอยด์ (Freud. 1969 : 26 – 29) เชื่อว่า ใน 5 ปีแรกของชีวิตเป็นช่วงที่สำคัญที่สุดในการพัฒนาบุคลิกภาพ เด็กควรได้รับการอบรมเป็นอย่างดีเพื่อให้ได้รับการตอบสนองความต้องการถูกหลักพัฒนาการเมื่อโตขึ้นจะได้มีบุคลิกภาพที่พึงปรารถนา และการจะได้บุคลิกภาพเช่นนี้ วัฒนธรรมจากสิ่งแวดล้อมเป็นองค์ประกอบสำคัญ ร่างกายซึ่งพัฒนามาจากพันธุกรรมเป็นเพียงเครื่องช่วยให้บุคคลแสดงพฤติกรรมบางอย่างที่บุคคลจะกระทำได้นั้น แต่ถ้าขาดวัฒนธรรมจากสิ่งแวดล้อมแล้ว เด็กเหล่านี้จะเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ไม่ได้ ด้วยเหตุผลดังกล่าว การอบรมเลี้ยงดูจึงมีผลต่อพฤติกรรมของเด็ก การศึกษาเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูนั้นมีการศึกษากันหลายแบบเป็นต้นว่า โดยการสัมภาษณ์ผู้เป็นแม่เด็ก โดยการสังเกตพฤติกรรมเด็ก โดยการทดสอบลักษณะที่เด็กรับรู้เอาจากการปฏิบัติของพ่อแม่ ที่นิยมกันมักจะศึกษาในลักษณะที่ได้รับรู้พฤติกรรมที่พ่อแม่ปฏิบัติต่อตนให้ได้มาน้อยเพียงใด ผ่องพันธุ์ เกิดพิทักษ์ (2530 : 176; อ้างอิงจาก Coleman and Hammen. 1974) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของบรรยากาศความสัมพันธ์ในครอบครัวที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาการของเด็ก ได้แก่ ความรัก ความอบอุ่น และการยอมรับบุตรธิดาด้วยความเหมาะสมเหตุผล และสอดคล้องกับสถานการณ์มีความสำคัญต่อการพัฒนาการและความสมบูรณ์แห่งพฤติกรรมของสมาชิกในครอบครัวนั้น ๆ

สัมพันธภาพในครอบครัวมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของบุคคลสัมพันธภาพที่ดีในครอบครัวเกิดจากบุคคลในครอบครัวให้ความรัก ความห่วงใย ความเข้าใจซึ่งกันและกัน เมื่อประสบปัญหาที่หันหน้าเข้าปรึกษากัน บิดามารดา เป็นบุคคลที่สำคัญที่สุดที่เด็กรัก และเชื่อฟัง ดังนั้น ถ้าบิดามารดาได้ใช้เวลา ในการอบรมขัดเกลานิ้วยเด็ก ให้ความรักความอบอุ่นอย่างเพียงพอ เด็กจะประพฤติในทางที่ดี เป็นสมาชิกใหม่ที่มีสมรรถนะของครอบครัว ดังที่ มีด (Kando 1971 : 178; citing Mead) กล่าวว่า จากการปฏิสัมพันธ์ เด็กจะเกิดการเรียนรู้ที่จะสวมบทบาทของบุคคลที่อยู่ใกล้เคียง เริ่มต้นด้วยการสวมบทบาทของบิดา มารดา โดยเด็กจะยอมเอาเอกลักษณ์ของบิดามารดาเยี่ยงเป็นโลกของตนเอง ขณะเดียวกันก็จะเรียนรู้บทบาทของตัวเองด้วยการสวมบทบาทที่บิดามารดากำหนดให้ บิดามารดา จึงเป็นบุคคลที่ฝึกให้เด็กรู้จักประพฤติกและปฏิบัติเหมาะสมกับบทบาทของตัวเองในสังคม

จรรยา สุวรรณทัต (2523 : 54-56)ได้กล่าวถึงปัจจัยที่มีส่วนในการสร้างความสัมพันธ์ในครอบครัวไว้ดังนี้

1. สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของครอบครัว กล่าวคือ ครอบครัวใดที่มีความมั่นคงทางเศรษฐกิจไม่ขัดสนย่อมนำมาซึ่งความสงบสุขของครอบครัวเกิดความกลมเกลียวสมัครสมานกัน
2. การรู้จักบทบาทและหน้าที่ของสมาชิกในครอบครัวตลอดจนสามารถปฏิบัติให้สอดคล้องกับบทบาทหน้าที่ของพ่อแม่ตลอดจนถึงตัวเด็กเอง
3. การรู้จักลักษณะธรรมชาติและความต้องการมูลฐานของเด็กพ่อแม่ที่พยายามเข้าใจในลักษณะธรรมชาติการเจริญเติบโตและความพร้อมที่จะช่วยเหลือเด็กเมื่อเกิดปัญหาย่อมมีส่วนช่วยสร้างเสริมความสัมพันธ์อันดี
4. ความคงเส้นคงวาของพ่อแม่ในการวางระเบียบวินัย ปัจจัยนี้มีอิทธิพลมากต่อบรรยากาศความสัมพันธ์ในครอบครัวโดยเฉพาะวัยรุ่นที่มีความอดทนต่อความไม่คงเส้นคงวาของพ่อแม่ เป็นต้นเหตุก่อให้เกิดความคลอนแคลนในการสร้างสัมพันธภาพระหว่างพ่อแม่กับเด็ก

นอกจากนี้ จรรยา สุวรรณทัต (2523 : 57) ยังกล่าวอีกว่า ประสบการณ์ที่เด็กได้รับจากทางบ้านเป็นสิ่งที่สำคัญยิ่งต่อการพัฒนาด้านบุคลิกภาพและการปรับตัวของเด็ก บรรยากาศความสัมพันธ์ของบ้านเป็นส่วนสำคัญต่อการพัฒนา หากเด็กมาจากบ้านที่มีความสัมพันธ์ที่ดีภายในครอบครัวจะมีความรู้สึกดี และสามารถปรับตัวได้กับสังคมภายนอก

2.2.3.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง

2.2.3.2.1 งานวิจัยในต่างประเทศ

เบรกเคนริดจ์ (Breckenridge. 1955 : 80 – 249) อ้างถึงผลการศึกษาของ สโตรทเธอร์ (Strother) แจ็ค (Jack) และเพจ (Page) พบว่า เด็กที่ได้รับการยอมรับจากครอบครัวจะเป็นสาเหตุอันหนึ่งทำให้เด็กพัฒนาความคิดเรื่องการนับถือตนเองและเชื่อมั่นในตนเอง เด็กที่มีความเชื่อมั่นในตนเองจะมีความเชื่อมั่นในการควบคุมตนเอง มีความรับผิดชอบ และสามารถแสดงความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมด้วยสาเหตุอื่นๆ ได้แก่ การฝึกฝน ระดับอายุ ระดับพัฒนาการ กลุ่มเพื่อนร่วมงานตลอดจนสถานการณ์ต่าง ๆ ที่กำลังเผชิญอยู่ เด็กที่ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง คือ เด็กที่ไม่บรรลุพัฒนาทางอารมณ์ไม่ต่อสู้กับสิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับตนเอง

เฮอร์ล็อก (Hurlock. 1964 : 661) ศึกษาพบว่า ผลการเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย คือ ให้ความรัก ความสนใจและเห็นความสำคัญของบุตร จะทำให้บุตรรู้จักรับผิดชอบ มีความเชื่อมั่นในตนเองสูง มีเพื่อนมาก เป็นมิตร ซื่อสัตย์ ร่าเริง มีอารมณ์มั่นคง มีความคิดริเริ่ม พึ่งตนเองได้ และสามารถเผชิญชีวิตด้วยความมั่นใจ

ไซมอนด์ (Symond. 1973 : 283 - 285) ได้ศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมของพ่อแม่ที่แสดงถึงการยอมรับบุตร เปรียบเทียบกับการปฏิเสธบุตร พบว่า บุตรที่พ่อแม่ยอมรับจะเป็นผู้ที่เพื่อนฝูงยอมรับเป็นอย่างดี ชอบเข้าสังคม สนใจการทำงาน มองโลกในแง่ดี มีความมั่นคงทางอารมณ์ มีมโนคติเกี่ยวกับตนเองสูง คือรู้สึกว่ามีค่า มีความอบอุ่นและปลอดภัย

กลุคส์ และกลุคส์ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2509 : 102 – 104; อ้างอิงจาก Gleuck and Gleuck. n.d.) ได้ศึกษาลักษณะร่างกาย จิตใจ และครอบครัวพื้นฐานของเด็กเกเร จำนวน 500 คน และเด็กไม่เกเร 500 คน พบว่าลักษณะชีวิตครอบครัวของเด็กแต่ละคน จะเป็นเครื่องชี้และทำให้สามารถตัดสินใจได้ว่าเด็กพวกนั้น ๆ จะเป็นเด็กดีหรือเป็นเด็กเกเรและสรุปว่า องค์ประกอบของครอบครัวที่มีผลต่อการพัฒนาการบุคลิกภาพและพฤติกรรมของเด็กมี 5 ประการ คือ ความรักของแม่ ความรักของพ่อ การเลี้ยงดูของแม่ วินัยของพ่อ หรือวิธีที่พ่อใช้เพื่อให้บุตรเชื่อฟังคำสั่งสอน ความรักใคร่ปรองดองกันระหว่างสมาชิกในครอบครัว

2.2.3.2.2 งานวิจัยในประเทศ

ทิพวรรณ จันทรพิบูลย์ (2510 : 54-56) ได้ศึกษาถึงปัญหาที่เป็นอุปสรรคในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนรัฐบาล จังหวัดนนทบุรี จำนวน 120 คน ผลการศึกษาพบว่า ปัญหาที่เป็นอุปสรรคต่อความขยันหมั่นเพียร ได้แก่ สภาพแวดล้อมทางบ้านเป็นอันดับหนึ่ง รองลงมาได้แก่สัมพันธภาพระหว่างบุคคลในครอบครัว

จากเอกสารและผลการวิจัยเกี่ยวกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครองที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่า เด็กที่มีความสัมพันธ์กับผู้ปกครองจะมีแนวโน้มความรับผิดชอบ ความมั่นคงทางอารมณ์ ความคิดสร้างสรรค์ ความซื่อสัตย์ ดังนั้น ผู้วิจัยคาดว่า สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครองน่าจะเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมทางทะเลาะวิวาทของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนชนอมพิทยา อำเภอชนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช

2.3 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน

2.3.1 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับลักษณะทางกายภาพทางการเรียน

2.3.1.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับลักษณะทางกายภาพทางการเรียน

โรไมน์ (Romine. 1974 : 139-143) ได้กล่าวถึงสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวกับการสอนที่จะช่วยให้เกิดการเรียนรู้ดีขึ้นไว้ดังนี้

1. ด้านบุคลิกภาพของผู้สอน เช่น ผู้สอนเป็นคนกระฉับกระเฉง มีอารมณ์ขัน สนใจในวิชาที่สอน ให้ความจริงใจและเป็นกันเองกับนักเรียน
2. ด้านการเรียนการสอน มีการเตรียมการสอนเป็นอย่างดี ชี้แจงให้ผู้เรียนเข้าใจวัตถุประสงค์ในวิชาที่เรียน รวมทั้งแนะนำและเป็นกันเองกับนักเรียน
3. ด้านผลการสอนที่ผู้เรียนได้รับ เช่น ผู้เรียนได้รับประโยชน์สมควรตั้งใจตามวิชาที่ผู้เรียนเลือก ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนไม่ใช่เป็นผู้ฟังอย่างเดียว
4. ด้านการเสนอเนื้อหา เช่น พูดอธิบายชัดเจน ใช้คำถามกระตุ้นให้ผู้เรียนคิด สามารถใช้วิธีสอนต่าง ๆ ที่จะทำให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหา
5. ด้านการประเมินผล การนำข้อมูลย้อนกลับและเสริมแรงทางการเรียน เช่น มีการทำรายงานหรือสอบ เมื่อตรวจงานแล้วผู้สอนต้องรีบแจ้งให้ผู้เรียนทราบทันที
6. ผู้สอนยอมรับฟังความคิดเห็นตลอดจนผลงานของผู้เรียนอย่างมีเหตุผล

ปัญญา สมบูรณ์ศิลป์ (2523 : 45-46) ได้กล่าวถึง ความสำคัญของการมีสภาพแวดล้อมที่ถูกสุขลักษณะในโรงเรียน สรุปได้ว่า สภาพแวดล้อมและโครงการต่าง ๆ ภายในโรงเรียนมีผลโดยตรงต่อชีวิตและสุขภาพของนักเรียนในแง่ต่าง ๆ กัน ในแง่บวกคือ การให้ นักเรียนมีความสะดวกสบาย ร่าเริง มีความรักสวຍงาม หรือในแง่ป้องกันไม่ให้เกิดโรคและป้องกันภัยอันตรายจากการบาดเจ็บต่างๆและในแง่การช่วยให้นักเรียนพัฒนาการทางการศึกษา กล่าวโดยสรุป สภาพแวดล้อม ที่ถูกสุขลักษณะในโรงเรียนจะช่วยให้เกิดผลทั้ง 3 ด้าน คือ

1. ผลทางบวก สภาพแวดล้อมที่ถูกสุขลักษณะในโรงเรียนจะทำให้โรงเรียนเป็นสถานที่เรียนที่น่าไปเรียน การระบายอากาศที่ดีและการจัดแสงสว่างให้เหมาะสม จะช่วยให้ห้องเรียนน่าอยู่เรียนได้สบายยิ่งขึ้น อาคารเรียนที่สะอาดเรียบร้อยจะทำให้ครูและนักเรียนอยากเข้าไป

อยู่มากกว่าอาคารเรียนที่สกปรก การมีน้ำดื่มอย่างเพียงพอ การจัดที่นั่งให้สบายและโรงอาหารที่เรียบง่ายก็เป็นสิ่งที่ทุกคนต้องการ สัมพันธภาพอันดีระหว่างครูกับนักเรียนจะช่วยส่งเสริมสุขภาพจิตของทั้งสองฝ่าย การใช้วิธีสอนที่ดีจะเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ประสบความสำเร็จบ่อยครั้ง และช่วยส่งเสริมให้นักเรียนคิดกิจกรรมที่สร้างสรรค์ จะช่วยให้นักเรียนมีความสนใจในงานของตนได้นานทำให้นักเรียนอยากตอบสนองด้วยการร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ตลอดจนให้นักเรียนมีความสุขด้วย

2. การป้องกันโรคภัย หรืออันตรายต่าง ๆ โดยการร่วมมือกับแพทย์ หรือเจ้าหน้าที่สาธารณสุขจะช่วยป้องกันการแพร่ระบาดของโรคต่าง ๆ

3. พัฒนาด้านการเรียน สภาพแวดล้อมที่ถูกสุขลักษณะในโรงเรียนมีอิทธิพลต่อความสามารถในการเรียน กระบวนการทางจิตวิทยาอันสลับซับซ้อนของการเรียนรู้เป็นผลมาจากการปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับสภาพแวดล้อม และบุคคลได้รับอิทธิพลมาจากองค์ประกอบต่าง ๆ ทั้งทางกายและทางจิตใจ

ไพฑูรย์ สินลารัตน์ (2524 : 49-86) ได้กล่าวว่า วิธีสอน บทบาทของอาจารย์ และบรรยากาศในการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษาว่า การสอนของอาจารย์ควรเน้นการเสริมสร้างให้นักศึกษามีความสามารถในการเรียนรู้เป็นสำคัญ และบทบาทที่สำคัญของอาจารย์ คือเป็นผู้คอยชี้แนะแนวทาง และผู้เรียนประสบความสำเร็จ ซึ่งบทบาทและวิธีการสอนของอาจารย์จะมีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับความพร้อมตัวของอาจารย์ อาจารย์ควรมีความเข้าใจในบทบาทของตนเองและได้ปฏิบัติตามลักษณะอาจารย์ที่ดี งานที่อาจารย์ปฏิบัตินั้นมี 2 ลักษณะ คือ ลักษณะทางด้านความรู้หรือสติปัญญากับทางมนุษยสัมพันธ์ หมายความว่า อาจารย์จะต้องรู้เนื้อหาที่ตนสอนและจะต้องมีทักษะทางสัมพันธภาพที่ดีอีกด้วยจึงจะช่วยให้ประสบผลสำเร็จในการสอน นอกจากนี้ อาจารย์ควรสร้างบรรยากาศในการเรียนการสอนหรือการเรียนรู้ให้สอดคล้องกันระหว่างผู้สอนและผู้เรียน จะช่วยให้บรรยากาศการเรียนรู้ดีขึ้น

ประพัฒน์ จำปาไทย (2524 : 52-53) กล่าวว่า อาคารเรียนจัดเป็นสภาพแวดล้อมที่สำคัญอย่างหนึ่งที่จะช่วยเสริมสร้างด้านวิชาการเสริมสร้างด้านทัศนคติและพฤติกรรมของผู้เรียน เพราะประสบการณ์ในห้องเรียนเป็นองค์ประกอบในการรับรู้ของผู้เรียนต่อสถาบันและผู้เกี่ยวข้อง

พนัส หันนาคินทร์ (2524 : 297-298) อธิบายว่า อาคารสถานที่ของสถาบัน การศึกษานี้รวมความตั้งแต่ตัวอาคาร สนาม ตลอดจนสิ่งก่อสร้างต่าง ๆ สถานที่ของสถาบันการศึกษาจะต้องบำรุงรักษาให้อยู่ในสภาพที่ดีใช้งานได้อยู่เสมอ นอกจากนี้ ต้องวางแผนในการใช้อาคารสถานที่ต่าง ๆ ให้ได้ประโยชน์สูงสุด การตกแต่งบรรยากาศให้สวยงามกลมกลืนกันก็จะสร้างบรรยากาศที่ดี ทำให้จิตใจและอารมณ์ของประชาชนในสถานที่นั้นสดชื่นขึ้น สิ่งที่จะขาดเสียไม่ได้สำหรับสถานศึกษาคือ ต้องมีสถานที่พักผ่อนหย่อนใจด้วย

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2528 : 83-87) ได้กล่าวถึงพื้นฐานที่จะช่วยเสริมสร้างบรรยากาศในการเรียนการสอน ได้แก่

1. การยอมรับผู้เรียนในฐานะบุคคล (Respect as a person) คือ การยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล ความจริงใจระหว่างครูและศิษย์ เพื่อสร้างบรรยากาศแห่งความไว้วางใจ ถ้าบรรยากาศในห้องเรียนมีความก้าวร้าว การแข่งขัน ความกดดัน อดติ เอาัดเอาเปรียบ ย่อมไม่ส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาไปในทิศทางที่พึงประสงค์

2. การสื่อสารแบบเปิด (Open communication) การสื่อสารแบบเปิดที่อยู่ในบรรยากาศของการยอมรับเกี่ยวกับลักษณะเฉพาะของแต่ละบุคคล อารมณ์ ความรู้สึก ค่านิยม และพฤติกรรม แนวคิดของแต่ละบุคคลที่มีภูมิหลังต่างกันรวมทั้งการฟังอย่างมีประสิทธิภาพ บรรยากาศการเรียนการสอนในชั้นเรียนที่ตอบสนอง การปฏิบัติทางด้านความรู้สึก คุณลักษณะ ค่านิยม การแสวงหาความเป็นตัวของตัวเองอาจเกิดขึ้นจากเนื้อหา กระบวนการเรียนการสอนที่ส่งผลให้เกิดความรู้สึกว่าตนเองมีคุณค่า สามารถพัฒนาช่วยเหลือตนเองได้และพร้อมที่จะช่วยเหลือผู้อื่น

นงเยาว์ พงษ์ประดิษฐ์ (2534 : 8) ได้แบ่งสภาพแวดล้อมในวิทยาลัยครูพิบูลสงคราม ซึ่งปัจจุบันเรียกว่า สถาบันราชภัฏพิบูลสงคราม ที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของนักศึกษา แบ่งออกเป็น 5 ด้านคือ

1. สภาพแวดล้อมด้านบรรยากาศการเรียนการสอน
2. สภาพแวดล้อมด้านความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อน
3. สภาพแวดล้อมด้านกิจกรรม
4. สภาพแวดล้อมด้านการบริหาร
5. สภาพแวดล้อมด้านอาคารสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก

วันชัย ช่องดารากุล (2538 : 11) กล่าวว่า อาคารสถานที่ของสถานศึกษานับว่าเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ทำให้การจัดการศึกษาบรรลุตามจุดประสงค์ เพราะถ้ามีอาคารสถานที่และสิ่งแวดลอมที่ดีแล้ว ย่อมทำให้เกิดบรรยากาศและแรงจูงใจในการเรียน ตลอดจนดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ที่ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ที่ดี

แอนเดอร์สัน (Anderson. 1970 : 135-152) ได้ศึกษาผลของบรรยากาศในชั้นเรียนที่มีต่อผู้เรียน โดยได้ระบุถึงลักษณะบรรยากาศที่มีอิทธิพลและส่งเสริมต่อความรู้ ความรู้สึก และพฤติกรรมการเรียนของผู้เรียนไว้ ดังนี้

1. ความเป็นกันเอง ความรู้สึกใกล้ชิดสนิทสนม ความคุ้นเคยของสมาชิกในกลุ่มผู้เรียน
2. การแบ่งกลุ่มเพื่อทำกิจกรรมการเรียนต่าง ๆ ตามจุดประสงค์ของการเรียนรู้

3. การปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ กิจกรรมการเรียนรู้ที่มีรูปแบบที่สามารถปฏิบัติได้และให้ประโยชน์

4. การดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้เป็นไปอย่างมีลำดับขั้นตอน ไม่ล่าช้า และมีความสอดคล้องเหมาะสม

5. การจัดสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ เช่น หนังสือ เครื่องมือ วัสดุที่พร้อมจะใช้ได้อยู่ตลอดเวลา

6. การส่งเสริม ความร่วมมือระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียน และผู้เรียนกับผู้สอน และมีความพยายามที่จะลดความขัดแย้งระหว่างกัน

7. ผู้สอนและผู้เรียนทราบจุดประสงค์และความคาดหวังในการเรียนอย่างชัดเจน

8. สร้างความเป็นธรรมชาติไม่เลือกที่รักมักที่ชังของครู ซึ่งยังผลให้เกิดความไม่เป็นธรรมขึ้น

9. ผู้เรียนได้มีโอกาสได้ทำกิจกรรมที่ท้าทายความสามารถอยู่เสมอ

10. สร้างความตื่นตัวและจัดความเฉื่อยชาอันเป็นสาเหตุของความเบื่อหน่ายต่อการเรียนการสอน

11. การตัดสินใจในการทำกิจกรรมต่าง ๆ มาจากผู้เรียนเป็นส่วนใหญ่

12. ไม่ส่งเสริมการแบ่งพรรค แบ่งพวกในหมู่นิสิต นักศึกษา

13. ผู้เรียนมีความพึงพอใจกับกิจกรรมการเรียนการสอนใจชั้นเรียน

14. เสรีภาพมีขอบเขต ไม่ปล่อยปละละเลยจนขาดระเบียบ

2.3.1.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับลักษณะทางกายภาพทางการเรียน

2.3.1.2.1 งานวิจัยในต่างประเทศ

เลย์แมน (Layman. 1975 : 721) ได้ศึกษาทัศนคติของนักศึกษาใหม่ที่มีต่อสภาพแวดล้อมในมหาวิทยาลัยแห่งรัฐโอกลาโฮมา ผลการศึกษาพบว่า ความเป็นเลิศทางวิชาการและการมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี มีความสัมพันธ์กับนักศึกษาที่ตั้งใจเรียนมากกว่านักศึกษาที่ไม่ตั้งใจเรียน และการจัดสภาพแวดล้อมในมหาวิทยาลัยจะส่งผลต่อบุคลิกภาพของนักศึกษา ทั้งด้านความเป็นเลิศทางวิชาการและความมีระเบียบวินัย

มิมส์ (Mims. 1970 : 53-55) ได้วิจัยโดยให้นักศึกษาในวิทยาลัยซินซินเนติ (Cincinnati University) ทำการประเมินผลการสอนของอาจารย์ ผลการวิจัยพบว่าพฤติกรรมของอาจารย์ที่นักศึกษาให้ความสำคัญมี 5 ประการคือ

1. มีความยุติธรรมและรวมถึงการประเมินผลการเรียนของนักศึกษา

2. มีความสามารถในการชักจูงให้นักศึกษาสนใจในการเรียน
3. มีการวางแผนการสอนไว้อย่างเป็นระเบียบ
4. มีความสามารถในการอธิบายให้นักศึกษาเข้าใจได้อย่างชัดเจน
5. มีความพร้อมเพื่อการสอนซึ่งครอบคลุมในลักษณะต่าง ๆ คือให้คำปรึกษาและการอภิปรายสิ่งที่เป็นประโยชน์ อธิบายอย่างชัดเจน มีความยืดหยุ่นและมีอารมณ์ขัน มีเจตคติที่ดีต่อนักศึกษาและศึกษาค้นคว้าวิชาการอยู่เสมอ

ไฮโรวิทซ์ และออกตโต้ (สมบัติ วัจนะสาริกุล. 2524 : 25; อ้างอิงจาก Hirowitz and Otto.1973) ได้เปรียบเทียบผลการเรียนของนักศึกษาสองกลุ่ม คือ กลุ่มที่เรียนในห้องเรียนที่จัดแบบเดิมกับกลุ่มที่เรียนในห้องเรียนแบบใหม่ ที่นั่งนุ่มสบายและเคลื่อนย้ายได้ ผลการศึกษาพบว่านักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่แตกต่างกัน แต่มีพฤติกรรมในห้องเรียนแตกต่างกัน นักศึกษาในห้องเรียนแบบใหม่มาเข้าเรียนเข้าพบอาจารย์ผู้สอนและมีการรวมกลุ่มในหมู่นักศึกษามากกว่านักศึกษาในห้องเรียนแบบเก่า

เลียว (Liu. 1975 : 1411-A-1412-A) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการใช้คอมพิวเตอร์ช่วยสอนในการเรียนการสอน โดยการจัดตั้งโครงการขึ้นเพื่อพัฒนาความต่อเนื่องของบทเรียนที่ใช้กับคอมพิวเตอร์เพื่อสอนวิชาความรู้เบื้องต้นในวิชาฟิสิกส์ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า

1. คอมพิวเตอร์ช่วยสอนสามารถช่วยผู้เรียนได้ดังนี้
 - 1.1 ช่วยให้มีความสามารถในการแก้ปัญหาดีขึ้น ด้วยวิธีการปฏิบัติ
 - 1.2 ช่วยให้ผู้เรียนสามารถทบทวนบทเรียนที่ได้เรียนในห้องเรียนไปแล้ว
 - 1.3 ทำให้เกิดความแม่นยำในวิชาที่เรียนอ่อน โดยปรับปรุงวิธีการเรียน
 - 1.4 ผู้เรียนสามารถสร้างความสำเร็จด้วยตนเอง
 - 1.5 ทำให้มีทัศนคติที่ดีต่อวิชาฟิสิกส์
2. คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มที่เรียนจากคอมพิวเตอร์ช่วยสอนสูงกว่ากลุ่มที่ไม่ได้เรียนจากคอมพิวเตอร์ช่วยสอนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

วูร์น (Voorn.1990:125) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างศิลปะขนาดเล็กกับสภาพแวดล้อมในวิทยาลัย ใน 5 รัฐ ของเขตตะวันตกของประเทศสหรัฐอเมริกา ผลการศึกษาพบว่า สภาพแวดล้อมที่เหมาะสมมีอิทธิพลต่อศิลปะขนาดเล็ก บุคลิกภาพและการปรับตัวตามธรรมชาติ ศิลปะขนาดเล็กจะเชื่อมโยงสิ่งต่าง ๆ เข้าด้วยกันเมื่อมีลักษณะทางกายภาพที่เหมาะสม

2.3.1.2.2 งานวิจัยในประเทศ

สุทธิตา หงษ์ชาติ (2539 : 84-85) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสภาพแวดล้อมในสถาบันบุคลิกภาพ และพฤติกรรมการรับข่าวสารกับความรู้ และการตอบสนองต่อภาวะวิกฤติทางสังคมและสภาพแวดล้อมของนักศึกษาพยาบาล ผลการศึกษาพบว่าบุคลิกภาพด้านมนุษยธรรม การเข้าสังคม การควบคุมอารมณ์ สถานการณ์ด้านการสื่อสารและสภาพแวดล้อมในสถาบัน การมีส่วนร่วมในกิจกรรมนักศึกษา มีความสัมพันธ์กับการรับรู้ทางสังคมและการเมืองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่กล่าวข้างต้น จะเห็นได้ว่าลักษณะทางกายภาพ สื่อ อุปกรณ์การเรียนการสอน สภาพแวดล้อมด้านการเรียนการสอนที่ดี ทำให้บุคลิกลักษณะของผู้เรียนบางประการสูง ได้แก่ การรู้จักควบคุมตนเอง ความรับผิดชอบ มีความคิดสร้างสรรค์ เป็นต้น ดังนั้นผู้วิจัยคาดว่าสภาพแวดล้อมด้านการเรียนการสอนน่าจะเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการทะเลาะวิวาทของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนชนอมพิทยา อำเภอนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช

2.3.2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู

2.3.2.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู

ในการดำเนินกิจกรรมใด ๆ ก็ตามความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลเป็นสิ่งสำคัญประการหนึ่งที่จะช่วยให้กิจการนั้นสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ในด้านการเรียนการสอนก็เช่นเดียวกันความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูกับนักเรียนจะช่วยส่งเสริมให้บรรยากาศการเรียนรู้ดีขึ้น ทำให้มีความเข้าใจซึ่งกันและกัน ครูสามารถเข้าใจปัญหาและสภาพแวดล้อมของนักเรียนดีขึ้น มีผลให้เกิดความเห็นใจ ความห่วงใย และความผูกพันอันแน่นแฟ้น ดังที่ พรชูลี อาชวบำรุง (2525 : 232) ได้กล่าวว่า สถานการณ์ที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอนที่ดีนั้น ต้องมีความสัมพันธ์อันดีระหว่างครูกับนักเรียนเป็นสำคัญ

ประดินันท์ อุปรนัย (2523 : 123 – 137) กล่าวถึงความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนที่มีองค์ประกอบที่ช่วยสร้างเสริมหลายประการ คือ บุคลิกภาพที่ดีบางประการของครูมีผลต่อความสัมพันธ์ที่ดีกับนักเรียนในชั้นเรียน ได้แก่ สีนหน้า ท่าทาง น้ำเสียง การใช้คำพูด การมีอารมณ์ขัน การใช้บทบาทในฐานะผู้นำของครู พฤติกรรมของครูที่แสดงออกตามทัศนคติและความคาดหวัง บางประการที่ครูมีอยู่ กล่าวคือถ้าครูมีทัศนคติที่ดีต่อการสอน มีทัศนคติที่ดีต่อนักเรียนและเป็นคนมองโลกในแง่ดี ย่อมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับนักเรียนได้มากกว่าครู ที่มีทัศนคติต่อเรื่องดังกล่าวตรงกันข้าม และการที่ครูให้การเสริมแรงที่เหมาะสมกับนักเรียนจะก่อให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูกับนักเรียน การเสริมแรงที่ทำอย่างจริงจังเหมาะสมกับสภาพการณ์ไม่จำเป็นต้องใช้การเสริมแรงเฉพาะพฤติกรรมที่ดีขึ้นกว่าเดิมเท่านั้น โดยเฉพาะนักเรียนที่เรียนอ่อนหรือพฤติกรรมมีปัญหา เป็นต้น

นอกจากนี้ ประดิษฐ์ อุปรนัย ยังได้อธิบายถึงความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูกับนักเรียนว่าเกิดขึ้นโดยครูเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถาม ตอบคำถามและเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนการสอน บรรยากาศในชั้นเรียนจะมีความน่าสนใจ น่าสนุก อยากรู้ อยากเห็นและกระตือรือร้น เพราะนักเรียนมีโอกาสเคลื่อนไหว มีโอกาสได้ใช้ความคิดของตนเองและมีโอกาสที่จะแสดงความสามารถได้อย่างเต็มที่ นักเรียนเองก็มองครูเป็นมิตร เกิดความเป็นกันเอง

ไพฑูรย์ สินลารัตน์ (2524 : 49) กล่าวว่าในการเรียนการสอนทุกระดับนอกจากผู้เรียนต้องการผู้สอนที่มีความรู้ดีมีประสบการณ์ดีแล้ว ยังต้องการผู้สอนที่มีวิธีการสอนที่เป็นกันเอง เข้าใจ และเห็นอกเห็นใจผู้เรียน แต่ในขณะเดียวกันก็ควรชี้แนะให้เห็นถึงความถูกต้องเหมาะสม

นพพงษ์ บุญจิตรธาตุย์ (2527 :33) ได้กล่าวถึงปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับผู้สอนว่า ผู้สอนไม่ควรสอนให้มีบรรยากาศแห่งความกลัวให้เกิดขึ้น การเรียนรู้ไม่ใช่เกิดในชั้นเรียนเสมอไป ดังนั้นการพบปะซักถามนอกชั้นเรียนจะสร้างบรรยากาศแห่งความเป็นมิตรได้ง่ายขึ้น อย่าทำให้เกิดการเสียหน้า และควรฟังความเห็นจากนักเรียนบ้าง

พรณี ชูทัย เจนจิต (2532 : 316) กล่าวว่า การที่ครูมีเมตตากรุณาเห็นอกเห็นใจนักเรียน สนใจนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ มีความยุติธรรม ไม่มีความลำเอียง หรือเลือกที่รักมักที่ชัง ตลอดจนมีความสัมพันธ์อันดีกับนักเรียน ทำให้นักเรียนรักที่จะเรียน และทำให้นักเรียนประสบความสำเร็จในการเรียนด้วย

จากเอกสารดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า เด็กที่มาจากครอบครัวที่แตกแยก ครอบครัวที่ขาดพ่อแม่หรือฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง ส่งผลให้เด็กปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมได้ยาก มีอารมณ์เศร้า รู้สึกอ้างว้าง มีปมด้อยในตัวเอง ทำให้เกิดปัญหาทางสุขภาพจิต ดังนั้นผู้วิจัยคาดว่า สถานภาพสมรสของบิดามารดาน่าจะเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการทะเลาะวิวาทของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนหนองมพิทยา อำเภอหนองม จังหวัดศรีสะเกษ

2.3.2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู

2.3.2.2.1 งานวิจัยในต่างประเทศ

ยี่ (Yee.1971:41-42) ได้ศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนมีอิทธิพลต่อการประสบความสำเร็จอย่างไร ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมที่แสดงความจงเกลียดจงชังของครูต่อเด็กทำให้เด็กเป็นคนเฉยเมย ถอยหนี เจื้อยชาต่อการแก้ปัญหา เป็นปฏิปักษ์กับคนอื่น ก้าวร้าว และปรับตัวไม่ได้

เฟนเดอร์ส และเลวิส (ธีรวัฒน์ นิเจนตร.2528:27-28; อ้างอิงมาจาก Flanders and Lewis.1971) ได้ทดลองให้เด็กนักเรียนเรียนเนื้อหาเดียวกัน แต่สร้างบรรยากาศให้แตกต่างกัน พบว่าเด็กในชั้นเรียนที่เป็นประชาธิปไตยครูสนใจนักเรียนเป็นอันดับแรก เน้นให้เด็กแสดงบทบาทต่างๆและ

ลงมือแก้ปัญหาด้วยตนเอง ทำให้นักเรียนมีความวิตกกังวลน้อย สามารถแก้ปัญหาได้ดีและมีบุคลิกภาพทางอารมณ์ ส่วนในชั้นเรียนที่ยึดครูเป็นศูนย์กลาง เด็กจะทำอะไรไม่ค่อยถนัดมีความวิตกกังวลสูง เนื่องจากครูชอบออกคำสั่ง และคอยบงการให้นักเรียนทำตามอยู่เสมอทำให้เด็กมีพฤติกรรมถอยหนีเฉื่อยชาในด้านการเรียน แต่จะก้าวร้าวและเป็นปฏิปักษ์กับเพื่อนนักเรียนด้วยกัน รวมทั้งมีความสับสนทางอารมณ์ด้วย

โคแกน (พระมหาพะเด็ต ชุ่มเพ็งพันธ์. 2548 : 36 ; อ้างอิงจาก Cogan. 1975) ได้ศึกษาพบว่า ความสัมพันธ์ที่เป็นมิตรระหว่างครูกับนักเรียนจะทำให้ผลการเรียนดีขึ้น ยิ่งครูและนักเรียนมีความสัมพันธ์ต่อกันมากเท่าใด นักเรียนจะพัฒนาความสามารถในการเรียนรู้ถึงที่สุดได้มากเพียงนั้น และลักษณะความสัมพันธ์ของครูกับนักเรียนจะมีอิทธิพลต่อความสนใจในวิชาที่เรียน นักเรียนที่มีศรัทธาในตัวครูจะทำให้นักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียน การมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนจะทำให้ผลการเรียนของนักเรียนดีขึ้น

ลูวิส (Lewis.1989) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “Relationship Between Teachers and Students Regarding the Fundamental Attitude and Values of Democracy” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างค่านิยมและทัศนคติที่เป็นส่วนเกี่ยวข้องมาจากสัมพันธภาพของครูและนักเรียนในด้านภาวะการณ์เป็นพลเรือน ซึ่งผลการวิจัยพบว่าทั้งสองกลุ่มเห็นว่า สิทธิในการออกเสียงเป็นสิทธิพิเศษ และมีความคิดเห็นตรงกันว่าครูมีบทบาทหน้าที่ในการสอนหลักประชาธิปไตยและประวัติศาสตร์อเมริกันในทุกระดับชั้น

2.3.2.2.2 งานวิจัยในประเทศ

สมศักดิ์ ชินพันธ์ (2522 : 22,27,53-55) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปฏิสัมพันธ์ของครูกับนักเรียน ในชั้นเรียนกับความรับผิดชอบ และมโนคติของตนเองของนักเรียนมัธยมชั้นปีที่ 4- 5 จำนวน 263 คน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่มีปฏิสัมพันธ์กับครูแบบประชาธิปไตยมีความรับผิดชอบสูงที่สุด ส่วนนักเรียนที่มีปฏิสัมพันธ์แบบปล่อยปละละเลยมีความรับผิดชอบต่ำที่สุด และการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนแบบประชาธิปไตยสัมพันธ์ทางบวกกับความรับผิดชอบของนักเรียนแบบอัตตาธิปไตยกับแบบปล่อยปละละเลยสัมพันธ์กับความรับผิดชอบในทางลบ

ศรีระพร จันทโนทก (2538 : 36) ได้ศึกษาตัวประกอบที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิภาพการสอนระดับอุดมศึกษา สาขาสังคมศาสตร์ ผลการศึกษาพบว่าตัวประกอบที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิภาพการสอนระดับอุดมศึกษา สาขาสังคมศาสตร์ คือความสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์ต่อวิชาที่สอน

จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับครูที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่า ความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับครูที่ดี มีความเป็นกันเอง หรือเป็นแบบประชาธิปไตยมี

ผลต่อการพัฒนาบุคลิกภาพที่ดีของนักเรียน ได้แก่ ด้านความรับผิดชอบ ดังนั้นผู้วิจัยคาดว่า ความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับครูน่าจะเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการทะเลาะวิวาทของนักเรียน

2.3.3 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

2.3.3.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

จินตนา ยูนิพันธุ์ (2527:61) กล่าวว่า กลุ่มเพื่อนเป็นสิ่งแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมอย่างเห็นเด่นชัด ทั้งนี้เพราะสังคมในสถาบันการศึกษาจะ มีการรวมตัวหรือจับกลุ่มกันของนักเรียน ลักษณะของกลุ่มเหล่านี้มีผลต่อแรงจูงใจและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอีกด้วย

เมดิสัน (สุธีตา หงสาชาติ.2539 :44-45 ;อ้างอิงจาก Medison.1985) กล่าวว่า สิ่งแวดล้อมในมหาวิทยาลัยมีส่วนทำให้นักศึกษามีบุคลิกภาพเปลี่ยนแปลงไป คือ เนื้อหาวิชาที่เรียน อิทธิพลของเพื่อน วัฒนธรรมของนักศึกษา เช่น การแต่งกาย บุคลิกภาพของอาจารย์ผู้สอน

จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับครูที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่า ความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับครูที่ดี มีความเป็นกันเอง หรือเป็นแบบประชาธิปไตยมีผลต่อการพัฒนาบุคลิกภาพที่ดีของนักเรียน ได้แก่ ด้านความรับผิดชอบ ดังนั้นผู้วิจัยคาดว่า สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครูน่าจะเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการทะเลาะวิวาทของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนชนอมพิทยา อำเภอชนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช

2.3.3.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

2.3.3.2.1 งานวิจัยในต่างประเทศ

เดวิด (David.1971 : 578) พบว่า นักศึกษามีความพร้อมใจในความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนในชั้นมากมีแนวโน้มที่จะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักศึกษาที่มีความพร้อมใจในความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนในชั้นต่ำ สำหรับกลุ่มที่มีบรรยากาศก้าวร้าว มีความซับซ้อนใจและมีการขัดแย้ง สมาชิกจะมีพฤติกรรมไม่พึงปรารถนาทำให้การเรียนการสอนไม่ค่อยได้ผล เดวิด ยังศึกษาผลของความแตกต่างของความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนในชั้นเรียน การปรับตัวและผลสัมฤทธิ์ระหว่างเพื่อนในชั้นเรียนมากและมีการปรับตัวที่ดีจะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักศึกษาที่มีความพึงพอใจในความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนในชั้นเรียนน้อยและมีการปรับตัวไม่ดี

เฮิร์ด (Hurd. 1971 : 3739) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ของตัวแปรต่าง ๆ กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในมหาวิทยาลัยโดยใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาจากมหาวิทยาลัยจอร์เจีย ผลการศึกษาพบว่า การพัฒนาเป็นตัวของตัวเอง ได้รับอิทธิพลมาจากความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนและการมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนจะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในมหาวิทยาลัย

เลย์แมน (Layman. 1975 : 7210) ได้ศึกษาทัศนคติของนักศึกษาใหม่ที่มีต่อสภาพแวดล้อมในมหาวิทยาลัยแห่งรัฐโอกลาโฮมา ผลการศึกษาพบว่า ความเป็นเลิศทางวิชาการและการมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีมีความสัมพันธ์กับนักศึกษาที่ตั้งใจเรียนมากกว่านักศึกษาที่ไม่ตั้งใจเรียน และการจัดสภาพแวดล้อมในมหาวิทยาลัยจะส่งผลต่อบุคลิกภาพของนักศึกษา ทั้งด้านความเป็นเลิศทางวิชาการและความมีระเบียบวินัย

2.3.3.2.2 งานวิจัยในประเทศ

สมบัติ วัจนสาริกุล (2525 : 117) ได้ศึกษาทัศนคติของผู้บริหารอาจารย์ และนักศึกษาที่มีต่อสภาพแวดล้อมและสถาบันการศึกษาเอกชน ทางด้านสภาพแวดล้อม กลุ่มเพื่อน พบว่า นักศึกษาใช้เวลาว่างไม่ถูกต้องอาจเป็นเพราะอิทธิพลของกลุ่มเพื่อนชักจูงไปในแนวทางที่ไม่ถูกต้อง และไม่เกิดประโยชน์แก่นักศึกษา

รัตนา ศิริพาณิชย์ (2530 : 60) ได้ศึกษาปัญหาการปรับตัวของนักศึกษาไทยมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์รังสิต ผลการศึกษาพบว่านักศึกษาชั้นปีที่ 1 มีปัญหาในการปรับตัวด้านการเรียนการสอนมากที่สุด คือมีความรู้สึกว่ามีการแข่งขันในการเรียน และรู้สึกว่าตัวเองไม่อบอุ่นมั่นคง รองลงมาคือ ปัญหาด้านการปรับตัวด้านความสัมพันธ์ระหว่างนักศึกษา กับเพื่อน คือรู้สึกว่าตนเองว่าเหวเมื่อขาดเพื่อน เมื่อไปขอความช่วยเหลือ รู้สึกว่าเพื่อนไม่จริงจังต่อกัน

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ ความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับเพื่อนที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่าสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับเพื่อนที่ดีมีผลทำให้นักเรียนมีการพัฒนาบุคลิกภาพในหลายด้าน ได้แก่ ด้านความรับผิดชอบ ความมั่นคงในตนเอง การเข้าสังคม เป็นต้น ดังนั้นผู้วิจัยคาดว่าสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับเพื่อนน่าจะเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมกระทะเลาะวิวาทของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนชนอมพิทยา อำเภอนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช

3. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียนชนอมพิทยา อำเภอนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช

3.1 ข้อมูลพื้นฐานสถานศึกษา

3.1.1 ประวัติโรงเรียนชนอมวิทยา

โรงเรียนชนอมพิทยาดังขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2524 โดยการรวมโรงเรียนชนอมวิทยาคมกับโรงเรียนชนอมเข้าด้วยกัน

3.1.2 แหล่งเรียนรู้

แหล่งเรียนรู้ ในเขตพื้นที่บริการของโรงเรียน ประกอบด้วยแหล่งเรียนรู้ทั้งด้านวัฒนธรรม และสถานประกอบการค่อนข้างสมบูรณ์ ซึ่งเป็นแหล่งบริการความรู้ให้แก่ นักเรียน ครู อาจารย์ เช่น บริษัท

ผลิตไฟฟ้าขนอม จำกัด, โรงแยกก๊าซธรรมชาติขนอม, ห้องสมุดศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียน และสถาบันราชมงคลศรีวิชัย

3.1.3 ที่ตั้ง

โรงเรียนตั้งอยู่เลขที่ 93 บ้านป่าตาล หมู่ที่ 12 ถนน สาย 4014 นครศรีธรรมราช ไปขนอม ตำบล ขนอม อำเภอ ขนอม จังหวัด นครศรีธรรมราช รหัสไปรษณีย์ 80210 ห่างจากตัวอำเภอ 3 กม.

3.1.4 ขนาดของสถานศึกษา

โรงเรียนขนอมพิทยาคม จัดอยู่ในขนาดของสถานศึกษา ระดับขนาด กลาง มีจำนวน ห้องเรียนทั้งหมด 21 ห้องเรียน มีเนื้อที่ 59 ไร่ 93 ตารางวา

3.1.5 ระดับการศึกษาที่ให้บริการ

โรงเรียนจัดให้บริการการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา เพียงระดับเดียว โดยจัดเป็น

1. ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น
2. ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

3.1.6 ลักษณะชุมชนและสภาพแวดล้อม

สภาพแวดล้อมทางภูมิศาสตร์ ที่ตั้งโรงเรียนขนอมพิทยา สภาพแวดล้อมทางภูมิศาสตร์ทั่วไป สภาพเป็นที่ลุ่มติดกับป่าชายเลน โรงเรียนได้ปรับปรุงจนสามารถใช้พื้นที่ได้ดีเกือบทั้งหมด ยกเว้นสนามกีฬา 400 เมตร ที่ยังต้องปรับปรุง

การเมืองการปกครอง อำเภอขนอมมี 3 ตำบล ประกอบด้วย ตำบลขนอม ตำบลควนทอง และตำบลทองเนียน พื้นที่มีแหล่งท่องเที่ยวตามธรรมชาติ เช่น บริเวณชายหาดอ่าวขนอม ถ้ำเขาวังทอง น้ำตก ฯลฯ มีแหล่งโบราณสถาน เช่น ชุมชนโบราณวัดเจดีย์หลวง พระธาตุปะการัง ฯลฯ

สภาพแวดล้อมทางสังคม โรงเรียนตั้งอยู่ในชุมชนกึ่งสังคม มีประเพณี วัฒนธรรมค่อนข้างจะเป็นเอกลักษณ์ เอกลักษณ์ของอำเภอขนอม คือ ความพร้อมเพรียง ความร่วมมือร่วมใจ จนพูดติดปากว่า “ชาวขนอมพร้อมมูล” นอกจากนี้ยังมีท่าเรือน้ำลึก โรงงานอุตสาหกรรม และชุมชนแออัดแถบท่าเรือ ซึ่งเป็นที่พักอาศัยของแรงงานต่างชาตินานาชาติมาก ถือเป็นชุมชนที่ล่อแหลมต่อการชักนำนักเรียนเข้าสู่แหล่งอบายมุข

สภาพทางเศรษฐกิจและอาชีพ ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตร คือ ทางด้านทิศตะวันตกจะมีอาชีพ การทำสวนยางพารา สวนผลไม้ผสมเช่นสวนเงาะ ทุเรียน สวนมังคุด ลองกอง อยู่ทีเดียวกัน ส่วนทางด้านตะวันออกและด้านทิศเหนือ ซึ่งติดทะเลอ่าวไทยอาชีพส่วนใหญ่ ทำประมง

การค้า บริการ สภาพทางเศรษฐกิจของประชาชนในเขตพื้นที่ของโรงเรียน เป็นเขตพื้นที่ที่ประชาชนมีอาชีพหลากหลาย ทั้งเกษตร ประมง และอุตสาหกรรม ความเป็นอยู่ทั่ว ๆ ไปโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับกลาง ค่อนข้างดี

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาช่วงชั้นที่ 4 ซึ่งกำลังศึกษาอยู่ในโรงเรียนชนอมพิทยา อำเภอชนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช ปีการศึกษา 2549 จำนวน 188 คน เป็นนักเรียนชาย 68 คน และเป็นนักเรียนหญิง 120 คน ซึ่งใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือที่ใช้การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมทะเลาะวิวาทของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนชนอมพิทยา อำเภอชนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช ซึ่งแบ่งออกเป็น 9 ตอนดังนี้

- ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว
- ตอนที่ 2 แบบสอบถามบุคลิกภาพ เก็บตัว-แสดงตัว
- ตอนที่ 3 แบบคัดกรองสุขภาพจิต (Thai GHQ 60)
- ตอนที่ 4 แบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์
- ตอนที่ 5 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง
- ตอนที่ 6 แบบสอบถามลักษณะกายภาพทางการเรียน
- ตอนที่ 7 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู
- ตอนที่ 8 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน
- ตอนที่ 9 แบบสอบถามพฤติกรรมทะเลาะวิวาท

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลตัว

แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว ได้แก่ เพศ อายุ ระดับชั้นที่กำลังศึกษา อาชีพของผู้ปกครอง รายได้ของผู้ปกครอง สถานภาพสมรสของบิดามารดา

ตัวอย่างแบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของนักเรียน เมื่อนักเรียนอ่านข้อความแล้ว โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน () และเติมข้อความลงไปในช่วงว่าง.....ให้ตรงกับความเป็นจริง

1. เพศ () ชาย
() หญิง
2. อายุ.....ปี
3. ระดับชั้นที่กำลังศึกษา.....
4. อาชีพของผู้ปกครอง
() ข้าราชการ พนักงานรัฐวิสาหกิจ () เกษตรกรรม
() ค้าขาย หรือ ธุรกิจส่วนตัว () อื่นๆ.....
5. รายได้ของผู้ปกครองรวมกัน.....บาทต่อเดือน
6. สถานภาพสมรสของบิดามารดา () บิดามารดาอยู่ด้วยกัน
() บิดามารดาแยกกันอยู่
() บิดามารดาถึงแก่กรรม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามบุคลิกภาพ มีขั้นตอนการสร้างดังต่อไปนี้

2.1 ผู้วิจัยศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพแบบเก็บตัว และบุคลิกภาพแบบแสดงตัว แล้วนำมาเป็นแนวทางในการสร้างนิยามศัพท์เฉพาะ

2.2 ผู้วิจัยศึกษาแบบสอบถามบุคลิกภาพแบบเก็บตัว และบุคลิกภาพแบบแสดงตัว ของ วรรณ ขาวนิ่ม (2548 : 129 – 131)

2.3 ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามบุคลิกภาพตามแนวคิดที่ได้จากข้อ 2.1 และข้อ 2.2 เป็นแบบสอบถามประมาณค่า (Rating Scale) ตามแนวคิดของลิเคิร์ท (Likert) มี 5 ระดับ ได้แก่ จริงที่สุด จริง จริงบ้าง จริงน้อย และจริงน้อยที่สุด

ตัวอย่างแบบสอบถามบุคลิกภาพ

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้ประกอบด้วยข้อความที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมในชีวิตประจำวันของนักเรียนให้อ่านข้อความแล้วพิจารณาว่า เป็นจริงตรงกับพฤติกรรมที่ปฏิบัติอยู่มากน้อยเพียงใด แล้วตอบโดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างทางขวามือช่องใดช่องหนึ่ง ใน 5 ช่อง ที่ตรงกับความเป็นจริงของนักเรียนมากที่สุด ซึ่งแบ่งเป็น 5 ระดับ ได้แก่

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับการกระทำของนักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับการกระทำของนักเรียนมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับการกระทำของนักเรียนบ้าง ไม่ตรงบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับการกระทำของนักเรียนน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับการกระทำของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อ	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริงน้อย	จริงน้อย ที่สุด
0	ข้าพเจ้าพร้อมที่จะทำงานร่วมกับคนอื่น					
00	ข้าพเจ้าวิตกกังวลในการพูดคุยกับเพื่อนใหม่					

เกณฑ์การให้คะแนน

ข้อความที่มีความหมายทางบวก
(คะแนน)

จริงที่สุด	5
จริง	4
จริงบ้าง	3
จริงน้อย	2
จริงน้อยที่สุด	1

ข้อความที่มีความหมายทางลบ
(คะแนน)

1
2
3
4
5

เกณฑ์การแปลความหมายบุคลิกภาพ

ใช้เกณฑ์การประเมินค่าความหมายตามแนวคิดของอัชจรา วงษ์วัฒนามงคล (2538 : 9) ในการวิจัยครั้งนี้แปลผลได้ดังนี้

ผู้ที่ได้คะแนน 36-70	หมายถึง	มีบุคลิกภาพแบบแสดงตัว
ผู้ที่ได้คะแนน 14-35	หมายถึง	มีบุคลิกภาพแบบเก็บตัว

ตอนที่ 3 แบบคัดกรองสุขภาพจิต Thai GHQ 60

แบบคัดกรองสุขภาพจิต Thai GHQ 60 ของ เดวิด โกลด์เบิร์ก และพอล วิลเลียมส์
(David Goldberg and Paul Williams) แปลโดย นายแพทย์ธนา นิลชัยโกวิทย์ และคณะ

ตัวอย่างแบบคัดกรองสุขภาพจิต Thai GHQ 60

คำชี้แจง สุขภาพโดยทั่วไปของนักเรียนในระยะ 2 – 3 สัปดาห์ที่ผ่านมา เป็นอย่างไรบ้าง กรุณาตอบคำถามต่อไปนี้ โดยขีดเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง () ที่ใกล้เคียงกับสภาพของนักเรียนในปัจจุบัน หรือในช่วง 2 – 3 สัปดาห์ที่ผ่านมามากที่สุด โดยไม่รวมถึงปัญหาที่นักเรียนเคยมีในอดีต และ กรุณาตอบทุกคำถาม

ในระยะที่ผ่านมา นักเรียน.....

1. รู้สึกสบายและมีสุขภาพดี

() ดีกว่าปกติ () เหมือนปกติ () แย่กว่าปกติ () แย่กว่าปกติมาก

2. รู้สึกต้องการยาบำรุงให้มีกำลังวังชา

() ไม่เลย () ไม่มากกว่าปกติ () ค่อนข้างมากกว่าปกติ () มากกว่าปกติมาก

เกณฑ์การให้คะแนน

ผู้ที่ตอบ 2 ข้อแรก จะได้คะแนน 0 คะแนน

ผู้ที่ตอบ 2 ข้อหลัง จะได้คะแนน 1 คะแนน

เกณฑ์การแปลความหมาย เพื่อแบ่งระดับสุขภาพจิต เป็น 2 ระดับ (ธนา นิลชัยโกวิทย์ และคณะ . 2539) ดังนี้

ผู้ที่ได้คะแนนตั้งแต่ 0 – 11 หมายถึง สุขภาพจิตดี

ผู้ที่ได้คะแนนตั้งแต่ 12 ขึ้นไป หมายถึง สุขภาพจิตบกพร่อง

ตอนที่ 4 แบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์

กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข พ.ศ.2543 เป็นแบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ สำหรับวัยรุ่น (อายุ 12 -17 ปี)

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นแบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ กรุณาตอบคำถามอย่างระมัดระวัง และเลือกตอบคำถามที่ตรงกับตัวนักเรียนมากที่สุดในสถานการณ์นั้น เมื่อนักเรียนอ่านข้อความแล้วโปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องทางขวามือช่องใดช่องหนึ่ง ซึ่งตรงกับความเป็นจริงของนักเรียนมากที่สุด ดังนี้

ไม่จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นไม่ตรงกับความจริงของนักเรียนมากที่สุด
จริงบางครั้ง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงของนักเรียนจริงบางครั้งและไม่จริงบางครั้ง
ค่อนข้างจริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงของนักเรียนมาก
จริงมาก	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความจริงของนักเรียนมากที่สุด

ข้อ	ข้อความ	ไม่จริง	จริง บางครั้ง	ค่อนข้าง จริง	จริงมาก
0	เวลาโกรธหรือไม่สบายใจ ข้าพเจ้ารับรู้ได้ว่า เกิดอะไรขึ้นกับข้าพเจ้า				
00	ข้าพเจ้าสามารถปรึกษาเพื่อนได้ทุกเรื่อง				

เกณฑ์การให้คะแนน

แบ่งเป็น 2 กลุ่ม ในการใช้คะแนน ดังต่อไปนี้

กลุ่มที่ 1 ได้แก่ข้อ 1 4 6 7 10 12 14 15 17 20 22 23 25 28 31 32 34 36 38 39 41 42
43 44 46 48 49 50

แต่ละข้อให้คะแนนดังนี้	ไม่จริง	ให้	1	คะแนน
	จริงบางครั้ง	ให้	2	คะแนน
	ค่อนข้างจริง	ให้	3	คะแนน
	จริงมาก	ให้	4	คะแนน

กลุ่มที่ 2 ได้แก่ข้อ 2 3 5 8 9 11 13 16 18 19 21 24 26 27 29 30 33 35 37 40 45 47
51 52

แต่ละข้อให้คะแนนดังนี้	ไม่จริง	ให้	1	คะแนน
	จริงบางครั้ง	ให้	2	คะแนน
	ค่อนข้างจริง	ให้	3	คะแนน
	จริงมาก	ให้	4	คะแนน

เกณฑ์การแปลความหมาย

ผู้ที่ได้คะแนนตั้งแต่ 138 -170 หมายถึง เป็นผู้ที่มีความฉลาดทางอารมณ์เหมาะสม

ผู้ที่ได้คะแนนตั้งแต่ 0 - 137 หมายถึง เป็นผู้ที่มีความฉลาดทางอารมณ์ไม่เหมาะสม

ตอนที่ 5 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง มีขั้นตอนการสร้างดังนี้

5.1 ผู้วิจัยศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง แล้วนำมาเป็นแนวทางในการสร้างนิยามศัพท์เฉพาะ

5.2 ผู้วิจัยศึกษาแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง ของ พระมหาสุพจน์ สมเพชร (2547 : 108)

5.3 ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง ตามแนวคิดที่ได้จากข้อ 5.1 และ 5.2 เป็นแบบสอบถามประมาณค่า (Rating Scale) ตามแนวคิดของลิเคิร์ต (Likert) มี 5 ระดับ ได้แก่ จริงที่สุด จริง จริงบ้าง จริงน้อย และจริงน้อยที่สุด

ตัวอย่างแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง ให้นักเรียนอ่านข้อความแล้ว โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างทางขวามือช่องใดช่องหนึ่งใน 5 ช่อง ที่ตรงกับความเป็นจริงของนักเรียนมากที่สุด ดังนี้

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนจริงบ้างไม่จริงบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อ	ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด
0	การปฏิบัติตนของ นักเรียนต่อผู้ปกครอง ข้าพเจ้าช่วยเหลืองาน ภายในบ้าน					
00	การปฏิบัติตนของ ผู้ปกครองต่อนักเรียน ผู้ปกครองให้ความอบอุ่น แก่ข้าพเจ้า					

เกณฑ์การให้คะแนน

ข้อความที่มีความหมายทางบวก		ข้อความที่มีความหมายทางลบ	
(คะแนน)		(คะแนน)	
จริงที่สุด	5		1
จริง	4		2
จริงบ้าง	3		3
จริงน้อย	2		4
จริงน้อยที่สุด	1		5

เกณฑ์การแปลความหมาย

ใช้เกณฑ์การประเมินค่าความหมายตามแนวคิดของวิเชียร เกตุสิงห์ (2538 : 9) ในการวิจัยครั้งนี้แปลผลได้ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย	3.67 – 5.00 หมายถึง	มีสัมพันธภาพในครอบครัวดี
คะแนนเฉลี่ย	2.34 – 3.66 หมายถึง	มีสัมพันธภาพในครอบครัวดีพอใช้
คะแนนเฉลี่ย	1.00 – 2.33 หมายถึง	มีสัมพันธภาพในครอบครัวไม่ดี

ตอนที่ 6 แบบสอบถามลักษณะกายภาพทางการเรียน มีขั้นตอนการสร้างดังต่อไปนี้

6.1 ผู้วิจัยศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับลักษณะกายภาพทางการเรียน แล้วนำมาเป็นแนวทางในการสร้างนิยามศัพท์เฉพาะ

6.2 ผู้วิจัยศึกษาแบบสอบถาม ลักษณะกายภาพทางการเรียนของพระมหาสุพจน์ สมเพชร (วรวิธโม) (2547 :110)

6.3 ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามลักษณะกายภาพทางการเรียนตามแนวคิดที่ได้จากข้อ 6.1 และ 6.2 เป็นแบบสอบถามประมาณค่า (Rating Scale) ตามแนวคิดของลิเคิร์ท (Likert) มี 5 ระดับ ได้แก่ จริงที่สุด จริง จริงบ้าง จริงน้อย และจริงน้อยที่สุด

ตัวอย่างแบบสอบถามลักษณะกายภาพทางการเรียน

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านข้อความเกี่ยวกับลักษณะกายภาพทางการเรียน แล้วโปรดทำเครื่องหมาย

✓ ลงในช่องทางขวามือช่องใดช่องหนึ่ง ที่ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุดได้แก่

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของท่านมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของท่านมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของท่านจริงบ้างไม่จริงบ้าง

จริงน้อย หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของท่านน้อย
 จริงน้อยที่สุด หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของท่านน้อยที่สุด

ข้อ	ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด
0	<u>สถานที่เรียน</u> อากาศในห้องเรียน ถ่ายเทดี					
00	<u>สื่ออุปกรณ์การเรียน</u> อุปกรณ์การเรียนการ สอน มีสภาพที่ดีในการ ใช้งาน					

เกณฑ์การให้คะแนน

	ข้อความที่มีความหมายเป็นบวก (คะแนน)	ข้อความที่มีความหมายเป็นลบ (คะแนน)
จริงที่สุด	5	1
จริง	4	2
จริงบ้าง	3	3
จริงน้อย	2	4
จริงน้อยที่สุด	1	5

เกณฑ์การแปลความหมาย

ใช้เกณฑ์การประเมินค่าความหมายตามแนวคิดของวิเชียร เกตุสิงห์ (2538 : 9) ในการวิจัยครั้งนี้แปลผลได้ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย	3.67 – 5.00 หมายถึง	ลักษณะทางกายภาพด้านการเรียนดี
คะแนนเฉลี่ย	2.34 – 3.66 หมายถึง	ลักษณะทางกายภาพด้านการเรียนดีพอใช้
คะแนนเฉลี่ย	1.00 – 2.33 หมายถึง	ลักษณะทางกายภาพด้านการเรียนไม่ดี

ตอนที่ 7 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู มีขั้นตอนการสร้างดังต่อไปนี้

7.1 ผู้วิจัยศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู แล้วนำมาสร้างแบบสอบถาม

7.2 ผู้วิจัยศึกษาแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู ของวรรณ ขาวน้อม (2548 :140 - 141)

7.3 ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู โดยใช้แนวคิดที่ได้จากข้อ 7.1 และ 7.2 เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคิร์ต (Likert) มี 5 ระดับ ดังนี้ จริงที่สุด จริง จริงบ้าง จริงน้อย และจริงน้อยที่สุด

ตัวอย่างแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านข้อความแล้ว โปรดทำเครื่องหมาย ลงในช่องว่างทางขวามือช่องใดช่องหนึ่งใน 5 ช่อง ที่ตรงกับความเป็นจริงของท่านมากที่สุด ได้แก่

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของท่านมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของท่านมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของท่านจริงบ้างไม่จริงบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของท่านน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของท่านน้อยที่สุด

ข้อ	ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด
0	การปฏิบัติตนของ นักเรียนต่อครู ข้าพเจ้าเชื่อฟังคำสั่งสอน ของครู					
00	การปฏิบัติตนของครูต่อ นักเรียน ข้าพเจ้าสามารถปรึกษา ครูได้ทุกเรื่อง					

เกณฑ์การให้คะแนน

	ข้อความที่มีความหมายเป็นบวก (คะแนน)	ข้อความที่มีความหมายเป็นลบ (คะแนน)
จริงที่สุด	5	1
จริง	4	2
จริงบ้าง	3	3
จริงน้อย	2	4
จริงน้อยที่สุด	1	5

เกณฑ์การแปลความหมาย

ใช้เกณฑ์การประเมินค่าความหมายตามแนวคิดของวิเชียร เกตุสิงห์ (2538 : 9) ในการวิจัยครั้งนี้แปลผลได้ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 3.67-5.00 หมายถึง สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครูดี

คะแนนเฉลี่ย 2.34-3.66 หมายถึง สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครูดีพอใช้

คะแนนเฉลี่ย 1.00-2.33 หมายถึง สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครูไม่ดี

ตอนที่ 8 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน มีขั้นตอนการสร้างดังนี้

8.1 ผู้วิจัยศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน แล้วนำมาสร้างแบบสอบถาม

8.2 ผู้วิจัยศึกษาแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน ของ พระมหาสุพจน์ สมเพชร (วชิรโม) (2547 :112)

8.3 ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน โดยใช้แนวคิดที่ได้จากข้อ 8.1 และ 8.2 เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคิร์ท (Likert) มี 5 ระดับ ดังนี้ จริงที่สุด จริง จริงบ้าง จริงน้อย และจริงน้อยที่สุด

ตัวอย่างแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านข้อความแล้วโปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างทางขวามือช่องใดช่องหนึ่งใน 5 ช่องที่ตรงกับความเป็นจริงของนักเรียนมากที่สุด ได้แก่

- จริงที่สุด หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด
- จริง หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมาก
- จริงบ้าง หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนจริงบ้างไม่จริงบ้าง
- จริงน้อย หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อย
- จริงน้อยที่สุด หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อ	ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด
0	ข้าพเจ้าเข้ากับเพื่อนไม่ได้					
00	ข้าพเจ้าสามารถปรึกษาเพื่อนได้ทุกเรื่อง					

เกณฑ์การให้คะแนน

	ข้อความที่มีความหมายเป็นบวก (คะแนน)	ข้อความที่มีความหมายเป็นลบ (คะแนน)
จริงที่สุด	5	1
จริง	4	2
จริงบ้าง	3	3
จริงน้อย	2	4
จริงน้อยที่สุด	1	5

เกณฑ์การแปลความหมาย

ใช้เกณฑ์การประเมินค่าความหมายตามแนวคิดของ(วิเชียร เกตุสิงห์ .2538:9) ในการวิจัยครั้งนี้แปลผลได้ดังนี้

- คะแนนเฉลี่ย 3.67 – 5.00 หมายถึง มีสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนดี
- คะแนนเฉลี่ย 2.34 – 3.66 หมายถึง มีสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนดีพอใช้
- คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 2.33 หมายถึง มีสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนไม่ดี

ตอนที่ 9 แบบสอบถามพฤติกรรมทะเลาะวิวาท มีขั้นตอนการสร้างดังนี้

9.1 ผู้วิจัยศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมทะเลาะวิวาท แล้วนำมาสร้างแบบสอบถาม

9.2 ผู้วิจัยศึกษาแบบสอบถามพฤติกรรมก้าวร้าว ของ สุพัตรา พันธุวร (2546 : 119-12)

9.3 ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามพฤติกรรมทะเลาะวิวาท โดยใช้แนวคิดที่ได้จากข้อ 9.1 และ 9.2 เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคิร์ท (Likert) มี 5 ระดับ ดังนี้ เป็นประจำ บ่อยครั้ง บางครั้ง นาน ๆ ครั้ง น้อยครั้งที่สุด

ตัวอย่างแบบสอบถามพฤติกรรมทะเลาะวิวาท

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านข้อความแล้วพิจารณาข้อตามแต่ละข้อตามความรู้สึกว่านักเรียนมีพฤติกรรมเช่นนั้นในระดับมากหรือน้อยเพียงใด แล้วโปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องทางขวามือช่องใดช่องหนึ่ง ที่ตรงกับความรู้สึกและความคิดที่อยากจะกระทำจริง ๆ มากที่สุด

เป็นประจำ	หมายถึง	ข้อความตรงกับพฤติกรรมที่เกิดขึ้นหรืออาจเกิดขึ้นใน อนาคตของนักเรียนทุกครั้ง
บ่อยครั้ง	หมายถึง	ข้อความกับพฤติกรรมที่เคยเกิดขึ้นหรืออาจเกิดขึ้นใน อนาคตของนักเรียนบ่อยมากแต่ไม่ทุกครั้ง
บางครั้ง	หมายถึง	ข้อความตรงกับพฤติกรรมที่เคยเกิดขึ้นหรืออาจเกิดขึ้นใน อนาคตของนักเรียนบ้าง และบางครั้งก็ไม่ตรงกับพฤติกรรมที่เคยเกิดขึ้นอาจเกิดขึ้นใน อนาคตของนักเรียน
นาน ๆ ครั้ง	หมายถึง	ข้อความตรงกับพฤติกรรมที่เคยเกิดขึ้นหรืออาจเกิดขึ้นใน อนาคตของนักเรียนน้อยครั้งจนเกือบจะไม่เกิดขึ้นเลย
น้อยครั้งที่สุด	หมายถึง	ข้อความตรงกับพฤติกรรมที่เกิดขึ้นหรืออาจเกิดขึ้นใน อนาคตของนักเรียนน้อยครั้งจนเกือบจะไม่เกิดขึ้นเลย

ข้อ	ข้อความ	เป็นประจำ	บ่อยครั้ง	บางครั้ง	นาน ๆ ครั้ง	น้อยครั้งที่สุด
0	หากใครทำให้ข้าพเจ้าโกรธ ข้าพเจ้าจะทำร้ายผู้นั้น					
00	ข้าพเจ้าชอบเอาเรื่องปมด้อยของผู้อื่นมาพูดเป็นเรื่องสนุก					

เกณฑ์การให้คะแนน

	ข้อความที่มีความหมายเป็นบวก (คะแนน)	ข้อความที่มีความหมายเป็นลบ (คะแนน)
เป็นประจำ	1	5
บ่อยครั้ง	2	4
บางครั้ง	3	3
นาน ๆ ครั้ง	4	2
น้อยครั้งที่สุด	5	1

เกณฑ์การแปลความหมาย

ใช้เกณฑ์การประเมินค่าความหมายตามแนวคิดของ (วิเชียร เกตุสิงห์ .2538:9) ในการวิจัยครั้งนี้แปลผลได้ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 3.67 – 5.00 หมายถึง มีพฤติกรรมการทะเลาะวิวาทมาก

คะแนนเฉลี่ย 2.34 – 3.66 หมายถึง มีพฤติกรรมการทะเลาะวิวาทปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 2.33 หมายถึง มีพฤติกรรมการทะเลาะวิวาทน้อย

การหาคุณภาพเครื่องมือ

1.ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ และจุดมุ่งหมายแล้วนำไปหาค่าความเที่ยงตรงเชิงประจักษ์ (Face Validity) โดยนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 คน ได้แก่ อาจารย์ ดร. พาสนา จุลรัตน์ อาจารย์นันทวิทย์ ผ่องมหานาคะ และ อาจารย์ วนิดา จันทรักษ์ ตรวจสอบหาความเหมาะสมทั้งทางด้านเนื้อหา ข้อคำถาม และภาษาที่ใช้ให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปทดลองใช้

2. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิแล้ว นำไปทดลองใช้ (Try out) กับนักเรียนโรงเรียนชนอมพิทยา อำเภอชนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 100 คน ที่มีใช้กลุ่มตัวอย่าง แล้วนำมาตรวจให้คะแนนเพื่อวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อโดยใช้เทคนิค 25% กลุ่มสูง – กลุ่มต่ำ แล้วทดสอบด้วย t – test แล้วเลือกข้อที่มีค่า t ที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มาใช้เป็นแบบสอบถามในการวิจัย

2.1 นำแบบสอบถามที่ทดลองใช้แล้วนำมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดเพื่อหาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (Item Discrimination) โดยใช้เทคนิค 25% กลุ่มสูง – กลุ่มต่ำ แล้วทดสอบด้วย t – test จากนั้นคัดเลือกเฉพาะข้อที่มีค่า t ที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 ขึ้นไป มาใช้เป็นแบบสอบถามในการวิจัย ซึ่งได้ผลดังนี้

2.1.1 แบบสอบถามบุคลิกภาพ เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ จำนวน 14 ข้อ มีค่า t อยู่ระหว่าง 3.744–7.243 มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .8937

2.1.2 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ จำนวน 20 ข้อ มีค่า t อยู่ระหว่าง 2.453 - 11.1 มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .9400

2.1.3 แบบสอบถามลักษณะทางกายภาพด้านการเรียน เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ จำนวน 10 ข้อ มีค่า t อยู่ระหว่าง 2.644 – 8.496 มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .8592

2.1.4 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ จำนวน 19 ข้อ มีค่า t อยู่ระหว่าง 2.155 -7.583 มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .9154

2.1.5 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ จำนวน 10 ข้อ มีค่า t อยู่ระหว่าง 2.291 -12.75 มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .7813

2.1.6 แบบสอบถามพฤติกรรมกการทะเลาะวิวาทเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ จำนวน 24 ข้อ มีค่า t อยู่ระหว่าง 2.677 -17.04 มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .9575

2.2 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่คัดเลือกแล้วในข้อที่ 2.1 มาหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามที่คัดเลือกไว้ เพื่อหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) แล้วนำมาใช้ในการวิจัย ซึ่งได้ผลดังนี้

2.2.1 แบบสอบถามบุคลิกภาพ มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .8937

2.2.2 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .9400

2.2.3 แบบสอบถามลักษณะทางกายภาพด้านการเรียน มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ.8592

2.2.4 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ.9154

2.2.5 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ.7813

2.2.6 แบบสอบถามพฤติกรรมการทะเลาะวิวาท มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .9575

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยนำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อขอความอนุเคราะห์จากผู้อำนวยการโรงเรียนชนอมพิทยา อำเภอชนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช
2. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการทะเลาะวิวาทที่สร้างขึ้นไปเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองที่ โรงเรียนชนอมพิทยา อำเภอชนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช ในระหว่างวันที่ 17 -29 ธันวาคม 2549 จำนวน 300 ฉบับ และได้รับคืนมาครบทุกฉบับ
3. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้มาตรวจสอบความสมบูรณ์ คือ ตอบครบทุกข้อ ปรากฏว่าสมบูรณ์ทุกฉบับ หลังจากนั้นนำแบบสอบถามมาให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด แล้วจึงนำมาวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติเพื่อทดสอบสมมติฐานการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านสิ่งแวดล้อมทางการเรียน กับ พฤติกรรมการทะเลาะวิวาทของนักเรียน
2. วิเคราะห์องค์ประกอบด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านสิ่งแวดล้อมทางการเรียนที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการทะเลาะวิวาทของนักเรียน

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพเครื่องมือ

1.1 หาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อของแบบทดสอบโดยใช้เทคนิค 25 % กลุ่มสูง- กลุ่มต่ำ แล้วทดสอบด้วย t – test

1.2 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ โดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา

(α - Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach)

2. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

2.1 หาค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2.2 สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

2.2.1 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านสิ่งแวดล้อมทางการเรียน กับพฤติกรรมการทะเลาะวิวาทของนักเรียน โดยใช้วิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (The Pearson Product Moment Correlation Coefficient)

2.2.2 วิเคราะห์องค์ประกอบด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านสิ่งแวดล้อมทางการเรียน ที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการทะเลาะวิวาทของนักเรียน โดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Stepwise Multiple Regression Analysis)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์และแปลผลข้อมูล

ในการวิเคราะห์และแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการแปลความหมายดังนี้

N	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ยกลุ่มตัวอย่าง
S.D.	แทน	ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
F	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ในการพิจารณา F – distribution
df	แทน	ระดับขั้นของความเป็นอิสระ (Degree of Freedom)
SS	แทน	ผลรวมของคะแนนเบี่ยงเบนยกกำลังสอง (Sum of Squares)
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยกำลังสองของคะแนนแต่ละค่า (Mean Squares)
r_{xy}	แทน	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่าย
$\hat{Y}$	แทน	ค่าสมการพยากรณ์ที่แทนค่าในรูปคะแนนดิบ
Z	แทน	ค่าสมการพยากรณ์ที่แทนค่าในรูปคะแนนมาตรฐาน
R	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ
R^2	แทน	กำลังสองของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ
b	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ
β	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน
a	แทน	ค่าคงที่ของการพยากรณ์
SE_b	แทน	ความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของสัมประสิทธิ์ตัวพยากรณ์
SE_{est}	แทน	ความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการพยากรณ์
X_1	แทน	นักเรียนเพศชาย
X_2	แทน	นักเรียนเพศหญิง
X_3	แทน	อายุ
X_4	แทน	ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4
X_5	แทน	ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5
X_6	แทน	ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6
X_7	แทน	อาชีพของผู้ปกครอง:ข้าราชการ พนักงานรัฐวิสาหกิจ

X_8	แทน	อาชีพของผู้ปกครอง:เกษตรกรรม
X_9	แทน	อาชีพของผู้ปกครอง:ค้าขาย หรือธุรกิจส่วนตัว
X_{10}	แทน	อาชีพของผู้ปกครอง:รับจ้าง
X_{11}	แทน	สถานภาพสมรสของบิดามารดา:บิดามารดาอยู่ด้วยกัน
X_{12}	แทน	สถานภาพสมรสของบิดามารดา:บิดามารดาแยกกันอยู่
X_{13}	แทน	สถานภาพสมรสของบิดามารดา:บิดามารดาถึงแก่กรรม
X_{14}	แทน	ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว
X_{15}	แทน	บุคลิกภาพ
X_{16}	แทน	สุขภาพจิต
X_1	แทน	ความฉลาดทางอารมณ์
X_{18}	แทน	สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง
X_{19}	แทน	ลักษณะกายภาพทางการเรียน
X_{20}	แทน	สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู
X_{21}	แทน	สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน
Y	แทน	พฤติกรรมการทะเลาะวิวาท

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน โดยการคำนวณหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านสิ่งแวดล้อมทางการเรียนกับพฤติกรรมการทะเลาะวิวาทของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนชนอมพิทยา อำเภอชนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช
3. วิเคราะห์ องค์ประกอบด้านส่วนตัว องค์ประกอบด้านครอบครัว และองค์ประกอบด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนชนอมพิทยาที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการทะเลาะวิวาทของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนชนอมพิทยา อำเภอชนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับดังนี้

ตอนที่ 1 เสนอผลการวิเคราะห์จำนวนและร้อยละ ข้อมูลทั่วไปของนักเรียนในระดับชั้นที่ 4 โรงเรียน จำแนกตามเพศ ระดับชั้น อาชีพของผู้ปกครองและสถานภาพสมรสของบิดามารดา

ตอนที่ 2 เสนอผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานองค์ประกอบด้านส่วนตัว ได้แก่ บุคลิกภาพ สุขภาพจิต ความฉลาดทางอารมณ์ องค์ประกอบด้านครอบครัว ได้แก่ อาชีพของผู้ปกครอง สถานภาพสมรสของบิดามารดา ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง องค์ประกอบด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน ได้แก่ ลักษณะทางกายภาพทางการเรียน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครูและสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน และพฤติกรรมกทะเลาะวิวาทของนักเรียนชั้นที่ 4 โรงเรียนโรงเรียนชนอมพิทยา อำเภอนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช

ตอนที่ 3 เสนอผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว ด้านสิ่งแวดล้อมทางการเรียน ที่มีต่อพฤติกรรมกทะเลาะวิวาท ของนักเรียนชั้นที่ 4 โรงเรียนชนอมพิทยา อำเภอนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช

ตอนที่ 4 เสนอผลการวิเคราะห์เพื่อค้นหาตัวพยากรณ์ที่สามารถพยากรณ์ พฤติกรรมกทะเลาะวิวาท ของนักเรียนชั้นที่ 4 โรงเรียนชนอมพิทยา อำเภอนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช

ตอนที่ 1 เสนอผลการวิเคราะห์จำนวนและร้อยละ ข้อมูลทั่วไปของนักเรียนชั้นที่ 4 โรงเรียนชนอมพิทยา อำเภอนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช จำแนกตามเพศ ระดับชั้น สุขภาพจิต และอาชีพของผู้ปกครอง ดังแสดงในตาราง 2

ตาราง 2 แสดงจำนวนและร้อยละของข้อมูลทั่วไปของนักเรียนในระดับชั้นที่ 4

โรงเรียน ขนอมพิทยาส อําเภอนนอม จังหัดนศรศรรรรราช จําแนกตามเพศ ระดับชั้น

อาชีพของผู้อํการอง และสถานภาพของครอบครัว

ตัวแปร	ระดับของตัวแปร	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ	ชาย	68	36.8
	หญิง	120	63.8
	รวม	188	100.0
ระดับชั้น	มัธยมศึกษาปีที่ 4	54	28.7
	มัธยมศึกษาปีที่ 5	81	43.1
	มัธยมศึกษาปีที่ 6	53	28.2
	รวม	188	100.0
อาชีพของผู้อํการอง	ข้าราชการ พนักงานรัฐวิสาหกิจ	12	6.4
	เกษตรกรรม	30	16.0
	ค้าขาย หรือธุรกิจส่วนตัว	87	46.3
	รับจ้าง	59	31.4
	รวม	188	100.0
สถานภาพสมรสของ บิดามารดา	บิดามารดาอยู่ด้วยกัน	143	76.1
	บิดามารดาแยกกันอยู่	32	17.0
	บิดามารดาถึงแก่กรรม	13	6.9
	รวม	188	100

จากตาราง 2 พบว่า นักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนขนอมพิทยาส อําเภอนนอม จังหัดนศรศรรรรราช ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 188 คน เมื่อจําแนกตามเพศ พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 63.8 รองลงมาเป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 36.8

จําแนกตามระดับชั้น พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 คิดเป็นร้อยละ 43.1 รองลงมา เป็นเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 คิดเป็นร้อยละ 28.7 และเป็นเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 คิดเป็นร้อยละ 28.2

จำแนกตามอาชีพของผู้ปกครอง พบว่า ส่วนใหญ่มีผู้ปกครองประกอบอาชีพ ค้าขาย หรือธุรกิจส่วนตัวคิดเป็นร้อยละ 46.3 รองลงมาเป็นรับจ้าง คิดเป็นร้อยละ 31.4 รองลงมาประกอบอาชีพเกษตรกรรม คิดเป็นร้อยละ 16.0 และข้าราชการพนักงานรัฐวิสาหกิจ คิดเป็นร้อยละ 6.4 และตามลำดับ

จำแนกตามสถานภาพสมรสของผู้ปกครอง พบว่า ส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรสของผู้ปกครอง บิดามารดาอยู่ด้วยกัน คิดเป็นร้อยละ 76.1 รองลงมา มีสถานภาพสมรสของผู้ปกครอง บิดามารดาแยกกันอยู่ คิดเป็นร้อยละ 17.0 และมีสถานภาพสมรสของผู้ปกครอง บิดามารดาถึงแก่กรรม คิดเป็นร้อยละ 6.9 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 เสนอผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานองค์ประกอบด้านส่วนตัว ได้แก่ อายุ รายได้ บุคลิกภาพ สุขภาพจิต ความฉลาดทางอารมณ์ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง องค์ประกอบด้านสิ่งแวดล้อมทางการเรียน ได้แก่ ลักษณะทางกายภาพทางการเรียน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู และสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน และพฤติกรรมกทะเลาะวิวาท ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนชนอมพิทยา อำเภอชนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช ดังแสดงในตาราง 3

ตาราง 3 แสดงค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานองค์ประกอบส่วนตัว ด้านครอบครัว

ด้าน สิ่งแวดล้อมทางการเรียน และพฤติกรรมกทะเลาะวิวาทของนักเรียน ช่วงชั้นที่ 4
โรงเรียนชนอมพิทยา อำเภอชนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช

องค์ประกอบ	$\bar{X}$	S.D.	การแปลผล
อายุ	17.026	.79054	วัยรุ่นตอนปลาย
รายได้	14.179	10306.70391	ต่ำ
บุคลิกภาพ	3.536	.52168	แสดงตัว
สุขภาพจิต	7.5745	9.01987	ดี
ความฉลาดทางอารมณ์	149.9468	16.90354	เหมาะสม
สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง	3.9420	.59234	ดี
ลักษณะการภาพทางการเรียน	3.0484	.62270	ดีพอใช้
สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู	3.4524	.52670	ดี
สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน	3.6798	.75758	ดี
พฤติกรรมกทะเลาะวิวาท	2.3812	.86524	ทะเลาะปานกลาง

จากตาราง 3 พบว่า นักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนชนอมพิทยา อำเภอชนอม จังหวัด นครศรีธรรมราช มีพัฒนาการอยู่ในช่วงวัยรุ่นตอนปลาย มีบุคลิกภาพแบบแสดงตัว มีสุขภาพจิต สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู และ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน อยู่ในระดับดี และมีลักษณะกายภาพทางการเรียน อยู่ในระดับดีพอใช้ มีความลาดทางอารมณ์อยู่ในระดับที่เหมาะสม รายได้ของผู้ปกครอง อยู่ในระดับต่ำ และพฤติกรรมกามทะเลาะวิวาท อยู่ในระดับทะเลาะปานกลาง

ตอนที่ 3 เสนอผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว ด้านสิ่งแวดล้อมทางการเรียน กับพฤติกรรมกามทะเลาะวิวาท ของนักเรียนในช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนชนอมพิทยา อำเภอชนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช ดังแสดงในตาราง 4

ตาราง 4 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว ด้านสิ่งแวดล้อมทางการเรียน กับพฤติกรรมกทะเลาะวิวาท ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4
โรงเรียนเรียนখনอมพิทยา อำเภอขนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช

องค์ประกอบ	X1	X2	X3	X4	X5	X6	X7	X8	X9	X10	X11	X12	X13	X14	X15	X16	X17	X18	X19	X20	X21	Y
X1	1.000	-.942**	.255**	-.160*	-.007	.168**	.120	-.026	.078	-.127	.111	-.046	-.118	.057	.151*	.070	-.085	-.225**	-.089	-.143	-.163*	.117
X2		1.000	-.366**	.270**	.009	-.281**	-.123	.035	-.098	.141	-.162*	.104	.119	-.054	-.166*	.010	.075	.172*	.121	.137	.136	-.063
X3			1.000	-.737**	-.057	.804**	.102	-.125	.077	-.023	.003	-.033	.044	.021	.257**	-.006	-.158	-.144*	-.227**	-.133	-.200**	.130
X4				1.000	-.552**	-.398**	-.070	.076	-.101	.077	-.030	.057	-.034	-.041	-.252**	.108	-.001	-.013	.138	.102	.020	-.012
X5					1.000	-.545**	-.007	-.027	.045	-.033	.010	.006	-.025	.050	.038	-.134	.205	.111	.102	-.050	.164*	-.091
X6						1.000	.078	-.047	.052	-.042	.019	-.064	.062	-.014	.211**	.039	-.225	-.109	-.251**	-.048	-.201**	.113
X7							1.000	-.114	-.232**	-.177*	-.058	-.060	.186*	.114	.179*	.010	.076	-.054	.102	.089	.033	.022
X8								1.000	-.391**	-.295**	.074	-.081	-.004	.103	-.048	.169*	-.100	-.031	.041	.066	.039	-.068
X9									1.000	-.637**	.077	.029	-.172*	.096	.042	-.205**	-.074	-.099	-.011	-.126	-.111	.117
X10										1.000	-.104	.060	.087	-.234**	-.096	.080	.103	.138	-.071	.025	.059	-.076
X11											1.000	-.807**	-.486**	.124	-.043	-.122	-.017	.077	.082	-.003	.001	-.080
X12												1.000	-.123	-.065	-.024	.043	-.032	-.144*	-.161*	-.077	-.055	.081
X13													1.000	-.113	.108	.141	.075	.084	.100	.118	.079	.015
X14														1.000	-.048	-.059	-.011	-.084	.038	-.040	-.074	.088
X15															1.000	-.005	.171*	.083	.036	.048	-.009	.142
X16																1.000	-.316**	-.267**	-.181*	-.083	-.257**	.164*
X17																	1.000	.625**	.144*	.548**	.477**	-.334**
X18																		1.000	.176*	.515**	.601**	-.449**
X19																			1.000	.283**	.276**	-.236**
X20																				1.000	.396**	-.395**
X21																					1.000	-.581**
Y																						1.000

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 4 พบว่า องค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการทะเลาะวิวาทของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนชนอมพิทยา อำเภอชนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มี 1 องค์ประกอบ ได้แก่ สุขภาพจิต (X_{16})

องค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์ทางลบกับพฤติกรรมการทะเลาะวิวาทของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนชนอมพิทยา อำเภอชนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มี 5 องค์ประกอบ ได้แก่ ความฉลาดทางอารมณ์ (X_{17}) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง (X_{18}) ลักษณะกายภาพทางการเรียน (X_{19}) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู (X_{20}) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน (X_{21})

องค์ประกอบที่ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการทะเลาะวิวาทของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนชนอมพิทยา อำเภอชนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช มี 15 องค์ประกอบ ได้แก่ เพศ เพศชาย (X_1) เพศหญิง (X_2) อายุ (X_3) ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 (X_4) ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 (X_5) ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 (X_6) อาชีพของผู้ปกครอง: ข้าราชการพนักงานรัฐวิสาหกิจ (X_7) เกษตรกรรม (X_8) ค้าขาย หรือธุรกิจส่วนตัว (X_9) รับจ้าง (X_{10}) สถานภาพสมรสของบิดามารดา: บิดามารดาอยู่ด้วยกัน (X_{11}) บิดามารดาแยกกันอยู่ (X_{12}) บิดามารดาถึงแก่กรรม (X_{13}) รายได้ของผู้ปกครองรวมกันต่อเดือน (X_{14}) และ บุคลิกภาพ (X_{15})

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์เพื่อค้นหาตัวพยากรณ์ที่สามารถพยากรณ์พฤติกรรมการทะเลาะวิวาทของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนชนอมพิทยา อำเภอชนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยใช้การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Stepwise Multiple Regression Analysis) ดังแสดงในตาราง 5

ตาราง 5 แสดงการวิเคราะห์เพื่อค้นหาตัวพยากรณ์ที่สามารถพยากรณ์พฤติกรรมการทะเลาะวิวาทของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนชนอมพิทยา อำเภอชนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยใช้วิธีการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Stepwise Multiple Regression Analysis)

แหล่งของความแปรปรวน	df	SS	MS	F
Regression	3	54.728	18.243	39.365**
Residual	184	85.269	.463	
total	187	139.996		

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 5 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนพบว่า พบว่าพฤติกรรมการทะเลาะวิวาทของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนชนอมพิทยา อำเภอชนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช มีความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 กับองค์ประกอบ 3 องค์ประกอบ สามารถสร้างสมการพยากรณ์เชิงเส้นตรงได้ จึงได้คำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์สัมพันธ์พหุคูณ ดังแสดงในตาราง 6

ตาราง 6 แสดงผลการวิเคราะห์องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการทะเลาะวิวาทของนักเรียน
ช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนชนอมพิทยา อำเภอชนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช

องค์ประกอบ	b	SEb	β	R	R ²	F
X_{21}	-.569	.072	-.498	.581	.337	94.569**
X_{21}, X_{20}	-.336	.103	-.205	.608	.369	54.162**
X_{21}, X_{20}, X_{15}	.244	.096	.147	.625	.391	39.365**
a = 4.777						
R = .625						
R ² = .391						
SE _{est} = .681						

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 6 พบว่า องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการทะเลาะวิวาทของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนชนอมพิทยา อำเภอชนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มี 3 องค์ประกอบโดยเรียงลำดับจากองค์ประกอบที่มีอิทธิพลมากที่สุดไปหาองค์ประกอบที่มีอิทธิพลน้อยที่สุด ได้แก่ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน (X_{21}) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู(X_{20}) บุคลิกภาพเก็บตัว-แสดงตัว(X_{15}) ซึ่งองค์ประกอบทั้ง 3 ประการ สามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนพฤติกรรมการทะเลาะวิวาทของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนชนอมพิทยา อำเภอชนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช ได้ร้อยละ 39.10 จึงนำค่าสัมประสิทธิ์ของตัวพยากรณ์มาเขียนเป็นสมการได้ดังนี้

สมการพยากรณ์พฤติกรรมการทะเลาะวิวาทของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนชนอมพิทยา อำเภอชนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช ในรูปคะแนนดิบ ได้แก่

$$\hat{Y} = 4.777 - .569 X_{21} - .336 X_{20} + .244 X_{15}$$

สมการพยากรณ์พฤติกรรมการทะเลาะวิวาทของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนชนอมพิทยา อำเภอชนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช ในรูปคะแนนมาตรฐาน ได้แก่

$$Z = -.498 X_{21} - .205 X_{20} + .147 X_{15}$$

บทที่ 5

บทย่อ สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนกับพฤติกรรมทะเลาะวิวาทของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนชนอมพิทยา อำเภอนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช

2. เพื่อศึกษาองค์ประกอบด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมทะเลาะวิวาทของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ในโรงเรียนชนอมพิทยา อำเภอนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช

3. เพื่อสร้างสมการพยากรณ์พฤติกรรมทะเลาะวิวาทของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนชนอมพิทยา อำเภอนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช

สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า

1. องค์ประกอบด้านส่วนตัว องค์ประกอบด้านครอบครัว และองค์ประกอบด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนชนอมพิทยา มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมทะเลาะวิวาทของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนชนอมพิทยา อำเภอนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช

2. องค์ประกอบด้านส่วนตัว องค์ประกอบด้านครอบครัว และองค์ประกอบด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนชนอมพิทยา มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมทะเลาะวิวาทของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนชนอมพิทยา อำเภอนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช

วิธีการดำเนินการวิจัย

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาช่วงชั้นที่ 4 ซึ่งกำลังศึกษาอยู่ในโรงเรียนชนอมพิทยา อำเภอนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช ปีการศึกษา พ.ศ. 2549 จำนวน 188 คน เป็นนักเรียนชาย 68 คน และเป็นนักเรียนหญิง 120 คน ซึ่งใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมกรรมการทะเลาะวิวาท ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนชนอมพิทยา อำเภอชนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช ซึ่งแบ่งออกเป็น 9 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว ได้แก่ เพศ อายุ ระดับชั้นที่กำลังศึกษา อาชีพของผู้ปกครอง สถานภาพสมรสของบิดามารดา และรายได้ของผู้ปกครอง

ตอนที่ 2 แบบสอบถามบุคลิกภาพ เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ จำนวน 14 ข้อ มีค่า t อยู่ระหว่าง 3.744–7.243 มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .8937

ตอนที่ 3 แบบคัดกรองสุขภาพจิต Thai GHQ 60

ตอนที่ 4 แบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์

ตอนที่ 5 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ จำนวน 20 ข้อ มีค่า t อยู่ระหว่าง 2.453 - 11.1 มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .9400

ตอนที่ 6 แบบสอบถามลักษณะกายภาพทางการเรียน เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ จำนวน 10 ข้อ มีค่า t อยู่ระหว่าง 2.644 - 8.496 มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .8592

ตอนที่ 7 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ จำนวน 19 ข้อ มีค่า t อยู่ระหว่าง 2.155 - 7.583 มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .9154

ตอนที่ 8 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ จำนวน 10 ข้อ มีค่า t อยู่ระหว่าง 2.291 - 12.75 มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .7813

ตอนที่ 9 แบบสอบถามพฤติกรรมกรรมการทะเลาะวิวาทเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ จำนวน 24 ข้อ มีค่า t อยู่ระหว่าง 2.677 - 17. มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .9575

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อนำมาวิเคราะห์ ผู้วิจัยดำเนินการเป็นขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยนำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ไปขออนุญาตผู้อำนวยการโรงเรียนโรงเรียนชนอมพิทยา อำเภอชนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช เพื่อขออนุญาตและขอความอนุเคราะห์ ในการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง
2. ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อไปขออนุญาตจากนายแพทย์ธนา นิลชัยโกวิทย์ ในการขอใช้แบบคัดกรองสุขภาพจิต Thai GHQ 60.
3. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามพฤติกรรมการทะเลาะวิวาท ไปเก็บรวบรวมข้อมูลของนักเรียนในระดับช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนชนอมพิทยา อำเภอชนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช ด้วยตนเอง ในระหว่างวันที่ 17 - 29 ธันวาคม 2549 จำนวน 188 ฉบับ ได้รับคืนมาครบทุกฉบับ
4. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่นักเรียนตอบมาคัดเลือกเฉพาะแบบสอบถามที่สมบูรณ์ คือ ตอบคำถามครบทุกข้อ ปรากฏว่าสมบูรณ์ทุกฉบับ จากนั้นจึงนำมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด และนำข้อมูลมาวิเคราะห์ทางสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปโดยหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านสิ่งแวดล้อมทางการเรียน กับพฤติกรรมการทะเลาะวิวาท ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนชนอมพิทยา อำเภอชนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (The Pearson Product Moment Correlation Coefficient)
3. วิเคราะห์องค์ประกอบด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านสิ่งแวดล้อมด้านการเรียน ที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการทะเลาะวิวาทของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนชนอมพิทยาอำเภอชนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Stepwise Multiple Regression Analysis)

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. องค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการทะเลาะวิวาทของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนชนอมพิทยา อำเภอชนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มี 1 องค์ประกอบ ได้แก่ สุขภาพจิต (X_{16})

2. องค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์ทางลบกับพฤติกรรมการทะเลาะวิวาทของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนชนอมพิทยา อำเภอชนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มี 5 องค์ประกอบ ได้แก่ ความฉลาดทางอารมณ์ (X_{17}) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง (X_{18}) ลักษณะกายภาพทางการเรียน (X_{19}) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู (X_{20}) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน (X_{21})

3. องค์ประกอบที่ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการทะเลาะวิวาทของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนชนอมพิทยา อำเภอชนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช มี 15 องค์ประกอบ ได้แก่ เพศชาย (X_1) เพศหญิง (X_2) อายุ (X_3) ระดับชั้น : มัธยมศึกษาปีที่ 4 (X_4) ระดับชั้น : มัธยมศึกษาปีที่ 5 (X_5) ระดับชั้น : มัธยมศึกษาปีที่ 6 (X_6) อาชีพของผู้ปกครอง : ข้าราชการพนักงานรัฐวิสาหกิจ (X_7) อาชีพของผู้ปกครอง : เกษตรกรรม (X_8) อาชีพของผู้ปกครอง : ค้าขาย หรือธุรกิจส่วนตัว (X_9) อาชีพของผู้ปกครอง : รับจ้าง (X_{10}) สถานภาพสมรสของบิดามารดา: บิดามารดาอยู่ด้วยกัน (X_{11}) สถานภาพสมรสของบิดามารดา: บิดามารดาแยกกันอยู่ (X_{12}) บิดามารดาถึงแก่กรรม (X_{13}) ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว (X_{14}) และ บุคลิกภาพ (X_{15})

4. องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการทะเลาะวิวาทของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนชนอมพิทยา อำเภอชนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มี 3 องค์ประกอบโดยเรียงลำดับจากองค์ประกอบที่มีอิทธิพลมากที่สุดไปหาองค์ประกอบที่มีอิทธิพลน้อยที่สุด ได้แก่ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน (X_{21}) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู (X_{20}) และบุคลิกภาพ (X_{15}) ซึ่งองค์ประกอบทั้ง 3 องค์ประกอบสามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนพฤติกรรมการทะเลาะวิวาทของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนชนอมพิทยา อำเภอชนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช ได้ร้อยละ 39.10 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.1

5. สมการพยากรณ์พฤติกรรมการทะเลาะวิวาทของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนชนอมพิทยา อำเภอชนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช มีดังนี้

5.1 สมการพยากรณ์พฤติกรรมการทะเลาะวิวาทของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนชนอมพิทยา อำเภอชนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช ในรูปคะแนนดิบ ได้แก่

$$\hat{Y} = 4.777 - .569 X_{21} - .336 X_{20} + .244 X_{15}$$

5.2 สมการพยากรณ์พฤติกรรมการทะเลาะวิวาทของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียน
ชนอมพิทยา อำเภอนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช ในรูปคะแนนมาตรฐาน ได้แก่

$$Z = -.498 X_{21} -.205 X_{20} + .147 X_{15}$$

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการศึกษครั้งนี้ อภิปรายผลได้ดังนี้

1. องค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการทะเลาะวิวาทของนักเรียน
ช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนชนอมพิทยา อำเภอนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่
ระดับ .05 มี 1 องค์ประกอบ ได้แก่ สุขภาพจิต (X_{16}) อภิปรายผลได้ดังนี้

สุขภาพจิต (X_{16}) มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการทะเลาะวิวาทของนักเรียน
ช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนชนอมพิทยา อำเภอนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่
ระดับ .05 แสดงว่า นักเรียนที่มีสุขภาพจิตดี(คะแนนน้อย) มีพฤติกรรมการทะเลาะวิวาทน้อย
(คะแนนมาก) ทั้งนี้เพราะ นักเรียนที่มีสุขภาพจิตดี จะมีร่างกายที่สมบูรณ์แข็งแรง ร่างกาย
แข็งแรง ปฏิบัติตนได้
อย่างถูกต้องตามกาลเทศะ สามารถแก้ปัญหา สามารถปรับตัวและปรับจิตใจได้อย่างเหมาะสมกับ
สังคม และสภาพแวดล้อมที่เป็นจริง ยอมรับผลที่เกิดขึ้นสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างมีความสุข ดังที่
วีระ ไชยศรีสุข (2533: 58) กล่าวว่านักเรียนที่มีสุขภาพจิตดีว่า คือ นักเรียนที่มีร่างกายสมบูรณ์
แข็งแรง มีอารมณ์สดชื่นแจ่มใส ร่างกายตามสมควรแก่วัย มีความสามารถในการตัดสินใจ ความสามารถ
ในการแก้ปัญหา กล้าพูด กล้าซักถาม กล้าแสดงออกด้วยความกระตือรือร้น ชอบเข้าร่วมกิจกรรมโดย
ไม่เคอะเขิน ชอบเล่นกับเพื่อน ๆ อย่างสนุกสนาน ไม่รังเกียจเพื่อน แสดงออกกับเพื่อนด้วยความมั่นใจ
รู้จักให้อภัย ไม่เป็นเด็กที่พูดโกหก หรือพูดโอ้อวด เวลาทำงานก็ทำด้วยความตั้งใจ ผลการเรียนรู้แสดง
ความก้าวหน้าขึ้นเรื่อย ๆ ไปโรงเรียนสม่ำเสมอ ซึ่งสอดคล้องกับสุชา จันทน์เฒ และสุรางค์ จันทน์เฒ
(2529 : 223) กล่าวว่าสุขภาพทางร่างกายและสุขภาพจิตของคนที่มีความสัมพันธ์กันมาก มักจะพบว่า
เด็กที่มีโรคประจำตัวบางอย่าง หรือมีความบกพร่องทางร่างกาย จะได้รับความลำบากในการปรับตัว มี
อารมณ์หงุดหงิด ไม่สามารถเข้ากับเพื่อนได้ ในขณะเดียวกันเด็กที่มีสุขภาพจิตไม่ดี ก็มักจะมีผลทำให้
สุขภาพกายทรุดโทรมลง และอาการเจ็บป่วยลุกลามมากยิ่งขึ้น

2. องค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์ทางลบกับพฤติกรรมการทะเลาะวิวาทของนักเรียนช่วง
ชั้นที่ 4 โรงเรียนชนอมพิทยา อำเภอนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ
.01 มี 5 องค์ประกอบ ได้แก่ ความฉลาดทางอารมณ์ (X_{17}) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับ
ผู้ปกครอง (X_{18}) ลักษณะกายภาพทางการเรียน (X_{19}) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู (X_{20})
และสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน (X_{21}) อภิปรายผลได้ดังนี้

2.1 ความฉลาดทางอารมณ์ (X_{17}) มีความสัมพันธ์ทางลบกับพฤติกรรมการทะเลาะวิวาทของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนชนอมพิทยา อำเภอชนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า นักเรียนที่มีความฉลาดทางอารมณ์เหมาะสม มีพฤติกรรมทะเลาะวิวาทน้อย ทั้งนี้เพราะ ความฉลาดทางอารมณ์ ช่วยให้คนมองโลกในแง่ดี มีความสุข สามารถควบคุมตนเองและแสดงออกได้อย่างเหมาะสม มีสติที่สามารถรับรู้ว่าจะทำอะไรอยู่ สามารถอดทนอดกลั้นต่อสภาพต่างๆ ที่เกิดขึ้น ดังที่ สุรพงษ์ อัมพวัน (2542: 1) กล่าวว่าความฉลาดทางอารมณ์หมายถึง ความสามารถในการควบคุมอารมณ์ และพัฒนาอารมณ์ ให้เป็นปกติสุขได้ไม่ว่าเหตุการณ์รอบข้างจะเป็นอย่างไร ความฉลาดทางอารมณ์ เป็นสิ่งที่เพิ่มพูนได้จากการอบรมเลี้ยงดู การฝึกฝนทุกช่วงชีวิต คนที่มีความฉลาดทางอารมณ์ไม่ดี จะไม่เข้าใจตนเอง ไม่เข้าใจคนอื่น ไม่ยอมรับความจริง เอาแต่ใจตนเอง ไม่สามารถแก้ไขความขัดแย้งในใจตนเองได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของเทอดศักดิ์ เดชคง (2542 : 59 -60) ได้ศึกษาระดับความฉลาดทางอารมณ์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 4 ในกรุงเทพมหานคร จำนวนมากกว่า 200 คน วัด 3 ส่วน โดยส่วนที่ 1 และส่วนที่ 2 เป็นการประเมินโดยให้เด็กทำเอง ส่วนที่ 3 เป็นการประเมินโดยครูประจำชั้น พบว่าเด็กห้องเก่งมีความฉลาดทางอารมณ์ต่ำกว่าเด็กห้องธรรมดา เด็กห้องเก่งมักมีระดับความสุขต่ำกว่าเด็กห้องธรรมดา เด็กห้องเก่งมีแนวโน้มที่จะมองตนเองว่ามีความสามารถทางอารมณ์ (ความพึงพอใจ ความคิดแง่บวก ความรับผิดชอบ น้ำใจ เป็นต้น)และครูมีแนวโน้มที่จะให้คะแนนความสุขและการเป็นคนเก่งคนดีแก่เด็กห้องเก่งมากกว่าเด็กห้องธรรมดาอย่างเห็นได้ชัด

2.2 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง (X_{18}) มีความสัมพันธ์ทางลบกับพฤติกรรมการทะเลาะวิวาทของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนชนอมพิทยา อำเภอชนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า นักเรียนที่มีสัมพันธภาพกับผู้ปกครองดี มีพฤติกรรมทะเลาะวิวาทน้อย ทั้งนี้เพราะ การที่นักเรียนมีสัมพันธภาพที่ดีในครอบครัวเกิดจากการที่บุคคลในครอบครัว ให้ความรักความห่วงใย ความเข้าใจซึ่งกันและกัน เมื่อประสบปัญหา ก็หันหน้าเข้าปรึกษากัน บิดามารดา เป็นบุคคลสำคัญที่เด็กรักและเคารพเชื่อฟัง ดังนั้น ถ้าบิดามารดาใช้เวลาในการอบรมขัดเกลานิษัยเด็ก ให้ความรักความอบอุ่น คอยดูแลและให้ความช่วยเหลือ เด็กก็จะประพฤติตนในทางที่ดี ดังที่ มีด (Kando 1971 : 178; citing Mead 19.....) กล่าวว่า จากการปฏิสัมพันธ์ เด็กจะเกิดการเรียนรู้ที่จะสวมบทบาทของบุคคลที่อยู่ใกล้ชิดเริ่มด้วยการสวมบทบาทของบิดา มารดา โดยเด็กจะยอมเอาเอกลักษณ์ของบิดามารดาเยื่อถือเป็นโลกของตนเอง ขณะเดียวกันก็จะเรียนรู้บทบาทของตัวเองด้วยการสวมบทบาทที่บิดามารดากำหนดให้ บิดามารดา จึงเป็นบุคคลที่ฝึกให้เด็กรู้จักประพฤติและปฏิบัติเหมาะสมกับบทบาทของตัวเองในสังคม ดังนั้น ถ้านักเรียนที่มีสัมพันธภาพกับผู้ปกครองดี นักเรียนก็จะมีพฤติกรรมทะเลาะวิวาทน้อย

2.3 ลักษณะกายภาพทางการเรียน(X_{19}) มีความสัมพันธ์ทางลบกับพฤติกรรมกรรมการทะเลาะวิวาทของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนชนอมพิทยา อำเภอชนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า ลักษณะกายภาพทางการเรียนดี นักเรียนมีพฤติกรรมทะเลาะวิวาทน้อย ทั้งนี้เพราะ อาคารสถานที่ รวมทั้งตัวอาคาร สื่ออุปกรณ์การเรียน สนาม ตลอดจนสิ่งก่อสร้างต่างๆ ทางโรงเรียนจะต้อง ดูแล บำรุงรักษา ให้สามารถอยู่ในสภาพที่ดีใช้งานได้ อยู่เสมอ นอกจากนี้ ยังต้องรักษาความสะอาด ตกแต่งสร้างบรรยากาศที่ดี มีสื่ออุปกรณ์ที่ทันสมัย ห้องเรียนมีอากาศถ่ายเท มีแสงสว่างเพียงพอ ทำให้จิตใจและอารมณ์ของนักเรียน สดชื่นพร้อมที่จะเรียนรู้ เป็นการสร้างบรรยากาศที่ดีในการเรียนรู้อย่างหนึ่ง จึงส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ที่ดี ดังที่ ลอเรนซ์ (Lowrence.1976:418) กล่าวว่า บรรยากาศในการเรียนการสอน เป็นสภาพแวดล้อมทางจิตวิทยาที่ส่งผลต่อสภาพจิต อารมณ์ความรู้สึกที่จะทำให้ผู้เรียนสนใจในการเรียน ดังนั้น จึงสรุปได้ว่าโรงเรียนที่มีลักษณะทางกายภาพในระดับที่ดีมีส่วนที่จะทำให้เด็กนักเรียนมีพฤติกรรมกรรมการทะเลาะวิวาทน้อยลงด้วย

2.4 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู(X_{20}) มีความสัมพันธ์ทางลบกับพฤติกรรมกรรมการทะเลาะวิวาทของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนชนอมพิทยา อำเภอชนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า นักเรียนที่มีสัมพันธภาพกับครูดี มีพฤติกรรมกรรมการทะเลาะวิวาทน้อย ทั้งนี้เพราะ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครูดี ช่วยส่งเสริมให้บรรยากาศการเรียนการสอนดีขึ้น ทำให้มีความเข้าใจซึ่งกันและกัน ครูสามารถเข้าใจปัญหาและสภาพแวดล้อมของนักเรียนดีขึ้น มีผลให้เกิดความเห็นใจ ความห่วงใย และความผูกพันอันแน่นแฟ้น ดังที่ พรชูลี อาชวบำรุง (2525 : 232) ได้กล่าวว่า สถานการณ์ที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอนที่ดีนั้น ต้องมีความสัมพันธ์อันดีระหว่างครูกับนักเรียนเป็นสำคัญ ซึ่งสอดคล้องกับ ประดิษฐ์ (2523 : 123 - 137) ได้กล่าวว่าความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนที่ดีมีองค์ประกอบที่ช่วยส่งเสริมหลายประการ คือ บุคลิกภาพที่ดีบางประการของครูมีผลต่อความสัมพันธ์ที่ดีกับนักเรียนในชั้นเรียน ได้แก่ สีหน้า ท่าทาง น้ำเสียง การใช้คำพูด การมีอารมณ์ขัน การใช้บทบาทในฐานะผู้นำของครู พฤติกรรมของครูที่แสดงออกตามทัศนคติและความคาดหวังบางประการที่ครูมีอยู่ กล่าวคือถ้าครูมีทัศนคติที่ดีต่อการสอน มีทัศนคติที่ดีต่อนักเรียนและเป็นคนมองโลกในแง่ดี ย่อมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับนักเรียนได้มากกว่าครูที่มีทัศนคติที่ไม่ดีต่อเรื่องดังกล่าว และการที่ครูให้การเสริมแรงที่เหมาะสมกับนักเรียนจะก่อให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูกับนักเรียน การเสริมแรงที่ทำอย่างจริงจังเหมาะสมกับสภาพการณ์ไม่จำเป็นต้องให้การเสริมแรงเฉพาะพฤติกรรมที่ดีขึ้นกว่าเดิมเท่านั้น โดยเฉพาะนักเรียนที่เรียนอ่อนหรือพฤติกรรมมีปัญหา เป็นต้น นอกจากนี้ ประดิษฐ์ อุปรนัย ยังได้อธิบายถึงความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูกับนักเรียนว่าเกิดขึ้นโดยครูเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถาม ตอบคำถามและ

เข้าร่วมกิจกรรมการเรียนการสอน บรรยายภาคในชั้นเรียนจะมีความน่าสนใจ น่าสนุก อยากรู้ อยากเห็น และกระตือรือร้น เพราะนักเรียนมีโอกาสเคลื่อนไหวมีโอกาสได้ใช้ความคิดของตนเองและมีโอกาสที่จะแสดงความสามารถได้อย่างเต็มที่ นักเรียนเองก็มองครูเป็นมิตร เกิดความเป็นกันเอง สอดคล้องกับงานวิจัยของ ยี (Yee.1971:41-42) ได้ศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนมีอิทธิพลต่อการประสบความสำเร็จอย่างไร ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมที่แสดงความจงเกลียดจงชังของครูต่อเด็กทำให้เด็กเป็นคนเฉยเมย ถอยหนี เจื้อยซาต่อการแก้ปัญหา เป็นปฏิปักษ์กับคนอื่น ก้าวร้าว และปรับตัวไม่ได้

2.5 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน (X_{21}) มีความสัมพันธ์ทางลบกับพฤติกรรมการทะเลาะวิวาทของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนชนอมพิทยา อำเภอชนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า นักเรียนที่มีสัมพันธภาพกับเพื่อนดี มีพฤติกรรมการทะเลาะวิวาทน้อย ทั้งนี้เพราะ การที่นักเรียนมีสัมพันธภาพที่ดีกับเพื่อนทำให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ด้วยการช่วยเหลือพึ่งพาส่งกันและกัน การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน การห่วงใยใกล้ชิดสนิทสนมซึ่งกันและกัน การทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกันในกลุ่มเพื่อนเพื่อให้เกิดความสำเร็จ ทำให้นักเรียนและเพื่อนมีการอนุเคราะห์ช่วยเหลือกัน เมื่อมีปัญหา ก็ปรึกษา หาทางแก้ไข ทำให้มีพฤติกรรมการทะเลาะวิวาทต่ำ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เดวิด (David.1971 : 578) ที่ศึกษาเรื่องสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษากับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษามีความพร้อมใจในความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนในชั้นมากมีแนวโน้มที่จะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักศึกษที่มีความพร้อมใจในความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนในชั้นต่ำ สำหรับกลุ่มที่มีบรรยากาศก้าวร้าว มีความคับข้องใจและมีการขัดแย้ง สมาชิกจะมีพฤติกรรมไม่พึงปรารถนา ทำให้การเรียนการสอนไม่ค่อยได้ผล เดวิด ยังศึกษาผลของความแตกต่างของความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนในชั้นเรียน การปรับตัวและผลสัมฤทธิ์ระหว่างเพื่อนในชั้นเรียนมากและมีการปรับตัวที่ดีจะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักศึกษที่มีความพึงพอใจในความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนในชั้นเรียนน้อยและมีการปรับตัวไม่ดี

3. องค์ประกอบที่ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการทะเลาะวิวาทของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนชนอมพิทยา อำเภอชนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช มี 15 องค์ประกอบ ได้แก่ เพศชาย (X_1) เพศหญิง (X_2) อายุ (X_3) ระดับชั้น : มัธยมศึกษาปีที่ 4 (X_4) ระดับชั้น : มัธยมศึกษาปีที่ 5 (X_5) ระดับชั้น : มัธยมศึกษาปีที่ 6 (X_6) อาชีพของผู้ปกครอง : ข้าราชการพนักงานรัฐวิสาหกิจ (X_7) อาชีพของผู้ปกครอง : เกษตรกรรม (X_8) อาชีพของผู้ปกครอง : ค้าขาย หรือธุรกิจส่วนตัว (X_9) อาชีพของผู้ปกครอง : รับจ้าง (X_{10}) สถานภาพสมรสของบิดามารดา: บิดามารดาอยู่ด้วยกัน (X_{11}) สถานภาพสมรสของบิดามารดา: บิดามารดาแยกกันอยู่ (X_{12}) สถานภาพสมรสของบิดามารดา: บิดามารดาถึงแก่กรรม (X_{13}) ฐานะทางเศรษฐกิจในครอบครัว (X_{14}) และ บุคลิกภาพ (X_{15}) อภิปรายผลได้ดังนี้

3.1 เพศชาย (X_1) ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการทะเลาะวิวาทของนักเรียนช่วง
ชั้นที่ 4 โรงเรียนชนอมพิทยา อำเภอชนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช แสดงว่า นักเรียนชายบางคน มี
พฤติกรรมการทะเลาะวิวาทมาก ทั้งนี้เพราะจากวัฒนธรรมที่สืบทอดกันมาสอนให้เพศชายต้องเข้มแข็ง
และมีความหนักแน่น อ่อนแอไม่ได้ เป็นเพศที่กล้าคิดกล้าทำ โดดเินและชอบความท้าทาย เมื่อ
นักเรียนมีปัญหา หรือไม่สนใจในการเรียน ก็จะทำให้นักเรียนชายบางคน ไม่ตั้งใจเรียน ไม่มีสมาธิใน
การเรียน ไม่สามารถควบคุมตนเองได้เมื่อมีสิ่งรบกวนมากระทบ ทำให้นักเรียนชายบางคนแก้ปัญหาโดย
การใช้ร่างกายหรือกำลังอาวุธเข้าทำร้ายร่างกาย หรือใช้ถ้อยคำที่ทำให้ผู้อื่นได้รับความเจ็บปวดทางใจ
การพูดหยาบคาย พูดล้อเลียน ลักษณะดังกล่าวจึงทำให้นักเรียนชายบางคนมีพฤติกรรมการทะเลาะ
วิวาทมาก

นักเรียนชายบางคน มีพฤติกรรมการทะเลาะวิวาทย่อย ทั้งนี้เพราะ นักเรียน
ชายบางคน ได้รับการอบรมเลี้ยงดู ได้รับความรักความอบอุ่นจากผู้ปกครอง มีแบบอย่างที่ดีในการ
ประพฤติตน นักเรียนจึงตั้งใจเรียนมีสมาธิในการเรียน สามารถควบคุมตนเองได้เมื่อมีสิ่งรบกวนมากระทบ
จึงทำให้นักเรียนชายบางคนมีพฤติกรรมการทะเลาะวิวาทย่อย

3.2 เพศหญิง (X_2) ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการทะเลาะวิวาทของนักเรียน
ช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนชนอมพิทยา อำเภอชนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช แสดงว่า นักเรียนหญิงบางคน
มีพฤติกรรมการทะเลาะวิวาทมาก ทั้งนี้เพราะ นักเรียนหญิงบางคน มีอารมณ์รุนแรง ต้องการเป็นที่
ยอมรับ ต้องการเป็นผู้นำของกลุ่ม ก้าวร้าว มองโลกในแง่ร้าย ไม่มีเหตุผล ขาดการอบรมเลี้ยงดู
ไม่ได้รับการดูแลเอาใจใส่จากผู้ปกครอง พ่อแม่ผู้ปกครองทะเลาะวิวาทกันให้นักเรียนเห็นบ่อยๆ จาก
ลักษณะและเหตุการณ์ดังกล่าวจึงทำให้นักเรียนหญิงบางคนมีพฤติกรรมการทะเลาะวิวาทมาก

นักเรียนหญิงบางคน มีพฤติกรรมการทะเลาะวิวาทย่อย ทั้งนี้เพราะ นักเรียน
หญิงบางคนมองโลกในแง่ดี มีเหตุผล มีมนุษยสัมพันธ์ดี มีวินัยไม่ก้าวร้าว มีสุขภาพจิตดี รู้จักการ
แก้ปัญหาที่ถูกต้อง มีความรับผิดชอบ พึ่งพอใจในชีวิต ได้รับการดูแลเอาใจใส่จากผู้ปกครอง จึงทำให้
นักเรียนหญิงบางคนมีพฤติกรรมการทะเลาะวิวาทย่อย

3.3 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ,5, 6 ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการทะเลาะ
วิวาทของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนชนอมพิทยา อำเภอชนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช แสดงว่า
นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา 4 ,5, 6 บางคนมีพฤติกรรมการทะเลาะวิวาทมาก และนักเรียนระดับชั้น
มัธยมศึกษา 4 ,5, 6 บางคนมีพฤติกรรมการทะเลาะวิวาทย่อย อภิปรายผลได้ดังนี้ นักเรียนชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 4 (X_4) บางคนมีพฤติกรรมการทะเลาะวิวาทมาก ทั้งนี้เพราะ นักเรียนชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 4 บางคน ย้ายมาจากโรงเรียนอื่นจึงยังไม่สามารถปรับตัวเข้ากับโรงเรียนใหม่เพื่อน
ใหม่ได้ มีอารมณ์รุนแรง ต้องการเป็นที่ยอมรับ ต้องการเป็นผู้นำของกลุ่ม ก้าวร้าว มองโลกในแง่

ร้าย ไม่มีเหตุผล ไม่ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ขาดการอบรมเลี้ยงดู ไม่ได้รับการดูแลเอาใจใส่จากผู้ปกครอง จึงทำให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 บางคนมีพฤติกรรมการทะเลาะวิวาทมาก

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 (X_4) บางคนมีพฤติกรรมการทะเลาะวิวาทน้อย ทั้งนี้เพราะ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 บางคนมองโลกในแง่ดี มีเหตุผล มีมนุษยสัมพันธ์ดี สามารถปรับตัวได้ดี ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ได้รับการดูแลเอาใจใส่จากผู้ปกครอง จึงทำให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 บางคนมีพฤติกรรมการทะเลาะวิวาทน้อย

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 (X_5) บางคนมีพฤติกรรมการทะเลาะวิวาทมาก ทั้งนี้เพราะ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 บางคนเบื่อหน่ายการเรียน รู้จักเพื่อนเยอะมากขึ้นรักสนุก ต้องการความท้าทายจึงอาจจะชวนกันหนีเรียนบ้าง ไม่สนใจการเรียน รังแกรุ่นน้องบ้าง มีอารมณ์รุนแรง ต้องการเป็นที่ยอมรับ ต้องการเป็นผู้นำของกลุ่ม ก้าวร้าว มองโลกในแง่ร้าย ไม่มีเหตุผล ไม่ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ขาดการอบรมเลี้ยงดูไม่ได้รับการดูแลเอาใจใส่จากผู้ปกครอง จึงทำให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 บางคนมีพฤติกรรมการทะเลาะวิวาทมาก

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 (X_5) บางคนมีพฤติกรรมการทะเลาะวิวาทน้อย ทั้งนี้เพราะ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 บางคนสนใจในการเรียนตั้งใจเรียน มองโลกในแง่ดี มีเหตุผล มีมนุษยสัมพันธ์ ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ได้รับการดูแลเอาใจใส่จากผู้ปกครอง

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 (X_6) บางคนมีพฤติกรรมการทะเลาะวิวาทมาก ทั้งนี้เพราะ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 บางคน ต้องการเป็นที่ยอมรับ ต้องการเป็นผู้นำของกลุ่ม ถือว่าตัวเองเป็นรุ่นพี่มีอำนาจที่ใหญ่ที่สุด ทุกคนต้องเชื่อฟังจึงใช้อำนาจในทางที่ผิดในการประพฤติปฏิบัติตนกับรุ่นน้องหรือเพื่อนๆ มีอารมณ์รุนแรง ก้าวร้าว มองโลกในแง่ร้าย ไม่มีเหตุผล ไม่ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ขาดการอบรมเลี้ยงดู จึงทำให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 บางคนมีพฤติกรรมการทะเลาะวิวาทมาก

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 (X_6) บางคนมีพฤติกรรมการทะเลาะวิวาทน้อย ทั้งนี้เพราะ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 บางคน สนใจในการเรียนมุ่งมั่นในการเรียนเพื่อที่จะเตรียมตัวสอบเอ็นทรานซ์ มองโลกในแง่ดี มีเหตุผล มีมนุษยสัมพันธ์ มีวินัยไม่ก้าวร้าว มีสุขภาพจิตดี รู้จักการแก้ปัญหาที่ถูกต้อง มีความรับผิดชอบ ฟังพอใจในชีวิต ได้รับการดูแลเอาใจใส่จากผู้ปกครอง และเริ่มเป็นผู้ใหญ่มากขึ้น จึงทำให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 บางคนมีพฤติกรรมการทะเลาะวิวาทน้อย

3.4 อาชีพของผู้ปกครอง:รับข้าราชการ:พนักงานรัฐวิสาหกิจ(X_7) ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการทะเลาะวิวาทของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนชนอมพิทยา อำเภอชนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช แสดงว่า นักเรียนบางคนที่ถูกปกครองรับข้าราชการ พนักงานรัฐวิสาหกิจ มีพฤติกรรมการทะเลาะวิวาทมาก ทั้งนี้เพราะ ผู้ปกครองไม่รู้จักรแบ่งเวลาให้เหมาะสมระหว่างการ

ทำงานและครอบครัว ไม่เอาใจใส่อบรมดูแลลูก เลี้ยงดูลูกแบบปล่อยปละละเลย หรือเลี้ยงดูแบบเข้มงวด ทำให้นักเรียนและครอบครัวไม่มีความสุข จึงเห็นว่าการใช้กำลังเป็นการแก้ปัญหาที่ดีที่สุด ทำให้เกิดพฤติกรรมทะเลาะวิวาทมาก

นักเรียนบางคนที่มีอาชีพของผู้ปกครอง: รับข้าราชการ : พนักงานรัฐวิสาหกิจ (X_7) มีพฤติกรรมทะเลาะวิวาทน้อย ทั้งนี้เพราะ ผู้ปกครองรู้จักแบ่งเวลาให้เหมาะสมระหว่างการทำงานและครอบครัว เอาใจใส่อบรมดูแลลูกให้มีความรักความอบอุ่น รับฟังความคิดเห็นและให้คำปรึกษาแก่ลูกเมื่อลูกขอคำปรึกษา และเป็นแบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติตน นักเรียนจึงเห็นว่าการใช้กำลังเป็นการแก้ปัญหาที่ไม่ถูกต้อง ดังนั้นจึง ทำให้เกิดพฤติกรรมทะเลาะวิวาทน้อย

3.5 อาชีพของผู้ปกครอง: เกษตรกรรม (X_8) ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมทะเลาะวิวาทของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนชนอมพิทยา อำเภอนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช แสดงว่า นักเรียนบางคนที่มีผู้ปกครองประกอบอาชีพ เกษตรกรรม มีพฤติกรรมทะเลาะวิวาทมาก ทั้งนี้เพราะ ผู้ปกครองที่ประกอบอาชีพ เกษตรกรรมบางคน ไม่มีเวลาคอยอบรมสั่งสอน ไม่รู้จักแบ่งเวลาให้เหมาะสมระหว่างการทำงานและครอบครัว ไม่เอาใจใส่อบรมดูแลลูก เลี้ยงดูลูกแบบปล่อยปละละเลย หรือเลี้ยงดูแบบเข้มงวด ทำให้นักเรียนและครอบครัวไม่มีความสุข เด็กใช้เวลาส่วนใหญ่กับเพื่อน ไม่มีใครคอยตักเตือนชี้แนะ จึงเห็นว่าการใช้กำลังเป็นการแก้ปัญหาที่ดีที่สุด จึงทำให้เกิดพฤติกรรมทะเลาะวิวาทมาก

นักเรียนบางคนที่มีผู้ปกครองประกอบอาชีพ เกษตรกรรม (X_8) มีพฤติกรรมทะเลาะวิวาทน้อย ทั้งนี้เพราะ ผู้ปกครองที่ประกอบอาชีพ เกษตรกรรม บางคน มีเวลาคอยว่ากล่าวตักเตือน คอยชี้แนะว่าสิ่งใดควรทำสิ่งใดไม่ควรทำ และผู้ปกครองก็เป็นแบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติตน อีกทั้งนักเรียนเองก็ต้องช่วยเหลือผู้ปกครองในการทำงาน ดังนั้นจึงทำให้นักเรียน บางคนมีพฤติกรรมทะเลาะวิวาทน้อย

3.6 อาชีพของผู้ปกครอง: ค้าขาย หรือธุรกิจส่วนตัว (X_9) ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมทะเลาะวิวาทของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนชนอมพิทยา อำเภอนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช แสดงว่า นักเรียนบางคนที่มีผู้ปกครองประกอบอาชีพค้าขาย หรือธุรกิจส่วนตัว มีพฤติกรรมทะเลาะวิวาทมาก ทั้งนี้เพราะ ผู้ปกครองประกอบอาชีพค้าขาย หรือธุรกิจส่วนตัวนั้น ผู้ปกครองไม่รู้จักแบ่งเวลาให้เหมาะสมระหว่างการทำงานและครอบครัว ไม่มีเวลาเอาใจใส่อบรมดูแลลูก เลี้ยงดูลูกแบบปล่อยปละละเลย หรือเลี้ยงดูแบบเข้มงวด ทำให้นักเรียนและครอบครัวไม่มีความสุข เด็กใช้เวลาส่วนใหญ่กับเพื่อน ไม่มีใครคอยตักเตือนชี้แนะ จึงเห็นว่าการใช้กำลังเป็นการแก้ปัญหาที่ดีที่สุด ทำให้เกิดพฤติกรรมทะเลาะวิวาทมาก

นักเรียนบางคนที่อยู่ปกครองประกอบอาชีพ ค้าขาย หรือธุรกิจส่วนตัว (X_9) มีพฤติกรรมทะเลาะวิวาทน้อย ทั้งนี้เพราะ ผู้ปกครองรู้จักแบ่งเวลาให้เหมาะสมระหว่างการทำงานและครอบครัว มีเวลาให้ลูกหลาน เอาใจใส่อบรมดูแลลูกให้มีความรักความอบอุ่น รับฟังความคิดเห็นและให้คำปรึกษาแก่ลูกเมื่อลูกขอคำปรึกษา จึงเห็นว่าการใช้กำลังเป็นการแก้ปัญหาที่ไม่ถูกต้อง ทำให้เกิดพฤติกรรมทะเลาะวิวาทน้อย

3.7 อาชีพของผู้ปกครอง: รับจ้าง (X_{10}) ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมทะเลาะวิวาทของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนชนอมพิทยา อำเภอนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช แสดงว่า นักเรียนบางคนที่อยู่ปกครองประกอบอาชีพรับจ้าง มีพฤติกรรมทะเลาะวิวาทมาก ทั้งนี้เพราะ ผู้ปกครองที่ประกอบอาชีพรับจ้างต้องใช้แรงงานในการทำงานหาเงิน จึงทำให้ไม่มีเวลาให้กับบุตรหลาน ไม่มีเวลาคอยว่ากล่าวตักเตือน อบรมสั่งสอน หรือไม่เอาใจใส่ดูแลบุตรหลาน ปล่อยปละละเลย ไม่สนใจในความเป็นอยู่ นักเรียนจึงไม่รู้ว่าสิ่งใดควรทำสิ่งใดไม่ควรทำ ทำให้นักเรียนเป็นเด็กมีปัญหา ใช้กำลังในการแก้ปัญหา จึงทำให้มีพฤติกรรมทะเลาะวิวาทมาก

นักเรียนบางคนที่อยู่ปกครองประกอบอาชีพรับจ้าง (X_{10}) มีพฤติกรรมทะเลาะวิวาทน้อย ทั้งนี้เพราะ ผู้ปกครองที่ประกอบอาชีพรับจ้าง แบ่งเวลาให้กับลูก เอาใจใส่อบรมดูแลบุตรหลาน ให้มีความรักความอบอุ่น รับฟังความคิดเห็นและให้คำปรึกษาแก่บุตรหลานเมื่อขอคำปรึกษา ได้ใกล้ชิดกับบุตรหลาน ทำให้เกิดสัมพันธภาพที่ดีต่อกันในครอบครัว ทำให้นักเรียนมีพฤติกรรมทะเลาะวิวาทน้อย

3.8 สถานภาพสมรสของบิดามารดา: บิดามารดาอยู่ด้วยกัน (X_{11}) ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมทะเลาะวิวาทของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนชนอมพิทยา อำเภอนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช แสดงว่า นักเรียนที่มีสถานภาพสมรสของบิดามารดาอยู่ด้วยกัน มีพฤติกรรมทะเลาะวิวาทมาก ทั้งนี้เพราะ บางครอบครัวไม่มีความอบอุ่น บิดามารดามีการทะเลาะกันบ่อยครั้ง นักเรียนเห็นเป็นแบบอย่าง ทำให้นักเรียนเกิดความเครียด ไม่มีความสุข และนักเรียนทำตัวเป็นเด็กมีปัญหา ทำให้มีพฤติกรรมทะเลาะมาก

นักเรียนบางคนที่มีสถานภาพสมรสของบิดามารดาอยู่ด้วยกัน (X_{11}) มีพฤติกรรมทะเลาะวิวาทน้อย ทั้งนี้เพราะนักเรียนที่มีสถานภาพของครอบครัว: บิดามารดาอยู่ด้วยกัน นักเรียนจะมีครอบครัวที่มีความรักความอบอุ่น มีสมาชิกในครอบครัวพร้อมหน้าพร้อมตา สมาชิกในครอบครัวมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน มีความผูกพันใกล้ชิดจากสมาชิกในครอบครัว มีการอบรมเลี้ยงดูบุตรหลานที่ถูกต้องก็จะทำให้มีพฤติกรรมทะเลาะวิวาทน้อย

3.9 สถานภาพสมรสของบิดามารดา: บิดามารดาแยกกันอยู่ (X_{12}) ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมทะเลาะวิวาทของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนชนอมพิทยา อำเภอนอม จังหวัด

นครศรีธรรมราช แสดงว่า นักเรียนที่มีสถานภาพสมรสของบิดามารดา: บิดามารดาแยกกันอยู่ มีพฤติกรรมการทะเลาะวิวาทมาก ทั้งนี้เพราะ นักเรียนที่มีสถานภาพสมรสของบิดามารดา: บิดามารดาแยกกันอยู่ ทำให้นักเรียนรู้สึกมีปมด้อย ขาดความรักความอบอุ่นในครอบครัว และไม่มีใครคอยแนะนำแนวทางที่ถูกต้องในการแก้ปัญหา จึงคิดว่าการใช้กำลังเป็นการแก้ปัญหาที่ดีที่สุด ทำให้นักเรียนมีพฤติกรรมการทะเลาะวิวาทมาก

นักเรียนบางคนที่มี บิดามารดาแยกกันอยู่ (X_{12}) มีพฤติกรรมการทะเลาะวิวาทน้อย ทั้งนี้เพราะนักเรียนที่มีสถานภาพสมรสของบิดามารดา: บิดามารดาแยกกันอยู่ ถึงแม้จะเป็นครอบครัวที่ไม่สมบูรณ์แต่เมื่อบิดาหรือมารดาเอาใจใส่ดูแล อบรม สั่งสอน ชี้แนะบุตรหลานไปในทางที่ถูกต้องนักเรียนก็จะสามารถประพฤติตนไปในทางที่ดีที่ถูกต้อง ทำให้มีพฤติกรรมการทะเลาะวิวาทน้อย

3.10 สถานภาพสมรสของบิดามารดา: บิดามารดาถึงแก่กรรม(X_{13})ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการทะเลาะวิวาทของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนชนอมพิทยา อำเภอนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช แสดงว่า นักเรียนที่มีสถานภาพสมรสของบิดามารดา: บิดามารดาถึงแก่กรรม มีพฤติกรรมการทะเลาะวิวาทมาก ทั้งนี้เพราะนักเรียนที่มีสถานภาพสมรสของบิดามารดา: บิดามารดาถึงแก่กรรมบางครอบครัว นักเรียนจะขาดความรักความอบอุ่นไม่มีใครคอยชี้แนะหรืออบรมสั่งสอน ไม่มีตัวแบบในการที่จะแสดงพฤติกรรม มีปมด้อยจากการสูญเสียบิดาหรือมารดาทำให้นักเรียนรู้สึกไม่มีความสุข ต้องการการยอมรับของกลุ่มเพื่อน จึงแสดงออกมาโดยการก้าวร้าว

นักเรียนบางคนที่มีบิดามารดาถึงแก่กรรม (X_{13}) มีพฤติกรรมการทะเลาะวิวาทน้อย ทั้งนี้เพราะนักเรียนที่มีสถานภาพสมรสของบิดามารดา: บิดามารดาถึงแก่กรรมบางครอบครัว บิดามารดาที่เหลืออยู่สามารถทำหน้าที่ได้อย่างสมบูรณ์ ไม่ทำให้นักเรียนเกิดความรู้สึกเป็นปมด้อย สามารถเลี้ยงดูบุตรได้อย่างมีคุณภาพ นักเรียนจึงมีความสุข และรู้ว่าสิ่งใดควรทำสิ่งใดไม่ควรทำ จึงทำให้มีพฤติกรรมการทะเลาะวิวาทน้อย

3.11ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว (X_{14})ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการทะเลาะวิวาทของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนชนอมพิทยา อำเภอนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช แสดงว่า นักเรียนบางคนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวสูง มีพฤติกรรมการทะเลาะวิวาทมาก ทั้งนี้เพราะ นักเรียนบางคนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวสูง อาจจะเลี้ยงดูด้วยการตามใจ ผู้ปกครองไม่มีเวลาในการอบรมสั่งสอนชี้แนะสิ่งที่ถูกที่ควร สนใจแต่การทำงานหาเงินให้แก่นักเรียนเพียงอย่างเดียว นักเรียนขาดความรักความอบอุ่น

นักเรียนบางคนที่มีผู้ปกครองมีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว สูง มีพฤติกรรมการทะเลาะวิวาทน้อย ทั้งนี้เพราะ นักเรียนบางคนที่มีผู้ปกครองมีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวสูง

มีฐานะความเป็นอยู่ที่ดี ผู้ปกครองมีเวลาในการอบรมสั่งสอนชี้แนะสิ่งที่ถูกที่ควร นักเรียนมีความสุข ก็ทำให้นักเรียนมีพฤติกรรมกระทำความผิดน้อย

นักเรียนบางคนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวต่ำ มีพฤติกรรมกระทำความผิดมาก ทั้งนี้เพราะ ผู้ปกครองที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวต่ำส่วนใหญ่ได้รับการศึกษาไม่สูงมากนัก สนใจในการทำงานเพื่อหาเงินมาเลี้ยงครอบครัวและต้องทำงานอย่างหนัก จึงไม่มีเวลาในการอบรมเลี้ยงดูบุตรหลานให้ประพฤติตนไปในทางที่ถูกต้อง และส่วนใหญ่จะอาศัยอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ไม่ดี เห็นตัวอย่างที่ไม่เหมาะสม ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะเป็นองค์ประกอบที่ส่งผลต่อพฤติกรรมกระทำความผิดของเด็กมากขึ้น

นักเรียนบางคนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวต่ำ มีพฤติกรรมกระทำความผิดน้อย ทั้งนี้เพราะ นักเรียนที่มีผู้ปกครองที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวต่ำบางคน เป็นนักเรียนที่มีความประพฤติดี มีจิตสำนึก รู้และเข้าใจว่ามีฐานะความเป็นอยู่ที่ย่ำแย่อยู่แล้ว เนื่องจากสภาพเศรษฐกิจของครอบครัว นักเรียนที่มีความรักดี รักครอบครัวจึงไม่ยากที่จะหาเรื่องหนักอกหนักใจ เข้ามาเป็นปัญหาในครอบครัวอีก ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะเป็นองค์ประกอบที่มีอิทธิพลให้เกิดพฤติกรรมกระทำความผิดน้อย

3.12 บุคลิกภาพ (X_{15}) ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมกระทำความผิดของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนชนอมพิทยา อำเภอชนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช แสดงว่า นักเรียนบางคนที่มีบุคลิกภาพแบบแสดงตัว มีพฤติกรรมกระทำความผิดมาก ทั้งนี้เพราะ นักเรียนที่มีบุคลิกภาพแบบแสดงตัว เป็นบุคคลที่สนใจโลกภายนอก เป็นบุคลิกภาพที่ชอบเข้าสังคม เปิดเผยชอบกิจกรรมที่มีการเคลื่อนไหว ชอบเป็นผู้นำ อารมณ์ไม่คงที่เปลี่ยนแปลงได้บ่อย ไม่ค่อยมีเหตุผล ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะเป็นองค์ประกอบที่อิทธิพลให้มีพฤติกรรมกระทำความผิดมาก

นักเรียนบางคนที่มีบุคลิกภาพแบบแสดงตัวบางคน มีพฤติกรรมกระทำความผิดน้อย ทั้งนี้เพราะ นักเรียนที่มีบุคลิกภาพแบบแสดงตัวบางคนแม้จะมีความเชื่ออยู่บนรากฐานของความจริง มีอุปนิสัยที่อาจจะเปลี่ยนแปลงไปได้ตามความเหมาะสม พร้อมทั้งจะเปลี่ยนไปตามสถานการณ์ใหม่ ๆ อยู่เสมอแต่ก็สามารถปรับตัวให้เข้าได้กับทุกสถานการณ์ได้ ก็จะทำให้มีพฤติกรรมกระทำความผิดน้อย

นักเรียนบางคนที่มีบุคลิกภาพแบบเก็บตัวบางคนมีพฤติกรรมกระทำความผิดมาก ทั้งนี้เพราะ นักเรียนที่มีบุคลิกภาพแบบเก็บตัว จะไม่มีการยืดหยุ่นอะลุ่มอล่วย ตัดสินใจโดยใช้ตนเองเป็นหลักซึ่งสิ่งเหล่านี้จะเป็นองค์ประกอบที่อิทธิพลให้มีพฤติกรรมกระทำความผิดมาก

นักเรียนบางคนที่มีบุคลิกภาพแบบเก็บตัวบางคนมีพฤติกรรมกระทำความผิดน้อย ทั้งนี้เพราะ สนใจแต่เรื่องของตนเองเป็นสำคัญ เก็บความรู้สึกไม่ค่อยแสดงออก มีการวางแผนใน

การทำงาน อารมณ์ค่อนข้างคงที่ สิ่งเหล่านี้จะเป็นองค์ประกอบที่มีอิทธิพลให้มีพฤติกรรมการทะเลาะวิวาทน้อย

4. องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการทะเลาะวิวาทของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4

โรงเรียนชนอมพิทยา อำเภอชนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มี 3 องค์ประกอบโดยเรียงลำดับจากองค์ประกอบที่มีอิทธิพลมากที่สุดไปหาองค์ประกอบที่มีอิทธิพลน้อยที่สุด ได้แก่ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน (X_{21}) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู (X_{20}) และบุคลิกภาพ (X_{15}) ซึ่งองค์ประกอบทั้ง 3 ประการ สามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนพฤติกรรมการทะเลาะวิวาทของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนชนอมพิทยา อำเภอชนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช ได้ร้อยละ 39.10 อภิปรายผลได้ดังนี้

4.1 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน (X_{21}) มีอิทธิพลทางลบต่อพฤติกรรมการทะเลาะวิวาทของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนชนอมพิทยา อำเภอชนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช เป็นอันดับแรก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า นักเรียนที่มีสัมพันธภาพกับเพื่อนดี ทำให้มีพฤติกรรมการทะเลาะวิวาทน้อย ทั้งนี้เพราะ การที่นักเรียนมีสัมพันธภาพที่ดีกับเพื่อนเพื่อให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ด้วยการช่วยเหลือพึ่งพาทิ้งกันและกัน การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน การห่วงใยใกล้ชิดสนิทสนมซึ่งกันและกัน การทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกันในกลุ่มเพื่อนเพื่อให้เกิดความสำเร็จ ทำให้นักเรียนและเพื่อนมีการอนุเคราะห์ช่วยเหลือกัน เมื่อมีปัญหาที่ปรึกษา หาทางแก้ไข ทำให้มีพฤติกรรมการทะเลาะวิวาทน้อย สอดคล้องกับงานวิจัยของ เดวิด (David.1971 : 578) พบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจในความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนในชั้นมากมีแนวโน้มที่จะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักศึกษาที่มีความพึงพอใจในความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนในชั้นต่ำ สำหรับกลุ่มที่มีบรรยากาศก้าวร้าว มีความขัดข้องใจและมีการขัดแย้ง สมาชิกจะมีพฤติกรรมไม่พึงปรารถนาทำให้การเรียนการสอนไม่ค่อยได้ผล เดวิด ยังศึกษาผลของความแตกต่างของความสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนในชั้นเรียน การปรับตัวและผลสัมฤทธิ์ระหว่างเพื่อนในชั้นเรียนมากและมีการปรับตัวที่ดีจะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักศึกษาที่มีความพึงพอใจในความสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนในชั้นเรียนน้อยและมีการปรับตัวไม่ดี

4.2 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู (X_{20}) มีอิทธิพลทางลบต่อพฤติกรรมการทะเลาะวิวาทของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนชนอมพิทยา อำเภอชนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช เป็นอันดับที่ 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า นักเรียนที่มีสัมพันธภาพกับครูดี ทำให้มีพฤติกรรมการทะเลาะวิวาทน้อย ทั้งนี้เพราะ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครูดี จะช่วยส่งเสริมให้บรรยากาศการเรียนการสอนดีขึ้น ทำให้มีความเข้าใจซึ่งกันและกัน ครูสามารถเข้าใจปัญหาและสภาพแวดล้อมของนักเรียนดีขึ้น มีผลให้เกิดความเห็นใจ ความห่วงใย และความผูกพันอัน

แน่นแฟ้น ดังที่ พรชูลี อาชวบำรุง (2525 : 232) ได้กล่าวว่า สถานการณ์ที่เอื้ออำนวยต่อการเรียน การสอนที่ดีนั้น ต้องมีความสัมพันธ์อันดีระหว่างครูกับนักเรียนเป็นสำคัญ ซึ่งสอดคล้องกับ ประดิษฐ์ อุปรนัย (2523 : 123 - 137) ได้กล่าวว่าความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนที่ดีมี องค์ประกอบที่ช่วยสร้างเสริมหลายประการ คือบุคลิกภาพที่ดีบางประการของครูมีผลต่อ ความสัมพันธ์ที่ดีกับนักเรียนในชั้นเรียน ได้แก่ สีนํ้า ท่าทาง นํ้าเสียง การใช้คำพูด การมีอารมณ์ ชื่น การใช้บทบาทในฐานะผู้นำของครู พฤติกรรมของครูที่แสดงออกตามทัศนคติและความคาดหวัง บางประการที่ครูมีอยู่ กล่าวคือถ้าครูมีทัศนคติที่ดีต่อการสอน มีทัศนคติที่ดีต่อนักเรียนและเป็นคน มองโลกในแง่ดี ย่อมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับนักเรียนได้มากกว่าครูที่มีทัศนคติต่อเรื่องดังกล่าวตรงกัน ข้าม และการที่ครูใช้การเสริมแรงที่เหมาะสมกับนักเรียนจะก่อให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูกับ นักเรียน การเสริมแรงที่ทำอย่างจริงจังเหมาะสมกับสภาพการณ์ไม่จำเป็นต้องใช้การเสริมแรงเฉพาะ พฤติกรรมที่ดีขึ้นกว่าเดิมเท่านั้น ยังใช้นักเรียนที่เรียนอ่อนหรือพฤติกรรมมีปัญหา เป็นต้น นอกจากนี้ ประดิษฐ์ อุปรนัย ยังได้อธิบายถึงความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูกับนักเรียนว่าเกิดขึ้นโดยครูเปิดโอกาส ให้นักเรียนซักถาม ตอบคำถามและเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนการสอน บรรยากาศในชั้นเรียนจะมี ความน่าสนใจ น่าสนุก อยากรู้อยากเห็นและกระตือรือร้น เพราะนักเรียนมีโอกาสเคลื่อนไหวมีโอกาส ได้ใช้ความคิดของตนเองและมีโอกาสที่จะแสดงความสามารถได้อย่างเต็มที่ นักเรียนเองก็มองครูเป็น มิตร เกิดความเป็นกันเอง สอดคล้องกับงานวิจัยของ ยี (Yee.1971:41-42) ได้ศึกษาปฏิสัมพันธ์ ระหว่างครูกับนักเรียนมีอิทธิพลต่อการประสบความสำเร็จอย่างไร ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมที่แสดง ความจงเกลียดชังของครูต่อเด็กทำให้เด็กเป็นคนเฉยเมย ถอยหนี เจื้อยซาต่อการแก้ปัญหา เป็น ปฏิสัมพันธ์กับคนอื่น ก้าวร้าว และปรับตัวไม่ได้

4.3 บุคลิกภาพ (X_{15}) มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการทะเลาะวิวาทของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนชนอมพิทยา อำเภอนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช เป็นอันดับที่ 3 ซึ่งเป็นอันดับสุดท้าย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า นักเรียนที่มีบุคลิกภาพแบบแสดงตัวทำให้มีพฤติกรรม การทะเลาะวิวาทมาก ทั้งนี้เพราะนักเรียนที่มีบุคลิกภาพแบบแสดงตัวมีลักษณะที่ชอบเข้าสังคม มี บุคลิกลักษณะ สนใจสิ่งแวดล้อมรอบตัว มีเพื่อนมาก ข้างพูดข้างคุย ไม่ชอบการเรียนรู้หรือการทำงาน โดยลำพังชอบความสนุกสนาน ตลกขบขัน มองโลกในแง่ดี ชอบการเคลื่อนไหวและชอบทำสิ่งต่างๆ โดยไม่ต้องมีการวางแผนล่วงหน้า อาจมีพฤติกรรมก้าวร้าว และอารมณ์เสียง่าย ทำให้มีพฤติกรรม การทะเลาะวิวาทมาก ซึ่งตรงกันข้ามกับนักเรียนที่มีบุคลิกภาพแบบเก็บตัวมีลักษณะที่ เงียบขรึม เชื่อมั่นในความนึกคิดของตนเอง ไม่ชอบพบปะพูดคุยกับคนอื่นยกเว้นคนใกล้ชิดหรือเพื่อนสนิท ไม่ ชอบเข้าสังคม ไม่ชอบความตื่นเต้น ใช้ชีวิตอย่างเคร่งเครียด มีระเบียบแบบแผน ควบคุมอารมณ์และ

ความรู้สึกได้ดี มีอารมณ์มั่นคง โดยปกติ ไม่มีพฤติกรรมในทางก้าวร้าว ทำให้มีพฤติกรรมทะเลาะวิวาทน้อยกว่าบุคลิกภาพแบบแสดงตัว

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

ผลจากการศึกษาในครั้งนี้ สามารถใช้เป็นแนวทางให้ผู้บริหาร และคณะครู ผู้ปกครองได้ทราบข้อมูลเพื่อพิจารณา สามารถนำไปเป็นข้อมูลประกอบวางแผนพัฒนา หรือหาวิธีการเพื่อจะให้พฤติกรรมทะเลาะวิวาทของนักเรียนลดลง โดยการนำองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมทะเลาะวิวาท ได้แก่ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู บุคลิกภาพเก็บตัว-แสดงตัว โดยเรียงลำดับจากองค์ประกอบที่มีอิทธิพลมากที่สุดไปหาองค์ประกอบที่มีอิทธิพลน้อยที่สุด ดังนั้นผลจากการวิจัยครั้งนี้ ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง อาทิ เช่น ผู้บริหาร ครูผู้สอน ครูแนะแนว สามารถนำไปเป็นข้อมูลประกอบวางแผนพัฒนา หรือหาวิธีการเพื่อจะให้พฤติกรรมทะเลาะวิวาทของนักเรียนลดลง ดังนี้

1.1 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน เป็นตัวพยากรณ์ที่ดีที่สุด ดังนั้น ครูควรจัดกิจกรรมที่ให้นักเรียนได้มีการปฏิสัมพันธ์ร่วมกัน เมื่อนักเรียนกับเพื่อนมีความสนิทสนมกัน ก็จะคอยช่วยเหลือ ทำให้เด็กมีความรักความสามัคคีกัน ก็จะมีพฤติกรรมทะเลาะวิวาทน้อย

1.2 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครูเป็นตัวพยากรณ์ที่ดีรองลงมาเป็นอันดับสอง ดังนั้น ครูควรจัดกิจกรรมที่มีการปฏิสัมพันธ์ร่วมกันกับนักเรียน ทั้งในและนอกห้องเรียน เป็นการสร้างมิตรภาพของนักเรียนกับครูให้มีความแน่นแฟ้นมากขึ้น สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครูที่ดี มีความเป็นกันเอง หรือเป็นแบบประชาธิปไตยมีผลต่อการเรียนรู้และการรับรู้ที่ดีของนักเรียนให้เพิ่มขึ้น

1.3 บุคลิกภาพเป็นตัวพยากรณ์ที่ดีรองลงมาเป็นอันดับสามซึ่งเป็นอันดับสุดท้าย ดังนั้น ครูควรพัฒนาให้นักเรียนมีการแสดงตัวแต่พอควร ลดพฤติกรรมก้าวร้าว และอารมณ์เสียง่ายลง โดยใช้เทคนิคทางจิตวิทยา เช่น การปรับพฤติกรรมโดยการควบคุมตนเอง การปรับสีหน้าใหม่ เป็นต้น

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาตัวแปรเพิ่มเติมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมทะเลาะวิวาท เช่น การอบรมเลี้ยงดู ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การเลียนแบบจากตัวแบบที่ก้าวร้าว เป็นต้น

2.2 ควรมีการศึกษาระดับองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมทะเลาะวิวาท กับนักเรียนในช่วงชั้นอื่นๆ เช่น ช่วงชั้นที่ 1 ช่วงชั้นที่ 2 และช่วงชั้นที่ 3 เป็นต้น

2.3 ควรพัฒนาองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการทะเลาะวิวาท ได้แก่ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู และบุคลิกภาพ โดยนำไปทำการทดลองเพื่อพัฒนาองค์ประกอบดังกล่าว ซึ่งจะช่วยแก้ปัญหาพฤติกรรมการทะเลาะวิวาท โดยใช้เทคนิคทางจิตวิทยา เช่น การปรับพฤติกรรมโดยการควบคุมตนเอง การปรับสีหน้า กลุ่มสัมพันธ เป็นต้น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กมลรัตน์ หล้าสูงรัง. (2524). จิตวิทยาการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วน
จำกัดเดชา.
- กรรณิการ์ พินศิริกุล. (2521). การสำรวจปัญหาการเรียนสังคม และส่วนตัวของนักเรียนโรงเรียน
สารพัดช่างในกรุงเทพมหานคร.ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม กรุงเทพฯ:บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- การแพทย์,กรม.สุขภาพจิต.กรุงเทพฯ : กองสุขภาพจิต กรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข,
กิติกร มีทรัพย์. (2524) พื้นฐานทฤษฎีจิตวิเคราะห์.กรุงเทพฯ :เจริญวิทย์.
- กาญจนา คำสุวรรณ. (2524). จิตวิทยาเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : ทวีการพิมพ์.
- กาญจนา หลวงจอก. (2536). การฝึกพฤติกรรมที่เหมาะสมในการเผชิญความขัดแย้ง
ระหว่างบุคคลแก่นักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบางแพปฐมวิทยา จังหวัดราชบุรี.
ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม (จิตวิทยาการแนะแนว).กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ.
- กันยา สุวรรณแสง. (2533).การพัฒนาบุคลิกภาพและการปรับตัว. กรุงเทพฯ :สำนักพิมพ์บำรุงสาสน์.
- เกื้อกุล ทาสิทธิ์. (2513). การศึกษาเปรียบเทียบสังคมประกิตและบุคลิกภาพของบุคคลจากครอบ
ครอบที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมที่ต่างระดับกัน.วิทยานิพนธ์วท.ม.(จิตวิทยาการศึกษา).
กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.ถ่ายเอกสาร.
- คมเพชร ฉัตรศุภกุล. (2530). กิจกรรมกลุ่มในโรงเรียน. กรุงเทพฯ : ภาควิชาการแนะแนว
และจิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- คมเพชร ฉัตรศุภกุล และผ่องพรรณเกิดพิทักษ์. 2544.รายงานการวิจัยเรื่องการสร้างมาตรา
ประเมินและปกติวิสัยของความฉลาดทางอารมณ์สำหรับวัยรุ่นไทย.ภาควิชาการแนะแนวและ
จิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- เครือวัลย์ ขจรพันธุ์. (2524). พัฒนาการเด็ก. กรุงเทพฯ : วิทยาลัยกิจการพิมพ์.
- จารุวรรณ ตั้งศิริมงคล (2530 : 2) ได้ศึกษาเรื่องสุขภาพจิตและการปรับตัวของนักเรียน ชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนรัฐบาลกรุงเทพมหานคร.วิทยานิพนธ์ ค.ม.(จิตวิทยาการศึกษา)
กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.ถ่ายเอกสาร.
- จรรยา สุวรรณทัต. (2531). ประมวลบทความวิชาการระหว่างปีพุทธศักราช 2526 -2531 ฉบับ
อภิธานนาการครบ 33 ปี สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์:เยาวชนไทยกับการมุ่งอนาคต.
กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

- จรรยา ไพลด้า. (2544). *การศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจในการทำงานของข้าราชการตำรวจชุมชนสัมพันธ์ สังกัดกองบัญชาการตำรวจนครบาล กรุงเทพมหานคร*. สารนิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- จิราภรณ์ จิตะโกศา. (2540). *การศึกษาปัจจัยบางประการที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมทะเลาะวิวาทของนักเรียนระดับ อาชีวศึกษา ราชบุรี*. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม.(จิตวิทยาพัฒนาการ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.ถ่ายเอกสาร.
- จิราภรณ์ อำนางเถลิงศักดิ์. (2540). *การศึกษาปัจจัยบางประการที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมทะเลาะวิวาทของนักเรียนระดับอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร*. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาพัฒนาการ). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- จินตนา ยูนิพันธ์.(2527).*การเรียนการสอนทางพยาบาลศาสตร์*.กรุงเทพฯ: คณะคุรุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จินตนา อินทรไชย. (2525). *ความสัมพันธ์ระหว่างเศรษฐกิจ สังคม และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในเขตกรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จิราภรณ์ สุทธิสานนท์ . (2529).*การรับรู้เกี่ยวกับยาเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 9*.ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ฉลอง ภิมยรัตน์. (2521). *จิตวิทยาสังคม*. กรุงเทพฯ : ประจักษ์การพิมพ์.
- ฉวีวรรณ สุขพันธ์ไพฑาราม. (2527).*พัฒนาการวัยรุ่น*. กรุงเทพฯ:มิตรภาพการพิมพ์.
- ชลิดาภรณ์ ส่งสัมพันธ์. (2547,12 – 18 มกราคม). *ความรุนแรงบนท้องถนน การทะเลาะวิวาทและลูกหลง . เนชั่นสุดสัปดาห์* 12(606) : 7
- ชนนุช บุญสิทธิ์. (2545). *ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพกับเพื่อนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนกุหลาบวิทยาลัยราชวชิรวิทยา กรุงเทพมหานคร*. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ :บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ชูเกียรติ ปานปรีชา. (2533).*การศึกษาเรื่องจิตแพทย์ไทยกับการเสียชีวิต*. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.ถ่ายเอกสาร.
- ณัฐวรรณ จิตะโกศา. (2544).*สุขภาพจิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาในโรงเรียนมหารณพาราม สังกัดกรมสามัญศึกษา*. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.ถ่ายเอกสาร.

ดวงเดือน พันธุมนาวิน และเพ็ญแข ประจันปัจฉก. (2520). *จริยธรรมของเยาวชนไทย* รายงานการวิจัย ฉบับที่ 21. กรุงเทพฯ : กรมการศาสนา.

ดนัย ไชยโยธา.(2543). *พัฒนาการของมนุษย์กับอารยธรรมในราชอาณาจักรไทย*.กรุงเทพฯ :

โอเดียนสโตร, 2543

ทิพวรรณ จันทรพิบูลย์. (2510). *ปัญหาที่เป็นอุปสรรคในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนรัฐบาลจังหวัดจันทบุรี*. วิทยานิพนธ์ ค.ม.(จิตวิทยาการศึกษา) กรุงเทพฯ :

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.ถ่ายเอกสาร

ทศพร ประเสริฐสุข. (2543). “ความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์กับการศึกษา, ” รวมบทความทางวิชาการอิคิว . กรุงเทพฯ :DESKTOP.

เทอดศักดิ์ เดชคง. (2542, มกราคม).” *ความฉลาดทางอารมณ์กับการศึกษายุคใหม่*” วิชาการ. 2(1):63.

ธีรวัฒน์ นิเจนตร. (2528). *สภาพเชิงจิตวิทยาในโรงเรียนกับสุขภาพจิตของนักเรียนวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานคร*. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

นิภา นิธยาน. (2530). *การปรับตัวและบุคลิกภาพ* .กรุงเทพฯ :โอเดียนสโตร.

นวลศิริ เปาโรหิตย์ และคณะ. (2520). *จิตวิทยาพัฒนาการ*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : รามคำแหง.

นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์. (2527). “นักบริหาร : ผู้สร้างบรรยากาศการเรียนรู้”. *ก้าวเข้าสู่ผู้บริหาร*. กรุงเทพฯ : อนงค์ศิลป์การพิมพ์.

นพมาศ ธีรเวคิน .(2542).*จิตวิทยาสังคมกับชีวิต*.กรุงเทพมหานคร:มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ พิมพ์ครั้งที่ 3.

บุษกร เพชรวิวรรณ. (2520). *ทัศนคติของนักเรียนมัธยมศึกษาที่มีต่อครูในโรงเรียนภาคกลาง*. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.ถ่ายเอกสาร.

บุปผา มาลีวงศ์ .(2521).” *สุขภาพจิตเด็ก*”, ครูปริทัศน์.

บัวทอง สว่างโสภาคกุล. (2524). *สุขภาพจิต*. ภาควิชาจิตวิทยา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

บงกช สุขจิระ. (2536). *การสร้างแบบทดสอบวัดบุคลิกภาพการแสดงตัวสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6*. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (การวัดผลการศึกษา). กรุงเทพฯ :

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

ประดินันท์ อุปรมัย. (2527). *จิตวิทยาการสอน*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : วิกตอรี เพาเวอร์พอยท์.

- ประเทิน มหาจันทร์. (2521). การศึกษาการกระทำผิดของเยาวชน. ปรินูญานินพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ประพัฒน์ จำปาไทย. (2524). ความพึงพอใจของนิสิตต่อการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษา. วิทยานิพนธ์ ค.ม.(จิตวิทยาการศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- ปราณี จันทรหอม. (2544).การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูกับพฤติกรรมก้าวร้าว. รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระ.วิทยานิพนธ์ กศ.ม (จิตวิทยาการแนะแนว). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- เปรมสุริย์ เชื้อมทอง. (2526). การเปรียบเทียบปัญหาสุขภาพจิตของเด็กวัยรุ่นในสถานสงเคราะห์กับเด็กวัยรุ่นในโรงเรียน. ปรินูญานินพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ปิยฉัตร เนนเลิศ. (2524). การศึกษาปัญหาสังคมและผู้พยายามกระทำอัตวินิบาตกรรม ศึกษาเฉพาะกรณี. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- ปิยนันท์ ทรัพย์มั่นคงทวี. (2535). การศึกษาทัศนคติต่อการคบเพื่อนต่างเพศของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสมุทรสงคราม. ปรินูญานินพนธ์ กศ.ม (จิตวิทยาการศึกษา).กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.ถ่ายเอกสาร.
- ปัญญา สมบุญศิลป์. (2532). หลักการจัดโครงการสุขภาพในโรงเรียนฉบับสมบูรณ์.กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์.
- ผดุง อารยะวิญญู. (2542). เด็กที่มีปัญหาทางพฤติกรรม.กรุงเทพมหานคร: แวันแก้ว
- ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. (2530). สุขภาพจิตเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : บัณฑิตการพิมพ์.
- ผ่องพรรณ แว่ววิเศษ. (2534). ลักษณะจิตสังคมเพื่อป้องกันพฤติกรรมทะเลาะวิวาทของวัยรุ่น. ปรินูญานินพนธ์ วท.ม. (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ฝน แสงสิงแก้ว. (2521). เรื่องสุขภาพจิต.กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชวนพิมพ์.
- พินิจ สิงห์โต. (2523). การสร้างแบบทดสอบวัดบุคลิกภาพด้านจิต 6 ตามแนวพุทธศาสนาสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย. ปรินูญานินพนธ์ กศ.ม. (การวัดผลการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

พนัส หันนาคินทร์. (2524). แบบทดสอบพฤติกรรมเรื่องตัวเรา. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.

พนม เกตุมาน. (2536). สุขใจกับลูกวัยรุ่น. สำนักพิมพ์รักลูก บริษัท แพลน พับลิชชิง จำกัด.

พะยอม ธีวรธ. (2540). ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการปรับตัว ด้านการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา
ตอนต้น สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม.

(จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ถ่ายเอกสาร.

พระมหาพะเด็ด ชุ่มเพ็งพันธ์. (2548). องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการเรียนของนักเรียน
ช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสตรีวัดอัมพรสวรรค์ เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร. ปรินญาณิพนธ์
กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ถ่ายเอกสาร.

พระราชวรมุณี (ประยูทะ ปุติยะโต). (2528, มกราคม – มีนาคม). “ การพัฒนาคน” วารสารครูศาสตร์.

13(3) : 1-1

พิมลศรี จันทพร (2540: 80-81) สุขภาพจิตของครูผู้สอนและนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 3 ใน
โรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสุราษฎร์ธานี .ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม(จิตวิทยา
การศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

พรจิรา วงศ์ชนะภัย. (2545). ปัจจัยที่ส่งผลต่อสุขภาพจิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียน
ศึกษาในสหวิทยาเขตเสรีไทย กรุงเทพมหานคร. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม (จิตวิทยาการศึกษา)
กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

พรทิพย์ ทรัพย์สิน . (2532).การฝึกพฤติกรรมกล้าแสดงออกที่เหมาะสมเพื่อลดพฤติกรรมก้าวร้าวของ
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนด่านสำโรง จังหวัดสมุทรปราการ. ปรินญาณิพนธ์
กศ.ม (จิตวิทยาการแนะแนว) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ถ่ายเอกสาร.

เพ็ญแข ประจันปัจฉิน. (2526). “ลักษณะมุ่งอนาคต” เอกสารการสอนชุดวิชาพัฒนาการวัยรุ่นและ
การอบรมหน่วยที่ 9 -15. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

พรพิมล เจริญนาครินทร์. (2539). พัฒนาการวัยรุ่น. กรุงเทพฯ : ดันอ้อ แกรมมี.

พรรณี ชูทัย เจนจิต. (2532). ความเข้าใจเกี่ยวกับพฤติกรรม. จิตวิทยาพื้นฐานเพื่อการแนะแนว.
กรุงเทพฯ : สมาคมแนะแนวแห่งประเทศไทย.

พรพนพิมล หล่อตระกูล. (2539).ความก้าวร้าวในวัยรุ่น.จุลสารศูนย์สุขวิทยาจิต ปีที่19.

ไพฑูรย์ สีนลารัตน์. (2524). การพัฒนาการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษา. กรุงเทพฯ : ภาควิชา
อุดมศึกษา คณะครูศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- ภัทรสิริณี เสวตไอยาราม. (2549). *องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมที่เหมาะสมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนพูลเจริญวิทยาคม อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ*. ปรินูญานินพนธ์ กศ.ม.(จิตวิทยาการศึกษา) กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- มนัส บุญประกอบและวิลาสลักษณ์ ชวัลลสี. (2547). *ร่วมสร้างสรรค์เด็กและเยาวชน*. สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ .ถ่ายเอกสาร.
- รุ่งทิวา ประสบสันติ. (2543). *ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจในการเลือกเรียนในสาขาจิตวิทยาการศึกษา ของนิสิตระดับบัณฑิตในบัณฑิตวิทยาลัยของสถาบันของรัฐ*. ปรินูญานินพนธ์ กศ.ม.(จิตวิทยาการศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- รัตนา ศิริพานิช. (2530). *ปัญหาการปรับตัวของนักศึกษาไทยศูนย์รังสิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์*. กรุงเทพฯ : สาขาวิชาจิตวิทยา คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- วรพรรณ ศรีอุบล. (2535). *ผลการจัดกิจกรรมแนะแนวโดยใช้สไลด์เทปเป็นเทคนิคแม่แบบที่มีเจตคติเชิงจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม.(จิตวิทยาการแนะแนว). พิษณุโลก : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร. ถ่ายเอกสาร.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. (2538). *เอกสารตัวอย่างเรื่องการสร้างหน่วยการเรียนรู้ตัวอย่างเรื่อง การสร้างบรรยากาศในห้องเรียน*. กรุงเทพฯ:ศูนย์พัฒนาศึกษาแห่งชาติของประเทศไทย.
- วิมล สุวรรณมณี. (2527). *การเปรียบเทียบในภาพแห่งตนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนอาชีวศึกษาที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวเป็นกลุ่ม และนักเรียนอาชีวศึกษาทั่วไป*. ปรินูญานินพนธ์ กศ.ม (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- วิลาส ทองขาว. (2527). *บรรยากาศการเรียนการสอนในโรงเรียนมัธยมศึกษาตามทัศนะของนักเรียนครูและผู้บริหารเขตการศึกษา 4*. ปรินูญานินพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ . ถ่ายเอกสาร
- วัชรินทร์ แก้วลา. (2531). *สภาพแวดล้อมสังคมในกลุ่มเพื่อนในทัศนะของนักศึกษาวิทยาลัยครูนครราชสีมา*. ปรินูญานินพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- วันชัย ช่างดารากุล. (2538). *สถานภาพและความคาดหวังในการดำเนินงานของฝ่ายบริการการศึกษา สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตภาคใต้*. สงขลา : ฝ่ายบริการการศึกษา สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตภาคใต้.

วีรพล เจริญวิศาล. (2545). *การก่อการทะเลาะวิวาทของนักเรียน นักศึกษาอาชีวศึกษาในเขต กรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม.(บริหารงานยุติธรรม).กรุงเทพฯ :บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกริก.ถ่ายเอกสาร.

วีระ ไชยศรีสุข. (2533). *สุขภาพจิต*. กรุงเทพฯ :โรงพิมพ์แสงศิลป์การพิมพ์.

วีระวัฒน์ ปันนิตามัย.(2542). *เชาวน์อารมณ์ (EQ) : ดัชนีวัดความสุขและความสำเร็จของชีวิต*. กรุงเทพฯ : เอ็กสเปอร์เน็ท.

วันเพ็ญ อายูการ. (2512). *การศึกษาลักษณะสัมพันธ์ ระหว่างพฤติกรรมที่แสดงออกถึงบุคลิกภาพ เก็บตัวหรือแสดงตัว กับการยอมรับตนเองและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของเด็กนักเรียนวัยรุ่น ในโรงเรียนรัฐบาลในจังหวัดจันทบุรี*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

ศิรินันท์ เพชรทองคำ. *จิตวิทยาวัยรุ่นและการศึกษา*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง2521.

ศรีระพร จันทโนทก. (2538). *ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับผลฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาคณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม(จิตวิทยาการศึกษา).กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.

ศรีธรรม ธนะภูมิ. (2535). *พัฒนาการทางอารมณ์และบุคลิกภาพ*. กรุงเทพฯ : ภาควิชาจิตเวชศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลมาราธิปดี มหาวิทยาลัยมหิดล.

สุจินต์ ปรีชามารถ. (2535). *สุขภาพจิตเบื้องต้น*. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

สุจิต สุวรรณชีพ.(2537). *ปัจจัยทางสังคมจิตใจและสุขภาพ*.สถาบันสุขภาพจิต ปีที่ 2, ฉบับที่ 1

สุชา จันทน์เอม. (2542). *จิตวิทยาเด็กเกร*. กรุงเทพฯ:โรงพิมพ์ไทยวัฒนา.

สุธิดา หงษาชาติ. (2539). *ความสัมพันธ์ระหว่างสภาพแวดล้อมในสถาบัน บุคลิกภาพและพฤติกรรม รับข่าวสารกับความรู้และการตอบสนองต่อภาวะวิกฤตทางสังคมและสิ่งแวดล้อมของ นักศึกษาพยาบาล*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.

สุนันทา เขียวนิล. (2541). *ผลการศึกษาลักษณะความเป็นผู้นำของนักเรียนระดับประกาศนียบัตร วิชาชีพ วิทยาลัยเทคนิค ที่มีลักษณะก้าวร้าวแตกต่างกัน*.วิทยานิพนธ์ (จิตวิทยาการ). บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.ถ่ายเอกสาร.

สุภาวดี มั่นจิระ. (2547). *การศึกษาทัศนคติของเด็กวัยรุ่นต่อพฤติกรรมที่เป็นปัญหาและบทบาทของ สถาบันทางสังคมในการแก้ไขพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของวัยรุ่น*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม (จิตวิทยาการศึกษา).กรุงเทพฯ :บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

- สุรางค์ ไคว์ตระกูล. (2544). *จิตวิทยาการศึกษา*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุรางค์ จันทน์เอม. (2527). *จิตวิทยาเด็กเกร.กรุงเทพฯ : อักษรศาสตร์บัณฑิต*.
- (2545). *จิตวิทยาเด็กเกร.กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิชย์*.
- สุดไฉน มีวิริยะเกิด (2530:3-4). *สุขภาพจิต.พิษณุโลก: ภาควิชาจิตวิทยาการแนะแนว สหวิทยาลัยพุทธชินราช พิษณุโลก วิทยาลัยครูพิษณุโลกสงคราม*.
- สุนีย์ ธีรวิรุฬห์. (2542). *การศึกษาเยาวชนที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว*.สารนิพนธ์ กศ.ม (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สุภา มาลากุล ณ อยุธยา และคณะ. (2520). *การศึกษาพฤติกรรมก้าวร้าวเป็นกลุ่มของนักเรียนอาชีวศึกษา*. รายงานการวิจัยสภาพวิจัยแห่งชาติ 2519.
- สุภาพันธุ์ รื่นสำราญ. (2525). *การศึกษาปัญหานักเรียนก่อเหตุทะเลาะวิวาทในเขตกรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ สังคมสงเคราะห์ศาสตร์มหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- สิรินาฏ ราชเดิม. (2534). *ความคิดเห็นในการพบกลุ่มของนักศึกษาทางไกลระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตการศึกษา 3*. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สิริชัย ประทีปฉาย.(2533). *การพัฒนาบุคลิกภาพและการปรับตัว*.กรุงเทพฯ:วิทยาลัย ราไพพรรณี.
- สมชาย เตียวตระกูล.(2529). *การฝึกการผ่อนคลายแบบจิตคลุมกายเพื่อลดความก้าวร้าวของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนนาคนวนาอุปฐมภ กรุงเทพฯ ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร*.
- สมทรง สุวรรณเลิศ และคณะ. (2512).*การทดสอบ The Maudsley Personality Inventory ในนักเรียนระดับมัธยมศึกษาและมหาวิทยาลัย*. วารสารสมาคมจิตแพทย์แห่งประเทศไทย 1: ปีที่ 11 ฉบับที่ 10 . กรุงเทพฯ
- สมบัติ วัจนะสาริกุล. (2525). *สภาพแวดล้อมของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนตามทัศนคติของนักศึกษา อาจารย์และผู้บริหาร*. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- .สมพร สุทัศน์ย์. (2544).*จิตวิทยาการปกครองชั้นเรียน*.กรุงเทพฯ :สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมพร พรหมจรรย์. (2540). *ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจในการเรียนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช*. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

- สมศักดิ์ ชื่นพันธ์ .(2522). *ความสัมพันธ์ระหว่างปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนในชั้นเรียนกับความรับผิดชอบและมโนภาพแห่งตน*.ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- โสภา ชูพิกุลชัย. (2529). *จิตวิทยาทั่วไป*. ภาคจิตวิทยา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์กรมการศาสนา.
- แสงว ทวีคุณ. (2538). *การฝึกเพื่อเสริมสร้างจิตลักษณะในการป้องกันพฤติกรรมการทะเลาะวิวาทในนักเรียนอาชีวศึกษา*.ปริญญาานิพนธ์ วท.ม. (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ . ถ่ายเอกสาร.
- อบรม สันนิบาล .(2538). *สุขภาพจิต* . กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์นำอักษรการพิมพ์.
- อารี พันธุ์มณี. (2544). *จิตวิทยาการเรียนการสอน*. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : ต้นอ้อ 1999.
- อารียา นุชอนงค์.(2541). *ความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการสื่อสารในครอบครัวกับความก้าวร้าวของวัยรุ่น*. วิทยานิพนธ์(คหกรรมศาสตร์) ค.ม.กรุงเทพมหานคร:บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- อุดมรัตน์ เชาว์วิวัฒน์. *ผลของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มที่มีต่อทัศนคติต่อการทะเลาะวิวาท ของนักเรียนชั้นปีที่ 2 โรงเรียนพระรามหกเทคโนโลยี กรุงเทพมหานคร. ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม (จิตวิทยาการแนะแนว)*. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- อุไร ชมมะลิ. (2542). *สุขภาพจิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ จังหวัดนครปฐม*. ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. (สุขศึกษา). กรุงเทพฯ :บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ถ่ายเอกสาร.
- อุไร สิงโต. (2521). *ความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพแบบเก็บตัวและแบบแสดงตัวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (จิตวิทยาการศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.ถ่ายเอกสาร.
- อุไร สุมาริธรรม. (2545). *จิตวิทยาการแนะแนวเด็กวัยรุ่น*. นครศรีธรรมราช : คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏนครศรีธรรมราช.
- อ้อมเดือน สดมณี. (2540). *ลักษณะทางพุทธศาสนาและจิตสังคมของครูมัธยมศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการถ่ายทอดทางศาสนา*. ปริญญาานิพนธ์ วท.ม (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์). กรุงเทพฯ :บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ . ถ่ายเอกสาร.
- อัมพร โอตะภูล .(2538). *สุขภาพจิต โรคประสาท โรคจิต* . กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์วิทยาพัฒนา.

- Allman, Lawrence R. and other.(1978) *Abnormal – psychology in the Life Eyelet*. New York: Harper and Row Publishers.
- Anderson,S.A.and W.M. Fleming.(1970,winter).“Lates Adolescents Identity Formantion: Individuation from the Family of Origin”. *Adolescence*. V.31:4327.
- Bandura,A. (1970). *Principles of Behavioral Modification*. New York : Holt, Rinehart and Winston.
- Banister, Robert Leo. (1972,February). “A Comparative Study of n Extroversion-Introversion Praits to two instructional Method”.*Dessertation Abstracts International*. V.31:4327-A.
- Berkowitz,L. (1965). *Advance in Experimental Social Psychology*. New York : Academic Press.
- Bernard, Chester I. (1977). *The Function of Executive*. Cambridge : Harward University Press.
- Broadbent,D.E. (1969,November). “Two Personality Related to Academic Achievement”. *The British Journal of Education Psychology*. 29 : 214 – 218.
- Bronfenvrenner U. (1970, March) “Reaction to Social Pressure from Adults Bersus Peers Among Soviet Day School and Boarding School Pupils in the Perspective of and American Sample” *Journal of Personality and Social Psychology* .29 : 179-189.
- Buss, A.H.(1961) . *The psychology of Aggression*. New York and London : John Wiley and Sons,Inc.
- Chamber, Jay and Wilson, T. (1971, December) “*Need Association to Acquisition Models, Education and Adjustment*” *Perception and Motor Skill*. 32 : 911-917.
- Cooper, R.K. and Sawaf,A.(1997).*Executive EQ Intelligence in leadership and organization*. New York: Grosset / Prtnam.
- David, Arthur Decoster. (1971,May). Some Effects of Different Classroom Conditions upon Interpersonal Relationship Personal Adjustment and Achievement and Achievement for College Freshmen. *Dissertation Abstracts International*. 31 (3) : 5789 A.
- Eysenck, Han J. (1970, June). “Personality in Primary school children (Part II)”. *The British Journal of Education Psychology*. 34 : 187 – 195.

- Freud,Sigmund. (1970). *An Outline of psychoanalysis*. New York : W.W. Norton & Company, Inc.
- Greene,Charles N., Adame; Everett E. Jr ;& Evert, Ronald J. (1985). *Management*. Englewood cliffs, N.J. Prentice – Hall.
- Glodman.(1998). *Emotional Intelligence*. New York: Bastam Books.
- Good, Cater V. (1973). *Dictionary of Education*. New York : Me Graw-Hill.Company,Inc.
- Hall, Calvin S and Lindzey Barner. (1975). *Theories of Personality*. New York : John Wikly and Sons, Inc.
- Hurd, Donal Eugene. (1971,May). “The Relationship of Effective Variables to College Achivement”. *Dissertation Abstracts International*. 11 : 3795 – A.
- Jahoda.(1972). *The Psychological Meaning of Various Criteria of Mental Health*. Social Psychological and Mental Health. New York: Holt Rinnchart and Winston.
- Jones,Harold E. (1970). “Personality Development in Children.Austin:University of Texas
- Kaplan,Louis,”*Mental Health and human Relations in Education* .New York:Harper and Brother Puplishers
- Kando,T.M. (1971). *Social interaction*.: St . Leurs : C.V. Mosley Company..
- Kinney, T.A. Smith,B-A and Donzella,B. (2000) “ *The Influence of Sex Gender, Self Discrepancy and Self – Awareness on Anger and verbal Aggressiveness among U.S.A College Student,*” *The Journal of Social Psychology*. 141(2):245-275.April
- Layman,Barbara Jean. (1975, May). “Perception of college Environment at Akalahoma State University by Incoming Freshman Students”. *Dissertation Abstracts International*. 36 (11) : 721 0-A.
- Liu,His-Chiu. (1975,March). “Computer – Assisted Instruction in Teaching College Physics”. *Dissertation Abstracts International*. 42 : 1411-a,1412-A.
- Lynn R. and I.E. Gordon. (1970, June).” The Relation of Neuroticism and Extroversion to intelligence Educational Attainment ”. *The British journal of Education Psychology*.31: 194 -203.
- Mims, Fern H. (1970). *Student Evaluate Faculty*. *Nursing Outlook*. 18 : 53-55
- Munro,A. (1966). “Parental Deprivationin Depressive Patient”. *British Psichiatry*. 433-457 : 1112.

Symond,p.m. (1973). *Psychology of Parent – Child Relationship*. New York : Appleton
Century Crofts. Inc.

Voorn, Randall Jay, (1990, December). “Environment Fit : The Relationship Between Small
Liberal Arts Colleges and Their Environment (College Environment)”. *Dissertation
Abstracts International*. 52 : 125.

Yee .Albert H.(1971). *Social International Settings*. Newjersey:Englewood Clff,Prentice
Hall,Inc.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการทะเลาะวิวาทของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4
โรงเรียนชนอมพิทยา อำเภอชนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช

คำชี้แจงในการตอบแบบสอบถาม

แบบสอบถามทั้งหมดมี 9 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว

ตอนที่ 2 แบบสอบถามบุคลิกภาพ เก็บตัว-แสดงตัว

ตอนที่ 3 แบบคัดกรองสุขภาพจิต (Thai GHQ 60)

ตอนที่ 4 แบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์

ตอนที่ 5 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง

ตอนที่ 6 แบบสอบถามลักษณะกายภาพทางการเรียน

ตอนที่ 7 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู

ตอนที่ 8 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

ตอนที่ 9 แบบสอบถามการพฤติกรรมทะเลาะวิวาท

แบบสอบถามนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการทะเลาะวิวาทของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนชนอมพิทยา อำเภอชนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช นักเรียนสามารถแสดงความรู้สึกหรือความคิดเห็นได้อย่างอิสระ คำตอบของนักเรียนไม่มีข้อใดถูกหรือผิด และไม่มีผลกระทบกระเทือนต่อการเรียนแต่อย่างใด ในการตอบแบบสอบถามนี้ นักเรียนไม่ต้องลงชื่อของนักเรียนไว้ คำตอบทั้งหมดจะเก็บไว้เป็นความลับ ไม่มีการเปิดเผยให้ผู้อื่นทราบ

จึงขอให้นักเรียนตอบแบบสอบถามให้ตรงกับความรู้สึกและความคิดเห็นของนักเรียนให้มากที่สุด โปรดตอบให้ครบทุกข้อ

ขอขอบคุณอย่างสูงที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามครั้งนี้

นางสาวพิชญา สมทรง

นิสิตปริญญาโท วิชาเอกจิตวิทยาการศึกษา

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของนักเรียน เมื่อนักเรียนอ่านข้อความแล้วโปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน () และเติมข้อความลงไปในช่วงว่าง.....ให้ตรงกับความเป็นจริง

1. เพศ () ชาย

() หญิง

2. อายุ.....ปี

3. ระดับชั้นที่กำลังศึกษา

() มัธยมศึกษาปีที่ 4

() มัธยมศึกษาปีที่ 5

() มัธยมศึกษาปีที่ 6

4 . อาชีพของผู้ปกครอง

() ข้าราชการ พนักงานรัฐวิสาหกิจ

() เกษตรกรรม

() ค้าขาย หรือ ธุรกิจส่วนตัว

() อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

5 . สถานภาพสมรสของบิดามารดา

() บิดามารดาอยู่ด้วยกัน

() บิดามารดาแยกกันอยู่

() บิดามารดาถึงแก่กรรม

6. รายได้ของผู้ปกครองรวมกัน.....บาทต่อเดือน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามบุคลิกภาพ

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้ประกอบด้วยข้อความที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมในชีวิตประจำวันของนักเรียนให้อ่านข้อความแล้วพิจารณาว่า เป็นจริงตรงกับพฤติกรรมที่ปฏิบัติอยู่มากน้อยเพียงใด แล้วตอบโดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างทางขวามือช่องใดช่องหนึ่ง ใน 5 ช่อง ที่ตรงกับความเป็นจริงของนักเรียนมากที่สุด ซึ่งแบ่งเป็น 5 ระดับ ได้แก่

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับการกระทำของนักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับการกระทำของนักเรียนมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับการกระทำของนักเรียนบ้าง ไม่ตรงบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับการกระทำของนักเรียนน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับการกระทำของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อ	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริง น้อย ที่สุด
1	ข้าพเจ้าไม่กลัวที่จะต้องพูดคุยกับคนที่ไม่เคยรู้จักมาก่อน					
2	ข้าพเจ้าชอบแสวงหาการผจญภัยที่น่าตื่นเต้น					
3	ข้าพเจ้าเป็นคนเปิดเผยตรงไปตรงมา					
4	การทำกิจกรรมกลุ่ม ไม่ว่าจะอยู่กลุ่มใดข้าพเจ้าก็ไม่กังวล					
5	ข้าพเจ้าเป็นคนที่มีความมั่นใจอยู่เสมอ					
6	ข้าพเจ้าพร้อมที่จะทำงานร่วมกับคนอื่น					
7	ข้าพเจ้ารู้สึกว่าคุณมีเพื่อนได้เร็ว					
8	ข้าพเจ้ามักเปิดโอกาสให้เพื่อนแสดงความคิดเห็น					
9	ข้าพเจ้าชอบทำกิจกรรมที่ท้าทายความสามารถ					
10	ข้าพเจ้าไม่กล้าถามครูและเพื่อนเมื่อมีปัญหาสงสัย					
11	ข้าพเจ้ารู้สึกอึดอัดใจ เมื่อครูให้ทำกิจกรรมหน้าห้องเรียน					
12	ข้าพเจ้าวิตกกังวลในการพูดคุยกับเพื่อนใหม่					
13	เมื่ออยู่ในกลุ่มคนจำนวนมาก ข้าพเจ้ารู้สึกลำบากใจที่จะหาเรื่องมาคุยกับคนเหล่านั้น					
14	ข้าพเจ้าไม่ชอบรับฟังความคิดเห็นของคนอื่น					

ตอนที่ 3 แบบคัดกรองสุขภาพจิต Thai GHQ 60

คำชี้แจง สุขภาพโดยทั่วไปของนักเรียนในระยะ 2 – 3 สัปดาห์ที่ผ่านมา เป็นอย่างไรบ้าง กรุณาตอบคำถามต่อไปนี้ โดยขีดเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง () ที่ใกล้เคียงกับสภาพของนักเรียนในปัจจุบัน หรือในช่วง 2 – 3 สัปดาห์ที่ผ่านมามากที่สุด โดยไม่รวมถึงปัญหาที่นักเรียนเคยมีในอดีต และกรุณาตอบทุกคำถาม

ในระยะที่ผ่านมา นักรเรียน.....

1.รู้สึกสบายและมีสุขภาพดี

() ดีกว่าปกติ () เหมือนปกติ () แย่กว่าปกติ () แย่กว่าปกติมาก

2.รู้สึกต้องการยาบำรุงให้มีกำลังวังชา

() ไม่เลย () ไม่มากกว่าปกติ () ค่อนข้างมากกว่าปกติ () มากกว่าปกติมาก

3.รู้สึกท้อแท้และสุขภาพไม่ดี

() ไม่เลย () ไม่มากกว่าปกติ () ค่อนข้างมากกว่าปกติ () มากกว่าปกติมาก

4.รู้สึกไม่สบาย

() ไม่เลย () ไม่มากกว่าปกติ () ค่อนข้างมากกว่าปกติ () มากกว่าปกติมาก

5.เจ็บหรือปวดบริเวณศีรษะ

() ไม่เลย () ไม่มากกว่าปกติ () ค่อนข้างมากกว่าปกติ () มากกว่าปกติมาก

6.รู้สึกตึงหรือคล้ายมีแรงกดที่ศีรษะ

() ไม่เลย () ไม่มากกว่าปกติ () ค่อนข้างมากกว่าปกติ () มากกว่าปกติมาก

7.สามารถมีสมาธิจดจ่อกับสิ่งที่กำลังทำอยู่ได้

() ดีกว่าปกติ () เหมือนปกติ () น้อยกว่าปกติ () น้อยกว่าปกติมาก

8.รู้สึกกลัวว่าตนเองจะเป็นลมหมดสติในที่สาธารณะ

() ไม่เลย () ไม่มากกว่าปกติ () ค่อนข้างมากกว่าปกติ () มากกว่าปกติมาก

9.มีอาการวูบร้อนหรือหนาว

() ไม่เลย () ไม่มากกว่าปกติ () ค่อนข้างมากกว่าปกติ () มากกว่าปกติมาก

10.มีเหงื่อออกมาก

() ไม่เลย () ไม่มากกว่าปกติ () ค่อนข้างมากกว่าปกติ () มากกว่าปกติมาก

11.ตื่นเช้ากว่าปกติและหลับต่อไม่ได้

() ไม่เลย () ไม่มากกว่าปกติ () ค่อนข้างมากกว่าปกติ () มากกว่าปกติมาก

12.หลังจากตื่นนอนแล้วรู้สึกนอนไม่เต็มอิ่ม

() ไม่เลย () ไม่มากกว่าปกติ () ค่อนข้างมากกว่าปกติ () มากกว่าปกติมาก

ตอนที่ 4 แบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นแบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ โปรดเลือกตอบคำถามที่ตรงกับตัวนักเรียนมากที่สุดในสถานการณ์นั้น เมื่อนักเรียนอ่านข้อความแล้วโปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องทางขวามือช่องใดช่องหนึ่ง ซึ่งตรงกับความเป็นจริงของนักเรียนมากที่สุด ดังนี้

ไม่จริง หมายถึง ข้อความนั้นไม่ตรงกับความจริงของนักเรียนมากที่สุด
 จริงบางครั้ง หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงของนักเรียนจริงบางครั้งและไม่จริงบางครั้ง
 ค่อนข้างจริง หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงของนักเรียนมาก
 จริงมาก หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความจริงของนักเรียนมากที่สุด

ข้อ	ข้อความ	ไม่จริง	จริง บางครั้ง	ค่อนข้าง จริง	จริงมาก
1	เวลาโกรธหรือไม่สบายใจ ฉันรับรู้ได้ว่าเกิดอะไรขึ้นกับฉัน				
2	ฉันบอกไม่ได้ว่าอะไรทำให้ฉันรู้สึกโกรธ				
3	เมื่อถูกขัดใจ ฉันมักรู้สึกหงุดหงิดจนควบคุมอารมณ์ไม่ได้				
4	ฉันสามารถคอยเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่พอใจ				
5	ฉันมักมีปฏิกิริยาได้ตอบรุนแรงต่อปัญหาเพียงเล็กน้อย				
6	เมื่อถูกบังคับให้ทำในสิ่งที่ไม่ชอบฉันจะอธิบายเหตุผลจนผู้อื่นยอมรับได้				
				รวม	

ข้อ	ข้อความ	ไม่จริง	จริง บางครั้ง	ค่อนข้าง จริง	จริงมาก
7	ฉันสังเกตได้เมื่อคนใกล้ตัวมีอารมณ์เปลี่ยนแปลง				
8	ฉันไม่สนใจกับความทุกข์ของผู้อื่นที่ฉันไม่รู้จัก				
9	ฉันไม่ยอมรับในสิ่งที่ผู้อื่นทำต่างจากที่ฉันคิด				
10	ฉันยอมรับได้ว่าผู้อื่นก็อาจมีเหตุผลที่จะไม่พอใจในการกระทำของฉัน				
11	ฉันรู้สึกที่ผู้อื่นชอบเรียกร้องความสนใจมากเกินไป				
12	แม้จะมีภาระที่ต้องทำ ฉันก็ยินดีรับฟังความทุกข์ของผู้อื่นที่ต้องการความช่วยเหลือ				
				รวม	
13	เป็นเรื่องธรรมดาที่จะเอาเปรียบผู้อื่นเมื่อมีโอกาส				
14	ฉันเห็นคุณค่าในน้ำใจที่ผู้อื่นมีต่อฉัน				
15	เมื่อทำผิด ฉันสามารถกล่าวคำ “ขอโทษ” ผู้อื่นได้				
16	ฉันยอมรับข้อผิดพลาดของผู้อื่นได้ยาก				
17	ถึงแม้จะต้องเสียประโยชน์ส่วนตัวไปบ้าง ฉันก็ยินดีที่จะทำเพื่อส่วนรวม				
18	ฉันรู้สึกลำบากใจในการทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งเพื่อผู้อื่น				
				รวม	

ข้อ	ข้อความ	ไม่จริง	จริง บางครั้ง	ค่อนข้าง จริง	จริงมาก
19	ฉันไม่รู้ว่าคุณเก่งเรื่องอะไร				
20	แม้จะเป็นงานยาก ฉันก็มั่นใจว่าสามารถทำได้				
21	เมื่อทำสิ่งใดไม่สำเร็จ ฉันรู้สึกหมดกำลังใจ				
22	ฉันรู้สึกมีคุณค่าเมื่อได้ทำสิ่งต่างๆ อย่างเต็มความสามารถ				
23	เมื่อต้องเผชิญกับอุปสรรคและความผิดหวัง ฉันก็จะไม่ยอมแพ้				
24	เมื่อเริ่มทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ฉันมักทำต่อไปไม่สำเร็จ				
				รวม	
25	ฉันพยายามหาสาเหตุที่แท้จริงของปัญหา โดยไม่คิดเอาเองตามใจชอบ				
26	บ่อยครั้งที่ฉันไม่รู้ว่าจะอะไรทำให้ฉันไม่มีความสุข				
27	ฉันรู้สึกว่า การตัดสินใจแก้ปัญหาเป็นเรื่องยากสำหรับฉัน				
28	เมื่อต้องทำอะไรหลายอย่างในเวลาเดียวกัน ฉันตัดสินใจได้ว่าจะทำอะไรก่อนหลัง				
29	ฉันลำบากใจเมื่อต้องอยู่กับคนแปลกหน้า หรือคนที่ไม่คุ้นเคย				
30	ฉันทนไม่ได้เมื่อต้องอยู่ในสังคมที่มีกฎระเบียบขัดกับความเคยชินของฉัน				
				รวม	

ข้อ	ข้อความ	ไม่จริง	จริงบางครั้ง	ค่อนข้างจริง	จริงมาก
31	ฉันทำความรู้จักคนอื่นได้ง่าย				
32	ฉันมีเพื่อนสนิทหลายคนที่คบกันมานาน				
33	ฉันไม่กล้าบอกความต้องการของฉันให้ผู้อื่นรู้				
34	ฉันทำในสิ่งที่ต้องการโดยไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน				
35	เป็นการยากสำหรับฉันที่จะโต้แย้งกับผู้อื่น แม้จะมีเหตุผลเพียงพอ				
36	เมื่อไม่เห็นด้วยกับผู้อื่น ฉันสามารถอธิบายเหตุผลให้เขายอมรับได้				
				รวม	
37	ฉันรู้สึกด้อยกว่าผู้อื่น				
38	ฉันทำหน้าที่ได้ดี ไม่ว่าจะอยู่ในบทบาทใด				
39	ฉันสามารถทำงานที่ได้รับมอบหมายได้ดีที่สุด				
40	ฉันไม่มั่นใจในการทำงานที่ยากลำบาก				
				รวม	
41	แม้สถานการณ์จะเลวร้ายฉันก็มีความหวังว่า จะดีขึ้น				
42	ทุกปัญหามักมีทางออกเสมอ				
43	เมื่อมีเรื่องทำให้เครียด ฉันมักจะปรับเปลี่ยนให้เป็นเรื่องผ่อนคลายหรือสนุกสนานได้				
44	ฉันสนุกสนานทุกครั้งกับกิจกรรมในวันสุดสัปดาห์และวันหยุดพักผ่อน				
45	ฉันรู้สึกไม่พอใจที่ผู้อื่นได้รับสิ่งดีๆ มากกว่าฉัน				
46	ฉันพอใจกับสิ่งที่ฉันเป็นอยู่				
				รวม	

ข้อ	ข้อความ	ไม่ จริง	จริง บางครั้ง	ค่อนข้าง จริง	จริงมาก
47	ฉันไม่รู้ว่าจะหาอะไรทำ เมื่อรู้สึกเบื่อหน่าย				
48	เมื่อว่างเว้นจากภาระหน้าที่ ฉันจะทำในสิ่งที่ ฉันชอบ				
49	เมื่อรู้สึกไม่สบายใจ ฉันมีวิธีผ่อนคลายอารมณ์ ได้				
50	ฉันสามารถทำให้ตนเองผ่อนคลายได้ แม้จะ เหน็ดเหนื่อยจากภาระหน้าที่				
51	ฉันไม่สามารถทำให้เป็นสุขได้จนกว่าจะได้ ทุกสิ่งที่ต้องการ				
52	ฉันมักทุกข์ร้อนกับเรื่องเล็กๆ น้อยๆ ที่เกิดขึ้น เสมอ				
				รวม	

ตอนที่ 5 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง ให้นักเรียนอ่านข้อความแล้ว โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างทางขวามือช่องใดช่องหนึ่งใน 5 ช่อง ที่ตรงกับความเป็นจริงของนักเรียนมากที่สุด ดังนี้

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนจริงบ้างไม่จริงบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อ	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริงน้อย ที่สุด
1	<u>การปฏิบัติตนของนักเรียนต่อผู้ปกครอง</u> ข้าพเจ้าทำความเคารพผู้ปกครองทั้งก่อนไปและกลับจากโรงเรียน					
2	ข้าพเจ้าไม่พอใจ เมื่อผู้ปกครองขอให้ข้าพเจ้าช่วยงานบ้าน					
3	ข้าพเจ้าไม่พอใจเมื่อผู้ปกครองตักเตือนเรื่องพฤติกรรม					
4	ข้าพเจ้าตั้งใจเรียนให้สำเร็จตามความคาดหวังของผู้ปกครอง					
5	ข้าพเจ้าทำตามคำสั่งสอนของผู้ปกครอง					
6	เมื่อข้าพเจ้ามีปัญหา ข้าพเจ้าไม่ขอปรึกษาผู้ปกครอง					
7	ข้าพเจ้าไม่สนใจกับคำแนะนำของผู้ปกครอง					
8	เมื่อถึงบ้านข้าพเจ้าไม่ต้องการพบหน้าผู้ปกครอง					
9	ข้าพเจ้าไม่เคยให้ของขวัญ ของที่ระลึก บัตรอวยพรแก่ผู้ปกครองในวันพิเศษ					

ข้อ	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริงน้อย ที่สุด
10	ข้าพเจ้าช่วยเหลืองานภายในบ้าน					
11	<u>การปฏิบัติตนของผู้ปกครองต่อนักเรียน</u> ผู้ปกครองให้ความอบอุ่นแก่ข้าพเจ้า					
12	ผู้ปกครองคอยเตือนเมื่อข้าพเจ้ากระทำผิด					
13	ผู้ปกครองให้ข้าพเจ้าเลือกเรียนวิชาที่ถนัด					
14	ผู้ปกครองไม่สนใจถ้าข้าพเจ้ากลับบ้านผิดเวลา					
15	เมื่อข้าพเจ้ากลับบ้านผิดเวลาผู้ปกครองจะแสดงอาการห่วงใย					
16	เมื่อข้าพเจ้าสอบตก ผู้ปกครองจะลงโทษข้าพเจ้า					
17	ผู้ปกครองลงโทษข้าพเจ้าด้วยการดี					
18	เมื่อมีเวลาว่างผู้ปกครองคุยกับข้าพเจ้าเสมอ					
19	ผู้ปกครองให้การแนะนำการคบเพื่อนกับข้าพเจ้า					
20	ผู้ปกครองไม่สนใจการคบเพื่อนของข้าพเจ้า					

ตอนที่ 6 แบบสอบถามลักษณะกายภาพทางการเรียน

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านข้อความเกี่ยวกับลักษณะกายภาพทางการเรียนแล้วโปรดทำเครื่องหมาย

✓ ลงในช่องทางขวามือช่องใดช่องหนึ่ง ที่ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุดได้แก่

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนจริงบ้างไม่จริงบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อ	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริงน้อย ที่สุด
1	สถานที่เรียน อากาศในห้องเรียนถ่ายเทดี					
2	ห้องเรียนมีความเป็นระเบียบเรียบร้อย					
3	ห้องเรียนมีขนาดคับแคบ					
4	ห้องเรียนมีกลิ่นเหม็นมาจากห้องน้ำ					
5	มีเสียงดังรบกวนจากภายนอกเข้ามาในห้องเรียน					
6	ห้องน้ำมีจำนวนเพียงพอกับนักเรียน					
7	บริเวณห้องเรียนมีความสะอาด					
8	สื่ออุปกรณ์การเรียน อุปกรณ์การเรียนการสอนมีสภาพที่ดีในการใช้งาน					
9	โรงเรียนมีอุปกรณ์การเรียนการสอนเพียงพอกับจำนวนนักเรียน					
10	โรงเรียนมีอุปกรณ์การเรียนการสอนที่ทันสมัย					

ตอนที่ 7 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านข้อความแล้ว โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างทางขวามือช่องใดช่องหนึ่งใน 5 ช่อง ที่ตรงกับความเป็นจริงของนักเรียนมากที่สุด ได้แก่

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนจริงบ้างไม่จริงบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อ	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริง น้อย ที่สุด
1	การปฏิบัติตนของนักเรียนต่อครู ข้าพเจ้าเชื่อฟังคำสั่งสอนของครู					
2	ข้าพเจ้าส่งงานตามกำหนดเสมอ					
3	ข้าพเจ้ารู้สึกว่าคุณครูไม่เป็นกันเองกับข้าพเจ้า					
4	เมื่อข้าพเจ้ามีข้อสงสัย ข้าพเจ้าไม่กล้าถามครู					
5	ข้าพเจ้าได้รับความอบอุ่นจากครูในโรงเรียน					
6	เมื่อพบครูข้าพเจ้าแสดงความเคารพต่อครูเสมอ					
7	ข้าพเจ้าไม่สนใจครูที่สอน					
8	ข้าพเจ้าไม่สนใจคำแนะนำของครู					
9	เมื่อเห็นครูถือของหนักข้าพเจ้าจะเดินมาช่วยถือ					
10	ข้าพเจ้าไม่สามารถปรึกษาปัญหาเกี่ยวกับครูได้					
11	การปฏิบัติตนของครูต่อนักเรียน ข้าพเจ้าสามารถปรึกษาครูได้ทุกเรื่อง					
12	ครูสนใจนักเรียนทุกคนในห้อง					
13	ครูให้คำปรึกษาแก่ข้าพเจ้าเมื่อข้าพเจ้าขอ คำปรึกษา					
14	ครูสร้างบรรยากาศในห้องเรียนให้เป็นกันเอง					
15	ครูไม่เคยสนใจทุกข์สุขของข้าพเจ้าเลย					
16	ครูใช้การลงโทษนักเรียนโดยไม่ถามถึงเหตุผล					

ข้อ	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริง น้อย ที่สุด
17	ครูชอบใช้การลงโทษทางกายมากกว่าที่จะใช้ คำพูดว่ากล่าวตักเตือนข้าพเจ้า					
18	ครูไม่เคยพูดกับข้าพเจ้าด้วยน้ำเสียงอันไพเราะ นุ่มนวลเลย					
19	ครูไม่สนใจปัญหาส่วนตัวของข้าพเจ้า					

ตอนที่ 8 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านข้อความแล้วโปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างทางขวามือช่องใดช่องหนึ่งใน 5 ช่องที่ตรงกับความเป็นจริงของนักเรียนมากที่สุด ได้แก่

จริงที่สุด หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด
 จริง หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมาก
 จริงบ้าง หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนจริงบ้างไม่จริงบ้าง
 จริงน้อย หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อย
 จริงน้อยที่สุด หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อ	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริงน้อย ที่สุด
1	ข้าพเจ้าเข้ากับเพื่อนไม่ได้					
2	ข้าพเจ้ามักมีเรื่องทะเลาะกับเพื่อน					
3	ข้าพเจ้ากับเพื่อนทำกิจกรรมในชั้นเรียนด้วยความสามัคคี					
4	เพื่อนของข้าพเจ้าเห็นแก่ตัว ไม่เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่กัน					
5	ข้าพเจ้ามักจะนำเพื่อนไปในทางที่ดีที่ถูกต้อง					
6	ข้าพเจ้ากลัวว่าเพื่อนจะเลิกคบจึงตามใจเพื่อน					
7	ข้าพเจ้ามักจะเลือกคบเพื่อนที่มีปัญหาคล้ายกับข้าพเจ้า					
8	เพื่อนในห้องต่างคนต่างอยู่ไม่สนใจกัน					
9	ข้าพเจ้ากับเพื่อนมักจะทะเลาะกันเป็นประจำ					
10	ข้าพเจ้าไม่ใส่ใจช่วยเหลือเพื่อนเมื่อเพื่อนไม่สบาย					

ตอนที่ 9 แบบสอบถามพฤติกรรมทะเลาะวิวาท

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านข้อความแล้วพิจารณาข้อตามแต่ละข้อตามความรู้สึกว่านักเรียนมีพฤติกรรมเช่นนั้นในระดับมากหรือน้อยเพียงใด แล้วโปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างทางขวามือข้อใดข้อหนึ่ง ที่ตรงกับความรู้สึกและความคิดที่อยากจะกระทำจริง ๆ มากที่สุด

เป็นประจำ	หมายถึง	ข้อความตรงกับพฤติกรรมที่เกิดขึ้นหรืออาจเกิดขึ้นใน อนาคตของนักเรียนทุกครั้ง
บ่อยครั้ง	หมายถึง	ข้อความกับพฤติกรรมที่เคยเกิดขึ้นหรืออาจเกิดขึ้นใน อนาคตของนักเรียนบ่อยมากแต่ไม่ทุกครั้ง
บางครั้ง	หมายถึง	ข้อความตรงกับพฤติกรรมที่เคยเกิดขึ้นหรืออาจเกิดขึ้น ในอนาคตของนักเรียนบ้างบางครั้ง
นาน ๆ ครั้ง	หมายถึง	ข้อความตรงกับพฤติกรรมที่เคยเกิดขึ้นหรืออาจเกิดขึ้น ในอนาคตของนักเรียนน้อยครั้งจนเกือบจะไม่เกิดขึ้น
น้อยครั้งที่สุด	หมายถึง	ข้อความตรงกับพฤติกรรมที่เกิดขึ้นหรืออาจเกิดขึ้นใน อนาคตของนักเรียนน้อยครั้งจนเกือบจะไม่เกิดขึ้นเลย

ข้อ	ข้อความ	เป็น ประจำ	บ่อย ครั้ง	บาง ครั้ง	นาน ๆ ครั้ง	น้อย ครั้งที่ ที่สุด
1	<u>ด้านการกระทำ</u> หากใครทำให้ข้าพเจ้าโกรธ ข้าพเจ้าจะทำร้ายผู้นั้น					
2	เวลาโกรธมากๆ ข้าพเจ้าจะปิดประตูเสียงดัง					
3	ถ้าใครแกล้งข้าพเจ้าข้าพเจ้าจะผลักผู้นั้นให้ล้ม					
4	ข้าพเจ้าจะทำลายสิ่งของของผู้ที่ทำให้ข้าพเจ้าโกรธ					
5	ข้าพเจ้าเดินชนคนที่ยืนขวางทางข้าพเจ้า					
6	หากไม่พอใจใครข้าพเจ้าจะกระแทกสิ่งของให้มีเสียงดัง					
7	ข้าพเจ้าจะใช้มือตีผู้ที่ยั่วให้ข้าพเจ้าโกรธ					

ข้อ	ข้อความ	เป็น ประจำ	บ่อย ครั้ง	บาง ครั้ง	นาน ๆ ครั้ง	น้อย ครั้ง ที่สุด
8	ข้าพเจ้าจะใช้กำลังกายตอบโต้ผู้ที่เข้ามาหาเรื่องข้าพเจ้า					
9	หากถูกขัดใจ ข้าพเจ้าจะขว้างสิ่งของทิ้ง					
10	ถ้าข้าพเจ้าโกรธแค้นใคร ข้าพเจ้าจะชวนเพื่อนไปทำร้ายผู้นั้น					
11	ข้าพเจ้าแสดงท่าทางหยาบค้าย ใส่ผู้ที่ข้าพเจ้าไม่ชอบ					
12	ข้าพเจ้าจะทุบตีผู้ที่ทำให้ข้าพเจ้าไม่พอใจ					
13	เวลาโกรธข้าพเจ้าจะทำลายสิ่งที่อยู่ใกล้มือ					
14	<u>ด้านวาจา</u> ข้าพเจ้าชอบเอาเรื่องปมด้อยของผู้อื่นมาพูดเป็นเรื่องสนุก					
15	ข้าพเจ้าจะใช้คำพูดที่ไม่ดี เมื่อทะเลาะกับผู้อื่น					
16	ข้าพเจ้าชอบวิจารณ์เพื่อนต่อหน้าผู้อื่นจนเพื่อนเสียหน้า					
17	ถ้าหากกำลังยุ่ง ข้าพเจ้าจะตะคอกใส่ผู้ที่เข้ามารบกวน					
18	หากข้าพเจ้าเกลียดใคร ข้าพเจ้าจะพูดสาปแช่งผู้นั้น					
19	หากถูกพ่อแม่ดุ ข้าพเจ้าจะหนีไปหาเรื่องทะเลาะกับคนรอบข้างแทน					
20	ถ้าข้าพเจ้าไม่พอใจใครข้าพเจ้าจะพูดเสียดสีให้ผู้นั้นรู้สึกเจ็บปวด					
21	ข้าพเจ้าชอบตะโกนล้อชื่อพ่อแม่ของเพื่อนๆ เพื่อให้เขาอาย					
22	ข้าพเจ้าจะพูดประชดใส่คนที่ข้าพเจ้าไม่ชอบ เพื่อให้ผู้นั้นรู้ตัว					

ข้อ	ข้อความ	เป็น ประจำ	บ่อย ครั้ง	บาง ครั้ง	นาน ๆ ครั้ง	น้อย ครั้ง ที่สุด
23	หากไม่พอใจใครข้าพเจ้าจะต่อว่าผู้นั้นดั่งๆ เพื่อให้เขา เกิดความอาย					
24	ถ้าข้าพเจ้าไม่เห็นด้วยกับใครข้าพเจ้าจะได้แย้งขึ้นมา ทันที					

ภาคผนวก ข

ค่าอำนาจจำแนก และค่าความเชื่อมั่น

ตาราง 7 แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t) ของแบบสอบถามบุคลิกภาพ

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t)
1.	3.954
2.	3.744
3.	4.95
4.	4.715
5.	6.243
6.	7.243
7.	4.991
8.	3.871
9.	4.015
10.	4.118
11.	4.763
12.	4.024
13.	4.732
14.	5.788

ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .8937

ตาราง 8 แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t) ของแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t)
1.	2.453
2.	8.267
3.	8.113
4.	5.698
5.	3.849
6.	9.661
7.	9.05
8.	11.1
9.	5.603
10.	5.725
11.	6.247
12.	7.578
13.	6.047
14.	8.149
15.	6.12
16.	6.369
17.	5.536
18.	5.833
19.	5.255
20.	7.913

ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .9400

ตาราง 9 แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t) ของแบบสอบถามลักษณะทางกายภาพด้านการเรียน

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t)
1.	4.772
2.	5.745
3.	2.644
4.	4.092
5.	3.13
6.	4.839
7.	5.345
8.	6.821
9.	8.496
10.	7.545

ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .8592

ตาราง 10 แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t) ของแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับ
ครู

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t)
1.	3.331
2.	3.32
3.	4.16
4.	2.771
5.	3.165
6.	5.092
7.	5.564
8.	5.603
9.	2.155
10.	4.16
11.	3.578
12.	5.06
13.	6.248
14.	7.303
15.	6.39
16.	7.583
17.	5.012
18.	7.178
19.	6.094

ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .9154

ตาราง 11 แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t) ของแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t)
1.	11.5
2.	8.345
3.	2.219
4.	7.446
5.	3.481
6.	2.65
7.	5.73
8.	7.825
9.	11.03
10.	12.75

ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .7813

ตาราง 12 แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t) ของแบบสอบถามพฤติกรรมการทะเลาะวิวาท

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t)
1.	8.589
2.	8.749
3.	2.677
4.	11.24
5.	11.2
6.	10.33
7.	6.662
8.	6.784
9.	10.21
10.	10.96
11.	8.672
12.	14.3
13.	13.14
14.	8.954
15.	8.141
16.	7.038
17.	8.194
18.	9.39
19.	8.685
20.	11.97
21.	9.306
22.	8.794
23.	17.14
24.	6.207

ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .9575

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล	นางสาว พิษญา สมทรง
วันเดือนปีเกิด	เกิดวันที่ 3 ตุลาคม พุทธศักราช 2525
สถานที่เกิด	อำเภอ ขนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	19/2 หมู่ 3 ตำบลขนอม อำเภอขนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช 1/484 หมู่ 12 ตำบลบางรักพัฒนา อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2538	ประถมศึกษา โรงเรียนนันทนวิทย์ จ.นนทบุรี
พ.ศ. 2544	มัธยมศึกษา โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการบางใหญ่ จ.นนทบุรี
พ.ศ. 2548	การศึกษาระดับมัธยมศึกษา (ค.บ) คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
พ.ศ. 2550	จิตวิทยาการศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม) สาขาจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร